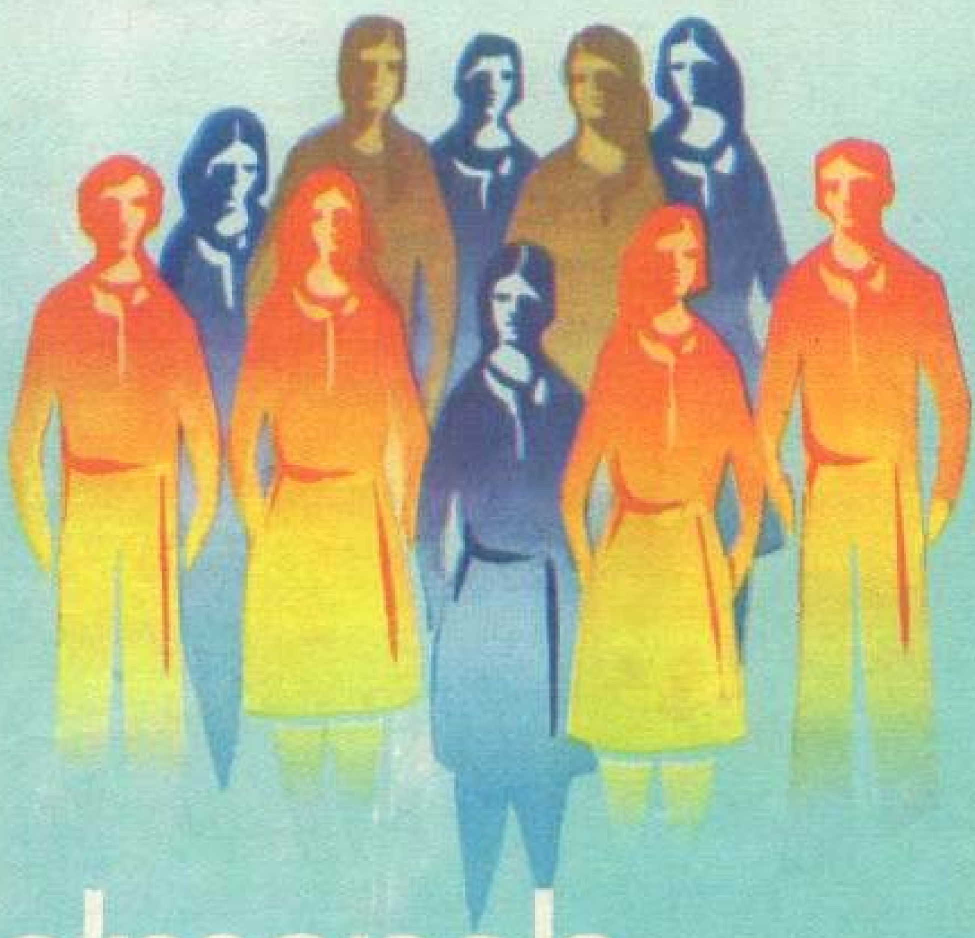

almanah

SCÎNTEIA TINERETULUI

1986

„Faceţi totul, dragi prieteni tineri, pentru a fi la înălţimea încrederii partidului nostru comunist, a condiţiilor minunate ce vă sint create. Învăţaţi, munciţi şi învăţaţi, insuşiţi-vă cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi cunoaşterii, concepţia materialist-dialectică, fiţi cutezători, preţuiţi strămoşii şi părinţii voştri, acţionaţi permanent în spiritul romantismului revoluţionar, pregătiţi-vă să fiţi întotdeauna gata de a vă face datoria, de a duce înainte neabătut făclia progresului pe pămîntul României, mesajul de pace şi colaborare al naţiunii noastre socialiste cu alte naţiuni ale lumii !"

NICOLAE CEAUŞESCU

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

simbolul suprem al tinereții noastre revoluționare, strălucit promotor al spiritului novator în procesul edificării socialismului și comunismului în România, eminentă personalitate politică a lumii contemporane

România socialistă prezintă în cel de-al XXI-lea an al epocii de rodnice împliniri și minunate înfăptuiri socialiste, inaugurate în viața partidului și a țării de Congresul al IX-lea al partidului, epocă pe care cu legitimă mîndrie patriotică și deplină satisfacție întregul nostru popor o numește **Epoca Nicolae Ceaușescu**, imaginea unei țări aflate în impetuoasă ascensiune spre noi culmi de bunăstare, progres și civilizație. Grandiosul program de dezvoltare multilaterală deschis în fața națiunii noastre socialiste de Congresul al XIII-lea al partidului, perspectivele luminoase sub auspiciile cărora România înaintează spre viitorul comunist capacitează și ridică la puterea vibrantă a cutezanței revoluționare, a faptei dăruite fericirii poporului și înfloririi continue a patriei, energiile creatoare ale tuturor fiilor acestor meleaguri străbune, tineri și vîrstnici, muncitori, țărani, intelectuali, conferind indestructibilei noastre unități în jurul partidului, al secretarului său general, un sens superior, o dimensiune înaltă, tulburătoare.

1986 este primul an al noului cincinal care marchează trecerea societății românești într-o etapă decisivă de dezvoltare economico-socială, subsumîndu-se strategiei de ansamblu a partidului nostru privind edificarea socialismului și comunismului pe pămîntul României.

1986 este nu mai puțin o treaptă spre viitor. Un viitor ale cărui trainice temelii se pun aici și acum prin munca neobosită

a milioanelor de oameni ai muncii, prin eroismul lor cotidian. Un viitor ce ne aparține și căruia îi aparținem cu năzuințele noastre, cu tot ce avem mai bun în noi.

Epoca Nicolae Ceaușescu — epoca de glorie a tinereții noastre revoluționare

În noua biografie revoluționară a patriei, cele două decenii care au trecut de la memorabilul Congres al IX-lea al partidului — de cînd la cîrma destinelor noastre colective, prin voința unanimă a comuniștilor, prin vrerea întregului popor, a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu — se înscriu ca un glorios răstimp în care s-a relevat pe deplin, exemplar, definitoriu, vocația demiurgică a poporului român.

În 1965, partidul și țara au trăit, într-o unică și înaltă pulsație, momentul cardinal al adevărului. Al adevărului că socialismul pentru a fi o operă trainică, viabilă, trebuie cu necesitate să se înrădăcineze în solul fertil al realităților românești. Un socialism construit cu poporul și pentru popor. Un socialism în care omul să fie, mai presus de toate, valoarea supremă. Un socialism care să întruchipeze și să încununeze aspirațiile și idealurile cele mai nobile ale poporului.

Din perspectiva timpului putem spune fără greș că perioada ce a urmat Congresului al IX-lea reprezintă o epocă de autentică înflorire a României, o epocă de înalt dinamism, de remarcabile înfăptuiri, o epocă în care am dobîndit o inconfundabilă identitate.

Sub conducerea clarvăzătoare a comu-

niştilor, poporul nostru a străbătut un drum eroic de muncă şi luptă revoluţionară. Într-o admirabilă unitate de gînd şi faptă, oamenii muncii din patria noastră şi-au mobilizat fără preget eforturile şi energiile creatoare pentru a da viaţă politicii partidului. În cele două decenii de profunde transformări revoluţionare în existenţa societăţii noastre socialiste, România a devenit o ţară cu o economie puternică, armonios dezvoltată, cu o industrie complexă, modernă, cu o agricultură intensivă care înregistrează de la an la an ritmuri tot mai înalte de creştere. Dezvoltarea impetuoasă a forţelor de producţie, extinderea şi perfecţionarea neîncetată a noilor relaţii de producţie socialiste au determinat mutaţii decisive în structura socială, contribuind la întărirea unităţii întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. În conştiinţa maselor s-au produs, pe această bază, ample şi profunde prefaceri înnoitoare. Ştiinţa, învăţămîntul, cultura s-au ridicat continuu la cote superioare, certificînd, la scara practicii sociale, emergenţa unei noi civilizaţii materiale şi spirituale pe pămîntul patriei.

În toţi aceşti ani tînăra generaţie a patriei s-a aflat permanent implicată, cu toate forţele sale, cu întreg potenţialul său creator, cu entuziasmul şi ardoarea ce o caracterizează, în măreaţa operă de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Toate marile înfăptuiri şi ctitorii ale epocii căreia avem privilegiul să-i fim contemporani încorporează munca şi dăruirea revoluţionară, patriotică a tineretului care s-a afirmat firesc, în toate domeniile, ca o puternică forţă socială a progresului. Tînăra generaţie a avut mereu

CONGRES
XII

în față exemplul viu, luminos al secretarului general al partidului care, prin munca neobosită pusă în slujba intereselor poporului, prin nețărmuritul devotament față de cauza socialismului și comunismului, față de patria socialistă, a reprezentat modelul demn de urmat și simbolul suprem al spiritului revoluționar în acțiune. Aducînd un cald elogiu muncii pline de avînt a tineretului, reliefînd abnegația revoluționară cu care cei mai tineri fii ai patriei se dedică înfăptuirii mărețului program de înflorire a României, secretarul general al partidului a accentuat, în același timp, asupra misiunii istorice de înaltă răspundere patriotică ce revine tinerei generații, de a duce mai departe opera înaintașilor: **„Avem un tineret minunat, care desfășoară o activitate multilaterală, fiind prezent în toate sectoarele, pe toate șantierele, aducîndu-și, împreună cu toți oamenii muncii, o contribuție activă la dezvoltarea patriei noastre... Faceți totul, dragi prieteni tineri, pentru a fi la înălțimea încrederii partidului nostru comunist, a condițiilor minunate ce vă sînt create. Învățați, munciți, munciți și învățați, însușiți-vă cele mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii, concepția materialist-dialectică, fiți cutezători, prețuiți strămoșii și părinții voștri, acționați permanent în spiritul romantismului revoluționar, pregătiți-vă și fiți întotdeauna gata de a vă face datoria de a duce înainte neabătut făclia progresului pe pămîntul României, mesajul de pace și colaborare al națiunii noastre socialiste cu alte națiuni ale lumii !"**.

Tînăra generație este viitorul însuși al națiunii noastre socialiste. Cei care astăzi pătrund în tainele cunoașterii, ale unor fascinante meserii și profesii sînt vajnicii constructori de mîine ai socialismului și co-

munismului în patria noastră. Ei vor prelua de la generațiile mai vîrstnice minunata ștafetă a muncii și creației, vor fi mesagerii noului în toate domeniile. Prin ei continuitatea procesului revoluționar în societatea noastră dobîndește, la scara realității de zi cu zi, un sens concret, valențe noi, pe măsura eroicului timp pe care îl trăim.

A fi tînăr revoluționar în România

Fără număr sînt realizările obținute în **Epoca Nicolae Ceaușescu,** falnice și durabile mărturii peste ani sînt construcțiile ce împodobesc zestrea țării, dînd trudei și puterii minții noastre creatoare expresia rotundă a lucrului bine făcut, împlinit. Dar cea mai de preț înfăptuire, cea cu care partidul și poporul se mîndresc pe bună dreptate este, înainte de toate, mai presus de toate, plămădirea unui nou tineret, robust, debordind de energie și optimism, profund devotat cauzei socialismului, patriei socialiste.

Generația **Epocii Nicolae Ceaușescu** este generația care s-a născut, s-a format și se dezvoltă plenar grație grijii părintești a partidului, a secretarului său general. Este o generație crescută în cultul muncii și al dragostei de țară, în spiritul devotamentului nețărmurit față de partid, gata în orice moment să apere cuceririle revoluționare ale poporului, libertatea, independența și suveranitatea patriei socialiste. A fi tînăr revoluționar în România este nu numai o datorie înaltă sau un titlu de onoare, ci și un mod firesc de existență cotidiană, în miezul fierbinte al realităților noastre socialiste

A fi tînăr revoluționar, aici și acum, înseamnă să dai întreaga măsură a tuturor energiilor și resurselor creatoare, încorporîndu-le în fapte de muncă exemplare. A fi tînăr revoluționar, aici și acum, înseamnă să-ți asumi cu conștiința deplinei angajări răspunderea de a te afla întotdeauna în primele rînduri ale muncii pentru țară, acolo unde o cer interesele fundamentale ale poporului. A fi tînăr revoluționar, aici și acum, înseamnă să acționezi mereu, fără preget, așa cum ne învață partidul, secretarul său general, înseamnă să fii comunist în fapte, nu în vorbe, însuflețit de spiritul romantismului revoluționar, de înaltul umanism al cărui suprem simbol este tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În zilele noastre spiritul revoluționar învederează la scara practicii dimensiuni și fațete noi. Dacă în primii ani ai construcției socialismului în patria noastră spiritul revoluționar se relevă mai cu seamă ca o expresie a încrederii neabătute în victoriile viitoare, a intransigenței față de tot ceea ce se opunea înaintării noii orînduiri, constituind apanajul celor care înțelegeau că drumul pe care pornise țara presupunea încă trudă, sacrificii și privațiuni, adeziunea la cauza revoluției fiind un act de voință, de opțiune conștientă și de credință necondiționată, astăzi, cînd socialismul triumfător face parte inseparabilă din însăși existența noastră, iar spiritul revoluționar a devenit emblema tutelară a unui întreg popor, o stare de spirit, o stare de fapt ce caracterizează existența fiecărui individ și a uriașei colectivități căreia îi aparținem, a fi revoluționar reprezintă nu numai un privilegiu, ci și un semn distinctiv al identității noastre comune. A fi tînăr revoluționar în această epocă glorioasă din istoria contemporană a României înseamnă să te afli în permanență în avanposturile noului, să te ridici neîncetat la cota de vîrf a exigențelor pe care partidul, mersul înainte al societății le pun în fața tinerei generații. Actuala etapă de dezvoltare economico-socială pe care o străbate societatea românească se subsumează imperativului trecerii la o nouă calitate în toate domeniile de activitate, o nouă calitate a muncii și a vieții, premisă trainică a civilizației comuniste de mîine. Copiii și tinerii zilelor noastre sînt cei care vor munci și vor trăi, în pragul mileniului al treilea și după aceea, într-o societate în care se va realiza integral visul de aur al omenirii — comunismul. Un drum de muncă și luptă revoluționară ni se deschide în față, un drum care, probabil, nu va fi scutit nici de eforturi, nici de dificultăți. Sarcinile complexe pe care le avem de îndeplinit, greutățile pe care le avem de biruit solicită deopotrivă cutezanță revoluționară, încredere în propriile noastre puteri, capacitate de a scruta viitorul și de a-l modela în conformitate cu proiectele noastre generoase, competență profesională, o impecabilă disciplină a voinței, pasiunea cunoașterii, sensul înalt al solidarității ce constituie substanța însăși a umanismului socialist. Omul nou, constructor conștient și devotat al celei mai drepte și mai umane orîn-

duiri din cîte au existat și vor exista vreodată în istoria omenirii, nu este un ideal, un deziderat utopic, ci o realitate vie care dobîndește consistență de-a lungul unui proces de transformare radicală a împrejurărilor vieții materiale și spirituale a societății, în ansamblul ei. Omul nou, omul viu, concret, real, însuflețit de gînduri și aspirații nobile ce-și trage izvorul forței și încrederii din convingerile sale ferme, revoluționare se plămădește în tumultul construcției socialismului și comunismului. Universul său moral este universul pe care îl edifică și îl purifică în comuniune cu ceilalți, cu semenii săi, cu care împărtășește aceleași idealuri, neprecupețind nici un efort pentru a le da viață, pentru a împlini aspirațiile generațiilor de înaintași și a dura trainice temelii viitorului.

A fi tînăr revoluționar în România înseamnă în ultimă instanță a-ți contopi existența cu cea a poporului, așa cum ne-o dovedește exemplul luminos al celui dintîi fiu al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Afirmarea, în continuare, cu putere, a spiritului revoluționar — chezășia devenirii comuniste a patriei

Temeiul forței de nezdruncinat a orînduirii noastre, explicația superiorității sale asupra celorlalte orînduiri precedente rezidă în unitatea de monolit a tuturor oamenilor muncii, conștienți de rostul și destinul lor colectiv, o unitate de gîndire și acțiune, sub conducerea partidului comunist, care multiplică energiile noastre și conferă legitimitate istorică mersului nostru hotărît înainte spre piscurile minunate ale comunismului. Această impresionantă unitate are resorturi și resurse ce nu țin cîtuși de puțin de vreo misterioasă esență, ci de vitalitatea și natura proteică, inepuizabilă a spiritului revoluționar, de modul în care constructorii socialismului înțeleg să fie mereu promotori activi ai noului, fideli purtători ai mesajului umanist pe care comunismul nu-l poate trăda nicicum.

De la înalta tribună a celui de al XIII-lea Congres al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea, adresîndu-se tineretului: **„Ridicarea spiritului de combativitate și exigență, a spiritului revoluționar al organizației de tineret, al tinerilor comuniști, al întregului tineret, preocupare permanentă pentru înarmarea tinerei generații cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, constituie o datorie de onoare și, totodată, chezășia pregătirii noilor membri de partid într-un spirit revoluționar, garanția viitorului luminos al patriei noastre socialiste".**

Permanența spiritului revoluționar reprezintă o necesitate istorică, o condiție hotărîtoare a continuării cu succes, în condițiile etapei în care ne aflăm, a procesului revoluționar, a operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvolta-

te și înaintare a României spre comunism.

Afirmarea, în continuare, cu putere, a spiritului revoluționar în toate domeniile de activitate este reflexul firesc și reconfortant al afirmării, în continuare, a rolului conducător al partidului în viața întregii societăți. Partidul nu s-a situat și nu se situează nici un moment deasupra poporului. El își trage energia și izvorul veșnicei sale tinereți din contactul direct cu masele. El este centrul vital al întregii noastre națiuni, nucleul viu iradiind lumină și căldură, încredere, puterea de a învinge orice obstacol. Întărirea spiritului revoluționar în munca și viața întregii societăți, în activitatea de educare și formare multilaterală a tinerei generații nu este o lozincă abstractă, ci o cerință de ordin practic, în funcție de care eforturile noastre pot fi mai bine direcționate și eliberate de balastul pe care îl reprezintă inerția, rutina, automulțumirea, refuzul de a accepta și promova noul, inaderența la realități, incapacitatea de a sesiza că viața merge înainte. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu – a cărui neobosită activitate constituie cel mai viu exemplu al neodihnei spiritului revoluționar, creator – a considerat întotdeauna că drumul pe care îl avem de parcurs spre civilizația comunistă a viitorului presupune încă depășirea și soluționarea unor probleme complexe, ce nu vor înceta să apară, ceea ce impune ca noi, constructorii noii orînduiri, generațiile de azi și de mîine, să fim însuflețiți de un veșnic imbold de a merge înainte, de un permanent spirit revoluționar, cutezător, de hotărîrea neabătută de a face totul pentru progresul multilateral al patriei socialiste. Nimic durabil nu se poate realiza fără muncă, fără pricepere, fără eforturi susținute, fără consum de energie și talent, fără inteligență creatoare, fără dăruire și patos revoluționar. Spiritul revoluționar este de fapt sinteza, esența, expresia concentrată a tuturor acestora. Viitorul pe care îl clădim prinde contur și devine realitate prin tot ceea ce înfăptuim, prin tot ceea ce năzuim să înfăptuim.

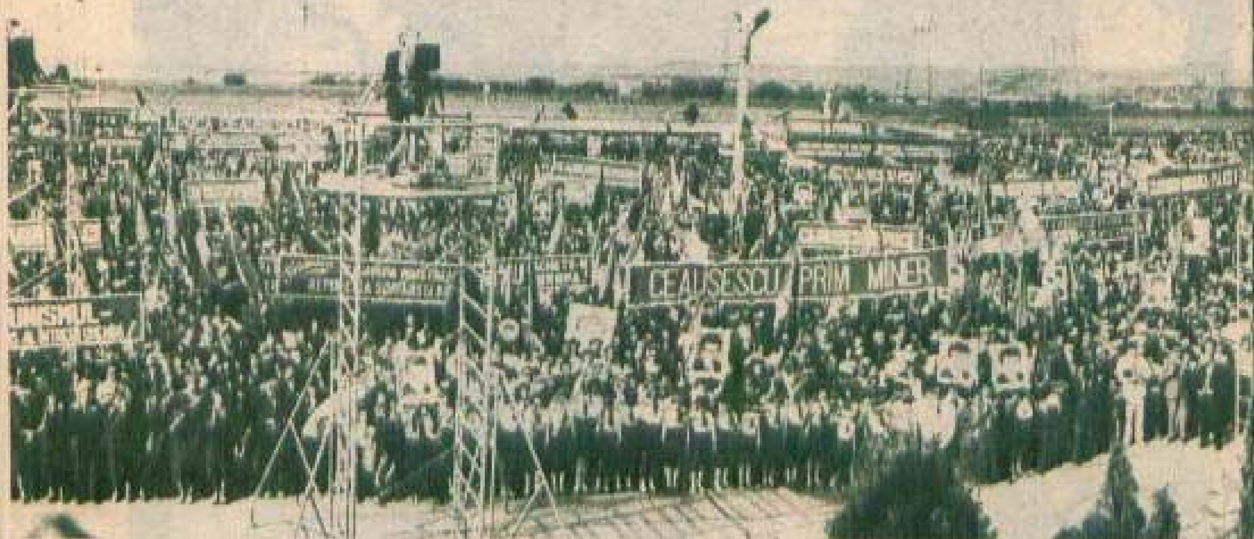
Tineretul României socialiste se află, cu toate forțele sale, cu entuziasmul și elanul specifice vîrstei, profund implicat în uriașul efort desfășurat de întregul popor, sub conducerea partidului, pentru ridicarea pe o nouă treaptă, calitativ superioară, a procesului construcției socialismului și comunismului în patria noastră. Spiritul revoluționar, patriotic ce-l animă și ale cărui fațete multiple relevă tot atîtea ipostaze ale prezenței sale active și ale angajamentului său neprecupețit pe frontul pașnic al muncii pentru

țară, în amfiteatrele și laboratoarele unde aventura cunoașterii devine modul firesc de a fi al unei generații împlinite sub impactul uriașei revoluții științifice și tehnice contemporane, în viața publică, în universul creației și spiritualității socialiste, se instituie deopotrivă ca un reper fundamental, ca un ax vital al existenței sale, ca o forță motrice a mersului înainte pe coordonatele progresului social. Spiritul revoluționar, departe de a-și epuiza substanța sa vie, tonifiantă, cunoaște în actuala etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste o viguroasă afirmare, îmbogățindu-și conținutul și sensurile, în concordanță cu cerințele continuării cu succes a procesului edificării socialismului și comunismului în România. **„Cine dorește să fie revoluționar** – spunea, pe bună dreptate, secretarul general al partidului – **va fi întotdeauna în fruntea transformării societății, a noului !"** Aceste cuvinte condensează într-insele un imens și simplu adevăr. Nimeni nu se naște revoluționar. A fi revoluționar nu este un dat. Devii revoluționar și rămîi revoluționar numai în măsura în care prin gîndurile și convingerile îmbrățișate, prin faptele și crezurile cărora le conferi valoarea supremă a idealului comunist, certifici în fiecare moment că existența ta aparține cauzei libertății și fericirii oamenilor, că nu ai și nu vei avea odihnă pînă cînd nu vor triumfa cele mai nobile aspirații ale umanității, dăruindu-te, fără preget, țelului înalt al înfloririi perpetue a patriei socialiste, intereselor poporului, împlinirii visului de aur al omenirii – societatea comunistă.

Neclintită încredere în ctitorul României socialiste moderne, în viitorul comunist al patriei

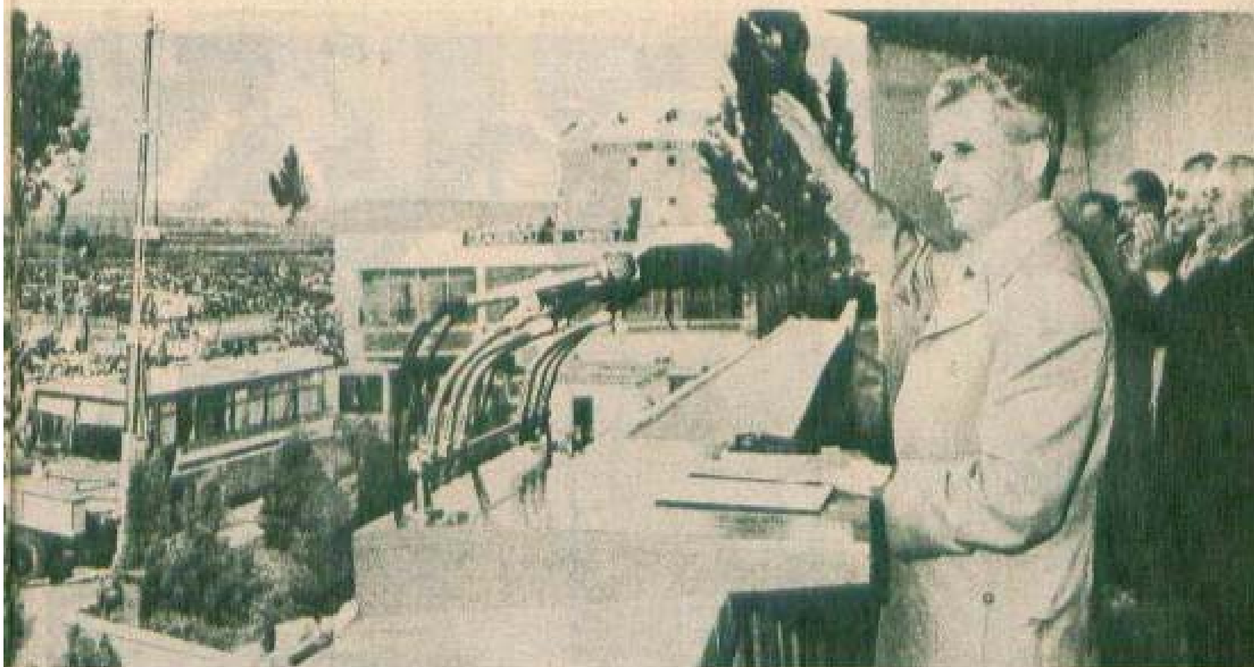
Cele două decenii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului și care au dat un nou curs istoriei patriei, propulsînd România pe traiectul civilizației și progresului multilateral, poartă pecetea inconfundabilă a personalității strălucite a celui mai iubit fiu al națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a activității sale neobosite, a concepției sale, a grandioaselor programe de dezvoltare economico-socială a țării, elaborate cu realism, cutezanță revoluționară și înaltă forță de previziune. În conștiința întregului nostru popor această epocă de mărețe împliniri și certitudini socialiste se asociază în mod legitim și firesc numelui celui care, ales prin voința unanimă a comuniștilor, a fiilor României, a știut să dea un sens precis și clar eforturilor noastre îngemănate, a știut să capaciteze energiile creatoare ale maselor, făcînd loc, cu curaj, noului, redînd socialismului întreaga sa

demnitate, iar poporului temeiul adînc al încrederii în destinul comunist al patriei.

Suflul înnoitor, dinamismul imprimat întregii vieți economice, sociale și politice a țării, impulsul energic dat căutărilor novatoare în toate domeniile, deschiderea întregii activități politice spre realitățile sociale, spre necesitățile reale ale omului, restituirea istoriei și culturii naționale în condițiile unei proiecții luminoase a viitorului, o nouă concepție asupra rolului, locului și misiunii tineretului în procesul dezvoltării sociale, o preocupare vie, constantă, pentru soluționarea marilor probleme ale umanității, toate acestea și încă multe altele vin să pledeze, cu argumentele incontestabile ale faptelor, că anii care au trecut de la istoricul Congres al IX-lea nu pot fi circumscriși, în dimensiunile lor fundamentale, adevărul și substanța lor inalienabilă, fără a vedea imensa înrîurire a prezenței în fruntea partidului și poporului nostru a celui care a determinat mutații radicale în modul nostru de a gîndi și a acționa în chip revoluționar — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pentru tînăra generație a țării biografia, lupta și activitatea secretarului general al partidului constituie nu numai o pildă de devotament nețărmurit față de cauza socialismului, față de partid și popor, ci și o permanentă invitație la reflecție, la autodepășire în procesul formării și educării comuniste revoluționare și patriotice — al cărui subiect activ și obiect permanent sîntem. Părinte și sfătuitor apropiat al tineretului, tovarășul Nicolae Ceaușescu polarizează, pe drept cuvînt, sentimentele de dragoste fierbinte, respect și înaltă gratitudine ale copiilor și tinerilor patriei pentru grija și încrederea statornice purtate celor mai fragede vlăstare ale națiunii. Chemările și îndemnurile înflăcărate adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu tinerei generații găsesc un amplu și profund ecou în conștiința și inimile tinerilor care s-au născut, au crescut, s-au format și își împlinesc personalitatea, cele mai temerare visuri, în epoca de aur a României. Tineretul României socialiste, pe deplin conștient de răspunderile ce-i revin, aici și acum, de sarcinile ce-l așteaptă în viitor, urmează cu încredere neabătută partidul, pe secretarul său general, avînd convingerea fermă că prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, și pe mai departe, la cîrma destinelor noastre naționale reprezintă chezășia supremă a continuării, în ritm susținut, a procesului edificării socialismului și comunismului în patria noastră, garanția sigură a ascensiunii societății noastre pe noi și minunate culmi de bunăstare, civilizație și progres.

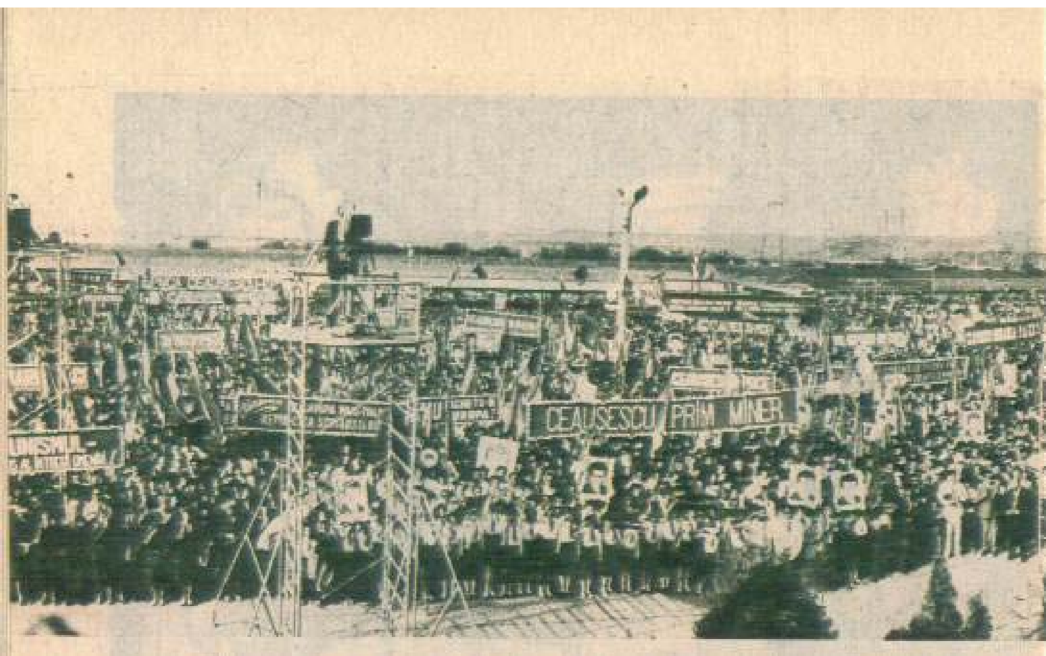
Dispunem de un minunat program de largă perspectivă pentru transformarea revoluționară a societății românești în anii ce vor veni, pentru făurirea unei civilizații materiale și spirituale superioare pe pămîntul patriei. Dispunem de tot ceea ce este necesar ca acest program să se materializeze, să devină realitate. Încrederea noastră în destinul comunist al patriei are deci temeiuri ce nu pot fi puse în discuție. Cei care vor fi făurarii societății comuniste de mîine sînt copiii și tinerii de azi, toți cei ce vor aparține generațiilor următoare. Ei nu vor fi numai beneficiarii favorizați de circumstanțe sau de soartă ai trudei și realizărilor înaintașilor, ci și continuatorii unei opere istorice. Încrederea lor neclintită în viitorul luminos al societății noastre comunică astfel în chip necesar cu investiția de încredere pe care poporul o face într-înșii. În fața poporului nostru, a tinerei generații se deschide un larg și generos orizont, țelul măreț al unei tumultuoase, multilaterale activități creatoare, menite să transforme natura,

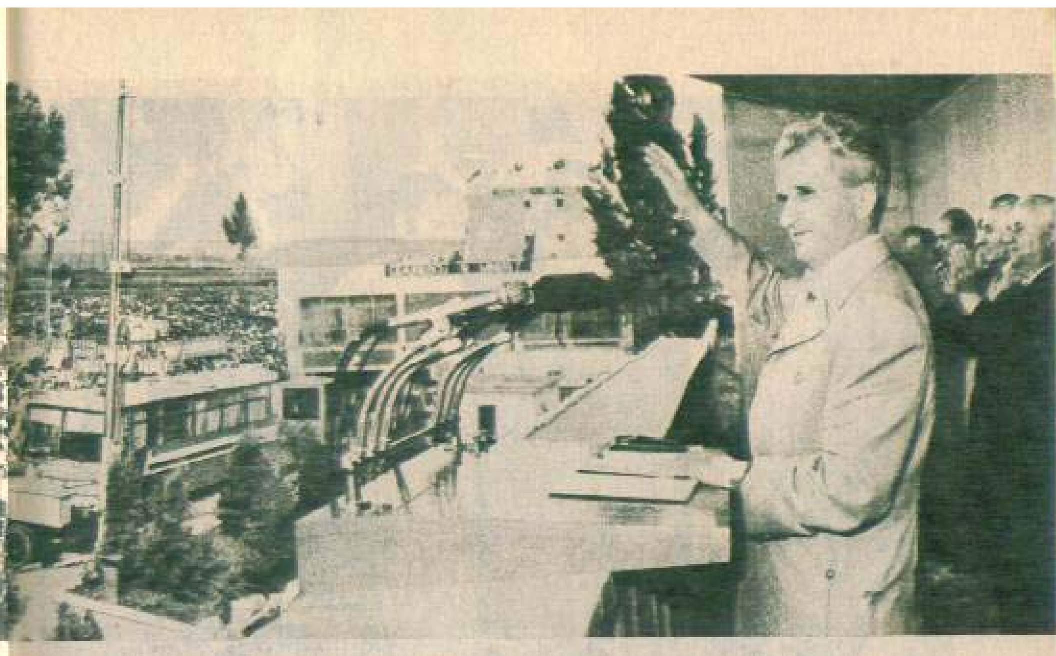

societatea, omul. Comunismul nu este o stare ideală, edenică, mai mult sau mai puțin utopică. El este, așa cum arătau clasicii marxismului, o irezistibilă mișcare ce suprimă starea actuală, ce conduce spre acel stadiu superior al societății omenești, în care omul va fi, în sfîrșit, în acord deplin cu esența sa umană.

Aceasta este viziunea partidului nostru, a secretarului său general despre societatea comunistă viitoare care ghidează și însuflețește munca și lupta revoluționară ale tinerei generații din patria noastră. Această viziune își află sublima convertire în convingerile și faptele prin care tînăra generație dă întreaga măsură a spiritului său revoluționar, a romantismului său revoluționar.

CEAUSESCU
PRIM MINER

În numele păcii, al dreptului la viață liberă și demnă, pentru o lume mai bună și mai dreaptă

Anul 1985, după cum bine se știe, a fost proclamat de către Organizația Națiunilor Unite — ca urmare a unei strălucite inițiative românești — Anul Internațional al Tineretului sub deviza „Participare, Dezvoltare, Pace". Anul 1986 este Anul Internațional al Păcii. O firească și semnificativă continuitate de preocupări și acțiuni pe plan mondial, la nivelul factorilor politici, al opiniei publice de pretutindeni. Tînăra generație se afirmă cu putere în epoca contemporană ca o forță socială a progresului și înnoirii, ca un factor activ în lupta pentru pace. Nu este, cituși de puțin intîmplător, deci, că tineretul se dovedește profund interesat, prin determinațiile fundamentale ale existenței sale, de viitor, de devenirea societății, altfel spus de propria sa devenire. Realitățile, viața, practica socială arată că viitorul lumii, dezvoltarea liberă și demnă a popoarelor, cauza păcii constituie un tot indivizibil. Astăzi, mai mult ca oricînd, tînăra generație manifestă voința fermă de a-și face auzit glasul în toate marile probleme care o privesc, în toate marile probleme cu care se confruntă omenirea, în favoarea păcii și dezarmării, pentru instaurarea și consolidarea unui climat de colaborare și înțelegere între toate națiunile lumii. Amplele acțiuni desfășurate pe întreg cuprinsul globului pentru pace, pentru dezarmare, pentru eliminarea arsenalelor nucleare și a pericolului unui holocaust nimicitor evidențiază, în mod concludent, faptul că astăzi tot mai multe cercuri conducătoare, categorii largi de oameni, de pe toate continentele, de diverse formații și orientări politice, vorbind limbi diferite, tineri și vîrstnici, înțeleg imperativul categoric al lumii în care trăim și în care trebuie să trăiască și generațiile viitoare — salvgardarea păcii.

Dînd o înaltă apreciere politicii externe a partidului și statului nostru, subliniind în mod unanim, consecvent, principiile, obiectivele și direcțiile de acțiune ce caracterizează această politică, precum și inițiativele promovate pe plan internațional de România socialistă, de președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au drept scop edificarea unui climat de pace, înțelegere și colaborare între toate popoarele lumii, tineretul patriei, organizațiile sale revoluționare se afirmă viguros ca o forță activă în lupta împotriva oricăror manifestări ale politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru oprirea neîntîrziată a cursei înarmărilor, înfăptuirea dezarmării și, în primul rînd, a celei nucleare, pentru întărirea păcii și securității în Europa și pe întreg globul pămîntesc, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini economice, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră. Tineretul României dezvoltă în mod continuu relații de colaborare, prietenie și solidaritate cu tineretul revoluționar, progresist și democratic din întreaga lume. Tineretul României este pe deplin conștient de necesitatea întăririi unității de acțiune a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, iubitoare de pace, acționînd permanent pentru unirea și concertarea eforturilor tinerilor de pretutindeni într-un larg și invincibil front al păcii, într-o uriașă și reală forță a progresului social.

Dînd expresie hotărîrii sale ardente de

a apăra pacea mondială, tineretul României socialiste a arătat lumii întregi, prin amplele acțiuni și manifestări organizate în favoarea păcii și dezarmării că nimic nu se poate opune voinței popoarelor, că orice politică mizind pe considerente ce nesocotesc interesele lor fundamentale este condamnată de istorie și sortită eșecului.

Tineretul român se identifică pe deplin cu politica de pace, colaborare și prietenie între toate popoarele lumii, a țării noastre, politică al cărei strălucit și neobosit promotor este președintele Nicolae Ceaușescu — personalitate eminentă a epocii contemporane.

Prin vocea autorizată a conducătorului partidului și statului nostru, prin inițiativele sale de pace, România s-a afirmat în toți acești ani ca un factor activ pe arena internațională ce se bucură de unanimă apreciere și respect îndreptățit pe toate meridianele globului. Poziția lucidă, responsabilă, acțiunile și eforturile neobosite ale României socialiste, ale președintelui său, îndreptate spre soluționarea marilor probleme, la ordinea zilei, cu care se confruntă umanitatea se constituie într-o contribuție de cea mai mare însemnătate pentru edificarea unei lumi a păcii și colaborării, o lume în care tineretul să se regăsească cu toate aspirațiile sale nobile, bucurîndu-se de viață, de viitor.

Anul 1986 reprezintă pentru întregul popor, pentru tînăra generație a României o nouă treaptă ascendentă pe drumul progresului societății noastre, în procesul făuririi civilizației comuniste. El reprezintă în același timp un punct de maximă concentrare a voinței noastre colective în lupta pentru triumful idealurilor de pace și progres în întreaga lume, voință ce vine să se întîlnească cu dorința și hotărîrea fermă ale tuturor oamenilor cinstiți de pe planeta noastră de a trăi în pace și bună înțelegere, într-o lume mai bună și mai dreaptă care ne aparține nu numai nouă ci și generațiilor viitoare.

MIHAI MILCA

UN NOU CINCINAL
dimensiuni ale dezvoltării economico-sociale a țării

Ne-am obișnuit ca în aceste ultime două decenii – de cind în fruntea partidului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, genialul ctitor al României socialiste moderne, de a cărui activitate sînt indisolubil legate toate marile noastre izbinzi, măreţele noastre proiecte – fiecare nou cincinal, fiecare nou an chiar să însemne, să aducă – în spiritul continuității de gindire, acțiune și faptă generate de Congresul al IX-lea al P.C.R. – noi dimensiuni dezvoltării economico-sociale a patriei, transformări fundamentale în viața țării, a tuturor cetățenilor ei. Noul cincinal 1986–1990, prefigurat cu claritate și profundă analiză științifică de Congresul al XIII-lea al P.C.R., marchează din acest punct de vedere, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul la Congres, trecerea la cea de-a treia etapă a realizării Programului partidului, obiectivul fundamental al noului cincinal constituindu-l continuarea fermă a politicii de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei noastre spre comunism.

Ce este așadar caracteristic, care sînt noile dimensiuni ale dezvoltării economico-sociale a țării în această nouă etapă ? O apreciere sintetică relevă faptul că, în condițiile menținerii unor ritmuri ridicate ale creșterii economice (în comparație cu ritmurile înregistrate sau prevăzute a se realiza pe plan mondial), se vor accentua constant și tot mai puternic dimensiunile calitative, intensive, de eficiență ale dezvoltării. O asemenea orientare fundamentală pornește atît de la tendințele generale ale dezvoltării mondiale cît și de la puternica capacitate acumulată de industria, de economia noastră socialistă și pune la bază forța propulsantă a noii revoluții tehnico-științifice care trebuie să contribuie în mod decisiv la ridicarea întregii economii la nivelul celor mai noi și avansate cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Pe aceste coordonate de progres, economia românească va trebui să ajungă pînă la sfîrșitul actualului deceniu la niveluri de performanță – mai cu seamă în ceea ce privește tehnicitatea și calitatea produselor, productivitatea muncii, în general eficiența economică – comparabile cu cele realizate în țările cu economie avansată.

Fără îndoială, atingerea unor asemenea obiective presupune orientarea fermă a întregii economii naționale, a fiecărei ramuri, a fiecărei laturi de activitate după criteriile înaltei calități și eficiențe. De aceea, concomitent cu dezvoltarea în continuare a bazei tehnico-materiale, cu deosebire a celei de materii prime și energie, precum și a agriculturii, în ritm cu cerințele cantitative și calitative ale economiei naționale, eforturile investiționale, de muncă și creație ale țării vor fi direcționate cu prioritate spre acele domenii și laturi de activitate economico-socială care asigură modernizarea structurii de producție, promovarea mai accelerată a progresului tehnic, valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale societății. Ceea ce se impune a fi subliniat cu deosebire este că, pentru înfăptuirea tuturor obiectivelor pe care ni le propunem în viitorul cincinal, hotărîtoare este intronarea noii calități pretutindeni în activitatea economico-socială, de la actul simplu al muncii de execuție la actul complex al muncii de organizare și conducere.

Sîntem chemați așadar cu toții să facem acest lucru în interesul suprem al progresului și propășirii patriei noastre socialiste și, deopotrivă, în interesul bunăstării fiecăruia dintre noi. Căci este știut – și ne-am convins în tot ceea ce am înfăptuit în cea mai fertilă perioadă din istoria țării, denumită cu înaltă mîndrie patriotică Epoca Nicolae Ceaușescu – calitatea muncii și calitatea vieții se află permanent într-o indisolubilă legătură. Din acest punct de vedere, tineretul țării – ca principal beneficiar al tuturor realizărilor prezente și viitoare – este chemat deopotrivă să se situeze în primele rînduri ale efortului întregului nostru popor de transpunere în viață a istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului. Aceasta înseamnă că tînăra generație a patriei – răspunzînd îndemnului însuflețitor adresat de părintele său iubit și îndrumătorul său apropiat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la Forumul național al tineretului – va trebui să acționeze cu perseverență pentru a învăța, a-și însuși cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale civilizației umane, să fie prezentă în permanență, cu munca și cu fapta, acolo unde este mai greu, acolo unde este mai mare nevoie de elanul, capacitatea și cutezanța tinereții.

Industria — pe coordonatele unei dezvoltări accentuat intensive

Rămînînd şi în continuare un obiectiv central al politicii economice a partidului, industrializarea socialistă va cunoaşte în cincinalul 1986—1990 mutaţii esenţiale determinate de accentuarea laturilor intensive, de calitate şi eficienţă care să conducă la satisfacerea în condiţii cît mai bune a cerinţelor tuturor ramurilor economiei naţionale, la sporirea competitivităţii produselor româneşti pe piaţa mondială şi, în ultimă instanţă, la realizarea unei înalte eficienţe în activitatea economico-productivă.

● Pînă în anul 1990 se va încheia în linii generale reorganizarea intensivă a tuturor sectoarelor, ajungîndu-se la un nivel general al industriei româneşti comparabil cu cel din ţările dezvoltate din punct de vedere economic.

● Accentul pus pe valorificarea superioară a resurselor de muncă este ilustrat prin devansarea ritmului mediu anual de creştere a producţiei marfă (6,0—6,5 la sută) de către cel al producţiei nete (10,0—10,8 la sută).

● În condiţiile în care producţia marfă industrială va cunoaşte, în ansamblu, o creştere de 34—37 la sută, ramurile şi subramurile de vîrf vor înregistra dinamici superioare la acelaşi indicator : 50—54 la sută în chimie, 40—44 la sută în construcţiile de maşini, 48—55 la sută în industria de mecanică fină, 62—67 la sută în industria electronică şi a tehnicii de calcul.

● Productivitatea muncii în industria republicană — determinată pe baza producţiei marfă — va trebui să crească într-un ritm mediu anual de 10 la sută, asigurîndu-se în 1990 dublarea nivelului productivităţii faţă de 1980.

● Pe seama creşterii productivităţii muncii sociale va trebui să se obţină circa 85 la sută din sporul venitului naţional pe întregul cincinal.

● Ponderea producţiei realizate în sisteme automatizate şi mecanizate va creşte de la 65 la sută, în 1985, la peste 90 la sută în 1990.

● În anul 1990, circa 95 la sută din produsele româneşti vor fi, din punct de vedere tehnic şi calitativ, la nivelul celor existente pe plan mondial, iar cel puţin 2—5 la sută vor fi realizate la parametri tehnici şi calitativi care vor situa România pe primul loc în lume.

● În cincinalul 1986—1990 va creşte cu 25—27 la sută indicele de valorificare a

materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, iar nivelul cheltuielilor de producție la 1 000 lei producție marfă în industria republicană va scădea de la 798,8 lei în 1985 la 688,6 lei în 1990.

● În realizarea tuturor acestor sarcini legate de dezvoltarea intensivă a industriei, a întregii economii românești, un rol primordial revine activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, chemată să soluționeze rapid, în condiții de eficiență ridicată, o serie de probleme de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea economico-socială a țării.

Obiectiv fundamental — realizarea noii revoluții agrare

Documentele adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului subliniază că agricultura va fi în continuare a doua ramură de bază a economiei naționale, obiectivul fundamental constituindu-i realizarea noii revoluții agrare, ceea ce presupune transformarea generală a muncii din agricultură, obținerea unor producții vegetale și animale care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și alte cerințe ale dezvoltării economice a țării.

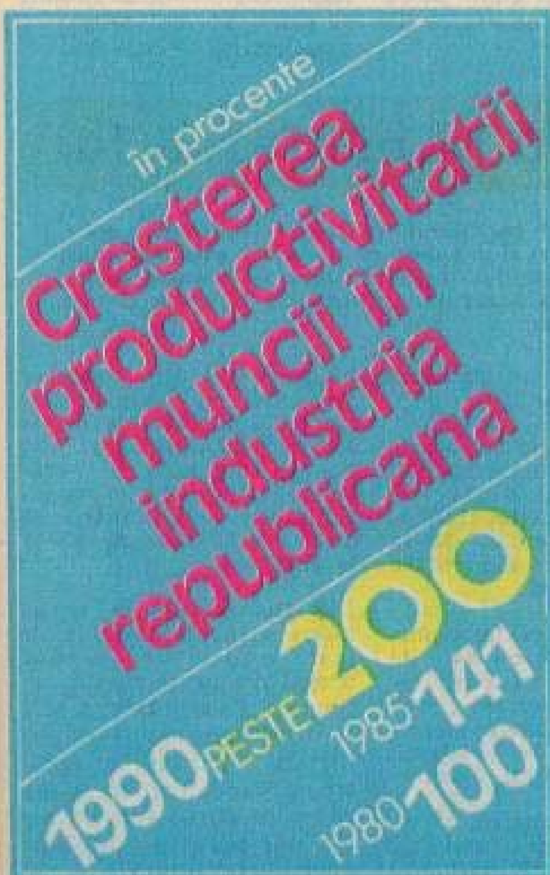
● Producția globală agricolă va crește în cincinalul 1986—1990 cu 30—33 la sută față de cincinalul 1981—1985, iar creșterea producției nete agricole, raportată la aceleași perioade, va fi de 40—44 la sută.

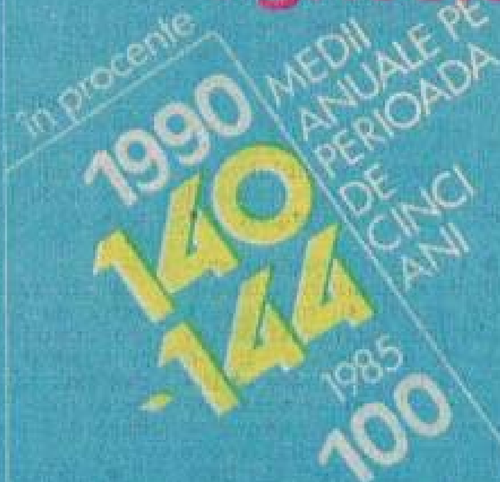
● În vederea sporirii potențialului productiv al pămîntului, pînă în 1990 se va realiza irigarea a încă 2,5 milioane hectare și se vor efectua lucrări de desecare și îmbunătățiri funciare pe circa 2 milioane ha.

● Baza tehnico-materială a agriculturii se va dezvolta și moderniza prin sporirea parcului de tractoare la 180 de mii bucăți, prin dotarea cu o sistemă de mașini de înaltă productivitate și creșterea cantităților de îngrășăminte chimice livrate agriculturii de la 2,4 milioane tone, în 1985, la 3,5—4 milioane tone în 1990.

● Urmare a dezvoltării moderne, intensive, în anul 1990 se prevăd recolte medii la hectar de 4 000—4 200 kg grîu și secară; 5 500—6 000 kg porumb; 2 600—2 800 kg floarea-soarelui; 2 600—2 840 kg soia, 40 000—42 000 sfeclă de zahăr; 28 000—30 000 legume de cîmp.

● Și în zootehnie, prin creșterea efectivelor de

animale și a randamentelor pe animal se vor obține în cincinalul 1986—1990 sporuri importante de producție : 830—930 mii tone carne în viu ; 23—26 milioane hl lapte ; 1 200—1 700 milioane ouă ; 6,4—10,4 mii kg lînă.

O bază tehnico-materială puternică, modernă

Susținerea amplului proces de dezvoltare economico-socială a țării impune preocupări și eforturi sporite pentru dezvoltarea în continuare a unei baze tehnico-materiale puternice și moderne. Acest obiectiv se va realiza atît prin sporirea gradului de integrare și valorificare a resurselor materiale proprii în circuitul economiei naționale, cît și pe calea procesului investițional orientat cu precădere spre modernizarea structurii economiei naționale, precum și a întreprinderilor existente.

● Producția de cărbune net va ajunge în anul 1990 la 95—100 milioane tone, față de 64,3 milioane tone în 1985. Din aceasta, aproape 90 la sută o va constitui producția de lignit și cărbune brun care va fi realizată în proporție de peste două treimi în cariere.

● Creșterea producției de țiței se va realiza îndeosebi prin intensificarea forajului în straturile de mare adîncime și pe platforma continentală maritimă, precum și prin sporirea factorului final de recuperare a petrolului din zăcăminte, de la 33 la sută în prezent la circa 40 la sută în 1990.

● Producția de energie electrică va spori de la 78,6 miliarde kWh, în 1985, la 95—97 miliarde kWh în 1990, din care 38 miliarde kWh vor fi realizate pe bază de cărbune și șisturi bituminoase, iar 21—22 miliarde kWh vor fi obținute în centrale nuclearo electrice.

● Concomitent cu creșterea producției de minereuri, se va intensifica activitatea de recuperare și de refolosire a resurselor materiale, pe această bază urmînd să se asigure în unele sectoare 50 la sută și chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime.

● În cincinalul 1986—1990 se va realiza un volum de investiții în sumă de 1 350—1 400 miliarde lei, orientat cu precădere spre lărgirea bazei energetice și de materii prime, realizarea programului de dezvoltare intensivă și modernizare a industriei, precum și a programului de irigații și îmbunătățiri funciare, a celui de mecanizare în agricultură.

● Vor fi construite și date în folosință peste 1 500 noi capacități de producție în toate ramurile economiei naționale, se vor moderniza și ridica nivelul tehnic al capacităților existente.

Pentru om, pentru bunăstarea lui

Constituind țelul suprem al politicii partidului, creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor își va avea asigurate condițiile materiale prin înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, prin activitatea tot mai rodnică a oamenilor muncii de la orașe și sate, din toate domeniile vieții economico-sociale.

● În anul 1990, venitul național va fi de circa 1 200 miliarde lei. Din acesta, circa 70 la sută va fi utilizat pentru fondul de consum, contribuind nemijlocit la creșterea nivelului de trai și ridicarea calității vieții întregului popor.

● Ilustrare a creșterii puterii de cumpărare a oamenilor muncii și, totodată, a capacității economiei naționale de a satisface într-o măsură tot mai mare cerințele populației — vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist vor spori în 1990, față de 1985, cu 16 la sută, iar prestările de servicii pentru populație vor spori în același perioadă cu 68—76 la sută.

● Producția de bunuri de consum va cunoaște sporuri importante, ilustrate de creșterea producției industriei ușoare cu 31—33 la sută și a celei alimentare cu 37—39 la sută.

● Se va trece la săptămîna de lucru de 44 de ore, creîndu-se în continuare condiții materiale și organizatorice pentru petrecerea de către oamenii muncii a timpului liber.

● Se vor construi și da în folosință din fondurile statului, întreprinderilor și ale organizațiilor obștești circa 750 mii apartamente, iar prin dezvoltarea orașelor și transformarea unor centre comunale în orășele agroindustriale, populația din mediul urban va atinge o pondere de 57—58 la sută.

● Dezvoltarea în continuare a învățămîntului de toate gradele va permite pregătirea profesională, în cincinalul 1986—1990, a peste 1 200 mii muncitori calificați, tehnicieni și maiștri ; 146 mii ingineri și alte cadre cu studii superioare ; 590 mii persoane calificate pentru agricultură.

Grupaj realizat de **VIRGIL SIMION**

Înalt titlu de mîndrie patriotică:

A FI TÎNĂR CONSTRUCTOR AL ROMÂNIEI SOCIALISTE

Vom număra în acest an nu mai puțin de o sută cincizeci și două de anotimpuri, o cifră cît se poate de exactă, fără aproximații, de cînd tinerii țării au ales cel mai romantic și totodată cel mai revoluționar, cel mai concret mod de a răspunde la chemarea partidului, de a participa la construcția unei țări noi, și anume munca pe șantierele naționale ale tineretului. An după an, alte anotimpuri se adaugă acestui lanț nesfîrșit al zilelor, al lunilor închinate celei mai dăruite dintre munci – munca pentru țară. Și an după an bilanțul se arată tot mai rodnic, tot mai impresionant. Dacă la începuturile acestei activități specifice celor mai tineri cetățeni ai patriei admiram mai ales entuziasmul și curajul de a porni la defrișarea unui drum nou, odată cu trecerea timpului, am început să admirăm tot mai mult competența cu care cunoștințele cele mai noi sînt puse în slujba eficienței, organizarea riguroasă, științifică și mai ales importanța din ce în ce mai mare a obiectivelor asumate. În toate aceste anotimpuri care nu sînt altceva decît o fierbinte declarație de iubire pentru pămîntul pe care s-au născut, tinerii și-au pus semnătura de cutezanță și încredere în forța lor creatoare pe cele mai mari opere ale timpului de mărețe împliniri pe care îl trăim. Putem afirma fără cea mai mică teamă de a greși că nu există mare combinat în această țară, strălucitoare cetate de lumină, modernă citadelă a științei, a învățămîntului sau a culturii, drum de fier sau drum de apă la realizarea cărora tinerii să nu fie coautori. În ultimul an al acestui impresionant bilanț, alte și alte magnifice realizări intră în circuitul economic și, în același timp, în conștiința noastră ca fapte cu care tinerii sînt îndreptățiți să se mîndrească. După giganticul drum de apă atît de inspirat numit „Magistrala albastră", la construcția căruia tinerii și-au adus o contribuție definitorie, iată că o nouă „Magistrală albastră", varianta marelui canal, cunoscută sub numele de Poarta Albă – Midia Năvodari vine să depună mărturie despre hărnicia fără seamăn a brigadierilor. Într-un alt colț de țară, o nouă cetate a luminii, soră mai mică a unei alte cetăți printre ai cărei ziditori s-au numărat tinerii, Complexul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II, se pregătește pentru a intra, cu capacitatea deplină, în circuitul energetic național. La numai cîțiva kilometri se înalță mîndră o centrală termică, Drobeta-Turnu Severin, printre creatorii căreia istoria îi va consemna la loc de cinste și pe constructorii în salopete albastre. Șantierele naționale ale prezentului, fie că se apropie de ora

predării către marele beneficiar care este poporul a obiectivelor asumate de tineri, fie că se află la apogeul activității lor sau numai la începuturi au cîteva date esențiale care le unesc, totodată conferindu-le identitate. Vom încerca să le numim pe scurt. În primul rînd, firește, se păstrează ca o tradiție scumpă elanul revoluționar al începuturilor, dorința fierbinte a tinerilor de a fi folositori, de a pune cu destoinicie umărul acolo unde țara o cere. Apoi, ca o altă trăsătură distinctivă se evidențiază înalta tehnicitate a lucrărilor abordate, curajul tinerilor de a-și asuma lucrări repartizate cîndva doar unor specialiști redutabili. Tot în legătură cu această tehnicitate se remarcă înalta mecanizare și automatizare a lucrărilor, trăsătură care a făcut să sporească pînă la cote nu demult incredibile eficiența muncii tinerilor. Credem că o singură comparație, și încă una foarte apropiată în timp, poate fi cît se poate de edificatoare: dacă în cincinalul 1976–1980 lucrările efectuate de brigadieri în șantierele naționale erau evaluate la aproximativ 4,2 miliarde lei, în cincinalul 1981–1985 se estimează că valoarea acestora va atinge 14,7 miliarde lei, ceea ce semnifică o creștere de nu mai puțin de 349,42 la sută!

În activitatea șantierelor naționale de tineret, a celor județene sau locale, pe scurt în neobosita muncă pentru frumusețea și prosperitatea patriei depusă de tinerii în uniforme de culoarea cerului senin, un an și anume 1965, anul ce marchează în calendarul devenirii noastre socialiste evenimentul Congresului al IX-lea al partidului, moment de seamă cînd în fruntea partidului și a țării a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu – și-a pus o amprentă puternică, așa cum a pus-o pe toate celelalte domenii de activitate. Asemenea tuturor acestora, activitatea șantierelor de tineret a cunoscut o revigorare fără precedent fiind reorganizată pe baze noi, științifice. Vorbind astăzi despre înalta tehnicitate și despre înaltul profesionalism al șantierelor muncii patriotice ale momentului, vorbim în fapt despre materializarea neîntîrziată a concepției secretarului general al partidului privind rolul tineretului în societate, despre o încredere fără precedent arătată forței creatoare a tinerei generații, despre hotărîrea cu care tinerii acționează și în acest generos spațiu al muncii pentru țară pentru a se dovedi la înălțimea încrederii acordate, pentru a răspunde cu fapte de muncă dintre cele mai alese dragostei de care se simt înconjurați, minunatelor condiții de viață, de pregătire profesională, științifică și culturală de care beneficiază.

Dimensiuni ale efortului creator

De la an la an, de la cincinal la cincinal, valoarea lucrărilor realizate de tineri pe șantierele muncii patriotice crește vertiginos. ● Dacă în cincinalul 1976–1980 lucrările efectuate de brigadieri au fost evaluate la aproximativ 4,2 miliarde lei, în cincinalul 1981–1985 tinerii în uniforma albastră aflați pe șantierele naționale ale patriei vor obține valori estimate la 14,7 miliarde lei. ● Numai comparînd realizările acestor două cincinale, cele mai recente în neîntreruptul efort al muncii pentru țară constatăm o creștere a valorilor înregistrate de 349,42 la sută! ● O altă cifră este capabilă să dea o imagine concludentă despre capacitatea creatoare a tinerilor: numai într-un singur an, 1985, valoarea totală a muncii desfășurate de brigadieri pe cele 213 șantiere naționale, județene și locale se ridică la peste 3,05 miliarde lei. ● Tinerii țării – specialiști în cele mai diverse domenii sau elevi participă, alături de constructorii cu experiență la realizarea celor mai importante investiții ale timpului. ● Astfel, în afară de marile șantiere naționale deschise la investițiile din domeniul îmbunătățirilor funciare, al centralelor electrice, al exploatării cărbunelui, al transporturilor, tinerii sînt prezenți pe șantiere de mai mare sau mai mică întindere deschise în toate celelalte domenii de activitate. ● Cîteva exemple: în domeniul construcțiilor de locuințe și edilitar gospodărești, într-un singur an, 1985, funcționează 68 de șantiere județene și locale cu o valoare totală estimată a lucrărilor de circa 343 milioane lei. ● În domeniul construcțiilor de mașini, brigadierii sînt prezenți pe 29 de șantiere locale unde s-au angajat să realizeze aproximativ 96 milioane lei. ● În industria chimică fiinţează 10 șantiere județene și locale cu o producție de aproape 50 milioane lei. ● În metalurgie sînt deschise 10 șantiere locale cu un angajament de peste 34 milioane lei; în domeniul petrolului, alte 10 șantiere locale și județene unde tinerii execută lucrări de peste 22 milioane lei, iar enumerarea poate continua cu șantiere deschise la investiții din domeniile silviculturii, apelor, industriei ușoare etc. ● Și nu putem încheia acest succint bilanț general fără a menționa o realizare de excepție: brigadierii și-au onorat angajamentul de a finaliza sarcinile asumate pe varianta Poarta Albă – Midia Năvodari a „Magistralei albastre". ● Angajamentul ultimei etape a lucrărilor efectuate pe acest mare șantier național se ridică la peste 200 milioane lei.

Țării — tot mai mult cărbune!

Răspunzînd chemării partidului, secretarului său general de a asigura în cît mai scurt timp independența energetică a țării, tinerii și-au concentrat o mare parte a eforturilor lor în domeniul mineritului. ● Astfel, în prezent funcționează 7 șantiere naționale, județene și locale ale muncii patriotice, în cadrul cărora brigadierii s-au angajat să efectueze lucrări de peste 535 milioane lei. ● Primul dintre cele două șantiere naționale de tineret din domeniul extracției de cărbune, S.N.T. Combinatul minier Motru, este totodată și șantierul care a cucerit locul I (pe anul 1984) în întrecerea utecistă, cîștigînd steagul de fruntaș. ● În anul pe care îl încheiem, S.N.T. Motru a continuat să se plaseze, prin valoarea lucrărilor sale, pe primul loc — cu 300 milioane lei. ● Ca noutate de ultimă oră, S.N.T. Motru și-a îmbogățit dotarea complexă existentă cu un excavator electric gigant cu rotor și cu benzile transportoare aferente acestui excavator. ● Al doilea șantier național din acest domeniu, S.N.T. Combinatul minier Rovinari a fost răsplătit și el cu locul doi în întrecerea utecistă. ● Volumul lucrărilor efectuate de tineri aici, în cadrul celei mai mari întreprinderi miniere din țară, se cifrează la 192,5 milioane lei. ● Aceeași înaltă mecanizare, concretizată de asemenea prin dotarea cu un excavator gigant cu rotor, se constituie și aici în noutate ce va conduce la creșterea eficienței muncii.

Brigadieri la porțile luminii

Trei mari centrale producătoare de energie electrică intră în acest timp în peisajul țării și în conștiința noastră a tuturor. ● Semnatari ai acestor gigantice creații, alături de specialiștii cu experiență, tinerii. ● În vecinătatea celei mai mari hidrocentrale a țării, Porțile de Fier I, se înalță, gata de a se înscrie cu toate capacitățile sale în circuitul energetic al patriei Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II. ● Aici, brigadierii au preluat spre execuție integrală centrala română ● Valoarea lucrărilor în anul 1985 — 150 milioane lei. ● Nu departe, în același județ, Mehedinți, se pregătește de finalizarea lucrărilor un alt colos la zidirea căruia brigadierii au avut o contribuție marcantă — Centrala Termoelectrică Drobeta-Turnu Severin. ● Ca volum al lucrărilor, acest șantier național este al doilea din țară — 285 milioane lei. ● Lucrările de mare complexitate au atras aici brigadieri cu cele mai diferite calificări. ● Un alt șantier național, remarcabil prin complexitate și înaltă tehnicitate, este cel de la Centrala termoelectrică pe șisturi bituminoase de la Anina. ● Într-un singur an, brigadierii au executat aici lucrări în valoare de 191,8 milioane lei. ● Alături de cele 3 șantiere naționale deschise în domeniul energiei electrice, tinerii mai sînt prezenți pe încă 12 șantiere județene și alte 6 locale. ● Valoarea totală a angajamentului brigadierilor din acest domeniu de maximă importanță — peste 800 milioane lei.

Ogoarele patriei – cît mai roditoare!

Tinerii țării și-au luat un mare și onorant angajament în fața secretarului general al partidului – să amenajeze cu forțe proprii, în șantierele muncii patriotice, o suprafață de peste 500 000 de hectare, în vederea practicării unei agriculturi moderne, intensive. ● Numărul șantierelor naționale, județene sau locale deschise în agricultură este cel mai mare, 43, iar valoarea angajamentului brigadierilor este estimată numai pentru anul 1985 la peste 672 milioane lei. ● În cadrul șantierelor naționale existente, remarcăm șantiere cu vechime și tradiție ca ● Șantierul de îmbunătățiri funciare Viișoara Nord (unde valoarea lucrărilor a înregistrat 50 milioane lei) ● București Nord, șantierul care a ocupat locul al treilea în întrecerea utecistă, cu o valoare totală a lucrărilor acestui an de 40 milioane lei. ● Alături de acestea se situează șantierele mai noi, unde hărnicia și elanul brigadierilor nu se dovedesc cu nimic mai prejos. ● Șantierul de îmbunătățiri funciare Cîmpia Caracal, județul Dolj, unde angajamentul brigadierilor se ridică la 120,3 milioane lei. ● Șantierul de îmbunătățiri funciare Sculeni-Țuțora-Gorban, județul Iași, cu 110 milioane lei. ● Ș.N.T. pentru combaterea eroziunii solului, județul Cluj – 25,4 milioane lei. ● Șantierul de îmbunătățiri funciare Valea Ierului, județul Bihor. ● Șantierul de îmbunătățiri funciare Frunzaru, județul Olt, unde primul an de activitate va aduce și primele realizări, în valoare de nu mai puțin de 60 milioane lei.

Grupaj realizat de
MONICA ZVIRJINSCHI

SURSELE NOI-IZVOARE ALE ENERGIILOR VIITORULUI

Una dintre problemele globale ale omenirii este și aceea a energiei – factor vital al activității economice și sociale, suportul indispensabil al creșterii nivelului de viață și civilizație la scară planetară. Care este viitorul energetic al Terrei ? este de acum o întrebare necesară suprapusă întrebării fundamentale a existenței umane : care este viitorul omenirii, în actualul secol al înarmărilor și accentuării stărilor de tensiune între diversele state și grupări de state.

Utilizînd un paradox am putea spune că „criza petrolului a adus binefaceri omenirii" prin aceea că în lumea întreagă au apărut preocupări în vederea găsirii unor noi surse de energie, care au condus la inventarierea a peste 600 surse alternative, prin a căror utilizare se poate asigura o dezvoltare echilibrată și continuă a civilizației contemporane. Discrepanța între consum și surse, grade de asigurare și potențialul de substituție au condus la apariția fenomenului de „impact de energie", „materializat" prin creșterea enormă a prețurilor energiilor primare îndeosebi a prețului petrolului brut. Dar, mai mult decît atît, impactul a impus un factor de stres dominant : timpul. Căci, după aprecierea geologilor, durata de exploatare a surselor clasice utilizate preferențial în ultimele decenii este limitată la 25–40 de ani ! De aici și căile pe care trebuie să le urmeze omenirea : 1. Economisirea energiei – cea mai sigură sursă de energie fiind economisirea ei, prin evitarea risipei atît în unitățile economice, sociale cît și în locuințe și 2. Descoperirea și punerea în valoare a noi resurse primare și a dezvoltării celor regenerabile sau inepuizabile, cum sînt : energia solară, nucleoră, maretermică, maremotrică, eoliană, geotermică, biomasa, hidrogenul. Și, în acest sens, este un fapt dovedit că omenirea nu duce lipsă de resurse, ci de tehnologii de valorificare!

Justa soluționare a problemelor energetice presupune însă un consum rațional și o mai judicioasă valorificare a resurselor. Dar, deși efortul propriu al fiecărui stat continuă să rămînă principala pîrghie a progresului tuturor națiunilor, inclusiv în dezvoltarea surselor noi de energie, se impune ca necesitate im-

SOARELE

Între sursele inepuizabile, cu o mare putere energetică, cu mari posibilități de a fi utilizate pe teritoriul țării este și soarele. Energia solară incidentă la suprafața pămîntului se regăsește sub formă de energie luminoasă, posibil de transformat în energie termică sau în energie electrică. Anual, soarele transmite pămîntului o energie considerabilă de circa 450 000 mld. tcc, din care : 180 000 mld tcc se reflectă la nivelul straturilor superioare ale

perioasă abordarea globală a problemelor energetice cu accent special pe dificultățile resimțite de statele „lumii a treia". Căci, dacă privim repartizarea consumului de energie primară, vom observa discrepanțe majore: dacă în 1950, 75% reprezenta cota în consumul mondial de energie primară aferent țărilor capitaliste, 18% – țărilor socialiste și 7% – țărilor în curs de dezvoltare, în anul 2000 se întrevede următoarea repartiție: țări capitaliste – 43%; țări socialiste – 26%; țări în curs de dezvoltare – 21%...

Știut fiind că hidrocarburile vor fi o sursă tot mai rară în viitor, continuînd însă să aibă un rol predominant în asigurarea consumului de energie al omenirii, este firesc ca utilizarea surselor noi și regenerabile să nu fie pusă în opoziție cu utilizarea celor clasice, ci ca o completare – de unde derivă necesitatea deschiderii unor orizonturi mai largi noilor izvoare inepuizabile, care să fie conjugate cu sursele clasice.

Dificultățile energetice nu vor putea fi soluționate fragmentar și izolat, ci în strînsă legătură cu celelalte probleme economice globale, așadar, și printr-o colaborare internațională echitabilă.

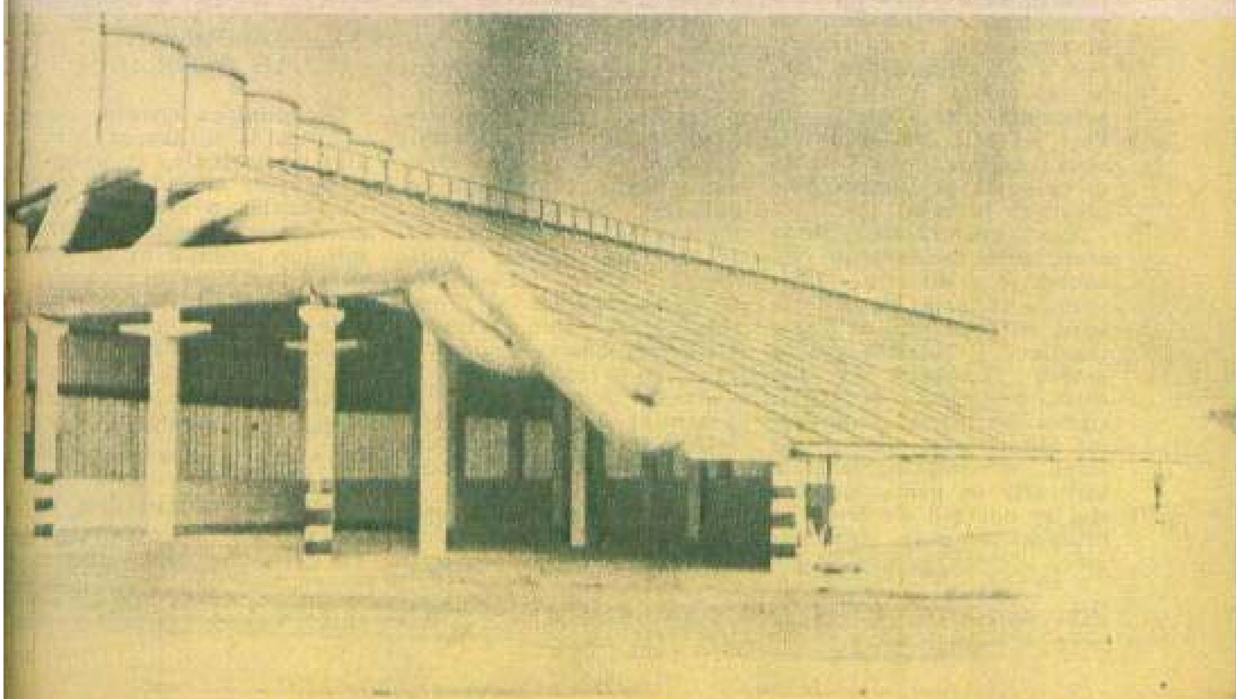
Omenirea are nevoie de tot mai multă energie. Cererea este mereu în creștere, dezvoltarea economico-socială o impune. Rezervele de materii prime energetice clasice sînt limitate: rezervele certe de petrol sînt evaluate la 127 x 10^9 tec, gazele naturale – la 79 x 10^9 tec, uleiurile din șisturi bituminoase – la 50 x 10^9 tec, uleiuri din nisipuri asfaltice – la 50 x 10^9 tec, cărbuni – la 2 000 x 10^9 tec, lignit – la 1 000 × 10^9 tec etc. În acest context devine vitală punerea în valoare a noilor surse regenerabile sau inepuizabile: energia solară, nucleară, eoliană, geotermică, biomasa... Chiar dacă în viitorul apropiat baza materiilor prime energetice o vor forma tot cărbunele, petrolul, gazele naturale. Pentru anul 2000, „12-th Congres of the World Energy Conference, New-Delhi, septembrie 1983" prevede o astfel de repartiție a consumului mondial de energie: ● cărbune 28%; ● petrol 31%; ● gaz natural 19%; ● energie nucleară 10%; ● energie hidro și surse noi 12%.

În alte cercuri ale specialiștilor se întrevede o creștere a ponderii surselor noi și regenerabile de pînă la 25 la sută... Un fapt este însă cert: punerea în evidență a acestora și valorificarea lor este una dintre problemele de bază ale viitorului energeticii, de modul în care vor fi soluționate aspectele legate de valorificarea tuturor resurselor de energie, punînd în practică tehnologii diverse, neconvenționale depinde direct însuși viitorul omenirii.

*

La noi în țară, încă din faza în care criza mondială energetică nu se impusese ca o realitate majoră a vieții pe Pămînt, au fost inițiate cercetări, au fost puse în practică programe menite a dezvolta utilizarea surselor noi de energie.

Directivele celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R. prevăd, în acest sens, perfecționarea tehnologiilor pentru folosirea surselor noi de energie – a soarelui, vîntului, biomasei, apelor geotermale etc. Colectivele de specialiști și muncitori sînt mobilizate pentru a materializa programele prioritare de asigurare a bazei energetice a dezvoltării sociale și economice a patriei noastre. Și rezultatele sînt meritorii.

atmosferei și norilor, 45 000 mld. tec se reflectă la nivelul solului, 75 000 mld tec se absorb de către atmosferă (din care circa 20 000 mld tec generează vînt), 80 000 mld tec produc evaporarea apelor și 75 000 mld tec reprezintă energia solară incidentă la suprafața pămîntului (incluzînd și procesele de fotosinteză) adică de 3 000 ori consumul energetic al omenirii în anul 2000.

CERTITUDINILE PREZENTULUI...

Pe 1 mp de suprafață, la nivelul solului, de-a lungul paralelei 45° se pot capta anual 500—700×10³ kcal, ceea ce reprezintă circa 75—100 kg cc (combustibil convențional considerat cu 7 000 kcal/kg), echivalent cu 75—100 kg cărbune de calitate superioară sau 200—250 kg lignit, sau 40—80 mc gaze naturale, sau 45—70 kg petrol!

Între optimismul afirmațiilor că energia solară este universală, gratuită, curată și inepuizabilă și pesimismul celor care considerau că energia solară este periodică, aleatoare, de mică densitate și că transformarea ei în electricitate sau căldură ar „deposeda" țara noastră de teren agricol, s-a ales calea științifică a estimării potențialului energetic economic solar și s-au definitivat două categorii de soluții: 1. pentru uz individual, instalații simple și ieftine de captare a energiei solare și 2. pentru uz industrial, instalații profesionalizate pentru producerea de apă și aer cald pentru uz menajer, abur tehnologic etc.

...ARGUMENTE ALE VIITORULUI

Pentru utilizarea pe viitor pe scară largă a energiei solare pledează însuși costul acesteia. Astfel, în țara noastră, gigacaloria solară este mai ieftină decît în oricare altă soluție: 195 lei/Gcal este costul de producție al energiei termice obținute într-o instalație solară de preparare a apei calde, circa 196 lei/Gcal — într-o centrală termică cu combustibil gazos, 316 lei/Gcal — într-o centrală termică cu combustibil lichid și 315—350 lei/Gcal într-o centrală termică cu combustibil solid.

Prognozele energetice estimează pentru anul 2000 un aport solar de 2—10 la sută din necesarul de energie primară al omenirii, cifrele variind de la o țară la alta în funcție de posibilitățile tehnologice și financiare, de poziția geografică și disponibilitățile de combustibili clasici.

Și alte cifre „pledează" convingător: în cazul conversiei în energie electrică, din energia medie anuală disponibilă la scară planetară la suprafața solului, de 800—1 500 kWh/mp/an, funcție de soluțiile tehnice utilizate se pot capta 80—150 kWh/mp/an, iar tot necesarul de energie primară al omenirii este echivalent cu energia ce se poate capta de la soare, în condițiile de randament actual, pe o suprafață de circa 1 000 000 km² (pentru comparație: suprafața totală folosită pentru agricultură este de 13 000 000 km²).

APA GEOTERMALĂ

Activitatea de cercetare geologică sistematică, cu foraje pentru ape geotermale, a început la noi în țară în anul 1976 și s-a concretizat prin punerea în exploatare experimentală a unui număr de peste 100 sonde, localizate în principal în Cîmpia de Vest a țării (92 la sută), zona colinară din Oltenia (3 la sută) și Cîmpia Română (5 la sută).

Apa geotermală poate oferi, prin randamente de conversie diferite, atît energie termică, cît și electrică — ceea ce o recomandă a fi folosită atît în scopul furnizării de apă caldă menajeră, de încălzire a locuințelor și spațiilor industriale, cît și pe lîngă diversitatea largă a utilizării în urma conversiei în energie electrică, în diverse scopuri tehnologice.

CERTITUDINILE PREZENTULUI...

În țară au fost puse în evidență următoarele zone principale cu ape geotermale valorificabile energetic, cu temperaturi cuprinse între 50°C—120°C: Satu Mare, Carei, Tășnad-Aciș (jud. Satu Mare); Săcueni, Marghita, Oradea, Borș, Ciumeghiu și Salonta (jud. Bihor); Nădlac, Curtici-Dorobanți, Iratoș (jud. Arad), Sînnicolau Mare, Tomnatec, Lovrin, Jimbolia și Teremia Mare (jud. Timiș); Căciulata-Cozia (jud. Vîlcea); București-Otopeni.

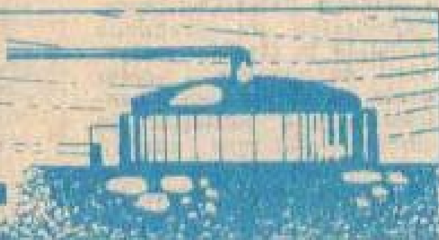
Aceste zone asigură un potențial de rezerve valorificabile de 5,7 milioane tec. În perioada anilor 1978—1984 producția de energie geotermală a crescut de la 22 mii tec, în anul 1978, la 80,700 tec în anul 1984. Energia geotermală livrată în aceeași perioadă echivalează cu o economie în „bugetul" național de 292,2 mii tec!

...ARGUMENTE ALE VIITORULUI

Îndeplinirea cifrelor planificate la utilizarea energiei geotermale, și anume la nivelul anului 1985 este prevăzută o producție de energie geotermală de 99,8 mii tec, urmînd ca în 1990 să se realizeze o producție de 350 mii tec — în condițiile trecerii la exploatarea sondelor existente cu pompe submersibile, a reinjectării apelor geotermale uzate în zăcămînt, va asigura pe întreaga perioadă a cincinalului viitor o economie de combustibil de 881 mii tec! În cazul săpării de sonde noi, această

economic se va putea majora la 1 225 mil tcc! E de înțeles, astfel, cît este de importantă investiția în acest domeniu al surselor noi. La o producție de 100 mil tcc, gradul de asigurare pentru zonele cercetate a fost evaluat la 57 ani și aceasta fără a avea în vedere rezervele de perspectivă și trecerea la reinjectarea în zăcămînt a apelor geotermale uzate care conduce, practic, la regenerarea perpetuă a rezervelor...

BIOGAZUL

Energia solară este însă prezentă și în alte multe forme de energie. (Este bine știut, de altfel, că pînă și energia combustibililor fosili — cărbunele, petrolul, gazul metan — se „trage" de asemenea din energia solară stocată de plante în urmă cu milioane de ani prin procesul de fotosinteză). O altă sursă de energie regenerabilă — biogazul își are „izvorul" tot în energia solară. Biogazul — produs gazos provenit în urma fermentării anaerobe a diverselor materii organice — este format în proporție de 55—70 la sută din metan și 28—43 la sută bioxid de carbon, acestora adăugîndu-li-se în cantități mai mici hidrogen sulfurat, azot, oxigen. Conținutul de metan al biogazului îi determină puterea calorică. Biogazul se poate obține prin fermentația anaerobă metanogenă a unei mari diversități de materii organice, resturi agricole, deșeuri menajere sau resturi industriale, dejecții animaliere, nămoluri din ape reziduale — toate acestea putînd fi utilizate fie ca atare, fie, de preferat, în amestec.

Utilizat drept combustibil sau carburant la bucătării sau încălzitul locuințelor, la prepararea apei calde menajere sau alimentarea mijloacelor de transport, a motoarelor și a turbinelor cu gaze etc., biogazul înlocuiește cu succes gazul petrolier lichefiat (aragazul), gazul metan, benzina, motorina etc. Un metru cub biogaz înlocuiește 0,5 litri benzină, 0,52 litri motorină, 0,62 NMC gaz metan, etc.

CERTITUDINILE PREZENTULUI...

Deși preocupările pentru valorificarea biogazului sînt de dată relativ recentă în țara noastră, instalațiile de biogaz cunosc deja o largă răspîndire. În prezent sînt în funcțiune în mai multe județe din țară fermentatoare de 500, 1 000, 3 000 și 4 000 mc biogaz pe zi — dintre cele mai mari din lume. Ele au fost realizate pe baza cercetărilor și proiectelor tip ale unor institute de specialitate (ISLGC pentru stațiile de epurare orășenești și I.S.P.C.A.I.A. și I.C.P.E.A.R. pentru complexele de creștere și îngrășare a animale-

lor). Astfel de instalații se află la Întreprinderea de stat „30 Decembrie" din București, ISCIP Roman, I.A.S. Zimnicele, Întreprinderea agroindustrială Timișoara, Institutul de creștere a ovinelor Palas-Constanța. Capacitatea de producție instalată în stațiile orășenești de epurare a apelor uzate, în complexele zootehnice sau unitățile de cercetare din țara noastră asigură anual o producție de biogaz echivalentă cu 6 mii tcc.

Totodată, specialiștii de la Institutul de chimie alimentară au conceput o gamă de generatoare de biogaz cu capacitate mică, între 5 și 10 mc, destinate gospodăriilor individuale ale populației. S-au realizat pînă acum circa 1 000 de instalații de acest fel, în ultimul timp ritmul de fabricație intensificîndu-se apreciabil.

...ARGUMENTE ALE VIITORULUI

Așadar, primii pași pe linia punerii în valoare a biogazului s-au făcut. Practica demonstrează că acolo unde s-a acționat corespunzător rezultatele sînt pe măsura eforturilor.

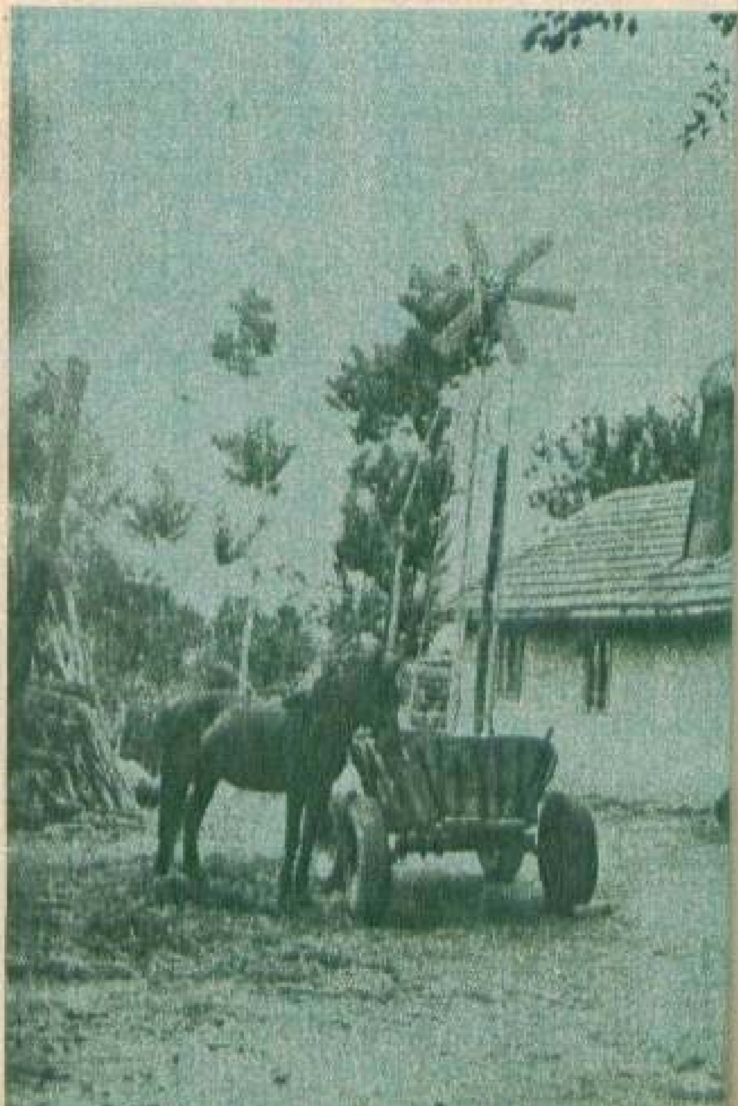
Tot atît de adevărat este și faptul că era pe deplin posibil să se întreprindă mai mult în această direcție. Și ne referim aici mai ales la valorificarea biogazului în gospodăriile populației, știut fiind că s-a stabilit ca în fiecare comună să se realizeze cel puțin 100 de instalații pentru producerea biogazului. Oricum, atenția deosebită acordată biogazului de mai multe institute de specialitate, de specialiști din diferite domenii de activitate din întreaga țară se materializează în noi și noi soluții tot mai eficiente de punere în valoare a acestei ieftine și valoroase resurse care este biogazul. Tocmai ca urmare a acestor preocupări, multe deja materializate, altele în curs de finalizare, se poate aprecia că sînt întrunite toate condițiile pentru ca utilizarea biogazului să se facă pe o scară tot mai mare, eventualele rețineri întemeindu-se doar pe necunoaștere. Or, numeroasele variante constructive definitivate de specialiști își dovedesc pe deplin eficiența tocmai datorită faptului că țin cont de toți factorii ce concură la asigurarea unui randament energetic ridicat al instalațiilor de producere a biogazului, un loc important ocupîndu-l în acest sens adaptarea la condițiile meteoclimaterice din diverse zone, cît și la posibilitățile de folosire a materiilor prime existente.

Iarăși și iarăși este nevoie să ne amintim de... soare, pentru a defini, fie și pe scurt, vîntul, acesta reprezentînd un mod natural de acumulare a energiei solare.

Demn de reținut este faptul că energia vîntului — cunoscută și pusă în valoare din cele mai vechi timpuri, printre alții și de vechii egipteni — este o sursă regenerabilă de energie cu ajutorul căreia se poate produce direct energie electrică sau mecanică.

În ultimii ani, cercetările privind convertirea forței mecanice a vîntului în energie electrică și utilizarea ei ca sursă posibilă în procesele tehnologice industriale și de consum marchează un avînt deosebit.

CERTITUDINILE PREZENTULUI...

La nivelul actualelor posibilități tehnologice se poate afirma că potențialul energetic amenajabil este cel al zonelor cu vint mediu sub 40 m/s și al primilor 100 m deasupra solului. Pornind de la condițiile concrete existente în țara noastră, Laboratorul de cercetare pentru utilizarea vintului Brașov a elaborat o serie de studii și cercetări originale, de mare importanță, menite să contribuie la cit mai deplina valorificare a vintului în țara noastră. Ținînd cont de faptul că aportul energetic al unei instalații de conversie a energiei vintului este determinat de intensitatea și de frecvența vintului la locul de amplasare, specialiștii brașoveni au realizat o gamă de instalații care să corespundă hărții cu zonarea potențialului vintului — hartă elaborată de Institutul de meteorologie și hidrologie. Printre acestea, se remarcă turbinele de 10 KW pentru pomparea apei de la adîncimi de 150 metri pentru saivane care asigură pomparea a 15 mii — 75 mii mc de apă anual ; turbinele de 1, de 6 și de 20 KW cu ax vertical pentru producerea energiei electrice și stocarea acesteia în mari baterii de acumulatoare ; instalații echipate cu turbine de vint Savonius la o putere nominală de 1 KW și la o viteză a vintului de 10 m/s ce pot acționa pompe de irigații cu un debit de 1000 l apă pe oră.

De asemenea, pentru testarea turbinelor de vint s-a realizat la Ghimbav un poligon experimental pe care sînt instalate prototipurile turbinelor de vint TEP, TS-1, TS-1-E, TEV-20, TEV-50, TEV-100 E, aparatura de măsură și control pentru ridicarea caracteristicilor turbinelor, centrul de culegere automată de date, punctul de observații meteorologice și tunelul aerodinamic.

...ARGUMENTE ALE VIITORULUI

În colaborare cu colegii lor de la INCREST, Institutul de cercetări și proiectări pentru electrotehnică, Întreprinderea de construcții aeronautice Ghimbav, ICEMENERG, Institutul politehnic Timișoara, I.S.P.C.A.I.A., cercetătorii brașoveni se preocupă de realizarea unei game mai largi de generatoare, atît ca puteri cît și ca utilizări, vizîndu-se dezvoltarea unor familii de turbine cu randament crescut, cu puteri de 1 KW, 2 KW, 6 KW, 20 KW, 50 KW, 100 KW, 300 KW, 500 KW și 1 000 KW. Prin trecerea la fabricația de serie și implementarea succesivă a generatoarelor în diferitele sectoare economice, la sfîrșitul anului 1985 vor fi în funcțiune capacități însumînd 260 de mii tce. De asemenea, se preconizează ca pînă la finele anului 1987 să se realizeze turbinele de vint cu puteri nominale pînă la 1 MW, după care pe baza experienței cîștigate să se treacă la realizarea programului de turbine de vint de foarte mare putere — multimegawați.

După aprecierile specialiștilor, energia eoliană va fi capabilă să aducă o contribuție semnificativă pentru rețelele naționale de energie electrică înainte de sfîrșitul secolului. În același timp vor avea viabilitate sistemele automate cu puteri între 10 KW și 1 MW, dotate cu sisteme de stocare sau cu grupuri de generatoare Diesel pentru asigurarea autonomiei determinate de necontinuitatea vintului.

Ținînd seama de faptul că resursa de energie este variabilă atît în timp cît și în spațiu în vederea unei eficiențe corespunzătoare va trebui ca energia eoliană să fie utilizată în următoarele 3 situații :

— Interconectată cu alte instalații de putere pornind de la mici instalații Diesel pînă la instalații de mare utilitate, determinînd economisirea combustibililor convenționali ;

— Împreună cu alte forme de energie acumulate (bateriile sau sistemele hidroenergetice), obținîndu-se o energie stabilă ;

— În aplicații în care folosirea energiei să fie independentă de timp, să aibă o constantă de timp care să permită fluctuațiile de vint și să existe posibilitatea acumulării pentru păstrarea produsului final.

În final, un început...

Conform datelor statistice, omenirea a consumat numai în cîteva decenii mai multă energie decît a folosit pe parcursul întregii sale existențe. Iar perspectivele sînt și mai grăitoare : continuînd să crească în ritmuri rapide, nevoile de energie vor ajunge să depășească în anul 2000 de cîteva ori pe cele asigurate în prezent. În acest context, rezultă clar că energiile regenerabile oferă o alternativă certă „foamei" crescînde de energie a lumii. Și cum, se știe, viitorul începe azi, este firesc să ne interesăm, să ne preocupăm îndeaproape de cît mai grabnica și mai eficienta punere în valoare a acestor surse de energie, de găsirea altora noi menite să asigure necesarul crescînd de energie, să reducă dependența față de „aurul negru" și „regele cărbune".

Cert este că în momentul în care printr-o cercetare aprofundată a mecanismelor intime care se află la baza unor procese energetice vom reuși să cunoaștem și să stăpînim aceste fenomene, problema resurselor de energie își va găsi soluționarea corespunzătoare. Acesta este un obiectiv pentru care nici un efort nu poate fi considerat îndeajuns de mare și este clar că trebuie făcut totul pentru a ne apropia cît mai mult viitorul, pentru ca încă de acum să punem cît mai mult „la lucru" soarele, vintul, apa geotermală, biogazul, celelalte energii neconvenționale, astfel încît din virtuale energii ale viitorului ele să devină veritabile energii ale prezentului.

Grupaj realizat de : **EMERIC SZEKELY** și **EMIL STANCIU**

Incursiune în fascinanta lume a INFORMATICII

— ARGUMENT —

Sintem astăzi martorii unui fenomen ce concretizează o anumită stare de fapt, nemaiintilnită pină in aceste ultime decenii şi care tinde să se impună din ce in ce mai mult – explozia informaţională. Presa scrisă, radioul, televiziunea, cartea, tehnici care au căpătat un caracter de difuzare in masă extraordinar, permit nu numai transmiterea de simboluri de la individ la individ, ci şi comunicarea rapidă de la un anumit emiţător, către un număr imens de persoane. Totodată, circulaţia mult mai rapidă a informaţiei face ca şi colaborarea dintre ştiinţe să fie mult mai rapidă, datele furnizate de către fiecare domeniu de cercetare să fie foarte accesibile pentru alte domenii interesate, pentru ca, in final, interpretarea lor să capete un caracter universal. Un postulat al culturii ştiinţifice de astăzi arată că volumul de cunoştinţe se dublează la fiecare circa 10 ani. Această tot mai dificilă posibilitate de cuprindere a noutăţilor este exprimată plastic in viziunea unui cunoscut publicist: „Pe măsură ce omenirea a crescut, lumea s-a micşorat". Informaţia, resursă tot mai importantă a dezvoltării, alături de materiile prime şi energetice, deţine un rol tot mai recunoscut in producţia materială, in conducerea societăţii, in activitatea privată a omului, in cultura şi aspiraţiile sale spre civilizaţie. De aici şi necesitatea unei tratări şi vehiculări corecte a informaţiei.

După ce a fost comunicată prin viu grai, după ce a fost scrisă pe papirus, hirtie, după ce a fost comunicată prin telefon sau r.-tv., inregistrată pe disc sau pe bandă, odată cu apariţia sistemelor automatizate de prelucrare a datelor, cu intreaga lor infrastructură, aceea a limbajelor, a programelor, informaţia a devenit activă; ea calculează, face operaţiuni logice, rezolvă probleme, dialoghează cu omul, practic este tot mai inteligentă. Dacă maşinile primei revoluţii industriale au extins forţa fizică a omului, calculatoarele electronice şi programele informatice extind capacitatea, precizia şi creativitatea minţii umane.

De unde vine şi spre ce se îndreaptă informatica?

Prelucrind o materie primă practic inepuizabilă — **date** — şi oferind produse finite — **informaţii** (indispensabile oricărei activităţi tehnologice, economice, sociale, culturale, de instruire etc.) — bazindu-se in aceasta pe **echipamente** şi pe **programele** aferente acestora, ca şi pe utilizarea unei forţe de muncă de o anume specializare, informatica dobindeşte atributele unei ramuri distincte a economiei naţionale. Referindu-ne la această realitate considerăm necesar a sublinia că este meritul unui savant român — Ştefan Odobleja — de a fi susţinut primul posibilitatea „maşinizării" gindirii umane. Lucrarea sa „Psihologia consonantistă", apărută in 1938, este o operă cu adevărat vizio-

nară despre ceea ce avea să aducă știința în acest domeniu. Informatica se poate deci defini ca fiind un domeniu al științei și tehnicii, al ingineriei care are ca obiect datele, ocupîndu-se de sistematizarea, memorarea, prelucrarea, transmiterea și redarea lor într-o formă accesibilă omului, în vederea intervenției asupra unor procese și activități prin intermediul unor echipamente specifice, cum ar fi : calculatoare electronice, microprocesoare, linii de comunicație, terminale etc. În acest context, informatizarea nu este altceva decît actul de implementare a informaticii în diferite sectoare de activitate, prin intermediul unor tehnici specifice, venindu-se în sprijinul omului și al societății, pentru soluționarea mai rapidă și mai eficientă a marilor probleme de care depinde creșterea economică, progresul societății.

În general, se acreditează ideea că putem vorbi de informatică odată cu apariția primelor calculatoare electronice, între 1946 și 1960. Practic însă nu poate fi vorba cu adevărat despre informatică, decît pe la mijlocul anilor '60, moment cînd se constatase deja o penetrație a calculatoarelor în numeroase sectoare de activitate. Problematica intervențiilor era însă destul de restrînsă, ea rezumîndu-se în cea mai mare parte la calcule tehnico-inginerești, care solicitau un volum mare de timp și personal numeros. Dar, pe măsură ce capacitatea memoriilor s-a mărit, sfera de acțiune a unităților de calcul s-a extins considerabil, făcînd din informatică în general un instrument de neînlocuit. Cităm între altele : conducerea producției și a unor procese tehnologice ; conceperea și proiectarea unor produse sau construcții (civile și industriale) ; prospectarea și exploatarea unor materii prime etc. Ceea ce se petrece sub ochii noștri nu este altceva decît ascensiunea unei societăți care va avea un nou suport tehnico-științific și pe care specialiștii o denumesc societate informatizată. În acest context, informatica tinde să devină o ramură importantă a economiilor țărilor dezvoltate, ramură avînd ritmuri de creștere foarte mari. În S.U.A., spre exemplu, se prevede trecerea industriei tehnologiilor informatice de pe locul 7 în prezent, pe locul 4 în 1990 și pe locul 2 la sfîrșitul acestui secol. La baza acestui avînt stă o mutație calitativă care a revoluționat întreaga societate : echipamentele de calcul, care în deceniul trecut erau folosite independent de mașinile, utilajele, activitățile sau serviciile pe care le deserveau, au început să fie introduse în însăși structura acestora, conducînd la o schimbare cu caracter de revoluție tehnologică.

Se apreciază că pînă în 1990, peste 90 la sută din populația activă a țărilor dezvoltate va avea acces la mijloacele tehnicii de calcul și informaticii, îndeosebi prin intermediul terminalelor instalate în uzine, laboratoare, birouri, facultăți, școli și locuințe particulare, situație în care beneficiarii vor avea acces rapid la baze și bănci de date. Impactul cel mai important se va produce, după cum o arată deja realizările actuale, în sfera producției de bunuri industriale și de larg consum, unde informatizarea și automatizarea flexibilă, bazate pe robotizare și microelectronică, tehnică de calcul, vor fi principalele resurse pentru creșterea productivității, a calității, precum și pentru reducerea consumurilor de materii prime și energetice. La nivel macroeconomic, odată cu realizarea suportului tehnic necesar (o rețea de calculatoare și de transmitere a datelor și un sistem dens de bănci de date), se vor produce de asemenea mutații importante.

dr. ing. MARIUS GURAN
I.T.C.I. București

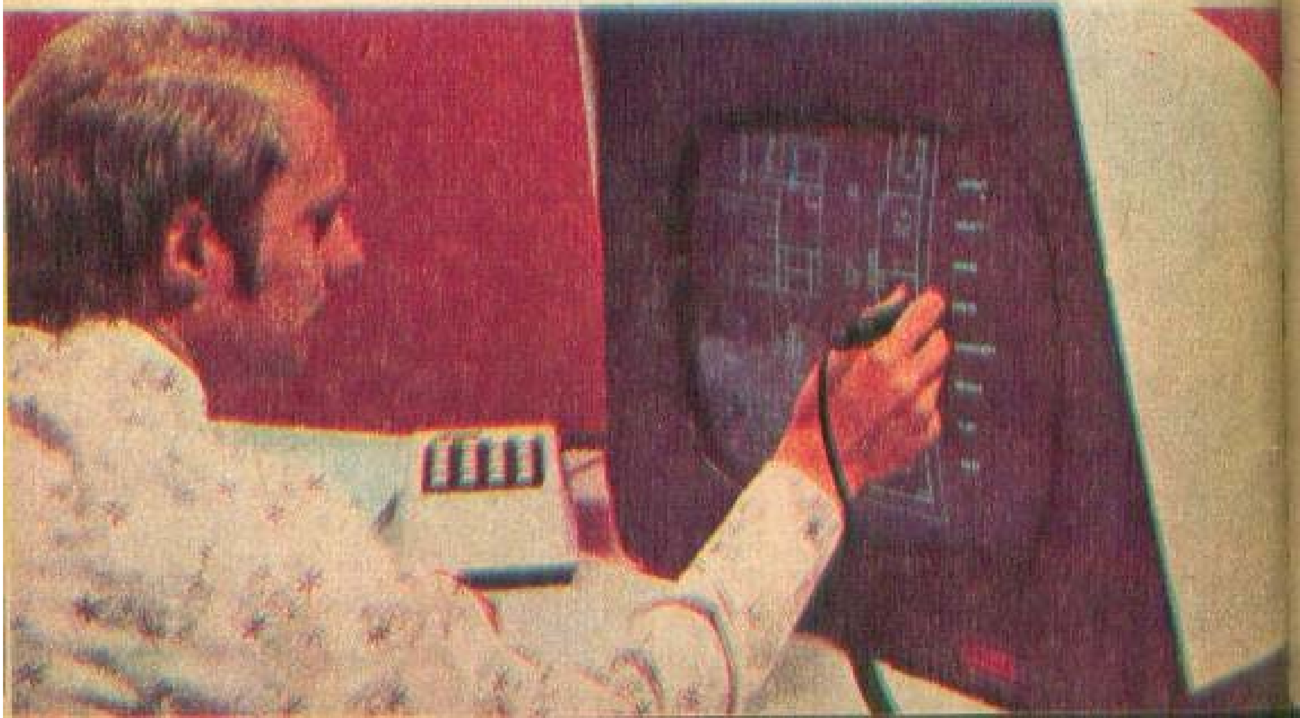
Micro-procesorul — „copilul teribil" al electronicii

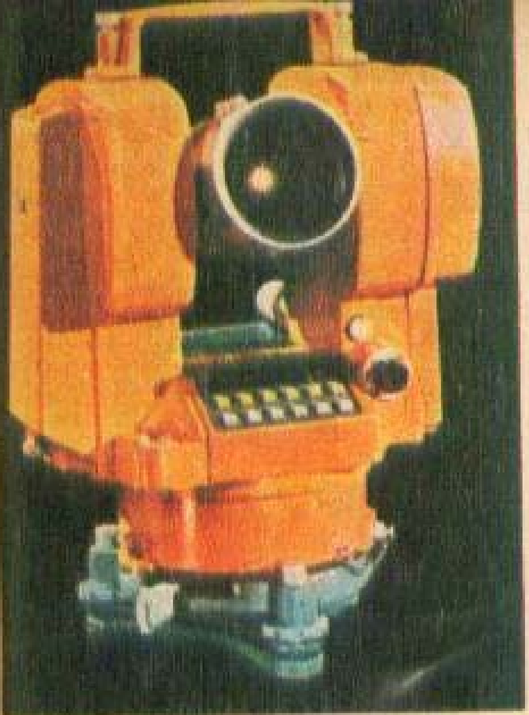
Pînă la el, progresul în electronică a fost relativ lent. Calculatoarele nu erau numai scumpe, ci necesitau cantități mari de echipamente care ocupau spații mari. Apariția pe piață a tranzistorului și apoi a semiconductorului, perfecționările aduse treptat acestora n-au făcut decît să netezească terenul, astfel că, în 1971, întreaga lume științifică a primit cu entuziasm vestea, provenind din laboratoarele firmei nord-americane INTEL, despre realizarea acelui atît de așteptat circuit integrat, capabil să includă pe o minusculă suprafață de siliciu un număr impresionant de componente. E locul să facem o comparație sugestivă. Un circuit integrat poate fi comparat cu un panou electric de comandă, pe care s-au montat în mod compact și bine organizat, toate comutatoarele și celelalte componente ale circuitului, cum ar fi rezistențele și condensatorii. Panoul este apoi miniaturizat, de la dimensiunile unei tăblii de masă, pînă la o suprafață ce reprezintă doar o fracțiune dintr-un timbru poștal, astfel încît fiecare comutator ocupă doar cîteva milionimi dintr-un metru. Sau altfel spus, circuitul integrat preia funcțiile a mai multor mii de tranzistori. Totul concentrat deci pe o „pastilă" de siliciu ultrapur, cu dimensiuni standard de 0,5×0,5 centimetri, „pastilă" care a fost perfecționată an de an în sensul cuprinderii unui număr tot mai mare de componente. Actualmente, densitatea atinsă e în jur de circa 500 000 componente, iar grosimea conexiunilor este de circa 30 de ori mai subțire ca firul de păr. Realizarea unei densități de 1 milion de componente pe o singură „pastilă" de siliciu e „așteptată" în acest an, iar pentru sfîrșitul acestui deceniu este prevăzut supercircuitul cu 10 milioane componente pe structură.

Microprocesorul este astfel unitatea „vie" în care se află depozitată inteligență, o inteligență activă, care realizează funcții complexe de prelucrare matematică și logică a informațiilor după o prealabilă programare. Microprocesorul este de departe la originea avîntului pe care l-au luat după 1970 tehnica de calcul și informatica. Mai mult decît atît, el este cel ce a permis și a impus miniaturizarea continuă a unităților de calcul pînă la realizări de domeniul fantasticului. Așa spre exemplu, față de ENIAC, primul calculator complet electronic realizat în 1946 de către americanii John Maucly și Presper Eckert, care avea 18 000 tuburi cu vid, cîntărea circa 300 de tone și ocupa suprafața a 2—3 camere, un calculator obișnuit de astăzi are un volum de 30 000 de ori mai mic, o viteză de calcul de 10 000 de ori mai mare și o capacitate de memorare de 5—6 ori mai mare. Totul, repetăm, datorită acestei minuscule dar fascinante „pastile" de siliciu.

Robotul — o autentică vedetă a lumii industrializate

Deși n-a trecut prea mult timp de cînd a dat piept cu viața, robotul a devenit o autentică vedetă a lumii industrializate. Vrînd-nevrînd, acest insolit personaj a pătruns și pătrunde adînc în realitate, face parte tot mai mult din viața de fiecare zi a omului modern. În ceea ce-l privește, se poate spune că el a fost botezat înainte de a se naște. Astfel, scriitorul ceh Karel Capek este cel ce a folosit primul — în anul 1921 — termenul de robot, referindu-se la orice automat care acționează pentru îndeplinirea unei funcțiuni date. Pînă la consemnarea actului de naștere, aveau să mai treacă 40 de ani, cînd în 1960—1961, depășindu-se stadiul literaturii de anticipație și chiar al celei exclusiv științifice-teoretice, ies la

iveală în lume primii roboţi. N-am fi însă departe de un consens, dacă am spune că robotul este de fapt o maşină automată ce efectuează diverse operaţii în mod repetitiv, după cum este programată. „Roboţii" anilor '60 introduşi în industrie executau însă numai operaţii simple, fiind mai mult nişte manipulatoare. Au venit însă anii '70, care aducînd cu ei perfecţionările din domeniul tehnicii de calcul au permis realizarea primilor roboţi programabili, pentru ca în ultimii ani, roboţii de generaţia a III-a să fie dotaţi cu acuitate vizuală, percepere senzorială etc. Ei reprezintă de fapt viitorul şi mai mult decît un simbol al noii revoluţii din ştiinţă şi tehnică ce se desfăşoară sub ochii noştri.

De la început trebuie precizat că orientarea specialiştilor a fost de a plasa roboţii în acele sectoare industriale cu condiţii grele de lucru, în cele cu volum mare şi obositor de operaţii, dar cerînd precizie deosebită. Astfel, principalele domenii de utilizare a roboţilor industriali ar fi: sudură — 12,8 la sută, deservirea maşinilor-unelte — 12,6 la sută, asamblare montaj — 12,6 la sută, control interfazic de calitate — 6 la sută, presare şi tăieri metale, control interfazic de calitate — cîte 6 la sută, presări mase plastice — 4,8 la sută, turnare — 3,6 la sută, tratamente termice — 3 la sută, forjare — 2 la sută etc. O repartiţie după marile sectoare economice (din principalele state industrializate), arată că pe primul loc, ca număr de roboţi utilizaţi, se află industria de autoturisme; urmează în continuare domeniul electronicii şi electrotehnicii, industria maselor plastice, mecanica fină, metalurgia, industria textilă etc. Indiferent de destinaţia sa, robotul trebuie să îndeplinească următoarele funcţiuni principale: să recunoască mediul în care lucrează şi operaţiunile pe care trebuie să le execute, să stabilească modul de deplasare a părţilor sale mobile, corespunzător operaţiilor ce trebuie executate; sistemul de comandă poate să includă sau nu echipamente de calcul etc.

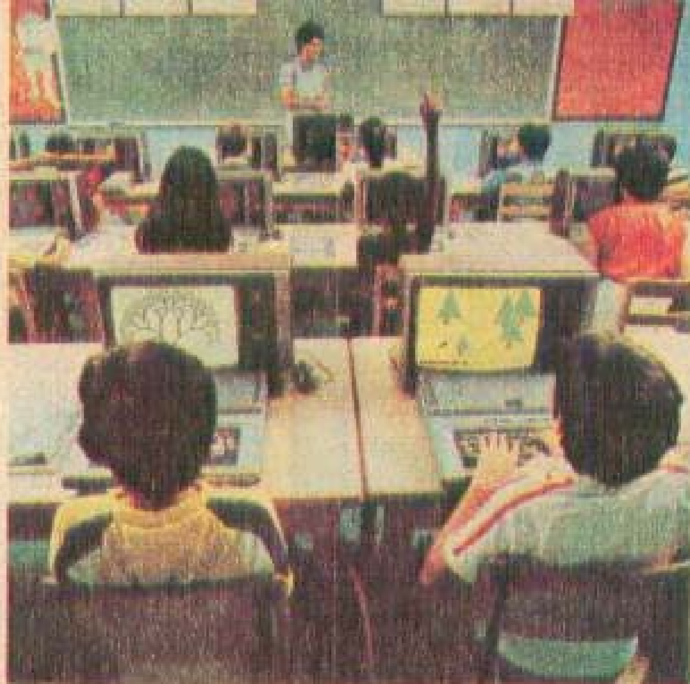
Dat fiind marea lor flexibilitate, roboţii se pot adapta rapid la realizarea pe aceleaşi linii de fabricaţie a unor produse noi. Mai mult decît atît, roboţii se dovedesc personaje „ascultătoare", lucrînd foarte bine în medii toxice, cu temperaturi înalte, cu zgomot mare sau cu umiditate ridicată. Principalul avantaj rămîne însă productivitatea, de unde şi ideea de a extinde la maximum cîmpul de acţiune al automatizării prin intermediul roboţilor. Este deja de notorietate întreprinderea japoneză din localitatea Fuji, primul loc din lume unde roboţii fabrică ...roboţi. Aici, pe o suprafaţă de producţie de 20 000 mp., timp de 24 din 24 de ore, toate activităţile se desfăşoară automatizat: de la scoaterea materiilor prime din depozitul central, la turnarea şi apoi prelucrarea pieselor, la asamblare şi în fine la controlul final, totul se realizează pe un sistem flexibil, complet automatizat. Orice defecţiune este înlăturată operativ de la calculatorul central. Întregul personal productiv numără 68 de oameni. Începutul fiind făcut, exemplul firmei Fujitsu Fanuc, proprietara întreprinderii, a fost urmat de o fabrică de motoare din oraşul nipon Tsuchiura, unde de asemenea liniile sînt complet automatizate, fiecare schimb fiind deservit doar de 2—3 specialişti.

Evident, diversificarea tipurilor de roboţi, creşterea numărului acestora n-a ţinut de o modă, de aura tinzînd spre legendă a acestora. Motivul este unul foarte practic: el îşi face corect şi precis treaba pentru care a fost programat, justificînd efortul intelectual şi financiar făcut pentru „creşterea" lui. Avantajele promovării lui au fost şi sînt probate cum spuneam, din plin, prin efecte economice deosebite: calitate, productivitate, economii de manoperă etc.

Graţie tuturor acestor descoperiri de vîrf, roboţii au devenit şi devin tot mai inteligenţi, urmînd să preia în viitor peste 200 de activităţi noi. Avînd în vedere această perspectivă sînt în curs investiţii în numeroase state. Astfel, numai în Japonia există 135 de unităţi de cercetare şi producţie, iar în S.U.A. 50. Referitor la „parcul" de roboţi programabili (deci fără manipulatoare), în 1982 existau în lume circa 45 000 de unităţi. Cele mai multe erau în Japonia — peste 13 000, după care urmau S.U.A. — circa 7 000, R.F.G. — 4 000, Suedia — 1 500, Marea Britanie — 1 150, circa 1 000 în Franţa, U.R.S.S., împreună cu ţările socialiste — circa 7 000 etc. Dacă se iau în consideraţie şi manipulatoarele, atunci înregistrăm în acest an peste 100 000 unităţi în Japonia, circa 15 000 în S.U.A., 5 000 în R.F.G., 3 000 în Franţa, 2 300 în Suedia, etc. Conform prognozelor, numărul de roboţi programabili va fi în 1990 de circa 450 000.

Evident, problema nu este numai creşterea numărului de „indivizi" ci diversificarea continuă a aptitudinilor acestora. Unde îi vom întîlni peste cîţiva ani? Greu de răspuns. „Revoluţia" roboţilor ne va arăta că în foarte multe locuri, la care poate nici nu ne gîndim acum.

Personal computers — o lume fascinantă

Nu cu mulți ani în urmă, imaginea unui copil așezat în fața unui display ori a tastaturii unui calculator ar fi trezit desigur zîmbete. Sfidarea microelectronicii, a științei alcătuirii de programe simple, pe măsura capacității lor de înțelegere, de intuiție a făcut însă ca imaginea de care aminteam să devină ceva obișnuit. Ca de altfel și numeroase alte tipuri de calculatare de mici dimensiuni, dar cu largi aplicații, utilizate în familie, la birou, în munca științifică etc.

Provenite din microcalculatoare, calculatoarele personale, despre care este vorba mai sus, includ calculatoare de uz general, accesibile unei persoane nu neapărat specializate în informatică, ci numai inițiate. Ele reprezintă tendința actuală cea mai explozivă din domeniul tehnicii de calcul și informaticii. Ideea de la care s-a pornit în realizarea acestor calculatoare a fost că în pofida marilor progrese tehnologice, pasionaților sau nespecialiștilor le lipsește un instrument la îndemînă, oricînd pentru uzul propriu, ușor de manevrat, performant și totodată ieftin.

Primul calculator personal, „ALTAIR-8 000", produs al firmei nord-americane APLLE, a fost prezentat în numărul din ianuarie 1975 al revistei „Popular mecanic". Era astfel realizat încît să fie vîndut sub formă de trusă la prețul de 400 dolari. Calculatoarele personale sînt folosite în scopuri profesionale sau individuale.

Calculatoarele profesionale sînt oferite la prețuri între 1 000 și 3 000 dolari. Cu ele se pot efectua calcule tehnico-științifice și statistice complexe, putînd fi de asemenea utilizate pentru conducerea atelierelor, a roboților etc. În munca de birou, calculatoarele personale măresc enorm productivitatea prin aplicații financiar-contabile, bugete, calcule de echivalare a devizelor, obținerea automată de informații, rezervări de bilete etc. Utilizarea acestor calculatoare creează avantaje deosebite, în sensul că prin cuplarea automată la linia telefonică, se poate obține accesul la o rețea de sisteme și la baze de date. O parte din aceste servicii între care poșta electronică (transmisiuni de mesaje, corectare de articole transmise telefonic etc.), obținerea de informații privind transporturile ori cu privire la spectacole, sport etc., se pot asigura în același mod și la domiciliu. Aici, aceste unități mai pot fi folosite și pentru organizarea listei de titluri din bibliotecă, fișiere de date pentru diferite lucrări în elaborare, adrese, bugete de cheltuieli casnice etc.

O importantă aplicație a calculatoarelor personale se referă la instruirea asistată de calculator, aceste unități dovedindu-se a fi cele mai adecvate echipamente de instruire și educare. Utilizat în acest proces, începînd chiar cu clasele primare, avînd în vedere și interesul, fascinația pe care calculatorul le stîrnește asupra imaginației copilului, se face un pas important în pregătirea celei mai tinere generații pentru o societate în care calculatoarele vor juca un rol important. Practic, aplicațiile educaționale ale calculatoarelor se pretează la toate disciplinele de învățămînt, avînd avantajul că se folosesc modalități de instruire active, autoconduse.

La ora actuală, cel mai puternic producător de calculatoare personale este firma nord-americană IBM, (40 la sută din piața mondială). Cel mai cunoscut produs al său este așa-numitul IBM-PC. Firma APLLE, cea care a lansat pe piață primele produse de acest tip, deține acum 13 la sută din piața mondială. Vînzările acestor calculatoare au înregistrat o creștere explozivă. De la 2,3 miliarde dolari în 1981, la 13 miliarde în 1984, cu tendință ca în 1987 volumul să fie de trei ori mai mare ca anul trecut. Se apreciază că numai în 1984 erau instalate în lume circa 2,5 milioane unități, prognozîndu-se pentru 1990 peste 9 milioane.

Industria românească de tehnică de calcul nu a rămas indiferentă la aceste tendințe și creații de pe piața mondială. La Fabrica de memorii Timișoara se produc spre exemplu calculatoare personale de tip familial „a MIC", proiectate de Institutul de tehnică de calcul București, iar cele profesionale, mai complexe, PRAE, sînt creația filialei clujene a ITC București. Se așteaptă, de asemenea, apariția calculatorului personal FELIX-PC, complet compatibil cu „fratele" american IBM-PC.

Ing. ION DIAMANDI
I.T.C.I. București

Către un sistem informatic național

În informatică, fiecare realizare nu e altceva decît prologul dezvoltării sale. Am pornit de la această maximă, pentru a ne menține pe linia sublinierii importanței eforturilor de a extinde la un nivel superior funcțiile informaticii. Legat de automatizarea fluxurilor informaționale asistăm la o dezvoltare fără precedent a rețelelor naționale și internaționale de calculatoare, a facilităților de acces direct la fluxurile de date. Pretutindeni, se desfășoară cercetări pentru rețele de calculatoare la nivel continental și intercontinental, folosind sateliții de comunicație, pentru a asigura accesul la băncile de date din domenii variate.

În ceea ce privește preocupările țării noastre în acest domeniu, încă de la Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: **„Va trebui lărgită baza industriei electronice, deosebit de importantă pentru dezvoltarea de perspectivă a economiei, de ea depinzind extinderea automatizării proceselor de producție, în pas cu cerințele revoluției tehnico-științifice".** Așa se face că în 1967, România adopta din inițiativa secretarului general al partidului un program de informatizare extinsă a economiei, urmărind realizarea treptată a sistemului unitar de prelucrare a datelor. Era unul din primele programe de acest fel din lume. Ca urmare, în următorii 4—5 ani s-au pus bazele infrastructurii proprii pentru tehnică de calcul și informatică, pentru crearea primelor unități de învățămînt, cercetare, producție și asistență tehnică.

Tot atunci s-au înființat primele centre teritoriale și departamentale în jurul cărora a început să se difuzeze experiența informatică necesară. Pe fondul experimentelor pozitive realizate și sub impulsul necesității de accelerare a informatizării economiei, Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1972 adopta „Programul privind perfecționarea sistemului informațional economico-social și introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor". Întreaga activitate de cercetare, proiectare și producție informatică are la bază considerarea Sistemului Informatic Național (S.I.N.) ca un sistem socio-tehnic integrat în structurile tehnologice, economice, sociale și culturale ale societății.

Principalele componente ale structurii tehnice care condiționează realizarea S.I.N. sînt: rețeaua națională de transmisie a datelor (RENAD), rețeaua națională de calculatoare (RENAC), care, împreună, constituie rețeaua teleinformatică (UNIREA), apoi sistemul de bănci de date distribuite geografic, biblioteca de optimizare flexibilă, fondul național de programe informatice standardizate etc.

Soluția promovată pentru UNIREA este aceea a unei rețele de calculatoare eterogene, cu resurse distribuite și o dispersie geografică mare. Pentru interconectarea sistemelor informatice — de producție, de cercetare, proiectare, medicale, bancare, asigurări sociale, de centrală, ramură ș.a. — se asigură o serie de servicii cum sînt: transmiterea datelor, prelucrarea la distanță, transfer de fișiere de date și de programe, asigurarea accesului la resurse de calcul distribuite geografic, curier electronic, protecția și controlul transmisiei etc.

La începutul anului 1985 existau 124 centre de calcul, 1 181 oficii și 383 stații de calcul, iar economia deține peste 1 330 calculatoare, micro și mini calculatoare, circa 3 600 terminale, peste 2 000 mașini de culegere a datelor și introducere a lor pe suport magnetic etc.

În ultimii ani, sub îndrumarea tovarășei academician dr. inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, se acordă o deosebită atenție informaticii pentru cercetare și proiectare. S-a trecut totodată la cercetări în domeniul inteligenței artificiale, au fost abordate cercetări în domeniul recunoașterii și reproducerii vorbirii de către roboți, urmînd să se dezvolte o industrie de programe informatice corespunzătoare orientării spre domeniile de vîrf ale științei și tehnicii. Se realizează astfel premisele necesare ca informația informatizată să devină o resursă de producție și decizie, așa cum este stabilit prin documentele de partid.

Dr. ing. NICOLAE BADEA-DINCĂ
I.T.C.I. București

Grupaj realizat de ALEXANDRU STROE

festivalul național

„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

Sub semnul neincetat al continuei ascensiuni au stat pe toate planurile complexele manifestări desfășurate de la o ediție la alta ale Festivalului național „Cintarea României". Sub semnul, așadar, al necurmatelor imbogățiri și îmbunătățiri calitative și cantitative, ceea ce vrea să spună în termeni mai direcți o creștere progresivă a numărului de formații și de artiști amatori, dar și o ridicare simțitoare a nivelului lor de pregătire, implicit a posibilităților de reliefare, în măsura și formele cuvenite, a talentului, a lărgirii, diversificării continue a paletei repertoriale, dar și o grijă tot mai subliniată pentru ca mesajul lucrărilor destinate interpretării să fie de o deosebită acuitate și actualitate, pentru a cunoaște o reală receptivitate în sufletul și conștiința publicului. Acest din urmă fapt nu a devenit posibil decît prin apelul insistent, responsabil, la lucrări care, în funcție de un gen artistic sau altul avut în vedere, fie au căutat să fie consacrate unei tematici inspirate din densul univers de trăiri și probleme al omului zilelor noastre, în primul rînd al acelora aflați în plin proces de constituire a personalității, a ființei lor morale, deci a tinerilor, ori alteori, unei tematici menite valorificării atente, cu mare grijă pentru păstrarea fibrei autentice, dar și avîndu-se permanent în vedere unghiul specific al sensibilității contemporane, al zestrei de creații produse în timp de poporul nostru. O succintă recurgere la grăitorul limbaj al cifrelor privind participarea formațiilor artistice de amatori de tineret — în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" nu este lipsită de utilitate în context. Astfel, în perioada 1981—1983 au activat 809 formații de coruri (mixte, de voci egale, de cameră), totalizînd 48 716 interpreți, 1 796 formații de grupuri vocale cuprinzind 33 475 interpreți ; 68 formații muzică de cameră cuprinzînd 1 003 interpreți ; 336 formații de instrumente populare și 4 109 interpreți ; 2 118 ansambluri și formații de dansuri populare cu 39 514 interpreți ; 580 tarafuri și orchestre de muzică populară cu 5 882 interpreți ; 293 colective de obiceiuri populare cu 5 159 interpreți ; 831 colective de dans nou cu temă, dans modern și dansuri de societate, cuprinzînd 10 714 interpreți ; 2 509 brigăzi artistice cu 24 553 interpreți ; 205 colective de satiră și umor cu 1 618 interpreți ; 1 684 formații de teatru cu 17 297 interpreți ; 53 formații de teatru de păpuși cu 605 membri ; 3 579 montaje literar-artistice cu 39 050 interpreți ; 11 orchestre simfonice cu 436 interpreți, 79 fanfare cu 1 347 interpreți ; 2 383 formații de muzică ușoară și folk cu 14 253 interpreți ; 45 colective de balet cu 615 interpreți. Numărul interpreților individuali a fost, pentru aceeași perioadă de timp, 30 904. Aceleași cifre elocvente se pot da și în ceea ce privește cercurile de creație artistică ale amatorilor, fie că e vorba de cele de literatură, de artă plastică, de artă populară, de artă cinematografică, de artă fotografică sau de altele, cu alt profil. Nu mai puțin este semnificativ a se ști că, în ceea ce privește pe creatorii individuali, avînd în vedere, desigur, aceiași ani, ei au

fost : 4 762 (la poezie și montaje literare), 1 142 (proză), 214 (dramaturgie), 329 (publicistică), 561 (compoziție muzicală), 653 (culegeri de folclor literar), 434 (culegeri de folclor muzical), 3 012 (artă plastică), 1 224 (creatori populari), numărul total al creatorilor individuali înscriși în ampla competiție fiind de 12 385.

Acționind în spirit responsabil pentru transpunerea în viață a îndemnurilor și indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea prevederilor programului unitar privind educarea comunistă, revoluționară, prin muncă și pentru muncă, a tinerei generații din patria noastră, adoptat de cel de-al XI-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist, organizațiile de tineret au avut în centrul atenției în această perioadă promovarea unei game de o subliniată diversitate de inițiative și acțiuni, avînd nobila finalitate a realizării unui considerabil salt calitativ în întreaga activitate cultural-artistică. Afirmarea tot mai puterni-

că a tineretului în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" este o realitate de indiscutabilă însemnătate, constatabilă în fiecare județ, municipiu, oraș, comună sau unitate economică, iar o formă dintre cele mai importante a concretizării unei atît de susținute participări este aceea a înscrierii în spațiul activității spirituale din țară a din ce în ce mai multe manifestări, evenimente și creații ai căror făuritori sînt tinerii și cei al căror principali destinatari sînt tinerii.

Un loc de firească însemnătate revine diverselor acțiuni cu caracter politico-ideologic la care tineretul are o participare masivă, desfășurate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", acțiuni menite cunoașterii aprofundate a politicii partidului și statului nostru, a operei de o fundamentală însemnătate, de o generoasă bogăție de semnificații a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

De la an la an, de la o ediție la alta a amplei competiții a muncii și creației, s-au manifestat tot mai reliefat remarcabilele capacități ale tineretului nostru în tot ceea ce privește activitatea tehnico-științifică, capacitatea noii generații de a avea o gîndire novatoare, îndrăzneață, în acest domeniu, concretizată în soluții ingenioase, demonstrînd competență, dar și inventivitate, soluții și idei soldate cu însemnate realizări în activitatea propriu-zisă de producție. Realizările din acest plan sînt facilitate, desigur, de prezența în întreaga țară a 33 case de cultură, ale științei și tehnicii pentru tineret, realizate într-o concepție arhitecturală și funcțională modernă, cu aparatură de practică culturală și dotări tehnice adecvate. În sfîrșit, vom menționa cele 26 de cluburi ale tineretului aflate în centrele urbane, pe lîngă noile orașe agroindustriale, în imediata apropiere a marilor întreprinderi și platforme industriale, cluburi care au, de asemenea, activitate polivalentă, aflată într-un strîns raport cu exigențele și preocupările categoriilor de tineri cărora li se adresează în chip nemijlocit.

În tot, o activitate creatoare, efervescentă, cunoscînd în permanență o sensibilă creștere din toate punctele de vedere, așa cum se întîmplă în orice domeniu de muncă.

VICTOR ATANASIU

MONICA RISTEA

...a debutat în film artistic, într-un rol generos și complex din memorabilul serial de televiziune „Lumini și umbre". Și este în continuare o actriță de teatru plină de disponibilități, evoluînd în roluri cu succes de pe scena Naționalului din **Tîrgu-Mureș**. Dinamică, volubilă, cu talent pentru rolurile de compoziție în comedie, încercînd mereu să sugereze cît mai multe valențe ale unui personaj de teatru. De altfel, alături de Kerestesz Sandor, Rekita Rozalia, Lòrincz Agnes, Carmen Enea, Sorin Dinculescu, Daniel Vulcu, Anamaria Pâslaru, Ander Zoltan, tînăra Monica Ristea reprezintă o dovadă a nivelului calitativ al învățămîntului teatral din Institutul de teatru „Szentgyórgy Istvan".

PAVEL BUCUR

Cînd i-am cerut o fotografie pentru „Mica antologie a artei tinere" a almanahului nostru, mi-a dat această superbă „Pasăre a Carpaților", traducerea unui mit în căldura natală a lemnului de cireș !

Pavel Bucur, unul din numele de primă mărime ale sculpturii noastre contemporane, este un artist tenace, plin de idei, de maximă eficiență, repurtînd succese răsunătoare în țară și peste hotare. Lucrările lui în lemn, marmură, metal, piatră, precum și marile lucrări de artă monumentală (Călărași, Straja) dezvăluie o personalitate matură, formată, avîndu-și sorgintea în sugestiile arhetipale ale folclorului nostru.

Prima expediţie românească pe „Acoperişul lumii"

TRICOLOR PE HIMALAIA

În Carpaţi se topeau zăpezile. După o iarnă grea, poate cea mai grea cunoscută de generaţia noastră, primăvara revenea cu întreaga ei blîndeţe acasă, umplîndu-ne sufletul de speranţă, optimism şi bucurie. Era deci sfîrşitul lunii martie. Pe ramuri mugurii stau gata să plesnească la prima mîngîiere a soarelui, prevestind puternica izbucnire la viaţă a întregului univers. Atunci, la scurtă vreme după echinocţiu, şapte tineri alpinişti români — al optulea aşteptîndu-i la Kathmandu, unde începea perioada premusonică — alegeau gheţurile mereu veşnice ale Himalaiei în locul luminii de aprilie, crevasele ucigaşe în locul cîmpurilor de la noi înflorite în mai, plecînd în prima expediţie românească pe „Acoperişul Lumii". Pregătită timp de doi ani, în cinstea Anului Internaţional al Tineretului, expediţia a avut drept principal scop înălţarea, pentru prima dată, a tricolorului românesc pe unul din marile vîrfuri ale Himalaiei. În ziua de 18 mai, la orele 10,30, deci după mai bine de o lună şi jumătate de la plecare, tricolorul, împreună cu drapelul Uniunii Tineretului Comunist şi o eşarfă purtînd însemnele Anului Internaţional al Tineretului şi pe care este scris cuvîntul PACE în principalele limbi de circulaţie internaţională, au fost înălţate pe vîrful Gurja Himal, la o altitudine de aproape 7 200 metri, obiectivul expediţiei fiind astfel îndeplinit.

DE CE ? SIMPLU : PENTRU CĂ EXISTĂ !

Nu sînt puţini cei care se întreabă de ce să urci la asemenea înălţimi, de ce să ajungi la Polul Nord sau în Antarctica ? De ce trebuie să urci pe Himalaia, să-ţi rişti viaţa, cînd acolo găseşti doar gheţuri nesfîrşite ? „Pur şi simplu, pentru că există", a răspuns într-un mod complex şi inteligent D.L. Mallory, se pare, celebrul explorator englez care a depăşit în 1923 graniţa celor 8 500 de metri, dar care a pierit în prăpastiile ascunse de zăpezile mişcătoare. Alpinismul este un sport, o pasiune a tinerilor, dar înainte de toate este o cutezanţă a existenţei şi comportării omului în faţa necunoscutului, imprevizibilului şi înălţimii, în faţa infinitului. Sigur, nu toţi alpiniştii conştientizează acest fapt dar ei urcă, cuceresc alte şi alte vîrfuri pentru că noi oamenii sîntem nişte fiinţe prospective, explorative în Univers şi avem plantat genetic în fiinţa noastră un impuls, o aspiraţie ancestrală spre cunoaştere, spre înălţimile cele mai de neatins. Dacă, de pildă, Columb nu ar fi căutat Indiile, descoperind America, dacă Scott şi Amundsen nu ar fi ajuns la Polul Sud, dacă Einstein nu ar fi căutat legităţile Universului, dacă nu mai puţin celebrul Gagarin nu ar fi zburat în Cosmos sau dacă Palade nu ar căuta tainele celulei vii oare omenirea ar fi atins treptele de progres cunoscute astăzi, condiţiile noastre de existenţă ar fi cele ştiute ? Pe de altă parte alpinismul este un sport al

curajului și inteligenței, un sport lucid și rațional. El educă voința, caracterul. Pe înălțimile munților și mai cu seamă pe Himalaia oamenii au de înfruntat gerul aspru, avalanșele, pericolul de îngheț, lipsa de oxigen, la altitudine aerul fiind rarefiat. Acolo se formează și se desăvîrșește spiritul de echipă, transportul zecilor sau sutelor de kilograme de echipamente, alimente, cățăratul pe pereții verticali necesitînd acțiunea unită a zeci de oameni, alpiniști, hamali, călăuze, o unitate deplină.

„ÎNALTA AVENTURĂ"

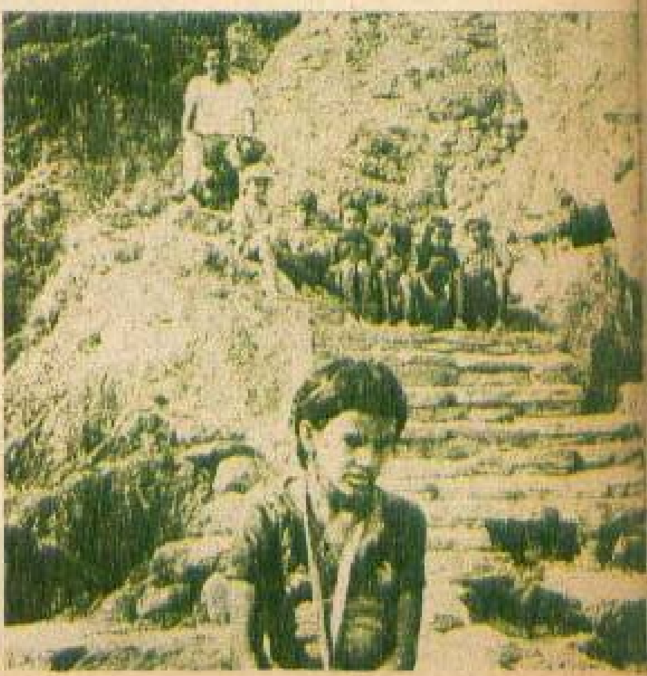
Așa cum aflăm din paginile cărții cu acest titlu, semnată de exploratorul neozeelandez Edmund Hillary, cel care a urcat împreună cu șerpașul nepalez Tenzing, supranumit „Tigrul zăpezilor", în 22 mai 1953, pe vîrful Everest, la 8 848 metri, atingînd, pentru prima dată în istoria îndelungată a cuceririlor montane cel mai înalt punct al Terrei, încercarea de escaladare a Himalaiei datează încă din secolul trecut. Tentativele aparțin militarilor englezi din India care urmăreau, în mai mică măsură obiective științifice sau performanțe sportive, cît descoperirea unor noi căi de comunicație între ținuturile atît de bogate dar impenetrante ale continentului asiatic. Întocmind lucrări topografice în zonă, militarul și geodezul englez George Everest a fost impresionat de așa-numitul

vîrf XV, cum era notat pe hărțile sale, vîrf cunoscut de localnici sub numele de Chomolungma și care, mai tîrziu, în semn de prețuire pentru datele culese în zonă și pentru întreaga activitate prospectivă, avea să primească numele topografului britanic. În secolul trecut sînt înregistrate aproape 20 de expediții pe ghețarii strălucind ca o torță sub bătaia razelor orbitoare ale soarelui cu scopul de a atinge Everestul. Alte aproape 80 de expediții sînt organizate în prima jumătate a secolului nostru. Granița înălțimii de 8 000 de metri, în Himalaia fiind 10 vîrfuri cu o altitudine peste această cifră amețitoare, a fost trecută abia în 1922. Jertfa acestei victorii: șapte oameni pierduți sub o avalanșă. După mai multe încercări neizbutite, traseul nordic, considerat neabordabil, este părăsit și în 1953, cum arătam, Edmund Percival Hillary și Tenzing, din expediția condusă de John Hunt, ajung pe vîrful Everest. Mai tîrziu, în 1965, o expediție chineză reușește să atingă cel mai înalt punct al Pămîntului și urmînd traseul nordic pentru mulți acest act însemnînd încheierea palpitantei aventuri a cuceririi Himalaiei. Dar, iată, munții „Acoperișului Lumii" continuă să atragă tot mai mulți alpiniști, numai în ultimii ani aici urcînd tineri sportivi dintr-o serie de țări. Zările celor mai falnici și tineri munți ai planetei, străjuite de steiurile ascuțite de piatră și gheață, ce țîșnesc abrupt, sălbatic și măreț, totodată, din adîncuri, fascinează și astăzi cu aceeași putere tainică pasiunea alpiniștilor de pretutindeni, dornici să demonstreze, prin actul

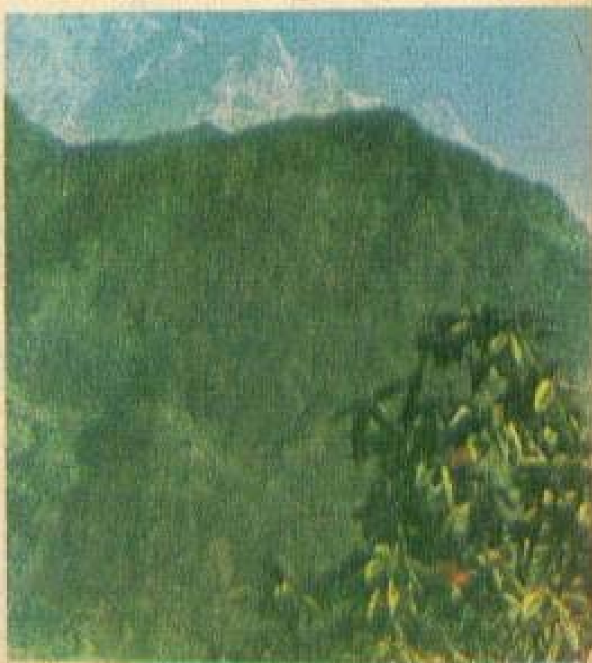
lor de curaj, atotputernicia omului și a păcii. Pentru că atingerea piscurilor celor mai înalte, fiecare asemenea cucerire a însemnat dincolo de performanța sportivă, dată fiind universalitatea ideii de cunoaștere, de supunere prin știință a spațiului și timpului, un mesaj de pace, o aspirație permanentă spre progres și prosperitate.

CARPAȚII – O ȘCOALĂ A DÎRZENIEI, VITEJIEI ȘI PATRIOTISMULUI

Românii au ajuns, așadar, pe Himalaia în 1985, dar și mai devreme cercetătorul Ovidiu Bojor, expert al O.N.U.D.I. în Nepal, însărcinat să studieze flora alpină himalaiană pînă la altitudinea de 6 000 de metri, urcînd în repetate rînduri pe vîrfurile din masivul Dhaula Giri și cu ani în urmă, în misiunea sa științifică, de ambasador al științei medicale românești. Sigur, cei care împlinesc mai vechiul vis al sportivilor cățărători români rămîn membrii acestei prime expediții organizate în Himalaia, ei continuînd tradiția nenumăraților exploratori formați și crescuți aici la școala vitejiei, dîrzeniei și patriotismului fierbinte, în mîndrii noștri Carpați. Pentru că, să nu uităm, de pildă, în secolul trecut Iulius Popper a ajuns cu două expediții în Țara de Foc, unde a dat nume românești mai multor rîuri descoperite de el; Emil Racoviță, savant de reputație mondială, a participat la prima expediție care a atins latitudini înalte în apele Antarcticii; George Bazil Assan a fost primul român care a efectuat ocolul lumii, participînd ca membru în expediția norvegiană spre Polul Nord, ajungînd în 1896 pînă la latitudinea de 81° 35'; academicianul E. Pora a participat la expediția organizată cu nava sovietică „Viteazul" în Pacific, prilej cu care au fost descoperite insulele Marianelor; inginerul Gerö Szekereș a traversat în 1978 Marea Neagră cu o plută, iar Dumitru Prunariu a zburat, cum bine se știe, în Cosmos. Și, aceasta la o primă aducere aminte, șirul de nume și fapte ce ar putea fi enunțate aici fiind mult mai lung. La fel, însă, ca pentru toți aceștia și pentru alpiniștii ajunși recent pe Himalaia, școala Carpaților a însemnat spațiul generos unde au dobîndit dîrzenia, tenacitatea, mîndria și dorința de a urca tot mai sus, toate celelalte calități fără de care nu poți încerca escaladarea piscurilor celor mai înalte ale lumii, înfruntarea necunoscutului. Pe Gurja Himal, de-a lungul întregului traseu, tinerii sportivi români care și-au cusut tricolorul pe rucsac, purtau în suflet dorul de imaginile vii ale Făgărașilor, Retezatului, Pietrei Craiului, Bucegilor, aplicînd în situații deosebite învățăturile dobîndite în zilele petrecute pe crestele munților noștri.

LUMEA VĂZUTĂ DE PE CEI MAI ÎNALȚI MUNȚI AI EI

Eforturile aproape supraomenești necesare escaladării crestelor Himalaiei, riscurile la care ești supus înfruntînd avalanșele, gerul cumplit, furtunile de zăpadă, prăpastiile adînci, adesea ascunse, lipsa oxigenului, alte asemenea cazne sînt răsplătite din plin odată ajunși sus, pe vîrf, în clipa cînd poți privi lumea de pe cei mai înalți munți ai ei. Peisajul măreț ce se oferă aici privirii, umanizat de prezența tricolorului, constituie o imagine unică, fascinantă, ireal de frumoasă. Primul român care a trăit o astfel de clipă este tînărul Marius Mărcuș, sportiv în cadrul clubului „Metalul Hunedoara". În ziua de 18 mai 1985 el a ridicat pentru întîia dată tricolorul pe Himalaia, fixîndu-l pe

Gurja Himal, la 7 193 metri altitudine. A doua zi, pe 19 mai, alți doi români, Pavel Mureșan, doctor în psihologie, cadru didactic la Academia „Ștefan Gheorghiu", și Avel Rițișan au ajuns pe creastă, unde au rămas cîteva momente pentru a privi lumea, zările ei largi și luminoase de aici, după care a început retragerea, fiecare rafală de vînt însemnînd sus un adevărat pericol. Din această temerară expediție, organizată în cooperare cu sportivii nepalezi, sub auspiciile Anului Internațional al Tineretului, au mai făcut parte, cum arătam, doctorul Ovidiu Bojor, care i-a așteptat pe cei 7 tineri sportivi, plecați în martie de acasă, la Kathmandu, reședința sa, în calitate de cercetător al O.N.U.D.I., Tania Coliban, lector la Universitatea București, Emil Coliban, economist la „ARPIMEX", Cornel Coman, tehnician la Întreprinderea metalurgică română pentru aeronautică, medicul Cezar Vărgulescu Pănăzan, care, din nefericire, și-a pierdut viața într-un accident, în timp ce încerca să escaladeze muntele Gurja Himal pe un traseu deosebit de dificil, încă neexplorat de alpiniști. Muntele și-a cerut parcă jertfa, tînărul Cezar Vărgulescu rămînînd pentru totdeauna între ghețurile Himalaiei, ca un simbol și un îndemn pentru alpiniștii români de a înălța tot mai sus tricolorul, în acest sens avînd, existînd chiar o invitație din

partea gazdelor de a urca pe Everest.

MESAJUL EXPEDIȚIEI – „PARTICIPARE, DEZVOLTARE, PACE" !

Așadar, această expediție mixtă a fost alcătuită din 8 români și 4 tineri sportivi nepalezi, la care s-au mai adăugat alți circa 50 de oameni, hamali și șerpași. Demn de reținut este și faptul că expediția a cuprins și două femei, Tania Coliban și o tînără nepaleză. Apoi, tot ca un fapt de excepție Ovidiu Bojor, conducătorul expediției, a împlinit încă de anul trecut „tînăra" vîrstă de 60 de ani, lucru extraordinar pentru un cățărător pe Himalaia și pe deasupra sufletul întregii acțiuni temerare. Mulți dintre șerpașii care au însoțit expediția aveau la activ mai mulți „optmiari", fapt care, alăturat tăriei și puterii de luptă demonstrate de alpiniștii români, a condus la escaladarea vîrfului Gurja Himal într-un timp record de numai 8 zile, în vreme ce unei expediții japoneze i-au trebuit, pentru parcurgerea aceluiași traseu, 25 de zile. Tot ca aspecte deosebite reținem că alpiniștii au trebuit să înfrunte, mai întîi, căldura junglei, parcurgînd 25 de zile drumul pe jos, cu circa 2 500 kilograme echipament, medicamente și alimente în spate. Aproape de vîrf temperatura suportată a fost de pînă la aproape minus 40 de grade, tinerii sportivi trebuind să-și frece permanent picioarele care le înghețau.

La Kathmandu, unde au fost primiți de înalte oficialități nepaleze, alpiniștii români au fost rugați să transmită mulțumiri, la întoarcerea în țară, din partea poporului gazdă, pentru modul cum România, Comitetul Consultativ al O.N.U. pentru organizarea Anului Internațional al Tineretului acționează în vederea soluționării problemelor cu care se confruntă tinerii în societatea contemporană, a celor mai stringente probleme ale lumii contemporane, în general. Și în sfîrșit, ridicînd pe Gurja Himal, munte deosebit de greu pentru toți exploratorii, tricolorul, drapelul Uniunii Tineretului Comunist, precum și eșarfa pe care erau înscrise însemnele A.I.T. și cuvîntul Pace, sportivii noștri și-au îndeplinit cu cinste înalta misiune ce le-a fost încredințată, de a fi și în acest mod mesagerii simțămintelor de progres, colaborare, pace și prosperitate nutrite de poporul român, de a proba și pe crestele veșnic înghețate ale Himalaiei tenacitatea, eroismul, bărbăția — trăsături ce-i caracterizează pe tinerii României socialiste în întreaga lor activitate desfășurată pentru înflorirea tot mai puternică a scumpei noastre patrii.

PAVEL MUREȘAN
NICOLAE MILITARU

cele mai frumoase poezii

Iulia

În țara mea sfîntă, într-un oraș îndepărtat,
pe malul 'nalt al Dunării
între salcîmi e-o casă albă. A Iuliei.
Cum stă în asfințit în fața casei sale albe Iulia,
lumina soarelui ce piere între sălcii
se adună toată-n trupul ei, renaște.
O, cît e de frumoasă Iulia.
Sub rochia de pînză ieftină
e carnea ei stea dalbă.
O, cît e de frumoasă Iulia.
Cînd vine iarna, omătul se oprește la poarta ei,
e ger alături, dar la ea salcîmii-s înfloriți.
O, cît e de frumoasă Iulia.
Aș vrea, smerit de m-ar primi să fiu
apa ce-o bea cînd este însetată,
așa aș vrea murind să mă încununez.
O, cît e de frumoasă Iulia.
Clopotul sună hrănind melancolia,
eu mă întunec, pustiul înmugurește,
cu sunet cristalin sporește-n mine
acel izvor neîntrecut, al morții,
dar ea, cu frumusețea ei, parcă îl stinge.
O, cît e de frumoasă Iulia.

GABRIEL CHIFU

Se duce vara

Se duce vara. Și n-o pot reține.
Cum s-o rețin, cînd nu te pot
pe tine
Opri, cu toate că te-ncui în mine.

Se duce vara. Florile se lasă
Ca într-o delăsare somnoroasă
Și cum arată, nici nu le mai pasă.

Se duce vara. Păsările țipă,
În loc să gingurească sub aripă.
Ce-a fost a fost. De-acum
se destiripă.

Și vraja și langoarea și dulceața.
De-acum se-nhaită ploile cu ceața.
Se duce vara. Tinerețea. Viața.

CAROLINA ILICA

Aproape

aproape că rîzi, aproape că plîngi
aproape că înțelegi hieroglifele îndoielii
aproape că pricepi dragostea
aproape că iubești
oamenii, planetele, munții în zori,
treningul de lînă și înghețata cu vanilie,
prietenii, mașinile mici,
instalațiile climaterice,
trădările, eroismul,
rata dobînzilor și rata pierderilor,
falimentele,
clientele,
aproape că te bucuri,
aproape că te întristezi
aproape că vezi
aproape că nu vezi
aproape că vezi ce nu vezi
și nu vezi ce vezi
aproape de toate
și aproape de nici una
aproape că trăiești, poete.

LUCIAN AVRAMESCU

Dansul sub apă

Iubesc dansul sub apa singerie a trecutului
frigul ce ne cuprinde de umeri ca pe niște
convalescenți ;
între fericitele generații spiritul rătăcește
beat de bucuria senzațiilor.

VALERIU BÂRGĂU

* * *

Ea trece lin și maiestuos pe drum
lăsind o urmă fină de parfum
parcă făcut din flori medievale
presate-n incunabuli petale cu sepale

Tot aerul ce-atinge corpul ei velin
se face fluorescent și opalin
și se aprinde tot și irizează
adică trupul ei s-a prefăcut în rază
Ce luminează drumul ca o întreagă lună
Iubita mea desigur noapte bună.

GEORGE STANCA

Ziua țese o plasă

Ploaia pe zid, subțire, rece, perlată
Un bob de rășină mirositor pe ramura de cireș
O pasăre pe turla bisericii reformate, în piață
Toc, Toc ! cu bastonul alb orbul
Tic, tac ! ceasul învîrtind orele de sidef
Fiu, fiu ! milițianul de sticlă în minuscula lui cușcă de sticlă
He, he ! bărbații în fața halbei cu bere, privind femeile care trec
Un telefon din provincie sunînd în singurătate, în ceață
Trenuri trecînd fulgerător prin fața ferestrei, pe cer
Ziua țese o plasă cu mici întîmplări, cu imagini, cu sunete
Corpul o simte pe tîmple, pe spate, pe nervi
Toc, toc, cu bastonul lui alb orbul
Tic, tac ! ceasul învîrtind orele de sidef.

MIRCEA FLORIN ȘANDRU

1986

An Internațional al Păcii

„Mai mult ca oricînd, problema fundamentală a epocii noastre este aceea de a face totul pentru a pune capăt cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, de a acționa cu toată hotărîrea pentru dezarmare și, în primul rînd, pentru dezarmare nucleară, de a apăra cu toate forțele dreptul suprem al oamenilor la existență, la libertate, la independență, la viață și la pace".

NICOLAE CEAUȘESCU

Un generos perimetru de acțiune unită a tinerei generații pentru asigurarea viitorului pașnic, de înțelegere, securitate, colaborare și pace

Obiective convergente

Iată, încheierea calendaristică a lui 1985 va pune punct, într-un anume fel vorbind, manifestărilor prilejuite de marcarea Anului Internațional al Tineretului, proclamat de Națiunile Unite sub deviza „Participare, Dezvoltare, Pace". Nu ne

propunem acum un bilanţ detaliat al înfăptuirii nobilelor obiective ale A.I.T. Cîteva concluzii se impun totuşi şi acestea nu fac decît să aducă noi argumente în sprijinul afirmaţiei că 1985 a marcat un moment de cotitură, calitativ superior, în abordarea, sub multiplele sale aspecte, a complexei problematici a tinerei generaţii contemporane, că A.I.T. s-a finalizat cu realizări substanţiale. Se cuvine să subliniem în primul rînd că acţiunile premergătoare, precum şi cele de marcare propriu-zisă a anului tinerei generaţii au condus la concretizarea dezideratului vizînd sensibilizarea opiniei publice, a guvernelor, organismelor şi organizaţiilor internaţionale în legătură cu problemele reale ale tineretului acestui sfîrşit de mileniu. În mod cert, în prezent, pretutindeni în lume sînt mult mai bine cunoscute aspectele esenţiale legate de condiţia materială şi spirituală a tineretului, năzuinţele şi idealurile acestuia, interesele sale specifice. În al doilea rînd, aplicarea la scară locală, naţională, regională şi mondială a recomandărilor înscrise în Programul de măsuri şi activităţi elaborat de Comitetul consultativ al O.N.U. pentru A.I.T. — organism interguvernamental care şi-a desfăşurat cele patru sesiuni sub preşedinţia reprezentantului ţării noastre, tovarăşul Nicu Ceauşescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim secretar al C.C. al U.T.C., ministru pentru problemele tineretului — însuşirea acestor recomandări de către comitetele naţionale de coordonare, constituite în circa 150 de state de pe toate meridianele planetei, au condus la notabile progrese pe planul încercărilor de ameliorare a condiţiei tinerei generaţii. Într-un impresionant număr de ţări au fost puse în aplicare programe şi politici deosebit de importante pentru a se trece la soluţionarea unor acute probleme ce confruntă tineretul, la materializarea unor preocupări vizînd: reducerea şomajului juvenil, ameliorarea instrucţiei şi educaţiei, accesul mai larg la ştiinţă şi cultură, asigurarea unei participări sporite a tinerilor la procesul adoptării deciziilor în probleme care-i interesează nemijlocit, atît pe plan naţional cît şi internaţional.

În al treilea rînd, în 1985, în cadrul celei de-a patra sesiuni a Comitetului consultativ al O.N.U. pentru A.I.T. şi-a găsit o semnificativă consacrare ideea continuităţii, idee larg susţinută de România socialistă. Este vorba de asigurarea continuităţii preocupărilor faţă de tineret şi după încheierea calendaristică a A.I.T. Pentru că, oricît am fi de optimişti, ar fi iluzoriu să credem că doar pe parcursul unui singur an, marile şi acutele probleme ale tineretului îşi vor putea afla în întregime soluţiile aşteptate, că simpla marcare a A.I.T. va face să dispară flagelul subdezvoltării, al şomajului juvenil, al precarităţii condiţiilor de învăţătură şi asistenţă sanitară, flagelul foametei, al bolilor şi analfabetismului, al nonparticipării şi marginalizării unor importante eşaloane de tineri. În acest sens, „Liniile directoare pentru programe de viitor în domeniul tineretului şi urmărirea punerii lor în aplicare" sînt în măsură să deschidă noi şi generoase perspective în abordarea complexului dosar al generaţiei viitorului, generaţie care, nu mai departe de finele acestui deceniu, va depăşi, din punct de vedere numeric, cifra de un miliard. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicu Ceauşescu, preşedintele Comitetului consultativ al O.N.U. pentru A.I.T., această amplă manifestare, tocmai pentru a-şi realiza finalităţile practice de perspectivă, poate şi trebuie să fie corelată, în modalităţi adecvate, cu alte acţiuni globale, îndeosebi din sistemul Naţiunilor Unite. O primă ocazie o reprezintă, în acest sens, chiar Anul Internaţional al Păcii — 1986 cu atît mai mult cu cît unul din termenii definitorii ai devizei A.I.T. este chiar **PACEA.**

În raport cu perioada de viaţă trăită şi cu cea pe care o are de trăit în continuare, tineretul este, obiectiv şi firesc, generaţia care priveşte înainte, spre viitor. Împlinirea idealurilor şi aspiraţiilor tineretului sînt legate nemijlocit de ziua de mîine, timp care se regăseşte în planul proiecţiilor de împlinire individuală

TINEREȚE PACE VIITOR

sau colectivă, identificat cu noțiuni ca „mai bine", „mai generos", „mai fericit". Dar toate aceste prelungiri în timp ale intereselor și aspirațiilor prezente ale tinerei generații depind, în cel mai înalt grad, de realizarea unui obiectiv major, fără de care nu se poate vorbi nici de împlinire pe plan personal și social și nici chiar de o existență sigură, ferită de amenințări, angoase și tensiuni. Acest obiectiv major, indisolubil legat de fondul de valori și opțiuni fundamentale al tinerilor de pretutindeni este, fără îndoială, **PACEA.** Este o apreciere cu valoarea unui numitor comun, regăsită la loc de frunte în practic toate documentele O.N.U. privind A.I.T., faptul că pacea este condiția sine qua non a vieții și afirmării tinerei generații. Rapoartele anuale ale secretarului general al O.N.U., documentele elaborate de Comitetul consultativ, rezoluțiile Adunării Generale consacră relația **tineret-pace-viitor** ca un element definitoriu al preocupărilor prezente și de perspectivă, acordînd tineretului nu numai statutul de principal beneficiar al păcii, dar și de factor activ în realizarea obiectivelor acesteia. Și într-adevăr, pe parcursul marcării Anului Internațional al Tineretului, acțiunile consacrate încetării cursei înarmărilor, reducerii bugetelor militare, înfăptuirii dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, eliberării Europei de rachetele nucleare cu rază medie de acțiune, canalizării uriașelor resurse afectate fabricării de noi și noi mijloace de ucidere și distrugere spre sectoare ale activității pașnice s-au aflat în prim-planul actualității, mobilizînd mase tot mai largi de tineri, de pe toate meridianele planetei.

Pe plan național, acțiunile dedicate realizării generosului obiectiv al păcii, înscris în deviza A.I.T., s-au caracterizat atît prin amploarea lor deosebită, prin marile mase de tineri pe care le-au mobilizat, cît și prin situarea pe o platformă comună a unor organizații ale tinerei generații de diferite orientări politice, filosofice sau religioase, unite, dincolo de diversitatea acestor orientări, de conștiința comună a uriașelor pericole generate de cursa înarmărilor, a necesității vitale de a acționa pentru apărarea vieții, a păcii, bunuri și drepturi supreme ale ființei umane, ale tinerilor de pretutindeni. 1985 a prilejuit, de asemenea, desfășurarea unor ample acțiuni de cooperare la nivel sub-regional, regional și internațional pe parcursul cărora tînăra generație contemporană, organizațiile sale au dat expresie preocupării lor responsabile, mature, pentru destinele civilizației noastre, pentru ferirea planetei de distrugerea într-un cataclism nuclear.

Desigur, încheierea calendaristică a Anului Internațional al Tineretului nu poate și nu trebuie să însemne un punct terminus în această amplă mobilizare tinerească pe meterezele luptei pentru

pace. Așa cum sublinia în repetate rînduri președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, atîta timp cît rachetele nucleare vor continua să amenințe viața și pacea planetei noastre, asemenea acțiuni trebuie să cunoască o și mai mare intensificare, pentru că de soluționarea lucidă și responsabilă a acestei arzătoare probleme depind, nemijlocit, destinele popoarelor, ale tuturor tinerilor lumii de astăzi. Consacrarea continuității acțiunilor și structurilor generate de marcarea A.I.T. oferă, ținînd seama tocmai de aceste comandamente majore ale epocii, un generos și fertil perimetru de acțiune și în 1986 pentru ca tînăra generație să-și spună răspicat cuvîntul, să-și intensifice participarea alături de cele mai înaintate forțe progresiste și democratice, de popoare, pentru a determina o cotitură radicală, istorică în domeniul dezarmării, pentru salvarea omenirii de ororile războiului. Folosirea în acest nobil scop a cadrului oferit de marcarea Anului Internațional al Păcii nu poate să fie decît bine venită. Pentru că, în acest uriaș fluviu de speranță și luciditate pe care-l prefigurează marile mișcări pentru dezarmare și pace desfășurate pe toate meridianele Terrei, tineretul reprezintă o forță socială puternică, un eșalon interesat vital, în cel mai înalt grad, de împlinirea nobilelor idealuri de pace, înțelegere, prietenie și colaborare între națiuni.

1986. Anul Internațional al Păcii

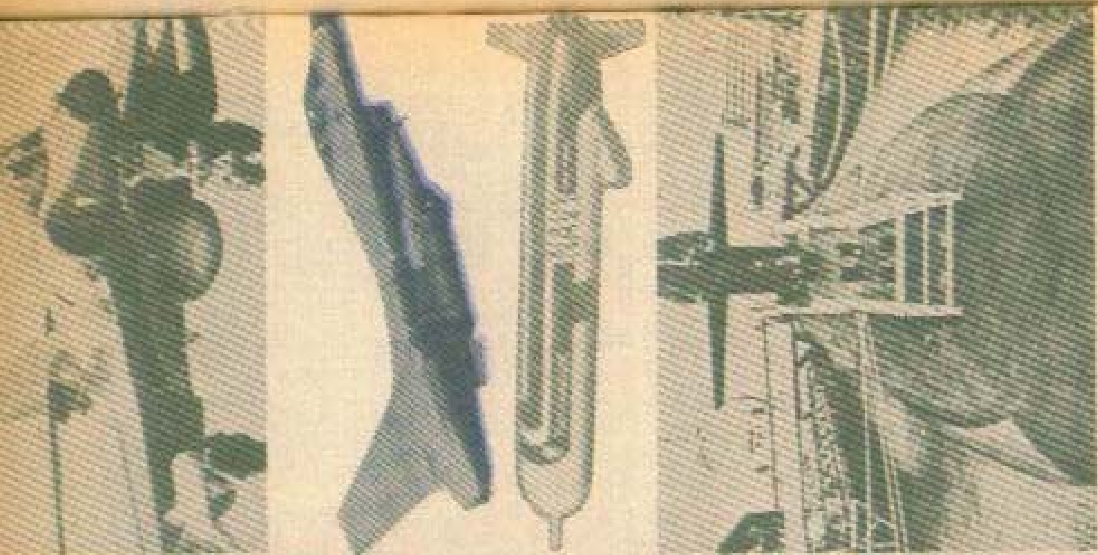
Rezoluția nr. 39/10, Adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 24 octombrie 1984: „**Anul Internațional al Păcii va fi proclamat la 24 octombrie 1985, dată ce marchează cea de-a 40-a aniversare a Organizației Națiunilor Unite și va fi celebrat pe întreg parcursul anului 1986**".

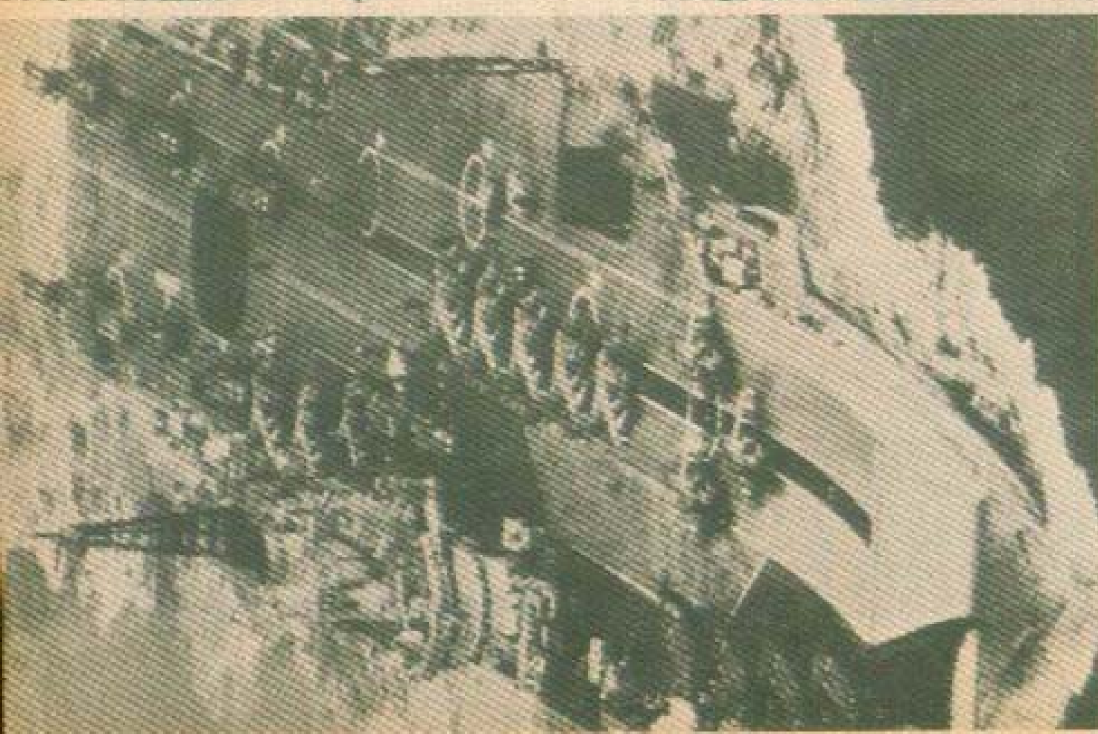
Rezoluția menționată invită toate statele, organele O.N.U., organizațiile interguvernamentale și neguvernamentale, instituțiile educative, științifice și culturale, precum și mijloacele de mass media să contribuie și mai mult la promovarea păcii și securității internaționale pe baza Cartei Națiunilor Unite.

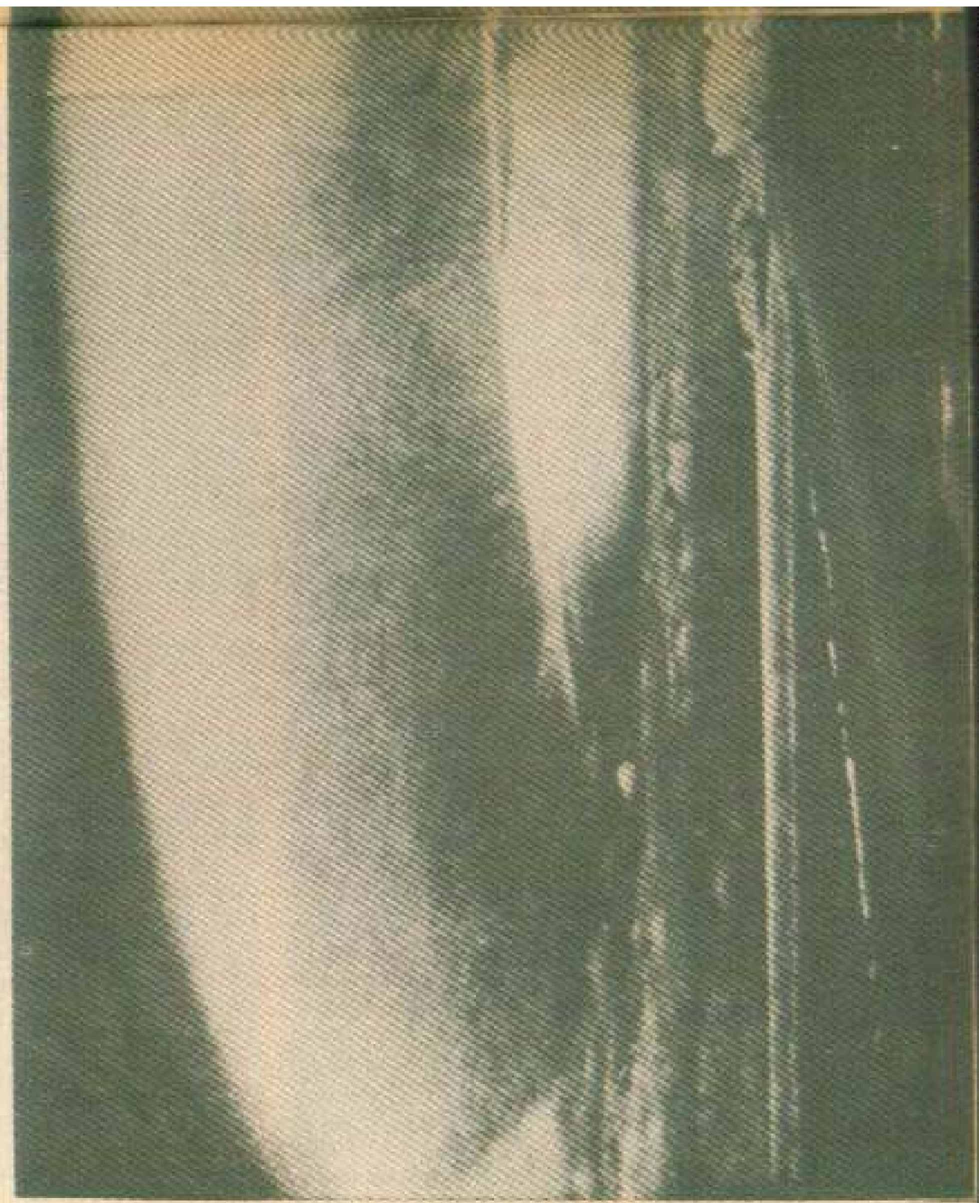
La cea de-a 39-a sesiune a Adunării Generale, secretarul general al O.N.U. a prezentat o versiune actualizată a programului A.I.P., a cărui marcare va prilejui o bogată gamă de activități. La nivel internațional, Anul va fi celebrat în cadrul sistemului Națiunilor Unite. La Geneva se va desfășura o conferință a organizațiilor guvernamentale, în ianuarie 1986. Mai multe grupuri de studiu pregătesc materiale de analiză consacrate temei Anului Internațional al Păcii. La nivel național, se prevede organizarea unei multitudini de conferințe, întîlniri, expoziții, programe de învățămînt. Vor fi constituite comitete naționale de coordonare a manifestărilor Anului.

În acest context trebuie să amintim că la București s-au desfășurat încă în 1984 lucrările reuniunii consultative a organizațiilor neguvernamentale privind Programul Anului Internațional al Păcii — 1986.

1986

An Internațional al Păcii

Argumente pentru un An Internațional al Păcii

Nicicînd, în întreaga sa istorie multimilenară, omenirea nu a fost mai amenințată cu distrugerea ca în prezent. Este un pericol care sporește an de an prin intensificarea, la ritmuri și niveluri calitative tot mai înalte, a cursei înarmărilor, îndeosebi a înarmărilor nucleare. Omenirea a ajuns să dispună de o asemenea forță de „supraucidere", încît războiul purtat cu actualele mijloace nu mai poate fi conceput, o conflagrație atomică fiind sinonimă cu dispariția vieții pe frumoasa noastră planetă albastră.

- Există în prezent între 50 000 și 60 00 de focoase nucleare, ce înmagazinează o putere distructivă de 3 tone trinitrotoluen pentru fiecare locuitor al planetei. În ceea ce-i privește pe europeni, această cantitate se ridică la 72 de tone de persoană.

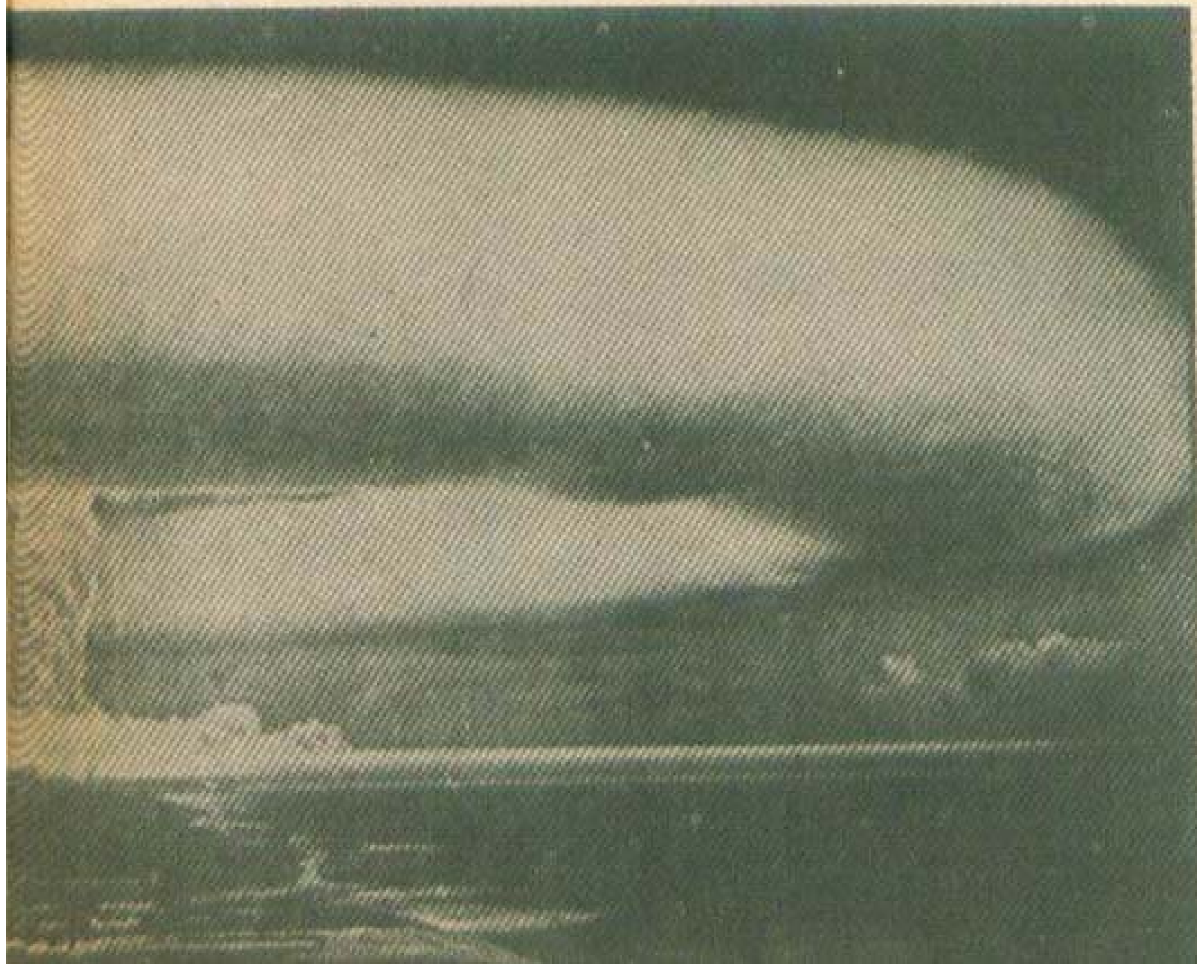
- Comparativ cu armele clasice din timpul celui de-al doilea război mondial — război care a făcut și el peste 55 milioane de victime — bombele atomice de la Hiroshima și Nagasaki marcau un salt al puterii de distrugere de 10^4. Deja în deceniul trecut, acest coeficient sporise la 10^8, echivalînd cu o amplificare a forței de zece mii de ori. Primele bombe atomice au făcut 310 000—320 000 victime la Hiroshima și 280 000 la Nagasaki. Respectivele bombe aveau o putere de 20 kilotone. Astăzi, în arsenalele Terrei există înmagazinată o putere de distrugere de cîteva zeci de mii de megatone.

- Actualele arme înregistrează de asemenea veritabile salturi calitative în ceea ce privește perfecționarea capacității de transportare la țintă — există astăzi rachete nucleare cu multiple focoase (10-12), cît și a preciziei atingerii țintei — de la cîțiva kilometri în anii '50, la 200 de metri azi.

- În Europa se află cea mai mare concentrare de arme și efective militare din întreaga lume ; Europa este și locul instalării noilor rachete nucleare cu rază medie de acțiune.

- Cursa înarmărilor este pe punctul de a „cuceri" și spațiul cosmic, Administrația americană preconizînd trecerea la ample cercetări în cadrul „inițiativei de apărare strategică", termen cunoscut și sub denumirea de „războiul stelelor".

Cursa înarmărilor a scăpat astăzi de sub orice control, armele ce se acumulează pe rampele de lansare putînd, în orice moment de criză, sau printr-o simplă eroare de computer, să arunce omenirea în flăcările unei catastrofe atomice. În acest context, Anul Internațional al Păcii se dovedește a fi un oportun prilej de intensificare a luptei popoarelor, a tinerei generații de pretutindeni pentru apărarea dreptului lor fundamental la viață, la pace, la o existență ferită de amenințarea distrugerii într-un nou război mondial.

1986

An Internațional al Păcii

ROMÂNIA • CEAUȘESCU • PACE

Veritabilă efigie a identității noastre în lumea contemporană, sintagma simbol „România — Ceaușescu — Pace" condensează, în conștiința umanității, demersul constant al întregului nostru popor, strîns unit în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru triumful nobilei cauze a păcii, pentru edificarea unui viitor pașnic, de înțelegere, colaborare și progres. Am aniversat în 1985 două decenii de la istoricul Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, de la alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cîrma destinelor noastre naționale. Retrospectiva acestor ani — cei mai rodnici în fapte și împliniri din întreaga istorie a României — este străbătută, aidoma unui fir definitoriu, de strădania neobosită, de inițiativele și acțiunile de larg ecou consacrate eliminării armelor și a războiului din existența societății umane, înfăptuirii dezarmării, edificării unei lumi a destinderii, securității și păcii pe planeta noastră. Propunerile prezentate la sesiunile Adunării Generale a O.N.U., în cadrul Conferinței general-europene de la Helsinki, la reuniunile de la Belgrad și Madrid, precum și la Conferința pentru măsuri de încredere și securitate și pentru dezarmare în Europa de la Stockholm, la alte importante forumuri de negociere, măsurile unilaterale de reducere a bugetului de apărare și canalizarea fondurilor eliberate pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, strălucitele solii de pace și prietenie ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe toate meridianele planetei, vasta operă de construcție pașnică din România socialistă, dublată de angajarea fermă, responsabilă a poporului și tineretului român în lupta pentru apărarea vieții, pentru viitorul pașnic sînt tot atîtea argumente ale asocierii depline a numelui României, al președintelui țării, cu nobilul obiectiv al Păcii. „Trebuie să facem totul — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — pentru dezarmare, pentru a asigura popoarelor dezvoltarea liberă, independentă și pacea! Considerăm, mai mult ca oricînd, că toate guvernele, toți șefii de state, toate forțele politice trebuie să acționeze — pînă nu e prea tîrziu — pentru a salva omenirea de la catastrofa nucleară". Un vibrant îndemn, o mobilizatoare și lucidă chemare la acțiune. Fie ca marile acțiuni circumscrise Anului Internațional al Păcii să marcheze acea cotitură istorică așteptată de popoare, de tînăra generație pentru ca de pe cerul planetei noastre să dispară pentru totdeauna norii amenințători aducători de furtună și de moarte ai rachetelor nucleare, ca pe cerul albastru al Terrei să strălucească de-a pururi luminosul astru al prieteniei și înțelegerii între oameni.

Grupaj realizat de AUREL PERVA

cele mai frumoase poezii

Se scrie cartea iernii

Scriem această carte cu slove de zăpadă
Cerneala e de lapte, hirtiile de var
Cămășile miresei încăruntesc în ladă
Caii cu trup subțire gonesc prin calendar.

Lumina se lățește miloasă peste garduri,
Vom dezveli statuia cioplită-n fulg de nea.
Dorm casele pe vetre de foc visind sub falduri
Intinse peste sate năfrămi de catifea.

Retina e o apă cu malurile arse.
Metalică lumina. Fosforescente culmi.
Prin ceasuri de zăpadă trec limbile întoarse

Ca printr-o apă umbra pădurilor de ulmi.
Mai curge din stilouri un fel de parafină,
Se scrie cartea iernii — lumină pe lumină.

VASILE MORAR

Devenire

Cu buzele tot ce ating devine iubire
Cu miinile tot ce ating devine aur
Cu ochii tot ce ating devine pur
Cu talpa tot ce ating devine țară.
Cu creștetul tot ce ating devine cer
Cu coapsele tot ce ating devine rod
Cu fruntea tot ce ating devine poezie.

MIHAI GĂLĂȚANU

Splendoare rănită

spune-mi

tu care vezi dincolo de somnolența acestor zile ce nu cunosc înserarea
și totuși se lasă pierdute printre iscoadele poftei de viață,
sub iminenta precizie a tuturor intimplărilor
pe miinile mele mai coboară splendoarea rănită mătasea din cimpuri
trufașa întindere-a milei ?
nici-o dorință de o mie de ori umilința de a-mi surprinde tristețea umblind
prin măruntaiele oricărei iluzii părăsite de alți ; încăpătoare distanță
intre ultima mea amintire și îndoiala că ar putea exista încăpătoare și clipa.
sterilă cu o scriere nedescifrabilă ca un gind devenit postulat
în cea mai patetică teorie despre libertatea de a fi fericit
dar haide hai spune-mi
tu care vezi dincolo de somnolența acestor zile ce nu cunosc înserarea
tu care vezi și n-ai încetat să te temi
același jar istovit va fi adăpost pentru lacrima mea de acum ?

CORNELIU OSTAHIE

Alb și spirit

un pescăruș pe o terasă decolorată
aștepta intr-un picior
fără să știe că așteaptă
eram așteptarea lui
legat prin mister
de acel unic picior
în care pasărea își găsea echilibrul

pescărușul mișca ușor din cap
și mișcările lui imi dădeau liniște
părea că știe de ce se mișcă astfel
nu îi vedeam ochii

sta pescărușul intr-un picior
sufletul luase forma lui
un picior invizibil
ținea în echilibru spaima
că păsările privesc intr-un singur fel.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Numele tău are auzul tăcerii

vine toamna cu buzunarele pline de tutun
urșit adorm în zmeurișul
cald al alicelor
iarba macină clopotnițe
pe cimpia regală a cuvintului
marea developează fotografia nisipului
aud spirala logaritmică-n cochilii
reîntoarcerea lucrurilor
în singele tău treaz și primitor
acea fragedă hartă
de albă auroră
pe care voi păși fără teamă
cu genele negre de poduri

CONSTANTIN SEVERIN

Mica antologie ilustrată a artei tinere

DAN NECŞULEA

Un nume de regizor care începe să fie sinonim succesului. Amintiţi-vă doar „Jaguarul", „Haina de piele", „Tezaurul", „Fata bună din cer", „Muntele alb", „Bal la Poiana Zimbrilor", „Visul unei nopţi de iarnă", „Alternativa", „Ochii care nu se văd" şi „Lansarea" distins cu premiul Interviziunii la Festivalul de la Plovdiv.

Profesionalitate, inventivitate, fantezie regizorală – cam aşa am putea rezuma activitatea lui Dan Necşulea.

Iată-l într-un instantaneu de filmare la „Muntele alb" alături de operatorul Liviu Pojoni.

CRISTINA ANGHELESCU

Laureată în mari concursuri naţionale şi internaţionale, Cristina Anghelescu este una din cele mai talentate violoniste într-o generaţie artistică plină de talente excepţionale.

Cu un arcuş sigur, cu o tehnicitate remarcabilă, cu o frazare îngrijită şi o cultură muzicală fin nuanţată, Cristina Anghelescu a strălucit realmente în concerte de marcă pe scena Ateneului Român.

PETRE NICOLAE

L-ați văzut în filmele „Imposibila iubire", „Lișca", „Dreptate în lanțuri", „Pas în doi". Este actor la Teatrul din Satu Mare. Impresionează la Petre Nicolae marea mobilitate a expresiei, gama largă de disponibilități.

El devine, dacă putem spune așa, un actor „la modă". Dar, dincolo de asta, Petre Nicolae este un actor de vocație, de forță expresivă.

În viața de zi cu zi e un om plin de umor, are un farmec al spunerii și-al întorsăturilor de vorbă pitorești, un imaginativ îndrăgostit până peste cap de teatru și de film.

HORIA GHELU

este un pictor al peisajului prelucrat, filtrat, decantat, al realității distilate, un pictor care caută cu asiduitate în limbajul romantic.

Sugestiile vag geometrizate din picturile sale alcătuiesc un fel de liant unificator al ciclurilor de lucrări.

Acuarelele explorează același spațiu de căutare, rezolvările plastice folosesc uneori elemente figurative. Horia Ghelu este un pictor iscoditor, decis să nu cedeze nici un pas monotoniei de expresie.

Ghidul călătorului prin Bucureşti la 1877

de ULYSSE de MARSILLAC

CĂLĂTORIILE ÎN ROMÂNIA

In România se poate călători pe jos, călare, în căruţă, cu birja, în braşoveancă, cu poştalionul, cu diligenţa, pe calea ferată sau cu vaporul.

Drumurile pe jos sau călare nu-s posibile decît la munte. La şes distanţele sînt foarte mari, aşezările prea departe una de alta, hanurile şi mai rare, aşa încît nu e numai imprudent ci de-a dreptul imposibil să te aventurezi la un drum lung pe jos. De altfel, cîmpia e de o monotonie exasperantă, iar drumeţul, dacă nu s-ar prăpădi mai întîi de foame, ar muri de plictiseală. România e frumoasă doar la munte, dar acolo e cu adevărat frumoasă. O fire romantică sau artistică găseşte aici acele privelişti minunate care fac din munte locaşul poeziei: culmi înzăpezite, stînci pleşuve sau acoperite cu o vegetaţie boreală, păduri întinse de pini de un verde închis care se leagănă în bătaia vîntului ca nişte mantale, cascade mugindе, repezişuri de apă limpede susurînd peste prundiş şi, lucru ciudat în România, în inima acestor frumuseţi ale naturii se zăresc turlele metalice ale mănăstirilor străpungînd frunzişul gros ale cărui clopote îşi răsfrîng, în ecouri pierdute, cîntecul lor la trezitul zorilor sau în melancolia înserării.

E trist însă că turistul european care vine la Bucureşti mînat de curiozitate sau chemat de afaceri nu ia cunoştinţă decît de aspectele ei monotone, aride sau chiar urîte din România. Hotărît lucru: cel care a construit capitala acestei ţări frumoase pe un loc atît de urîcios n-a avut în sufletul lui nici un strop de poezie şi nici măcar simţ artistic.

In România se ajunge prin Transilvania fie pe Dunăre, fie pe linia de cale ferată care vine din nord. De la Sibiu şi Braşov circulă pînă la Bucureşti nişte diligenţe destul de incomode. Pe Dunăre, vapoarele cu aburi pleacă de la Viena şi Pesta de patru ori pe săptămînă (în perioada martie-noiembrie) transportîndu-i pe călători pînă la Giurgiu, orăşel aşezat vizavi de Rusciuc şi, într-un fel, port al Bucureştiului. Un tren străbate cei 67 km de la Giurgiu la Bucureşti în două ceasuri (de două ori pe zi în timpul iernii şi de patru ori în timpul verii).

Linia nordică de cale ferată trece prin Viena, Lvov, Cernăuţi, Iaşi, Roman, Galaţi, Brăila, Buzău, Ploieşti, Bucureşti. Pe această rută se poate ajunge de la Viena la Bucureşti în patruzeci şi opt de ore. O altă linie care uneşte Bucureştiul de Piteşti (108 km) trebuie să fie prelungită pînă la frontiera austriacă adică pînă la Orşova, trecînd prin Slatina, Craiova, Turnu-Severin şi Vîrciorova (graniţa).

Pînă cînd România va fi brăzdată de linii de cale ferată — şi mai e mult de aşteptat pînă atunci — principalele drumuri sînt asigurate de diligenţe, asemănătoare celor cunoscute peste tot în lume doar că sînt mult mai incomode. Sînt cam ceea ce se chema pe vremuri în Franţa pataches (droşcă — n. tr.). În

general se pleacă la ora stabilită şi dacă e timp uscat tot timpul drumului mergi învăluit într-un nor de praf. Dacă plouă, te bălăceşti în noroi. Dacă-i frig, degeri, dacă-i arşiţă, te sufoci.

De aceea, multă lume preferă să călătorească cu trăsura particulară în care cel puţin nu te deranjează nimeni.

Cei bogaţi au berline *(trăsură cu fund dublu — n. tr.) pentru călătorie la care se înhamă patru, şase sau opt cai. Aceşti cai sint în general mici şi arată ca vai de lume dar zboară ca vintul, ceea ce constituie una din plăcerile nu tocmai de neglijat ale voiajului prin România. Surugiul e îmbrăcat pitoresc: pantaloni strimţi şi vestă din postav cu găietane roşii sau cafenii, jambiere gătite cu ciucuri din lină vopsită în culori tari şi pălărie mare cu multe panglici; surugiul pocneşte din cind în cind din bici pentru a-şi îndemna caii şi, ca avertisment pe potecile şerpuinde de la munte sau prin cărările din codru, el scoate un strigăt ciudat, prelung, gilgiitor care, în puterea nopţii, te-nfioară.*

Odinioară, orice familie instărită avea şi un arnăut care şedea în spatele trăsurii; acest arnăut purta un turban sau un fes roşu cu ciucure albastru, o justaneiă cu mii de pliuri, vestă şi pantaloni din postav sau catifea roşie împodobite cu fireturi de aur, jambiere împopoţonate cu nasturi şi ciucuri de aur, o centură lată din piele aurită îndesată cu pistoale cu patul de argint, pumnale, iatagane şi cuţite cu mîner de fildeş etc.; misiunea lor era să aibă grijă de ciubucele boierului, acele pipe lungi din lemn de iasomie sau de lămii, cu muştiuc gros de chihlimbar încrustat cu diamante şi îmbrăcat într-o cămaşă de catifea verde ori albastră, brodată sau tivită cu franjuri de aur. Splendoarea aceasta orientală a dispărut însă azi aproape cu desăvîrşire. Ciubucele sint înlocuite de ţigări şi arnăuţii de slugi în livrele mai simple sau mai pompoase.

Cei care n-au trăsura lor închiriază o birjă, *o* braşoveancă *sau o* căruţă.

Birja *e un fel de furgon, pe care domnul Vaillant a descris-o mai demult, într-o perioadă cind România nu cunoştea alt tip de vehicul: „Trăsura nu-i dintre cele mai elegante, ba-i chiar puţin demodată; se-nţelege că pe vremuri a fost şi pictată dar se ţine încă bine pe cele patru roţi; cele din faţă sint înalte, ei şi! Cel puţin sîntem siguri că n-o să ne răsturnăm şi nici n-o să ne umplem de glod. Drace! Iată una care nu va ajunge departe! Îi lipseşte o spiţă iar celelalte bat butucul osiei. Nu-i nimic; lemnul a lucrat din cauza căldurii; niscai frînghii zdravene, o căldare de apă şi pînă mîine totul va fi în regulă. Iar mîine vom găsi un rotar la Ploieşti. Ia să ne uităm la acoperiş: e un coviltir pe deasupra mai e şi găurit! Şi dacă plouă? Da' ce-n iulie plouă? Încolo totul e-n regulă; osia e solidă, oiştea bună, lemnăria uşoară, chichiţa-i de-ajuns de lungă şi de lată. Hai, să nu fim mofturoşi; o să fie bine! Să încărcăm! În spate valizele, deasupra păturile şi pernele, iar peste ele un covor persan; în lături perniţe pentru picioare, la dreapta ciubuce, la stînga tutunul, în coş ceai, zahăr, cafea, chifle şi curcani imenşi. Am uitat ceva? Nu, totul e aici; uite osînza topită şi păcura pentru uns. Aştept caii; iată-i: opt!... o să zburăm! Hai, iute, iute, căruţaşi, înhămaţi-i!".*

Birja *este un cuvînt rusesc care înseamnă trăsură de închiriat.*

Braşoveanca *se cheamă aşa de la Braşov, cum îi zic românii oraşului transilvănean Cronstadt. Braşoveanca e o casă ambulantă în toată puterea cuvîntului. Închipuiţi-vă o şaretă enormă lată de 3—4 metri şi lungă de la 8 pînă la 10 metri; deasupra peste nişte cercuri de lemn se ridică un leagăn imens sau un coş dacă vreţi, acoperit cu pînză groasă de corabie; iac' aşa s-a-ncropit o cameră; în spate poţi să pui orice pofteşti, un întreg menaj cu paturi, mobile, vase de bucătărie sau o prăvălie întreagă, un adevărat bazar; dar toate astea nu umplu decît două treimi din spaţiul braşovencii, cea de-a treia parte e suficient de încăpătoare pentru a adăposti zece pînă la cincisprezece persoane, şezînd sau lungite comod în această originală Arcă a lui Noe; i se înhamă un număr mare de cai şi se aşterne la drum. Merge încet, oprindu-se la toate fîntînile de pe marginea drumurilor, la fiecare han, deshămînd în fiecare seară înainte de asfinţitul soarelui pentru a nu înhăma decît a doua zi, cînd se luminează de tot.*

Ca mărime şi viteză căruţa este opusul braşovencii. În timp ce ultima e mare, cea dintîi e mică; braşoveanca e lentă, căruţa e rapidă. Aceea e un uriaş, astalaltă e o gazelă.

Căruţa seamănă cu o copaie pe patru roţi, adevărata căruţă românească n-are nici un strop de fier: roţile, oiştea, cuiele, totul e din lemn; în culcuşul căruţei se pune un maldăr de fîn, se înhamă patru cai îndrăciţi şi acest vehicul uşor o ia din loc ca o săgeată. Călătorul, ciucit pe grămada de fîn, n-are nici de ce să-şi sprijine spinarea, nici de ce să se ţină cu mîinile, fiind obligat să facă o întreagă echilibristică ca să nu cadă; la început viteza neobişnuită te încîntă, dîndu-ţi senzaţia pe care o încercai în tinereţe, în cărucioarele de munte ruseşti de la Grande Chaumière *dar curînd, tot săltînd la fiecare bolovan chircit şi fără nici un sprijin, începi să simţi o durere în şale care se inteţeşte, devenind tot mai intensă; ameţeşti şi un junghi îngrozitor îţi înţepeneşte ceafa; habar n-ai pe unde mergi iar cînd soseşti eşti deşelat şi frînt de oboseală. O baie călduţă şi o frecţie straşnică te pun însă pe picioare.*

HOTELURILE

Prima grijă a unui călător cînd ajunge în oraș este să-și caute un adăpost. Mareșalul Moltke scria în 1835 în Lettres sur l'Orient: *„Cel mai mare inconvenient pentru un turist european sosit în Valahia este lipsa cu desăvîrșire a hotelurilor. Dacă ai sosit cumva pe-nserat, înfometat, ud leoarcă și pe jumătate înghețat nu găsești cu nici un preț o odaie, un pat sau ceva de-mbucat. Mie mi-a trebuit un bilet din partea prințului ca să fiu găzduit de un particular". Intr-un plan al Bucureștiului publicat în 1842 prin grija colonelului Moret de Blaremberg, figurau patru birturi sau hanuri: «al teatrului, cazinoul, hanul „La leul de aur" și hanul Roșu». Aici însă, în loc de pat dai de niște scînduri acoperite cu o cuvertură din lînă, alteori o masă de lemn negeluit și o oglinjoară. Cît despre hrană e cît se poate de primitivă.*

Azi Bucureștiul numără 23 de hoteluri, dintre care unele foarte confortabile și elegante.

Cel dintîi ca vechime și faimă — binemeritată de altfel — este Hôtel Hugues. *Situat în piața Teatrului din centrul orașului, la doi pași de Palat și de principalele ministere ca și de cea mai frecventată promenadă (în afară de Chaussée), de muzeu și de o serie de reședințe consulare, avînd la intrare o stație de trăsuri de piață și alta de omnibuze,* Hôtel Hugues *oferă călătorilor 40 de camere, unele cu vederea chiar spre piața Teatrului, toate mobilate cu eleganță și bine întreținute. Aici o cameră costă de la 5 pînă la 15 franci pe zi. Pentru 15 franci primești un dormitor, un salon și o cameră pentru servitor. La parterul hotelului se află un restaurant. In timpul iernii, prînzul se ia într-o sală extrem de plăcută, luminată cu gaz, care dă spre piață. In timpul verii, masa se servește în grădină care e mică dar e răcoroasă și foarte plăcută. Atît cel care a întemeiat hotelul, dl. Donat Hugues — de unde și numele lui — cît și actualul său proprietar, dl. Edmond Bourgeois sînt francezi dar garçons-ii hotelului și ai restaurantului vorbesc franceza, germana, italiana, româna, maghiara. Se mănîncă bine și cu 4—5 franci și cu 20 iar mîncarea e gătită după rețete franțuzești, nemțești, rusești, italienești și românești, după cum comandă clienții.*

Alături de Hôtel Hugues se înalță Grand Hôtel, *cu 48 de camere și apartamente mobilate elegant și un restaurant unde se mănîncă mai mult după gastronomia franceză. (...).*

Pe Calea Mogoșoaiei, nu departe de Teatru, există Hôtel Oteteleșanu, *mai degrabă o casă mobilată, cu 36 de camere și apartamente de la 2 la 20 de franci pe zi, dar care se pot închiria și pentru o lună sau jumătate de an. In acest caz te înțelegi la preț cu proprietarul (...).*

N-am vorbit deloc de Grand Hôtel du Boulevard *care nu s-a deschis încă dar care va fi cea mai frumoasă clădire a Bucureștiului.*

RESTAURANTE ȘI GRĂDINI DE VARĂ

In afara restaurantelor atașate hotelurilor de care am vorbit la București există un număr mare de restaurante și cafenele unde poți lua masa. Primul e al domnului Guichard *de pe strada Știrbei-Vodă nr. 12. E un lăcaș franțuzesc bine îngrijit. Se poate prînzi sau cina la comandă sau după menu-fix; acesta din urmă costă 2 franci 50 prînzul și 3 franci 50 cina în care intră și vinul. Te poți abona însă lunar la un preț modic. In timpul iernii, se mănîncă într-o sală elegantă ori în saloanele familiale, după plac. Vara mesele sînt aranjate într-o grădină mare și plăcută, în mijlocul căreia se-nalță un chioșc care poate fi folosit drept refugiu în caz de ploaie. Lăutarii (cîntăreți țigani) cîntă aici aproape în fiecare seară. Restaurantul* Guichard *e frecventat mai ales de membrii coloniei franceze și de funcționarii români.*

Ca așezămînt franțuzesc mai trebuie amintit Caffé du passage *unde se găsesc multe mese de biliard și presă din belșug, transformînd cafeneaua în sală de lectură. A propos, iată o instituție necunoscută în București și pe care cafenelele nu o suplinesc îndeajuns.*

Vara, cea mai frecventată grădină este Hrstchka *(acest nume țigănesc e de-a dreptul imposibil de pronunțat dacă nu l-ai deprins din copilărie; românii au simplificat lucrurile zicîndu-i mai simplu Rașca; să-i zicem și noi așa). Iarna, grădina e închisă dar restaurantul funcționează. Se mănîncă destul de bine și ieftin, se joacă biliard, se bea bere multă și se ascultă muzică; iarna majoritatea clienților se recrutează dintre nemți. Dar vara situația-i cu totul alta. Seara grădina e luminată iar de sărbători e o feerie; o stea imensă din nenumărate sticle colorate și palmieri din tablă purtînd globuri multicolore în chip de fructe sînt semnul marilor serate. O alee unde patru persoane pot merge la braț înconjoară grădina; de-a lungul acestei alei sînt rînduite bănci și scaune; mesele, luminate de cîte o lumînare protejată de un glob de sticlă, își primesc oaspeții care pot mînca ori bea bere și limonadă gazoasă după pofta inimii. Tot în grădină cîntă orchestra operei și o fanfară militară. De cele mai*

multe ori se cîntă bine şi o seamă de artişti aflaţi în trecere pot fi auziţi cîntînd aici. Dar marea atracţie a grădinii Raşca e alta. Femei prea elegante venite să-şi plimbe splendidele toalete, se învîrt toată seara de jur împrejurul grădinii cu un zel neostoit. A vedea şi a fi văzute, iată scopul principal al plimbărilor de la Raşca. Societatea bărbaţilor cuprinde cele mai distinse figuri din Bucureşti, femeile însă... aici lucrurile sînt ceva mai complicate.

Grădina Raşca este singurul loc unde poţi asculta muzică în timp ce te plimbi. Dar există o mulţime de alte locuri unde îţi poţi petrece seara, aşezat la o masă, ascultînd fie muzica pitorească a lăutarilor, fie muzica militară. Printre altele cităm grădinile Pesta *şi* Hôtel de France, *învecinat cu palatul Episcopiei, ambele pe Calea Mogoşoaiei; apoi, în preajma Teatrului, pe strada Ştirbei-Vodă, grădina* Stavri *şi grădina* Union; *apoi* Creţu *pe strada Negru-Vodă.* Giuvara *pe strada Şerban-Vodă,* Văraru, *strada Călăreţi;* Viişoara *pe strada Principatele Unite,* Anton, *pe strada Gorgani,* Şepcaru *pe strada Lucaci,* Alexe *pe strada Schitu Măgureanu etc. Peste tot găseşti cam acelaşi fel de mîncare dar ieftin, însoţit de inevitabila muzică.*

O menţiune specială merită restaurantul Tirului *de pe strada Notagiu. Îi consacrăm un paragraf pentru că este unul dintre cele mai utile aşezăminte din Bucureşti. Restaurantul anexat lui e mai mult decît o bodegă obişnuită. Vara poţi să-ţi petreci timpul în mod foarte agreabil, înconjurat de flori şi verdeaţă, ascultînd — evident — muzică, în ritmul pocnetelor de carabine şi pistoale.*

Pe o treaptă mai jos în această ierarhie, se află ceea ce poporul numeşte Grădinile cu dulap, *adică, tradus literal,* les jardins aux armoires. *Aceste dulapuri sînt nişte scrincioburi de un gust cu totul primitiv. Există vreo cincizeci de felul acesta prin mahalalele bucureştene. De sărbători aici e potop de lume. Scrinciobul e o şandrama mare şi greoaie de care sînt atîrnate un fel de cutii sau lăzi, unde lumea — bărbaţi şi femei — se aşază fără nici o sfială. Clarinetul forndie, toba mare bubuie iar maşinăria se-nvîrte scîrţîind din ţîţînele ruginite. Trebuie să ajungi aici pentru a înţelege cum se distrează poporul.*

Acest capitol ar fi incomplet dacă n-am vorbi şi de circiumile Bucureştiului situate la marginea oraşului.

Două sînt mai celebre prin poveştile lor picante şi ambele sînt situate pe un teren numit Ferestreu *sau* Herăstrău *(pe vremuri aici a funcţionat un joagăr de apă). Închipuiţi-vă două grădini, la cîţiva kilometri depărtare de oraş. La Ferestreu ajungi trecînd pe la Chaussée. Dacă vrei să ai aceleaşi satisfacţii fără să mergi atît de departe şi să cheltuieşti atîţia bani, atunci te duci la* Zamphyr, *altă circiumă faimoasă.*

În timpul zilei, oricine se poate încumeta să facă o plimbare.

CAFENELE ŞI COFETĂRII

Cafeneaua şi l'estaminet (cafenea unde se fumează — n. tr.) în sensul propriu al cuvîntului nu prea sînt cunoscute la Bucureşti. Românii au avut mult timp reputaţia justificată de sobri. Cînd le e sete, ei se mulţumesc să ceară un pahar cu apă şi o linguriţă de dulceaţă; din cînd în cînd, iau o cafeluţă turcească, adică cafea nefiltrată, abia îndulcită şi cu zaţ pe fundul ceştii. Cînd faci o vizită, primul lucru care ţi se oferă este dulceaţă, cafea, ţigări sau ciubuc, uneori chiar o narghilea. Odinioară, în casele boiereşti, cu acest prilej, se desfă-

șura un lux nemaipomenit; un arnăut încărcat de aur aducea o tavă de argint pe care se aflau pahare de cristal șlefuit cu apă rece, chisele tot din cristal, cu dulceață, farfurioare din cristal sau porțelan pe care se punea o lingură de dulceață și lingurile din aur și argint așezate uneori într-un coș din argint aurit. Același lux pentru cutiile cu tutun și ciubucele cu muștiuc din chihlimbar și tijă lungă din lemn de iasomie sau cireș al căror capăt, numit lulea, se punea pe o tăviță de aramă ori direct pe covor.

Aceste obiceiuri au dispărut. De cind călătoresc, românii au deprins obiceiurile străinilor, în defavoarea marii lor originalități care avea un farmec aparte. Azi, la București, ți se oferă ca și la Paris țigări și lichior.

Pe vremuri, la București nu existau decît cofetăriile. Acest cuvînt uitat de dicționarele noastre mi se pare că merită să fie citat. Cafeneaua și localurile unde se fumează nu erau cunoscute. Azi, culmea, cofetăriile sînt mai frecventate decît cafenelele, dar din asta nu se cîștigă mai mult, fiindcă, pînă și aici, se servește lichior, cafea și chiar vin. E adevărat însă că ai de ales între mii de feluri de patiserie și tot felul de bomboane care acoperă mesele și umplu vitrinele. Printre cele mai frecventate cofetării amintim:

Cofetăria fraților Capșa, *elevii lui Boissier de la Paris, unde se găsesc produse de patiserie delicioase, bomboane de primă calitate, vinuri fine și fel de fel de lichioruri; vara, de la ora 10 dimineața și pînă la prînz se servește înghețată și șerbet; iarna sau în celelalte sezoane, domnii Capșa servesc cine și răcoritoare pentru nunți și serate. Cofetăria Capșa e amenajată în două prăvălioare mult sub pretenția firmei. Trotuarul din față, extrem de îngust, e străjuit de mese din fier-forjat, unde, în serile de vară, își dă întîlnire protipendada bucureșteană.*

Cofetăria Fialcowski, *din piața Teatrului, este unul dintre cele mai frecventate locuri de către tineretul politiqueuse al Capitalei. Aici se găsesc ziare locale și cei dornici de noutăți se înghesuie înăuntru sau afară, pe trotuarul învecinat, pentru a afla ce s-a mai întîmplat de dimineață la cabinetul prințului sau la Consiliul de Miniștri. Pentru obișnuiții localului, politica nu-i un secret. Cîți miniștri nu s-au „născut" și n-au „murit" între două lingurițe de dulceață și două pahare de curaçao. Un iubitor de tipologii trebuie să vină la Fialcowski pentru a-și îmbogăți galeria! Din fericire politica nu-l împiedică pe dl. Fialcowski să aibă dimineața o excelentă cafea cu lapte, pateuri mereu proaspete și un remarcabil sortiment de bomboane și lichioruri care mai de care mai bune.*

Vizavi de palat dai de cofetăria Giovanni; *aici au văzut pentru prima oară bucureștenii înghețată napolitană (e vorba de casată — n. tr.). Succesul ei a fost mare. Vara, în fiecare seară, strada era ticsită de trăsuri iar trotuarul plin de oameni pe care chelnerii nu mai pridideau să-i servească. Firma* Giovanni *a rămas ceea ce se cheamă o firmă onorabilă. Tot ce se servește e de calitate.*

Mai există în București o mulțime de astfel de cofetării a căror enumerare ar fi nu numai foarte lungă dar și teribil de plicticoasă.

LOCURI DE PLIMBARE

Principalele locuri de plimbare din București și din împrejurimile lui sînt: Băneasa, Șoseaua, Herăstrău, Filaret, Cișmigiu, parcul Episcopiei, *parcul Sf.*

Gheorghe, Cotroceni, Pantelimon, Măgurele, Colentina, Mogoșoaia, Cernica și Pasărea.

Băneasa se numește o pădurice situată la vreo 6 km de București, pe drumul spre Transilvania (...).

Băneasa era cîndva locul de intîlnire preferat al bucureștenilor care veneau să asculte cucul cîntînd pentru întîia oară, pretinzînd că află în cîntecul lui monoton secretele vieții personale. Dar pe atunci Bucureștiul era cu adevărat un oraș al bucuriilor și oamenii nu voiau decît să se distreze. Aici, pe vremuri, în umbra deasă a pădurii Băneasa se desfășura un spectacol unic.

Boierii bătrîni veneau în costumele lor somptuoase și pitorești, încălțați cu papuci din piele galbenă și botine de aceeași culoare, cusute de indispensabilii largi din cașmir roșu numit „ciachir"; purtau o hlamidă largă de mătase țipătoare, un spenţer de cașmir împodobit cu blănuri scumpe; brîul și-l înfășurau cu un șal luxos de care atîrnau pumnalul încărcat cu aur și pietre prețioase; pe cap aveau comănace îmblănite sau un fes roșu de forma unui caic, pentru a fi în pas cu moda. Acum douăzeci de ani cînd am sosit în Valahia, puteai vedea mulți boieri în vîrstă îmbrăcați astfel.

Tinerii purtau jambiere brodate ca arnăuții și un fel de tunică strînsă pe talie cu galoane de aur.

Nici îmbrăcămintea femeilor nu era mai prejos în ceea ce privește bogăția și originalitatea. Peste părul felurit împletit așezau un ișlik din blană rară de care prindeau un colier de diamante, fixat, la rîndul lui, cu o agrafă din smaralde. Purtau încălțări cu vîrful încovoiat și ciorapi ajurați, prinși cu jartiere cu panglici roșii. Culmea cochetăriei era să lași capetele acestor panglici să se vadă pe sub cămașa brodată care ajungea pînă la gleznă. Deasupra unui anteriu larg din stofă puneau un ilic brodat cu aur. Cordonul era de-o bogăție nemaipomenită: închipuiți-vă o brățară care strîngea mijlocul. Cămașa fină și transparentă, brodată elegant, dezvelea goliciunea sînului. Un colier, sau adeseori o salbă, se odihnea, după vechiul obicei bizantin, pe pieptul lor.

În mijlocul pădurii se înălța cortul princiar din pînză albă, cu aplicații din stofă și ciucuri din mătase roșie; aici se odihneau boierii care ieșeau la plimbare.

Pe tăpșan, dansurile nu mai conteneau. Oamenii din popor, amestecați în semn de înfrățire cu cei nobili, dansau hora (chorus-ul antic) după muzica lăutărească. Tinerii călăreți practicau un joc destul de periculos care consta în aruncarea cu toată puterea a unor prăjini teșite la vîrf numite djeret. *E jocul* djerit *al arabilor.*

Alții, asemeni lui Tityr, ciobanul lui Virgiliu, cîntau la umbra crengilor, stufoase, sub tegmine fagi, *din diferite instrumente dar mai ales la nai și tamburină. În sfîrșit, peste toate zgomotele, răzbătea muzica domnească a orchestrei alcătuite din țigani musulmani îmbrăcați turcește care cîntau la clarinete, trompete, tobe mari îmbrăcate în stofă roșie, țambale, timpane și dairele. Vă închipuiți ce vacarm frumos era acolo!*

Dar obiceiurile se schimbă și moda le urmează exemplul.

Adio pitoresc! Adio poezie!

Azi, Băneasa nu mai este decît un loc bun pentru plimbări solitare într-o dimineață de vară cînd ai nevoie de liniște și aer proaspăt. În crengile la fel de stufoase și încîntătoare ca și atunci, cîntă, și-acum, păsările dar nu le mai ascultă nimeni. Oamenii au alte griji!

Fragmentele fac parte din **Ghidul călătorului prin București** de Ulysse de Marsillac, apărut la București în 1877.

Ulysse de Marsillac (1821—1877), profesor și ziarist francez, s-a stabilit definitiv în România în 1854 după ce vizitase țara noastră în 1852. Impresiile acestei prime călătorii au fost publicate într-o carte celebră în epocă nu numai la noi sau în Franța, ci în întreaga Europă: **De Pesth à Bucarest. Notes de voyage**, București, Tipografia Asociației muncitorești, 1869 (tradusă parțial în limba română și inclusă în antologia **Prin țările române. Călători străini din secolul al XIX-lea**, Ed. Sport-Turism, București, 1984).

La București, Ulysse de Marsillac a fost profesor la cîteva școli particulare și de stat printre care și la Școala militară pentru care a și scris **Histoire de l'armée roumain** (1871). Celebritatea i s-a tras însă de la frumoasa și bogata activitate publicistică desfășurată cu competență în calitate de redactor la ziarele Capitalei **Voix de la Roumanie** (1861—1866), **Journal de Bucarest** (1870—1877) și ca director al nu mai puțin faimosului **Le Moniteur roumain** (1868—1870). El s-a impus prin articolele, foiletoanele, paginile de jurnal, cronici ale vieții culturale românești în care dincolo de o frumoasă cultură umanistă, s-a dovedit a fi un foarte atent și profund cunoscător al culturii, artei și civilizației românești, al istoriei țării, un lucid, corect și obiectiv comentator al vieții politice, identificîndu-se cu idealurile țării de adopțiune. Prin cele două cărți ale sale, el ne oferă un tablou viu și pitoresc, amplu în detalii, scris alert și cu umor, al vieții publice și private într-o Românie ce pășea categoric pe drumul modernizării și progresului social.

Ghidul călătorului prin București este ultima sa carte apărută în 1877, anul morții sale, cu foarte puțin timp înainte de izbucnirea războiului pentru cucerirea independenței de stat a României.

Traducere, prezentare și adaptare de SIMONA VÂRZARU

Cu premianții edițiilor din anul 1985

OLIMPIADELE INTERNAȚIONALE de matematică, fizică și chimie

DANIEL TĂTARU:

„Abia de acum înainte cred că mă voi apropia de marile taine ale matematicii".

— Spun unii, Daniel Tătaru, că matematica e o lume rece, că această lume a „abstracțiunilor necesare" ar fi lipsită de emoții și devoratoare de orice sentiment...

— Afirmație falsă, ce nici măcar nu mai trebuie demonstrată pentru că exemplele din istoria lumii, începînd cu antichitatea și pînă azi, sînt atît de semnificative în această privință, încît orice copil ar trebui să știe că la baza întregii organizări a Universului stă numărul sau cel puțin numai prin număr ne putem reprezenta noi lumea înconjurătoare și dacă lumea este în primul rînd număr asta înseamnă că poate fi înscrisă într-o relație matematică, sau în mai multe, cuprinzătoare însă, ca toate a tot ce este omenesc, iar omenescul nu poate fi lipsit de emoții și sentimente...

— Așadar drumul tău prin matematică este un drum de cunoaștere a lumii...

— Un drum pe care, evident, mă aflu abia la început și pe care, știu bine, n-am să-l sfîrșesc niciodată.

— Ai putea să-mi spui cîte ceva despre primii pași?

— Aș putea să spun că ei coincid cu primii pași pe care i-am făcut la propriu. Altfel spus nu pot să fixez un moment anume în care a început să mă pasioneze matematica. Mi-a plăcut dintotdeauna, așa cum unora le place să cînte, altora să viseze. Nu cred că exagerez. Mă gîndesc că un motiv al acestei situații îl constituie atitudinea părinților mei, amîndoi ingineri chimiști, oameni foarte exacți, care m-au învățat în primul rînd respectul pentru ordine și logică. Apoi, firește, școala. Am avut mereu dascăli minunați, dar să fiu iertat dacă am să mă refer în mod deosebit la profesorul meu din ultimii patru ani, tovarășul Gheorghe Dumitreasa, omul cu ajutorul căruia am reușit să mă apropii tot mai mult de ceea ce înseamnă matematica, acest domeniu atît de exact, dar și atît de plin de... poezie, de neprevăzut!

— În ultimii patru ani, adică din clasa a IX-a pînă într-a XII-a ai fost prezent de fiecare dată la etapele republicane ale Olimpiadei.

— Da. În clasa a IX-a am obținut locul II, iar în următorii trei ani locul I. În ultimii doi ani am participat și la olimpiadele internaționale, precum și la Balcaniadă. De fiecare dată am avut bucuria să mă număr împreună cu

colegii, printre fruntași, în acest an, atît la Sofia cît și la Helsinki, obținînd chiar maximum de punctaj. Aceste rezultate constituie, firește, o satisfacție, dar eu cred că ele vin de la sine în momentul în care tot ceea ce faci este dictat de pasiune.

— Prin urmare toate aceste rezultate frumoase sînt un rod al pasiunii tale...

— Care nu exclude munca susținută, să ne înțelegem! Am muncit foarte mult, dar o fac întotdeauna cu plăcere. Nu mă simt obosit uneori după zile întregi de lucru. Alteori însă nu lucrez perioade destul de lungi. Pur și simplu nu am dispoziția necesară. Atunci mă ocup cu altele, citesc, ascult muzică, fac sport, cam tot ce fac ceilalți colegi.

— Deci nu ai un program sever, plin de privațiuni vizavi de celelalte activități cotidiene!

— Nici vorbă! Dacă aș simți măcar o clipă ideea de „privațiune" față de ceva, ar fi groaznic. E drept, uneori „mă chinuie" cîte o problemă, știu că trebuie să o rezolv și nu mă mișc de pe scaun pînă nu reușesc. De cele mai multe ori însă rezolvările de probleme și exerciții mă relaxează. Asta nu înseamnă, v-am spus, că nu am și alte moduri de relaxare.

— Excelentul tău rezultat de la Olimpiada internațională de matematică din acest an de la Helsinki a însemnat de fapt un prestigios succes al școlii românești de matematică, dar și un succes al tău personal, cu care ai încheiat o etapă de pregătire. Din acest an ești stu-

dent în anul I la Facultatea de Matematică a Universităţii din Iaşi. Îţi continui aşadar drumul început...

— Este singurul care îmi poate aduce întreaga mulţumire. Abia de acum înainte cred că mă voi apropia cu adevărat de marile taine ale matematicii. Pentru că aceste taine mai există. Sigur, cele mai multe au fost descoperite, dar mai sînt încă multe ce îşi aşteaptă rezolvarea. În ceea ce mă priveşte, voi face tot posibilul să le ating. Condiţii de studiu, atît eu, cît şi colegii mei, avem dintre cele mai bune. Nu depinde decît de noi să ne folosim întreaga capacitate de muncă pentru a ajunge la ţelul propus, la adevărata împlinire. Sper să nu vă dezamăgim.

— **Nu mă îndoiesc de succesele tale viitoare, succese care, aşa cum ne-ai dovedit şi pînă acum, vor duce mai departe prestigiul şcolii matematice româneşti. Aşadar în continuare mult succes!**

— Vă mulţumesc!

★

DRAGOŞ HORVATH : „Succesul se bazează pe muncă susţinută, pe curiozitate vie şi perseverenţă".

— **Deci, Dragoş Horvath, ediţia din acest an a Olimpiadei de chimie de la Bratislava a însemnat pentru tine premiul I şi premiul special pentru cea mai bună lucrare teoretică. În termeni sportivi... aur!**

— Vă mărturisesc că după sport nu prea mă omor, iar dacă-i vorba de metale preţioase, în chimie sînt lucruri mai preţioase decît aurul...

— **Aşadar nu nevoia de competiţie te-a condus la acest rezultat?**

— Nu în mod special sau, dacă vreţi, nu ideea de competiţie în sens sportiv, adică cine ajunge primul. Particip la aceste concursuri datorită tradiţiei lor şi pentru că îmi place să mă verific pe mine însumi, fireşte în compania unor colegi foarte buni, care au aceleaşi preocupări. În măsura în care contactul mai multor tineri pasionaţi de acelaşi domeniu înlesneşte schimbul de idei, competiţia pare interesantă.

— **De cînd îţi place chimia?**

— De cînd am auzit că există! Cred că prin clasa a VII-a. Bineînţeles că şi cînd eram mai mic îmi plăcea să mă joc cu chibriturile, dar mai aveam şi o mamă care nu era întotdeauna de acord cu astfel de joacă. Apoi am avut la Mediaş o profesoară de chimie extraordinară, Jekeli Inge, care pur şi simplu m-a făcut să cred că fără chimie nu pot trăi. În clasa a VIII-a am obţinut locul I la Olimpiada de chimie pe judeţ. Apoi, într-a noua, am participat la toate etapele Olimpiadei naţionale, în ultimii doi ani şi la cele internaţionale.

— **Cu rezultate, de fiecare dată, strălucite...**

— **Aceste rezultate vin de la sine dacă îţi place ceea ce faci. Dar v-am spus, să-ţi placă aşa de tare încît să simţi că nu poţi trăi fără asta.**

— **Spune-mi, te rog, cum crezi că se dobîndeşte o asemenea pasiune?**

— Ştiu eu? Cred că ţine de fiecare, poate să fie şi un dat al tău, dar cu siguranţă este vorba, cel puţin la început, de ceva mai multă curiozitate şi ceva mai multă perseverenţă în aprofundarea acelui domeniu ce la un moment dat te-a fascinat. Apoi te trezeşti că fără el nu mai poţi !...

— **Ce-ţi place mai mult în chimie, aspectul său teoretic sau cel al aplicabilităţii practice?**

— Sigur că îmi place să mă joc şi în laborator, dar marea mea pasiune sînt fundamentele şi corelaţiile dintre diverse domenii. Este o întreagă lume pe care trebuie să o descoperim! Pentru a o reaşeza apoi, mai bună, în circuitul său istoric şi social!

— **Sînt mulţi elevi pe care obiectul chimiei, în special chimia organică, îi copleşeşte. Sînt speriaţi de numărul impresionant al formulelor, al radicalilor, al legăturilor...**

— Asta pentru că nu înţeleg nimic sau nu vor să înţeleagă nimic, nici să înveţe să înţeleagă. Eu cred că neapărat felul de învăţare trebuie să fie astfel gîndit încît să-ţi permită cumva să ghiceşti dinainte pasul următor, ceea ce urmează! Altfel n-are rost să înveţi! Şi încă ceva: eu cred că fiecare trebuie „să se abandoneze" acelui domeniu care îl preocupă, să meargă spre ceea ce crede el că are nevoie să ştie; sigur, programa e programă, dar uneori e bine să o iei şi după sentiment! Eu în clasa a XII-a, spre exemplu, nu am învăţat în tot anul la chimie, decît mecanisme de reacţie! N-am învăţat reacţiile, pentru că ştiind mecanismele ele apar de la sine, astfel încît memoria e liberă, se poate mişca uşor...

— **În afară de chimie, mai ai timp şi de altceva?**

— Bineînţeles, cum s-ar putea altfel ? !

Îmi place tot ce ține de Univers, literatura, muzica — îmi place mult muzica electronică sau cea cosmică, în genul celei făcute de Vanghelis, unde sonurile se compun, se despart și se recompun asemenea moleculelor — îmi place să ies la plimbare, să mă oxigenez, doar n-am să stau toată ziua de carte!...

— **Tot în acest an ai susținut și examenul de admitere la facultate.**

— Da, sînt student în anul I la Facultatea de Chimie a Universității din Cluj-Napoca...

— **Prin urmare și de acum înainte aceleași preocupări?**

— Firește, vreau să-mi văd în continuare de molecule, mai am atîtea de aflat!

— **Îți dorim pe mai departe mult succes și sîntem convinși că vom mai sta de vorbă despre rezultatele tale frumoase.**

— Sper din toată inima. Vă mulțumesc!

DAN PÎRJOL :

„Există multe pasiuni, dar numai cele profunde, adevărate te pot conduce la reușită".

— **Și pentru tine, Dan Pîrjol, acest an 1985 constituie sfîrșitul unei etape de viață și începutul alteia. Mă refer la absolvirea unui ciclu de învățămînt — liceul — și începerea altuia — învățămîntul superior...**

— Într-adevăr, începînd cu acest an sînt student în anul I al Facultății de Fizică de la Măgurele.

— **Îți continui prin urmare același traseu, al fizicii, pe parcursul căruia ne-am întîlnit în mai multe rînduri, de fiecare dată reprezentînd cu cinste, în confruntări naționale și internaționale, școala de fizică românească. Să rememorăm cîteva etape...**

— Prima dată am participat la faza națională a Olimpiadei de fizică în anul 1982, la Buzău. Din păcate nu am obținut atunci nici un premiu și m-am cam speriat. Nu că aș fi ținut neapărat să fiu un „învingător", dar m-am supărat pe mine că nu reușisem să-mi controlez emoțiile, să mă concentrez, în general, mai bine. Începînd din anul următor am studiat mult mai mult, înțelegînd că, în ultimă instanță, emoțiile îți sînt provocate numai de lucrurile necunoscute. Așa se face că în clasa a X-a, în 1983, la faza națională de la Iași a Olimpiadei, am obținut locul I. Am intrat în lotul olimpic lărgit, pregătit pentru participarea internațională, dar nu am trecut barajul. În clasa a XI-a, la Olimpiada de la Craiova am obținut o mențiune, dar am trecut barajul pentru lotul olimpic astfel că la Olimpiada internațională de la Sigtuna (o localitate lîngă Stockholm, Suedia), am obținut locul I. Locul I l-am obținut și la faza națională de la Bistrița a Olimpiadei din acest an, dar la Olimpiada internațională desfășurată în Iugoslavia, la Portorož, nu am obținut decît premiul al II-lea. Nu vreau să mă dezvinovățesc, dar recunosc că nu m-am putut pregăti îndeajuns, trebuind să mă ocup și de celelalte obiecte necesare trecerii bacalaureatului și examenului de admitere în facultate.

— **De cînd și de ce această pasiune pentru fizică?**

— Din momentul în care am început să studiez acest obiect în școală. De ce, este mai greu de motivat. Cred că în primul rînd m-au impresionat pur și simplu relațiile fizicii, mult mai „reprezentabile" decît cele matematice. Vreau să precizez însă că nu atît aspectul practic al fizicii m-a preocupat, cît menținerea în continuare în sfera teoretică a acestui domeniu.

— **După cîte știu, totuși, la Sesiunea națională de referate și comunicări științifice de la Pitești din 1984, ai obținut un premiu la secția electronică cu un „Microcalculator cu microprocesor 8080", lucrare deosebită prin realizarea sa în cadrul unui cerc școlar.**

— Este lesne de înțeles că orice studiere teoretică a fenomenelor fizice conduce la o valorificare a înțelegerii lor în practică. Consider însă că mai am încă foarte mult de studiat pentru a înțelege în profunzime acest domeniu. Or, acest lucru sper să se întîmple în viitorii ani de facultate. Și în continuare, firește, pentru ca să studiezi nu-ți ajunge o viață. Și pe măsură ce voi înțelege, voi putea și propune unele aplicații practice.

— **Spuneai că după acel prim pseudo-eșec de la Olimpiada din clasa a IX-a, „te-ai speriat" și te-ai hotărît să înveți mai serios. A fost greu, a fost ușor? Ce-ai putea să le spui celor ce acum intră în clasa a IX-a din această experiență a ta?**

— Ce să le spun decît că, dacă le place într-adevăr un obiect, dacă îl iubesc atît de mult încît se simt rușinați că nu sînt la înălțimea frumuseții sale, atunci știu ei singuri ce au de făcut. Adică să învețe și iar să învețe. Să citească, să afle cît mai mult, să rezolve cît mai multe probleme. Sigur, într-un prim moment nu este ușor. Cred că pot vorbi de o anumită renunțare la anumite distracții pe care vîrsta le cere. După ce străbați însă această primă etapă, efortul devine bucurie. Nu numai că te simți răsplătit, dar pur și simplu cea mai mare bucurie este „să stai de vorbă" tu singur cu ceea ce a devenit de acum adevărata ta pasiune. Nu e nevoie așadar decît să-ți realizezi la timp „chemarea". Apoi, cu puțină voință, totul vine de la sine!

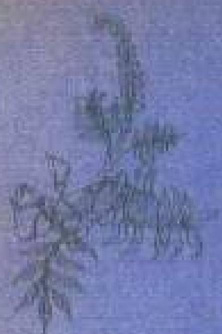
— **Această pasiune a ta te absoarbe cu totul, mai ai timp să... privești în jur?**

— N-aș vrea să mă înțelegeți greșit, dar, oricum aș privi realitatea, ea nu poate fi definită decît tot din perspectiva legilor fizicii! Nu sînt un exagerat, sau poate pentru unii sînt, dar eu așa văd lumea și fie că este vorba de muzică sau de literatură, fie de dans sau de sport, sau de altele, eu le privesc din acest unghi. Un unghi de altfel foarte clar, cel puțin pentru mine, dar asupra căruia nu are rost să insist acum mai mult.

— **Prin urmare fizica înainte de toate. Frumos și promițător pentru un viitor fizician despre care sperăm să mai auzim...**

— Sper să nu vă dezamăgesc.

Interviuri realizate de GABRIEL NĂSTASE

VIOARA POPESCU

Creatoare de modele la Fabrica de sticlărie [illegible] din Bistrița, e căutătoare în tainele culorii, ale organizării spațiului, autoarea unor lucrări remarcabile de design. Să lucrezi în sticlă înseamnă, de fapt, să intri [illegible] alături, într-o anume relație cu focul. Să [illegible] poetul. Mîinile lui [illegible] adusă în [illegible] și [illegible] mîinii lor oamenii — [illegible] flămînzi, [illegible] desenul înaripate.

Lucrările Vioarei Popescu sînt forme surprinzătoare, probe de transparență, o galerie de personaje care [illegible] sugerează fantezia, încolăciri spectaculoase, [illegible] jocuri ale luminii, [illegible] sticloase de vis în sticlă.

ALEXANDRU CRISTIAN PETRESCU

Invenție melodică, rezonanțe bizantine, subtile racorduri ale unui melos tînguitor, sonuri arhetipale turnate în retorta fanteziei armonice moderne, post dodecafonice. Toate acestea, în „cîntecele" tînărului compozitor Alexandru Cristian Petrescu, poate cel mai [illegible] autor de muzică vocal-simfonică al noii generații de compozitori. Amintind prin lucrările sale deopotrivă [illegible] cu sugestii de străvechime din compozițiile lui Doru Popovici și invenția ritmică, explozia fastuoasă din lucrările lui Mihai Moldovan, tînărul Al. Cristian Petrescu se află pe o altă, nouă treaptă de structurare a materialului sonor, pe tiparele [illegible] mesaj artistic.

cele mai frumoase poezii

Istorie

Şi poate niciodată şi poate nici acum
cuteza-vom să rostim formula eretică
prin care am depăşit omenescul posibil — ireal,
precum albastrul fluture, lîngă craniu în caseta ermetică.

Şi poate niciodată şi poate nici acum
fluturele albastru nu înseamnă nemurirea,
chiar dacă bărbatul acesta din paleolitic
doar teama cunoscut-a şi niciodată iubirea.

GABRIELA HUREZEAN

După plecarea ta

după plecarea ta am fluturat steagul alb
am locuit un timp amintirile vechi
am refăcut gardul din tulpini de floarea-soarelui
te-am trecut în cronici la rubrica bătălii pierdute
acum însă sînt preocupat de folosirea
judicioasă a energiei eoliene
deseori călătoresc cu imeseul Vînzătorului
de limonadă

şi trece poştăriţa cu bicicleta albastră
şi şapca roasă de fluturi cu fusta scurtă
şi ciorapi cadrilaţi strigîndu-mi eşti bănuit
de prea multă melancolie eşti bănuit
de prea multă dar vă jur că nu ştiu nimic
tocmai a-nceput culesul cireşelor galbene
şi nu-mi văd capul de-atîtea trebi.

CONSTANTIN PREDA

Joc

Calm,
mă destram într-o umbră
în care trăiesc pe deplin,
fără-a fi bănuit de trădare
de cei care sînt
de cei care vin.

Stau la o margine de munte
care se reazămă de casă,
şi mă gîndesc dacă fără mine
ar fi la fel de frumoasă.

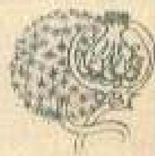
E cald,
e devreme,
şi toamna
prin jurul meu iarăşi colindă,
jucîndu-se cu capul meu
ca o veveriţă cu-o ghindă.

DAN ROTARU

Răzbunare

Fiul meu mi-a cerut o pereche
de mocasini ca să plece pe nesimţite
la vînătoarea de scalpuri
Şi pe cine vrei tu să scalpezi, l-am întrebat
Eu vreau să scalpez luna, mi-a răspuns.
Cu adevărat fiul meu este un brav indian.
Oamenilor albi nu le-a trecut
niciodată prin cap că există
şi răzbunare metafizică.

PATREL BERCEANU

Medalion

Mîinile noastre se amestecă-n ceaţă :
care sînt ale mele,
care sînt ale tale ?
Toate sînt ale mele,
toate sînt ale tale,

toate sînt ale tale...

Mîinile noastre se-amestecă-n ceaţă.
În amurg, fereastra se zguduie de frig,
În amurg, uşa se zbate între ferestre.
Toate sînt ale mele,
Toate sînt ale tale,

toate sînt ale tale...

NICHITA DANILOV

Grupajul **„Cele mai frumoase poezii" a fost alcătuit de CAROLINA ILICA**

Pe ecranul istoriei

Portret imaginar apărut pe coperta primei ediții a „Povestirilor germane", Nürnberg 1488, ed. M. Ayrer

DRACULA
mit și adevăr

Pe însoritele plaje ale litoralului pontic, în liniștea grăitoare a Deltei, pe platourile frămîntate ale Bucegilor îngenuncheați, la picioarele Sfinx-ului românesc, încremenit și el într-o tăcere plină de înțelepciune, netulburată de clevetirile „Babelor", la popasuri turistice, în tren, pe terasa unui elegant restaurant sau la telecabină, tineri desciniși parcă din saga lui Beowulf, urmași ai thane-ilor lui Harold învinsul de la Hastings sau ai sheriff-ilor dreptății din îndepărtata Arizonă, înalți, blonzi, exuberanți, adolescenți în pragul primei împliniri sau perechi ajunse la vîrsta supremei înțelepciuni, te întreabă șoptit, cu glas tremurat în încordarea așteptării sau ferm, cu febra curiozității disimulate în sclipiri malițioase, pe tine, om al pămîntului: „Ce ne puteți spune despre Dracula? Cum se poate ajunge la castel? Este adevărat că..."

Gălăgioasele noastre rude de ginte latină, ai căror strămoși, condotieri, hidalgi, prelați sau menestreli au străbătut adesea, în căutarea Eldorado-ului, pămîntul făgăduinței Vechii Dacii, cunosc mai multe amănunte. Agențiile lor de turism le oferă „date exacte", ghiduri și hărți pe care este trasată cu o mînă fermă „La ruta del conde Dracula". Dracula, „Vlad el Demoniu", sau „fiul Diavolului" supranumit „el Empalador" (Țepeș), conte sau rege, muntean sau transilvan — ce mai contează, tot români trăiesc pe ambii versanți ai munților — este chiar el, omul-vampir, ucigașul leneșilor și al hoților și tîlharilor pentru unii, pentru alții al nevinovaților fără alegere. România e patria lui, a personajului malefic „descifrat" de Bran Stoker care trebuia să cunoască bine izvoarele pentru ca „amestecîndu-le cu alte legende despre vampiri care nu lipseau în Transilvania, regiune de puternică influență celtică la originile sale (?!??)" unde în 1610 o prințesă din casa Bathory a fost condamnată la închisoare pe viață pentru vina de a fi comis „acte de vampirism", să poată scrie o operă de asemenea „valoare" — „Dracula" (Viajar. Revista de rutas viajes, aventuras, Junio, 1978, Num. 3). Pînă și în muzee sau săli de conferinte, istorici prestigioși cu morga omului căruia nimic nu-i poate clinti convingerile, întreabă cu candoare: „Sowething new about Vlad the Impaler?".

În țările de unde vin, prietenii noștri de vacanță, uneori de-o viață, pe scenele teatrelor, pe micile și marile ecrane, pe videocasete, aventura continuă. Dracula, imitat din păcate, adesea, în cotidian, încă terorizează și ucide în libretul, regia sau ecranizarea numărul... dar cine mai poate număra?!

Sărmane principe român, tu care semnat-ai mîndru actele tale de voință — „Io Vlad Voievod și domn și fiul marelui Vlad Voievod, stăpînind și domnind peste toată Țara Românească, Amlașului și Făgărașului herțeg...". Cum să te-ajutăm să-ți „fie somnul lin / și codrul aproape / Pe-ntinsele ape" să ai „un cer senin"?

Greu încercată pană a istoricilor și scriitorilor neamului (de la Gheorghe Șincai la Șerban Papacostea, Ștefan Andreescu, Nicolae Stoicescu, Radu Ștefan Ciobanu, de la Budai-Deleanu la Marin Sorescu, Corneliu Leu sau Ion Stăvăruș), nu mai pridideşte apărîndu-ți, redîndu-ți, an de an, strălucirea!

Ai fost ostatec al Porții și al marelui Fatih (Cuceritor) al Constantinopolei, Mehmed II (1444—1446, 1451—1481), oaspe și protejat al rudelor tale Bogdan II, martirul de la Reuseni și Iancu de Hunedoara, eroul creștinătății și al libertății românimii confederate; ai ajuns tu însuți un comandant de oști desăvîrșit, admirat de sultan care te-a socotit „drept un viteaz" dîndu-te pildă „și altora" (Kodja Husein) ca „vestit printre cei de-o seamă (...) și în privința meșteșugului de a conduce oști. (...) unic în ser-

dărie, un al doilea (...) nefiind în țara ghiaurilor" (Kemal-pașa-zade).

*Ai cerut dreapta moștenire a **părintelui** tău (octombrie 1448), alt Vlad al dreptății și dragostei de glie, un an după ce **fusese răpus mișelește la Bălteni** (decembrie 1447) alături de fratele tău Mircea și avut-ai parte **de o nouă, lungă** pribegie... Ți-ai cucerit drepturile prin vitejia ta (august 1456) răsturnind cutezător planurile celor ce voiau să te folosească — **pion pe tabla de șah a politicii** europene! Ai introdus ordinea **în țară** stîrpind hoții și tîlharii, potrivit cutumelor și legilor lumii în care trăiai, cu spada, țeapa și securea; nici mai milostiv, nici mai crud decît **alți suverani** ai vremii dar sigur mai drept „**prin severitatea** și justiția" ta „neîngăduind ca vreo fărădelege să rămînă nepedepsită"... (Jan Dlugosz)... și cinstea supușilor tăi a devenit legendară (Skazanie o Dracula Voievoda)! Ai pedepsit pe „hicleni" lovind cu asprime în „fruntașii țării" amestecați „în trădarea pentru schimbarea domnilor", ai ridicat cinstea și meritul mai presus de nume boierind adevărații „viteji" ai neamului alegîndu-ți din rîndul celor mulți și cu inimă fierbinte pentru țară oșteni și căpitani, dregători „aleși și devotați" (Laonic Chalcocondil) pentru că **ai înțeles „că atunci cînd un om sau un** domn este puternic și tare, (...) poate să facă pacea după cum vrea; dar, cînd este fără putere, unul mai tare va veni asupra lui și va face cu el ce va voi" (10 septembrie 1456. Scrisoare către brașoveni)!*

Prin faptele tale ai cîștigat respectul și admirația îndepărtatei tale rude transilvane Matia Corvinul cu care te-ai și încuscrit și care a poruncit oamenilor banului, nu demult veniți în țara sorii de peste munți, să nu-ți pricinuiască „strîmbătăți și pagube" să păzească „pacea și liniștea" cu tine și cu supușii tăi (martie 1458).

*Într-o epocă în care s-a cimentat „conștiința de sine a poporului nostru, conștiința continuității, a unității de origine și cultură a tuturor locuitorilor din cele trei principate" ai primit în sfatul muntean — simbol al Unirii ce avea să vină — pe spătarul Moldovean, pe Bratu de la Milcov și pe Linart stolnicul, ex „notarius Brassoviensis"! Ai preluat stindardul libertății de la transilvanul Iancu, l-ai ridicat, teluric, în apărarea hotarului sudic românesc, refăcînd, prin eliberarea Giurgiului și Dobrogei, moștenirea munteanului Mircea și a dobrogeanului Ioanco, și l-ai predat — flacără vie titanului Ștefan al Moldovei! Ai adus raza speranței fraților de-o stirpe și celorlalte nații formate mai tîrziu în Balcani, gemînd sub greaua povară a jugului otoman! L-ai înfruntat cu viii și cu morții pe cuceritorul Constantinopolului (1461—1462), i-ai umilit vizirii și șangeacbey-ii, și l-ai făcut să fugă înspăimîntat din fața pădurii de țepi a Tîrgoviștei, uitînd în **grabă să-ți mai ceară „pămînt și apă"!***

*Ai știut să-ți apropii „Țara, oastea cea mare a norodului românesc, prin aspra ta **dreptate și ai cutezat acolo unde Frederic** al III-lea, împăratul (1440—1493), regii Franței, Angliei, Poloniei, principi și duci puternici au șovăit! Nu **gloria deșartă**, nici visul de **cruciadă al umanistului papă Pius II (Aenas Silvio Piccolomini), dezvăluit Europei în conciliul de la Mantova (26 septembrie 1456) ți-au înarmat** brațul, ci **credința neclintită în destinul** poporului tău, **în dreptatea cauzei lui, în** voința sa **nestrămutată de a trăi liber și** neclintit în **hotarele străbune! Umărul** tău **a fost sprijin pentru Ștefan al Moldovei** și pieptul tău **pavăză tare la Dunăre. Ai întins fraților de altă limbă o** mînă frățească, **dar pricini mărunte,** egoiste, i-au făcut **să-ți întindă în locul** mîinii ascuțișul **fierului, să-ți umbrească faptele și chipul cu ascuțișul limbilor înveninate,** pregătindu-ți **drumul spre temnița regală** (noiembrie **1462) și uitarea-n** defăimare. Vrînd să **aperi dreptul alor** tăi, să dai cinstită **plată muncii ai îngrădit** privilegiile **magnaților, negustorimii** sase și patriciatul **ți-a declarat război. Ți-a adăpostit toți ciinii de pripas care** în fața ochiului tău **ager și a brațului** tău necruțător își lepădau **blana de lup,** toți unchii, nepoții **și verii tăi îndepărtați** și mici în faptă care **cu mînia neputinței** te-au zugrăvit ca **„trădător" „cu adevărat învățat de Dracul"** (Dan „cel tînăr"). **Numele moștenit de la părintele** tău, înalt **cavaler al Ordinului Dragonului** ți-a fost făcut **de ocară și ai devenit** Dracula — „**fiul Diavolului**"! **Imaginația negustorească ți-a plătit negustorește** pentru că la **ridicarea sabiei ai răspuns** cu sabia și **țeapa și ai călcat sub copitele** cailor tăi **trufia patricienilor Brașovului** și Sibiului **pentru că ai pedepsit exemplar pentru „hiclenie" pe fruntașii celor** pe care-i **considerai supușii tăi dintotdeauna — făgărășenii și amlășenii.***

În zadar rapsozii tăi ți-au slăvit numele, rostit cu evlavie de oștenii-țărani, în zadar Ivan al III-lea al Moscovei (1462—1505) te lua drept pildă de conducător după „povestirile" aduse la curtea sa (1486—1490) de nepoata ta, Elena, fiica marelui Ștefan, iar cronicarii defunctului Bizanț găseau în tine mîngîierea... în restul Europei, banul și interesul te-au umbrit!

*„Povestirile germane" ale sașilor transilvani publicate la Nürnberg de Marcus Ayrer (1488) și scoase în 14 ediții pînă la 1530 au declanșat una dintre cele mai mari și mai bine organizate campanii de defăimare din istorie, — acțiunea „Dracula", „tiranul cel rău" și „crud"! Le-a sprijinit chiar Matia, cînd a înțeles că faima ta umbrea un rege al Ungariei care încasase 40 000 de galbeni pentru Cruciadă și nu făcuse nimic altceva decît să te aresteze din calcul politic pe tine, adevăratul erou al creștinătății. Le-au sprijinit să-ți răspîndească imaginea fabricată de simbol al **trădării și viciului** și marii tăi boieri fugari pentru că ai pedepsit complicii ucigașilor tatălui și fratelui tău, punîndu-i să dureze cu aspra trudă de rob cuibul de vulturi de la Poenari, pentru că i-ai obligat să pună mai presus de binele lor, binele țării. În viață fiind ți-au spus „Țepeș", „Dracul" iar mîndrele pașale pe care le-ai biruit s-au bucurat să-ți traducă noul nume „Kazîklî" (Țepeș) cel plin de „răutate". În fața lui Allah și a drept-credincioșilor aveau o scuză, un muritor de rînd nu putea zăgăzui „războiul sfînt" (djihad) iar imaginea ta în-*

cepuse să se desprindă de cele pămîntești.

„Dracula" devenea o modă. Încarnarea răului cu care turcoaicele își speriau pruncii neascultători, subiectul preferat al unor scriitori în căutare de cititori ca Mihail Behaim (poemul „Despre o fiară pe nume Dracul Voievod") sau Sebastian Münster (Cosmographia), al ignoranților îmbicsiți de misticism, excitați de nepătruns.

Te-au apărat mințile luminate, spiritele cutezătoare și analitice ale vremii ca Nicolae de Mondrussa, legatul papal de Buda și însuși Papa Pius al II-lea sugerînd că numele tău vine de la „Dragul" sau „Drag" în limba ta, pentru că ai fost iubit și cinstit de popor, nu de la dragon-balaur-diavol, plîngîndu-te că ești „tot în închisoare și acum, un om mare și frumos făcut pentru domnie" ! Cînd Matia și-a recunoscut greșeala și ai căzut (1476), bărbat al datoriei, luptînd din nou pentru binele neamului, alături de el și vărul tău Ștefan cel Mare, te-a plîns. Marele tău adversar Mehmed II te-a elogiat ; la curtea polonă te-a reabilitat Filippo, Buonaccorsi, Callimachus. În veacul XVI, cînd principii noștri, ca ai întregii Europe au luptat și cu spada dar și cu pana și cuvîntul diplomației machiavelice pentru unitatea și libertatea nației lor, cînd în fața înaintării impetuoase printre ruinele Ungariei a „magnificului" sultan Süleyman Kanuni (Legiuitorul) (1520—1566), trebuia găsit un nume-simbol care să întărească flacăra rezistenței antiotomane ai fost primul ales tu, „Cid" al românilor. Potrivit moravurilor epocii erau necesari oameni „de o cruzime și de o dreptate neobișnuită" și Bonfinius, Verancsics sau Bocignoli sfidind mitul te-au redescoperit pe tine, port-drapelul libertății. Imaginea — făurită de perfide minți întortocheate — a băutorului de sînge nevinovat, a maestrului de cruzime era îngropată.

A trebuit să debuteze veacul XIX cu Engel și Sulzer, cu istoricii mercenari ai imperiului „din petice" habsburgic, apoi austro-ungar, ca printre alte „basme" despre istoria românilor să fie repuse în circulație și fabricatele „Povestiri germane" despre Dracula.

Noii campanii „draculiste" i-a ripostat întreaga istoriografie română a secolului începînd cu Șincai (Hronica — 1811). El primul a afirmat că „povestirile" sînt numai scornituri „ce cu atît mai groaznic să-l arate lumii" ! Lumea avidă de grozăvii, însetată de senzațional a capitalului suveran, a acceptat însă mitul, amplificîndu-l, îmbogățindu-l în grotesc. Un specialist în „vampirism", irlandezul Abraham (Bram) Stoker afiliat societății pentru studierea... științelor oculte, Golden Dawn, înzestrat cu scornirile negustorilor sași de profesorul Vambery de la Universitatea din Budapesta a realizat (1897) prototipul tuturor personajelor „de groază" ale veacului nostru — „Dracula" — tiranul vampir. Mare succes de casă ! Aproape 100 de ediții în mai puțin de 100 de ani, zeci de ecranizări, sute de scenarii !

Rupt de spațiu și timp, ți-ai pierdut, sărmane prinț, identitatea. Istorici renumiți ți-au refăcut portretul, încercînd să te „reîncadreze" cu noile vestminte în istoria românească. „După documentele

Armură și arme de luptă din epoca lui Vlad Țepeș și Iancu de Hunedoara aflate în colecția Muzeului Militar Central

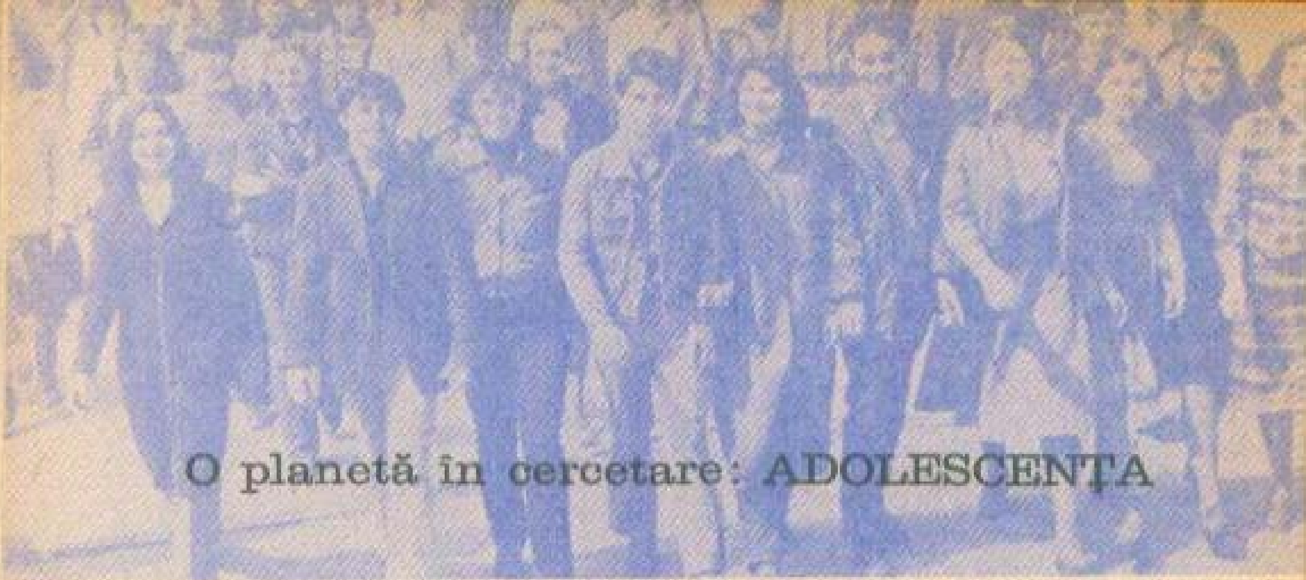
insuficiente de care dispunem, Vlad era o ființă anormală și vicioasă, atinsă de un dezechilibru moral ascuțit (...) e neîndoielnic faptul că supunea la torturi în masă pe supușii săi, fără a ține cont de sex, vîrstă, clasă sau rasa victimelor sale"... ș.a.m.d. (R.W. Seton — Wattson, Histoire des Roumains, Paris, 1937, p. 45). Au tunat în apărarea ta glasurile lui Xenopol și Iorga, descriind „un cumplit viteaz", un principe care a fost „străin de milă și de închinare" pentru că și-a pus „cumplita lui fire în slujba țării sale și după ce o curăți de relele lăuntrice (...) el puse piept înjosirii în care căzuse". Te apără și astăzi istoricii români. Îți redau dimensiunea de erou național istorici străini ca Gianfranco Giraudo, R.T. McNally sau Radu Florescu porniți pe drumul spinos al precizării adevărului „în căutarea lui Dracula".

Mitul nu a dispărut însă. Colecționarii de curiozități, amatorii de senzații tari se simt lezați să descopere în tine una „dintre cele mai glorioase figuri de conducători ai poporului nostru din trecut". Cît de fericiți ar fi să poată povesti prietenilor, la întoarcere, în faptul serii, cu șoapta gîtuită, la un „drink" cu sau fără „soda" că au zărit inexistentele urme însîngerate pe pămîntul vechii Dacii — pașii lui Dracula.

Cum nu văd cînd vin să vadă ? Cum de nu întîlnesc privirea ochilor tăi mari și triști ? Privirea ta... privirea noastră. Durerea omului născut pentru opere făcute să dureze, silit să-și întrerupă truda, să-și prefacă fierul plugului în spadă, să lupte pentru dreptul său legitim la muncă tihnită, liberă, la pace în casa strămoșilor săi, de ce nu-i doare ? Cum de nu înțeleg mesajul tău, mesajul pămîntului, istoricii de azi ai rătăcirii ? Ce le-ai făcut tu, prinț nedreptățit, celor ce-aruncă cu tine și prin tine în mit și neființă un întreg popor egal între popoare ? Cum de ți-au uitat neclintirea crenguțele uscate ale pădurii noastre care, purtate de vînt, scîrție a jale printre copacii altor codri cu „frunze" mai... verzi și foșnitoare ?

„Cum nu vii, tu, Țepeș doamne, ca punînd mîna pe ei...".

MIRCEA DOGARU

O planetă în cercetare: ADOLESCENȚA

A FI ADOLESCENT

„Te porți ca un(o) adolescent(ă)" — se spune nu de puține ori. E de bine, e de rău ? Ce înseamnă a te purta ca un adolescent ? A te purta ca un adolescent înseamnă mai întîi a ști să visezi, să speri, a nu avea prejudecăți de nici un fel, înseamnă a-ți asuma responsabilitatea de a învăța, de a cunoaște, de a ști, înseamnă bucuria de a-ți exprima sincer opiniile, înseamnă a-ți căuta propriul drum, a-l căuta, a-l găsi și a-l defrișa înfruntînd cu aceeași tărie marile bătălii intuite ca victorii sau ca înfrîngeri. Să fii adolescent înseamnă să speri, să ai privirea și cugetul curate, să nu te împiedici în frînturi de gînduri, în silabe de cuvinte, să afli răspunsuri — chiar dacă nu complete — prin forțele tale, înseamnă să crezi că totul se poate.

A fi adolescent înseamnă să-ți pui întrebări, cît mai multe întrebări — nu degeaba se spune că adolescența este vîrsta întrebărilor, — să-ți evaluezi forțele, capacitatea intelectuală și fizică, înseamnă să te îndrăgostești sincer și frumos, să ai curajul și demnitatea de a-ți aprecia just succesele și eșecurile. Dar adolescența este formidabila vîrstă a acumulărilor, a îmbogățirii spirituale, este vîrsta primelor opțiuni ce tind să se stabilizeze, este teribila vîrstă a trecerii de la joc la preocupara serioasă. Adolescentul nu mai e copil, deși păstrează multe din trăsăturile copilului, și nu este încă adult deși a început să-și apropie caracteristici ale maturității. Este un creuzet în care au loc fantastice reacții care-i desăvîrșesc personalitatea. Sigur, datele genetice au un rol important. Dar tot atît de importante sînt educația, mediul, nivelul de instruire, grupul căruia îi aparține adolescentul. Acum se dezvoltă sau se accentuează spiritul de echipă sau, din contră, dorința de a domina, de a fi „cel mai", nu în sens negativ, ci în sensul concurenței creatoare, al rivalității sportive.

Adolescența este vîrsta care taie în memorie, în conștiință, amintirile cele mai puternice, senzațiile cele mai puternice. De-ar fi să ne gîndim numai la prima dragoste ! ? !

Adolescența, marea planetă a adolescenței, este încă o zonă în plină cercetare, cu destule pete albe, cu destule contradicții pentru specialiști. Încă se caută argumente, justificări pentru o definiție cît mai exactă, încă se pun întrebări cu privire la vîrsta întrebărilor și se caută răspunsuri pentru o aceeași vîrstă care tinde să devină a răspunsurilor. În rîndurile de mai jos, am invitat cîțiva specialiști, cîțiva oameni care studiază fenomenul „adolescența" să motiveze, să argumenteze ADOLESCENȚA — VÎRSTA ÎNTREBĂRILOR SAU VÎRSTA RĂSPUNSURILOR?

Nici copil, nici adult

O definiție mai puțin academică a adolescenței, dar nu mai puțin semnificativă, ar putea să spună că este vîrsta la care vrei să fii tratat ca un adult, deși te porți ca un copil... Vîrstă a efervescenței bio-fiziologice în plină evoluție spre maturizare, „vîrstă a furtunilor", a particularităților psiho-plastice, modulator-formative, caracteristice stadiilor succesive de configurare și de maturizare a personalității, adolescența este caracterizată prin transformări fizice, psihice, endocrine cu o puternică influență asupra ființei umane, vîrsta la care, biologic și comportamental, individul nu este nici copil, nici adult.

Definită bio-fiziologic, adolescența — cuprinzînd și pubertatea — se referă la o perioadă mai lungă de multiple și profunde modificări morfologice, funcționale și de comportament care pe plan biologic fac trecerea de la copilărie la viața adultă. Această perioadă de tranziție poate fi împărțită în trei etape : **adolescența pubertară**, cuprinzînd copii pre și puberi, **adolescența juvenilă**, corespunzătoare postpubertății și **tinereței**,

etapă a postadolescenței. Aceste etape se suprapun vîrstei între 13 și 19—22—25 de ani, ținînd însă seama de faptul că durata și forma adolescenței sînt determinate social.

Pubertatea, pentru cei mai mulți autori, definește etapa de viață în care funcțiile endocrine și gametogenice ale glandelor sexuale ating stadiul de dezvoltare și conferă capacitatea de reproducere. Există variații considerabile în ceea ce privește vîrsta cronologică de debut a pubertății — considerată normală, pentru țara noastră, între 9—10 și 14—15 ani — mai puțin evidente fiind datele referitoare la durata procesului care, odată început, se întinde pe o perioadă medie de 5—6 ani. Se constată, de asemenea, apariția acestei perioade cu doi ani mai devreme la fete față de băieți. Perioada de pubertate—adolescență se caracterizează printr-o serie de modificări psiho-somatice ce pot fi prezentate, schematic, astfel : variații în ritmul de creștere fizică și anume : explozia de creștere puberală a scheletului și creșterea lentă în perioada postpuberală, dezvoltarea țesutului muscular, a aparatului circulator și respirator, asociată cu redistribuirea țesutului adipos ; variații în bilanțul bio-umoral caracterizate prin modificări endocrine și modificări în homeostazia mediului intern ; desăvîrșirea diferențierii sexuale și maturării sexuale ; maturizare psihologică ; modificarea nivelului funcțional la care se realizează corelațiile dintre sistemul nervos și cel endocrin, ceea ce duce la o coordonare mai bună a dinamicii proceselor caracteristice perioadei puberale și adolescenței. Se poate constata deci că **pubertatea corespunde unui proces de dezvoltare generală — fizică, psihică, intelectuală și morală — cu importante transformări ale organismului, gîndirii, afectivității și comportamentului**, producîndu-se o creștere rapidă dimensională a organismului, modificări în forma și compoziția diferitelor structuri, o dezvoltare rapidă a gonadelor și apariția caracterelor ce semnalizează maturitatea sexuală. Unele dintre aceste modificări sînt comune ambelor sexe, dar multe sînt sex-specifice, astfel încît diferențierea sexuală este mult mai accentuată după adolescență. Semnificative în acest sens sînt dispoziția și dezvoltarea pronunțată ale țesutului muscular la băieți și dispoziția specifică a țesutului adipos la fete, dispoziția pilozității diferită la cele două sexe, dezvoltarea specifică a scheletului, în mod particular a bazinului osos la fete etc. Toate aceste modificări se realizează sub influența hormonilor, fie secretați pentru prima dată în proporții crescute (hormonii sexuali), fie secretați în proporție mai mare (hormonii altor glande endocrine).

Perioada pubertară nu se reduce însă numai la dezvoltarea și maturizarea sexuală. Datorită dezvoltării activității creierului, învățăturii, relațiilor sociale și influenței educative a familiei și școlii, la această vîrstă se constată o puternică dezvoltare a capacității intelectuale, o accentuată labilitate neuro-psihică, activitate fizică intensă, posibilități crescute de activitate și creație. Aceste modificări presupun existența unor procese metabolice intense, în special a celor anabolice, de creștere și consolidare a organismului în totalitate. Este o perioadă activă, de construcție dar și de consum, de neliniște, de mișcare, agitație, expansiune.

Începutul, evoluția și durata pubertății sînt deci condiționate de maturizarea sistemului nervos, de activitatea unor glande cu secreție internă și influențate profund de starea de sănătate, alimentație, condiții climatice și economico-sociale, de regimul de odihnă și activitate, sport, precum și de „trăsăturile familiale" (factori genetici). Toate aceste influențe presupun — fiind vorba de vîrsta hotărîtoare atît pentru personalitatea fizică cît și pentru cea psihică — o atenție deosebită a factorilor de răspundere implicați în formarea noilor generații, atenție ce trebuie îndreptată spre : alimentație, balanță metabolică, igienă, armonia dezvoltării fizice și psihice, evitarea deprinderilor vicioase, a imprudențelor de orice natură. Cunoașterea și explicarea bio-fiziologică a transformărilor din perioada pubertară împiedică apariția unor interpretări eronate și a tendințelor bio-psiho-patologice ale acestei vîrste.

Dr. COCA-ȘTEFANIA NĂSTASE
asistent universitar,
Facultatea de medicină generală,
I.M.F. București

Vîrsta opțiunilor

Dintre diferitele atribute și etichetări cu care a fost „înzestrată" adolescența ca etapă importantă în evoluția omului, preferabilă ni se pare cea de **vîrstă a opțiunilor.**

Părăsirea copilăriei și intrarea într-o altă lume este determinată de apariția multor semne de întrebare în mintea celui (celei), care, fără a mai fi copil nu s-a maturizat încă pînă într-atît încît să fie considerat(ă) adult. Pe drept cuvînt, viața care i se deschide în față, la început i se înfățișează adolescentului ca o ecuație cu mai multe necunoscute. Sînt tot atîtea întrebări pe care și le pune în legătură cu cei din jur, cu sine însuși și referitoare la relațiile sale cu lumea înconjurătoare. Paralel cu întrebările apar și alternativele iar adolescentul este nevoit să aleagă între toate acestea. În fond, fiecare opțiune este un răspuns la una sau mai multe întrebări. Dacă punerea întrebărilor constituie pentru adolescent, într-un anumit sens, o situație de expectanță, atunci, cu siguranță, exprimarea opțiunilor sale reprezintă o situație activă, creatoare, constructivă. Este, de altfel, motivul principal pentru care socotim ca fiind mai potrivită considerarea adolescenței ca vîrstă a opțiunilor.

Etapă de răscruce (importantă) în drumul sinuos al vieții omului, adolescența constituie, după cum se exprima Jean Jacque Rousseau, „a doua naștere" a individului, caracterizîndu-se prin **obținerea unei noi identități** și prin **cristalizarea** coordonatelor structurale ale personalității.

Înainte de toate, esențiale sînt modificările psiho-sociale care definesc ado-

lescența ca „moment" al evoluției individului uman. Oricît de eliptică, enumerarea acestora, cu scopul vădit de sistematizare, nu le poate omite pe următoarele :

— **dezvoltarea gîndirii** (manifestînd predilecție pentru problemele teoretice, adolescentul începe să utilizeze explicarea cauzală a faptelor, a fenomenelor și în susținerea tuturor ideilor sale) **și a spiritului critic ;**

— **închegarea concepției despre lume și viață** care se sprijină pe un puternic suport afectiv ;

— **consolidarea convingerilor morale** simultan cu profilarea caracterului și a personalității în liniile lor dominante. (De altfel, bogăția sufletească pusă pe seama adolescenței se referă, în primul rînd, la viața ei afectivă completată prin noi și noi trăiri, prin capacitatea probată de efort susținut și de sacrificii și prin apariția într-o înaltă vibrație a sentimentelor de dragoste) ;

— **dobîndirea unei noi poziții social-politice** (de pildă, în țara noastră : recunoașterea maturității cetățenești prin înminarea buletinului de identitate, dobîndirea dreptului de a fi primiți în rîndurile organizației revoluționare de tineret — U.T.C., terminarea școlarizării obligatorii, posibilitatea de a intra în rîndurile oamenilor muncii, majoratul, dreptul de vot etc.).

În legătură cu acest aspect, este important de relevat că, pe fondul democratizării lumii contemporane, a crescut rolul adolescenților în viața moral-politică, economică, culturală etc., angajarea lor plenară în rezolvarea unor probleme ale comunității dobîndind caracterul unui exercițiu cotidian.

— **scrutarea optimistă a viitorului** care, concretizîndu-se în adoptarea sau refuzul unor modele și, ulterior, în făurirea celor mai îndrăznețe idealuri, generează un adevărat „nod" problematic a cărui „dezlegare" înseamnă emiterea unei **suite** de opțiuni.

În strînsă interdependență cu manifestările spectaculoase, explozive somato-fiziologice, transformările psihice se produc, în această etapă a existenței individului, într-o înlănțuire neîntreruptă. Epocă a frămîntărilor multiple și multisensuale, plină de inconstanță, de neprevăzut, adolescența are, totuși, o constantă : **schimbarea.** În perimetrul activ al vieții psihice — ce evoluează ferm spre definirea personalității — schimbarea, trecerea, transformarea capătă felurite variante de înfățișare în funcție de opțiunile pe care le face, rînd pe rînd, adolescentul. Trăirea incandescentă a vieții se soldează cu achiziții de durată pentru personalitatea în formare : opțiunea pentru o anumită profesie și alegerea unui drum (a unei variante „strategice" dar nu neapărat ultima) în viață. Dar poate cel mai important **„cîștig"** pentru adolescenți îl reprezintă învățarea socială însăși. În fapt, **învățarea socială** este modalitatea prin care adolescentul poate dobîndi o nouă calitate (de adult) ajungînd să execute o nouă autoritate și noi responsabilități, într-un cuvînt — să-și afirme pozitiv independența.

Dr. DUMITRU BAZAC

O criză a dezvoltării personalității ?

Părerile specialiștilor cu privire la adolescență sînt extraordinar de diferite. Unii o consideră „vîrsta ingrată", alții, dimpotrivă, „vîrsta de aur"; pentru unii ea este „vîrsta crizelor, anxietății, nesiguranței, insatisfacției", în timp ce pentru alții, „vîrsta marilor elanuri"; este „vîrsta contestației, marginalității și subculturii", dar și „vîrsta integrării sociale"; este „vîrsta dramei cu tot ceea ce are ea ca strălucire, dar și ca artificiu" — decretează unii, ba nu, ripostează alții, este „vîrsta participării și progresului social"; cei mai mulți o consideră ca fiind în totalitate o „problemă moral-psihologică", dar sînt și unii care cred că ea este aproape în exclusivitate o „problemă socială". De ce toate aceste afirmații atît de contradictorii? Probabil pentru faptul că fenomenul în sine este extrem de complex, cu o dinamică excepțională în timp, cu multideterminări și multicondiționări.

În afara existenței unor diferențe strict individuale (unii tineri devin mai „repede" adolescenți, la alții însă întîlnim o adolescență „prelungită", uneori cu mult peste limitele normale; la unii ea este relativ calmă, liniștită, în timp ce la alții este extrem de furtunoasă, tumultuoasă, răscolitoare) întîlnim cîteva caracteristici generale ale adolescenței care își pun amprenta asupra ei. Astfel, nu poate fi contestat faptul că la această vîrstă intră în funcțiune cele mai **dramatice contradicții,** manifestate între dezvoltarea biologică și cea social-psihologică, între aspirații și posibilități, între diferitele categorii de trebuințe și modalitățile de satisfacere a lor, între realitate și ficțiune etc. Acum au loc confruntările între comportamentele impregnate de atitudinile copilărești și cele solicitate de noile cadre sociale în care acționează adolescentul și cărora el trebuie să le facă față, între mai vechile nevoi de a fi protejat și noua nevoie, care se instalează și începe să acționeze cu mare forță, de a fi independent și autonom, între aspirațiile sale „mărețe" și posibilitățile, încă limitate, între ceea ce cere societatea de la el și ceea ce dă sau poate să dea el însuși, între ceea ce cere el de la viață și ceea ce îi oferă sau îi poate oferi viața. Tot acum, în timp ce dezvoltarea somato-fiziologică a organismului tinde spre stabilizare, spre echilibru și armonie, dezvoltarea psihică cunoaște cel mai intens ritm al său, fiind însoțită de conflicte, tensiuni, dizarmonii, unele funcții psihice dezvoltîndu-se exagerat de mult, altele, dimpotrivă, rămînînd mult în urmă. Ritmul creșterii se atenuează treptat, organismul iese din faza dezvoltării sale caricaturale, specifică etapei anterioare (pubertatea), se stabilizează ținuta, expresia feței, a figurii, apar trăsături mai relaxate și armonioase care indică suplețea și forța și care facilitează apariția unor însușiri psihice cum ar fi: curajul, inițiativa, spiritul de competiție etc, continuă. În schimb, transformările intime în echilibrul hormonal general, se dezvoltă

sexualitatea, apar insomnii, afecțiuni dermatologice, pofta de mîncare este dezordonată și selectivă, tînărul manifestă o oarecare agitație și impulsivitate, extravaganță, momentele de neliniște alternează cu cele de apatie, stările de „revoltă" concretizate în refuzul de a se supune, în respingerea în bloc a experienței altora, în tendința de a fi original cu orice preț sau în contratimp cu alții, fac loc stărilor de închidere în sine, de interiorizare, de coborîre în profunzimile propriului **eu** pentru a întreprinde lungi și adeseori dramatice introspecții și autoanalize. Nu rare sînt și stările de exaltare, de încredere nestrămutată, de afirmare, cele de căutare neîncetată, de exacerbare a năzuințelor și satisfacțiilor intelectuale, filosofice, morale și mai ales sentimentale.

În păienjenișul acestor confruntări adolescentul se caută și tinde să se descopere pe sine, propria sa identitate, încearcă să-și cunoască și totodată să-și formeze resursele acționale personale, renunțînd la cele imitate sau împrumutate, se confruntă cu dificultățile pentru a-și măsura forțele, pentru a-și verifica onoarea și demnitatea, își dezvoltă interesele pentru informare și culturalizare, care se diversifică și se specializează, renunță la ideile vechi considerate ca fiind copilărești, mediocre sau chiar banale pentru a le înlocui cu noi valori intelectuale, manifestînd, în același timp, ușoare tendințe spre modernism și nonconformism, își amplifică capacitatea de creație, își erotizează sexualitatea, fantezia și conduita sexuală, pe care reușește totuși să și-o controleze voluntar ; își sporește gradul de implicare și participare directă socială, căpătînd gustul sarcinilor și responsabilităților sociale ; își descoperă identitatea vocațională ca urmare a procesului de autoinstruire și autocunoaștere la care se supune, fapt care îi facilitează adaptarea și integrarea profesională și socială.

Adolescența nu este prin natura și factorii ei constituenți o perioadă de criză, o vîrstă ingrată sau a contestației, dar, în lipsa unor influențe educative pozitive, favorabile, valorizate social, ea ar putea deveni o astfel de perioadă sau o astfel de vîrstă. Depinde de fiecare adolescent în parte, dar și de anturajul său imediat sau îndepărtat, de mediul în care se mișcă, de prezența sau absența factorilor socio-educaționali, de „calitatea", de „tăria" sau „slăbiciunea" lor, pentru ca ea să evolueze spre unul sau altul dintre „polii" pe care îi aminteam la începutul acestor însemnări. Depinde deci de **noi** ca ea să se îndrepte spre normalitate psihică sau să degenereze în criză a dezvoltării psihice.

Dr. MIELU ZLATE

Societatea are adolescenții pe care îi merită

În ceea ce privește socializarea adolescenței, lucrurile sînt clare grație unui șir de contribuții majore. În ordine istorică, antropologiei culturale îi revine meritul de a fi zdruncinat serios mentalitatea privind „fixietatea" vîrstei adolescenței. Preocupîndu-se de analiza unor culturi aflate pe trepte foarte diferite de evoluție și în arii geografice variate, antropologii și-au dat primii seama de faptul că oamenii de aceeași vîrstă diferă mult între ei, că fiecare societate își are adolescența ei și că vechiul concept de vîrstă adolescentică trebuie serios revizuit. A urmat concluzia firească: istoria utilizează în chipuri diferite potențele acestei vîrste, care există și se materializează diferit în societăți și epoci diferite.

A urmat, la rînd, contribuția sociologilor și psihologilor sociali. De data aceasta nu mai este vorba numai de culturi sau societăți luate în ansamblu, ci și de indivizi obligați să-și însușească regulile de muncă și de viață ale societății în care s-au născut și să devină membri activi ai acesteia. Multe lucruri noi au adus cercetările în această direcție, dar ne vom mulțumi doar cu constatarea că azi se face o distincție netă între socializare și educație. Ambii termeni presupun intervenția activă în viața adolescentului prin intermediul unor agenți sociali, dar perspectiva diferă : în cazul socializării, perspectiva este surprinsă dinspre societate, ceea ce interesează este comportamentul individual în fața influențelor sociale și a modelelor sale. Rolul de „placă turnată" al profesionalizării apare acum în toată plinătatea lui în fața adolescentului. El a copilărit într-o familie cu părinți avînd aceeași profesie sau profesii diferite. În fața adolescentului stau însă, virtual, toate meseriile existente în societate, și va depinde de un complex de factori sociali, biologici și psihologici alegerea direcției în care va păși. Studiul tuturor acestor factori reprezintă chiar direcțiile majore ale cercetării adolescenței contemporane.

Psihologia și pedagogia au adus și ele o contribuție de mare interes pentru înțelegerea actuală a socializării adolescenței. Separînd „vîrsta mentală" de cea biologică a fost conștientizată problema „dotării" individuale. Adolescenții talentați sînt selecționați azi din timp și instruiți special pentru a parcurge mult mai rapid treptele anumitor profesiuni.

Problema se pune similar și în cazul atitudinilor. Azi se știe faptul că nuanțele atitudinii față de muncă, de exemplu (hărnicia, inventivitatea, lenea etc), se învață mai ales la vîrsta adolescenței și depind de valorile grupului din care adolescentul face parte pentru ca să se formeze într-un anume fel. Organizarea grupurilor de muncă, astfel încît să asigure un anumit nivel atitudinal reprezintă un pas esențial spre primul gen de tehnologie a însușirii atitudinilor înaintate despre muncă și viață de către adolescent. Cu aceasta am pus însă degetul pe cele mai spectaculoase preocupări ale viitorului în ceea ce privește educația adolescenților. Ele au fost simțite mai de mult. Încă la sfîrșitul secolului trecut Ross și Gidding înțelegeau prin socializare „modelare" și „adaptare la grup", la începutul secolului nostru Burgess în-

țelegea cam același lucru: „articularea psihică a individului la activitățile colectivului". În anii treizeci s-a făcut un pas înainte prin Park și Dollard, mai ales, înțelegîndu-se prin socializare „învățarea în scopul participării". Vremea noastră a făcut ultimul pas esențial, transformînd grupul din condiție a socializării și a învățării participării în instrument de atingere a acestui scop, în element esențial al tehnologiilor educative ale viitorului. Așa cum ne asigură marii gînditori ai epocii noastre, handicapul real al epocii post-industriale constă în faptul că nu și-a creat încă efectiv valorile care să o facă să merite să existe. Și a le crea înseamnă, în acest caz, nu a le formula ci a le asigura condiții de interiorizare, a le transforma în parte componentă a vieții spirituale a adolescentului. În aceste condiții, adolescența devine primul mare interval uman de experimentare a valorilor viitorului.

Dr. VASILE V. POPESCU

Dinspre senectuți celebre

În societatea modernă, planurile și programele de învățămînt, capitolele de didactică și teoria educației, instrucțiunile școlare de toate genurile etc. ne conving pe deplin de faptul că societatea își ia toate măsurile pentru a-și forma adolescenții. În afara multor altor surse formative de care dispune orice societate, modelele propuse dinspre senectuțile celebre au un rol deosebit în formarea idealurilor adolescenței, și nu este lipsit de interes să le trecem în revistă.

Care trebuie să fie, așadar, dominantele adolescenței după opinia unor mari personalități ale epocii noastre? Începind cu Mulk Raj Anand, Louis Armstrong, Cristian Barnard și sfîrșind cu Maurice Chevalier, Henri Coandă, Thor Heyerdahl, Urho Kekkonen și Yehudi Menuhin, sfaturile abundă și adunarea lor la un loc prezintă un interes de cunoaștere cu totul real. Iată aceste dominante: să nu ai prejudecăți, să ai întotdeauna ceva de făcut, să încerci să deplasezi bariera cunoașterii, să îndrăznești, să deprinzi spiritul militant, să știi să visezi cu ochii deschiși, să dorești să pășești mai departe decît înaintașii.

Adolescența apare în opinia senectuții un moment unic prin șansa pe care o oferă spre o astfel de evoluție. Pe acest drum care urmează a fi parcurs, zbuciumul și crizele sînt firești.

Sfaturile marilor personalități ale lumii de azi sînt importante deoarece ele ne arată diversitatea cerințelor, diferențele mari de la o cultură la alta, de la o situație la alta. Modelele lumii industriale ne amintesc de faptul că trăim o perioadă de tranziență globală, caracterizată prin coexistența culturilor și că fiecare societate își are cerințele ei specifice față de adolescență. Mai mult decît oricare altă sursă, senectutea ne atrage atenția asupra faptului că adolescența nu este unitară în lumea de azi, că ea diferă mult de la o cultură la alta, după cum ea se află în faza tradițională sau industrială, într-una de trecere, în plină revoluție sau într-o perioadă de relativă stabilitate.

Aceleași sfaturi sînt importante însă mai ales pentru calitatea lor educativă. În adevăr, trăsăturile amintite ar trebui să constituie marile idealuri ale educației. Chiar dacă nu toți oamenii pot deveni celebri, ei pot concura la realizarea unor performanțe superioare în raport cu ei înșiși. Există, apoi, în lumea de azi, din fericire, nu numai cîntăreți celebri sau savanți, ci și croitori, cofetari, brutari etc. de mare talent. În general, toate profesiile își au eroii lor și trecerea acestora în sfera celebrității sociale (locale sau generale) reprezintă una din marile probleme educative ale viitorului.

Dacă la concurența cu marile celebrități actuale puțini indivizi pot spera, la cea de personalitate în profesia proprie pot concura mult mai mulți, iar la realizarea unor performanțe maxime în raport cu sine însuși — toți adolescenții. Ca să nu mai vorbim de calitatea de a gusta și aprecia realizările altora, de a le folosi inteligent, la care pot aspira, de asemenea, toți oamenii. Pe termen lung, umanizarea unei societăți o realizează masa mare a indivizilor și, în acest caz, realizarea performanțelor maxime pornind de la propria condiție (biologică, psihologică și socială) rămîne cerința esențială. Calea o arată, cu adevărat, senectutea celebră și toți trebuie să se străduiască să meargă pe ea, căci, oriunde s-ar ajunge, cîștigul pentru individ și pentru societate rămîne enorm. Chiar și fără o înzestrare de excepție, indivizii pot atinge un nivel înalt de cultură și de eficiență, urmîndu-le îndemnul.

Dr. NICOLAE RADU

Opiniile specialiștilor au descifrat cîteva dintre trăsăturile specifice adolescenței. Au rămas însă destule semne de întrebare, mai sînt necesare destule „puncte pe i" ce n-au putut fi elucidate în spațiul destinat acestei rubrici. Vom continua însă, cu alte prilejuri, să dezlegăm misterul feței nevăzute a planetei adolescenților. Credem că cele mai adevărate, mai frumoase descifrări le pot aduce adolescenții înșiși, adolescenții ce sînt, iar nu adolescenții ce am fost. Așadar, ne întîlnim într-un almanah viitor cu „Adolescenții despre adolescență".

Grupaj alcătuit de MIOARA VERGU

PRIORITĂŢI ROMÂNEŞTI

- Brevetul pentru primul stilou, cu peniţă şi toc rezervor aparţine lui Petrache Poenaru, fiind obţinut în 1827.

- Prima rafinărie de petrol din lume a fost pusă în funcţiune în 1857 lîngă Ploieşti şi funcţiona după un procedeu brevetat de Theodor Mehedinţeanu.

- Rigla de calcul este invenţia matematicianului Ioan T. Puşcariu în 1877, fiind numită iniţial stereometru.

- Între 1886 şi 1888, inginerul Alexandru Ciurcu inventează şi construieşte cel dintîi motor termic reactiv, experimentat (cu ajutorul francezului Just Buisson), mai întîi pe o ambarcaţiune pe Sena şi apoi pe un vehicul pe şine (de fapt drezina de mai tîrziu).

- Profesorul Gheorghe Marinescu, ilustrul neurolog de talie mondială, utilizează pentru prima oară în lume, în 1898, filmul cinematografic în studiul şi cercetarea bolilor nervoase.

- În 1904, tînărul licenţiat în fizică Teodor Mănciulescu realizează un aparat pe care-l numeşte electrografofon, un adevărat precursor al magnetofonului. Înregistrarea se făcea tot prin imprimare magnetică, numai că în loc de bandă se utiliza un fir metalic.

- Licenţiatul în fizică şi medicină Rudolf Eisenmerger (din Sibiu) este creatorul, în 1905, al unui aparat numit biomotor şi care avea funcţiile plămînului artificial. În anii următori aparatul a fost brevetat în 8 state europene şi în S.U.A.

- Un dispozitiv original, care permitea efectuarea mai multor convorbiri telefonice pe acelaşi circuit şi care a fost folosit la construcţia primelor cabluri transoceanice, este invenţia din 1905 a profesorului Augustin Maior.

- Chimistul Lascăr Edeleanu inventează în 1908 procedeul de rafinare selectivă a petrolului, cel mai răspîndit astăzi în lume.

- La 18 martie 1906, Traian Vuia efectuează pentru prima dată în lume un zbor cu ajutorul unui aparat mai greu decît aerul şi care s-a ridicat în aer cu mijloace proprii. Evenimentul a avut loc la Montesson, lîngă Paris.

- Primul aparat de zbor cu fuzelajul tubular a fost construit în 1909 de către inginerul Rodrig Goliescu.

- Cel dintîi avion cu reacţie din lume este creaţia savantului român Henri Coandă, în 1910, experimentat chiar de el cu succes în acelaşi an.

- Elicopterul este şi el o invenţie românească. După ce în 1910 tehnicianul Grigore Brişcu a publicat o lucrare cu acest titlu, în anul următor construieşte un model experimental.

- În 1912 inventatorul Tache Brumărescu primeşte brevetul pentru o cabină de salvat echipajele submarinelor scufundate.

- Primul avion din lume cu fuzelaj aerodinamic a fost pus la punct de către Aurel Vlaicu şi tot el, în 1913, proiectează primul aparat cu scheletul în întregime din metal.

- În 1920, fizicianul Nicolae Vasilescu Carpen inventează primul în lume pila de combustie, ce avea să stea la baza programelor spaţiale de mai tîrziu.

- Între 1921 şi 1925, inginerul Dumitru Daponte obţine în Franţa şi Anglia mai multe brevete pentru un procedeu cinematografic foarte apropiat de ceea ce este azi imaginea în relief.

- La 10 aprilie 1922 istoria ştiinţei consemnează înregistrarea brevetului pentru o descoperire epocală. Este vorba de insulină, pentru care Nicolae C. Paulescu a conceput şi procedeul de izolare.

- Primul elicopter de tipul celor de mare putere a fost construit în 1922 de inginerul George Botezatu, aparatul avînd 4 elice portante.

- Dubla comandă la autoturisme este invenţia profesorului Ioan A. Dumitriu în 1922, pentru care numai în anul următor s-au obţinut brevete din 16 ţări.

- Primul autoturism cu profil aerodinamic a fost cel construit de către inginerul Aurel Perşu în 1923. Maşina, pe care inventatorul a donat-o în 1961 Muzeului Tehnic, este şi azi în stare de funcţionare.

- În 1928, inginerul Anastase Dragomir construieşte, experimentează şi brevetează prima cabină catapultabilă pentru avioane.

- Inventatorul Justin V. Capră este creatorul unei insolite creaţii – aparatul portativ pentru zbor individual, avînd ca sistem de propulsie două minirachete. Invenţia sa, din anul 1958, a stat la baza sistemelor de autopropulsie utilizate de cosmonauţii navetelor spaţiale pentru a se deplasa în spaţiul din afara navetei.

■ **SPECIALIȘTII VEST-GERMANI** au pus la punct un tip de „aspirator" cu ajutorul căruia vor putea fi absorbite mari cantități de petrol revărsate la suprafața apei. Este vorba de o pompă de mare putere, încorporată în bazinul creat de două flotoare, care poate aspira pînă la 215 tone de petrol într-o oră. Acesta se transferă direct la nava ce însoțește ineditul aspirator. El poate funcționa chiar și pe timp de furtună în condițiile unor valuri de peste 20 de metri.

■ **ÎN MALAYEZIA** a fost produs un original combustibil pentru motoarele autovehiculelor. Obținut din uleiul de palmier el a dat rezultate foarte bune pe camioane, tractoare, taxiuri, drept care a și fost construită o uzină pilot cu o capacitate de 3 000 tone anual.

■ **O FIRMĂ BRITANICĂ** a pus la punct o soluție care, aplicată pe metalele atacate de rugină, înlătură cu ușurință acest „dăunător". Spre deosebire de alți produși similari, acesta debarasează total stratul de rugină fără a ataca și vopseaua. Soluția se poate folosi cu succes și pentru îndepărtarea cocleții de pe piesele de alamă și alpaca, a urmelor de ciment sau ipsos de pe materiale metalice, de cauciuc sau mase plastice.

■ **SPECIALIȘTII ÎN COMUNICAȚII** consideră că o adevărată revoluție o va produce în curînd telefonocopierul, un aparat asemănător teleimprimatorului. Aparatul, realizat de o firmă americană, permite ca printr-o simplă convorbire telefonică să fie transmise la distanță texte și imagini. Procedeul exclude orice greșeală atunci cînd este vorba de texte, economisindu-se totodată timp prețios. De exemplu, o coală de format obișnuit este completată la destinatar în maximum 3 minute.

■ **SE ȘTIE CĂ** înainte de a se face o injecție este necesar ca pielea să fie ștearsă cu un tampon îmbibat cu spirt sau iod. După părerea multor medici însă, aceasta nu oferă suficiente garanții împotriva unor infecții. De aceea, în Suedia a început să se folosească drept dezinfectant izopropanolul, sub formă de aerosol, care e de 10 ori mai antiseptic, pătrunzînd chiar sub piele și excluzînd orice risc de infecție sau alergie.

■ **SPECIALIȘTII UNEI FIRME SUEDEZE** au conceput un procedeu original de obținere a fontei brute, respectiv, fără consum de cocs, deci, numai prin utilizarea cărbunilor și fără a afecta calitatea. Rezultă totodată mari economii de energie.

■ **SPECIALIȘTII FRANCEZI** au descoperit o tehnică de mare eficiență foarte ieftină și mai ales nepericuloasă, pentru stingerea incendiilor la puțurile petroliere. Astfel, față de metoda clasică, ce se baza pe explodarea unei mase de substanțe brizante la înălțime, deasupra focului, pentru a-l „sufla", tehnică delicată și periculoasă, în care existau puțini specialiști, noul procedeu are în vedere pulverizarea asupra focului a unei pulberi avînd drept component de bază bicarbonat de sodiu. Numai 1 kg de substanță stinge focul pe 1 m.p. într-o secundă, aceasta datorită faptului că se produce o acțiune inhibatoare asupra reacțiilor în lanț ale combustiei.

■ **LA ULTIMUL SALON INTERNAȚIONAL AL INVENȚIILOR DE LA GENEVA**, s-a bucurat de o atenție deosebită o bandă luminoasă cu proprietăți deosebite. Este foarte ușoară (100 grame metrul), termorezistentă (între —80 și +250 grade C), perfect etanșă și mai ales ieftină din punct de vedere energetic (la 1 metru lungime, cele 25 de becuri consumă doar 30 de wați pentru o durată de 5 000 de ore) etc. Utilizările pot fi foarte numeroase: balizarea terenurilor de aterizare, a pistelor de ski, marcarea rigolelor și a locurilor de traversare pentru pietoni, semnalizarea în tuneluri etc.

■ **RESPONSABILII CU PAZA ANUMITOR INSTITUȚII** și-au pus de multă vreme problema găsirii unor mijloace eficiente, sigure privind paza, mai exact, evitarea pătrunderii în anumite incinte a persoanelor neautorizate. Cu toate restricțiile asigurate, utilizîndu-se permise sau legitimații contrafăcute s-a întîmplat ca vigilența paznicilor să fie totuși înșelată. Astfel s-a ajuns a redescoperi individualitatea aproape absolută a amprentelor. Pornind de aici, specialiștii americani au realizat un aparat care, avînd în memorie amprentele persoanelor autorizate, se dovedește a fi paznicul cel mai sigur. Este de ajuns ca angajatul respectiv să atingă cu palma o porțiune anume, pentru ca aparatul să dea sau nu „semnalul verde".

ȘTIAȚI CĂ... • ȘTIAȚI CĂ...

...ora de vară a fost introdusă pentru prima dată în Anglia în 1908, pe baza așa-numitei legi a „salvării luminii zilei"?

...nici un secol nu poate începe într-o vineri sau într-o duminică?

...același calendar se repetă din 28 în 28 de ani?

...primul serviciu meteorologic permanent a luat ființă la Observatorul astronomic din Paris în 1855?

...întîia operație sub anestezie a fost efectuată în anul 1846, folosindu-se ca anestezic eterul?

...sistemul metric, creat și introdus în Franța în 1791, a fost preluat de țara noastră în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza?

...prima linie de metrou a fost dată în folosință la Londra în anul 1863?

...cea mai mare clădire hotelieră din lume, Waldorf Astoria din New York, ocupă o suprafață de 0,75 hectare, are 47 de etaje (190 de metri înălțime) cuprinzînd 1 852 camere?

...puse cap la cap, miliardele de vase capilare din corpul unui adult însumează o lungime de 80 000 km?

...cel mai vechi ceas în funcțiune din lume se află în turnul catedralei engleze din orașul Salisbury (1386)?

...un nor de dimensiune mijlocie cîntărește circa 200 000 tone?

...dacă albinele ar dispărea, ar muri și peste 100 000 specii de plante, pe care acestea le polenizează?

MUZICA UȘOARĂ 1986

DOUĂ COMPETIȚII MUZICALE MAJORE: MAMAIA ȘI „MELODII '84"

ANGELA SIMILEA

Ediția a VI-a a Concursului de muzică ușoară românească **„Melodii '84"** a fost, cu certitudine, una dintre cele mai reușite ale acestei manifestări care a intrat în tradiție, chemîndu-ne în fiecare primăvară la Palatul Sporturilor și Culturii... Anul acesta am asistat, în ciuda vremii cu totul potrivnice, la o adevărată sărbătoare : săli arhipline, discurile festivalului (în număr de 5) așteptîndu-ne la standuri, două orchestre de acompaniament (a Radioteleviziunii — dirijori **Cornel Popescu** și **Dan Ardelean**, precum și grupul **„Wiimanyi"**), jurii prestigioase, mai toate vedetele genului prezente în fața microfonului. Competiția a fost dominată în acest an de doi compozitori, adevărați „colecționari" de premii, **Marius Țeicu** și **Ion Cristinoiu**. Primul a cucerit Marele Premiu, cu piesa „Trăiesc", precum și Premiul I, ex aequo, la secțiunea de dans, cu „Nu te enerva" (în plus, creația sa „A opta minune" a închis în mod simbolic Gala Laureaților). Celălalt și-a văzut nu mai puțin de 3 piese distinse cu Premiul I : „Dacă n-ai fi existat" și „Ne mai vedem și mîine" (piese lansate în 1984), respectiv „Să crezi în dragoste" (dans). Ceea ce nu înseamnă că alți creatori de gen nu și-au înscris și ei numele cu majuscule pe portativul ediției actuale, fie că este vorba de **Vasile V. Vasilache** (Premiul Organizatorilor), pentru „Magistrala albastră", **Marcel Dragomir** (Premiul II — „Să păstrăm pămîntul teafăr"), **Vasile Veselovski** (Premiul III — „Drumul spre tine"), **Horia Moculescu** (Premiul III — „Un an de dragoste", Premiul de popularitate la „dans", cu „Astă-seară dansăm"), **Cornel Meraru** (Premiul II, dans — „Noul dans"), **George Grigoriu** (Premiul Organizatorilor — „Să cîntăm, să dansăm, să visăm"), **Dan Stoian** (același premiu, dar la „melodii lansate în '84", cu „E dorul aprins în cuvinte"). Cu adevărat notabilă, în acest **An Internațional al Tineretului**, a fost infuzia de tinerețe din palmares, alături de acești consacrați, citați mai sus, cucerind premii și autorii **George Nicolescu, Viorel Gavrilă, Ionel Tudor, Claudia Daniela Nacu, Silviu Hera, Dan Dimitriu** : sînt numele în care ne punem mari speranțe în viitor și care, așa cum vom vedea, s-au distins (unii dintre ei) și la Mamaia. O notă de atractivitate aparte a fost conferită de recitalurile susținute fie de mari vedete și grupuri autohtone (**Angela Similea, Savoy, Corina Chiriac, Roșu și Negru, Dan Spătaru, Holograf, Mirabela Dauer, Mihai Constantinescu, Post-Scriptum**), de invitați de peste hotare (**Vassil Naidenov, Josef Laufer, Jörg Hindemith**), dar și — excelentă inițiativă a organizatorilor! — de foarte tineri interpreți urmăriți și încurajați cu consecvență : **Silvia și Mircea Dumitrescu, Marina Scupra, Gabriela Sauciuc-Corbeanu, Ioan Toroican, Cristina Bach,**

MARINA SCUPRA

Emilia Dițu, Gabriela Simona Florescu. De menționat premiile speciale acordate de C.C. al U.T.C. și Ansamblul său artistic.

Aceiași organizatori — Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, Radioteleviziunea Română — și-au pus pecetea profesionalismului și seriozității la **Mamaia '84** (ediția '85, încheiată în prima zi a lui septembrie, urmînd a fi oglindită pe larg în viitorul nostru almanah). A fost, probabil, una dintre cele mai reușite, mai rotunde ediții ale acestei competiții ce polarizează pe drept cuvînt atenția întregii suflări melomane, inclusiv a acelora care îndeobște nu sînt prea apropiați de acest gen (vezi prezența în juriu a artistei poporului **Arta Florescu**, a lectorului univ. de la Conservator **Georgeta Stoleru**, a regizorului **George Zaharescu**, directorul Teatrului de Operetă, etc.). Divizarea concursului în două secțiuni distincte — de creație, respectiv, de interpretare — a impus (să nu uităm și numărul mare de piese) apelarea, pentru **creație**, la Orchestra de muzică ușoară a Radioteleviziunii, condusă de artistul emerit **Sile Dinicu** (a fost ultima apariție importantă la pupitru a acestui mare muzician, înainte de a fi lovit de boală; îi dorim însănătoșire grabnică și mai ales îl așteptăm alături de noi, pe scenă!) și la un grup instrumental dirijat de **Ionel Tudor**; iar pentru **interpretare** — la orchestra de estradă a Teatrului „Fantasio" din Constanța, dirijor **Aurel Manolache** și la aceeași formație **„Wilmanyi"**, de care am amintit. Ca și la „Melodii '84", un rol extrem de important a revenit grupului vocal **„Choralis"** al Ansamblului artistic al U.T.C., grup condus de **Voicu Enăchescu** — fără de care nu ne putem închipui nici o manifestare importantă din ultimii ani: profesionalism, seriozitate, evoluție scenică impecabilă. În fața unei săli arhipline s-au derulat seri de neuitat, cu melodii frumoase, cu surprize interpretative (îndeosebi la nivelul tinereții), cu recitaluri incitante. Despre ce să vorbim mai întîi? Să notăm că, la secțiunea de interpretare, au fost înscriși inițial peste 100 de soliști, rămînînd în finală doar 24, serviți ideal de melodiile în primă audiție scrise pentru ei de cunoscuți compozitori, melodii cu care ne-am reîntîlnit, de altfel, la... „Melodii '84", peste o jumătate de an. Dar și mai impresionantă este cifra totală a pieselor cîntate la această ediție a festivalului: peste o sută, dintre care 80 în premieră, melodii semnate de circa 40 de autori, membri și nemembri ai Uniunii Compozitorilor; acestei cifre, evident îmbucurătoare, trebuie să-i adăugăm zecile de șlagăre cîntate în secțiunea de interpretare și în recitalurile prezentate în afara concursului. Referindu-ne strict la

SILVIA ȘI MIRCEA DUMITRESCU

secțiunea de creație, să notăm că inițial au fost trimise pe adresa organizatorilor peste 200 de lucrări, fiind reținute dintre ele numai 40. Dar cum am putea uita creațiile înaripate, de mare generozitate prezentate în afara concursului? În condițiile acestei concurențe atît de puternice, laureații s-au bucurat imens chiar și de cea mai mică mențiune (îndeosebi cei anunțați în ultima clipă, chiar în ziua premierii, că au fost create două Premii Speciale — ne referim la **Mișu Iancu**, cel mai vechi membru al secției de muzică ușoară a Uniunii Compozitorilor, și la **Petre Magdin**!). La **interpretare**, pentru prima dată băieții au ținut pasul cu fetele, dîndu-ne speranțe pentru viitor. Așadar, Trofeul „Mamaia '84" a revenit **Marinei Scupra** și lui **Ioan Toroican**; Premiul I — **Corneliei Vorvoreanu** și lui **Mircea Dumitrescu**; Premiul II — **Gabrielei Sauciuc-Corbeanu**; Premiul III — lui **Aurel Moga**; Premiul Tinereții — **Simonei Gabriela Florescu**; o Mențiune a fost decernată **Cristinei Bach**, iar duetul de farmec alcătuit din surorile **Daniela și Cristinela Nicolescu** a primit un Premiu acordat de A.R.I.A. și de Teatrul „Fantasio" (peste puțină vreme, le-am aplaudat la Teatrul satiric-muzical „C. Tănase" din Capitală, toți acești tineri, de altfel, fiind urmăriți și sprijiniți în continuare). La **creație**, triumf pentru **Ion Cristinoiu** — Trofeul „Mamaia '84" pentru lucrările sale „De n-ai să vii" și „Soare pe pămînt"; premiile următoare au revenit, în ordine, compozitorilor **Vasile Veselovski, Dan Dimitriu, Horia Moculescu**: două premii ale organizatorilor au avut înscrise pe ele numele lui **Vasile V. Vasilache** (cu 2 piese) și **Marcel Dragomir**, iar **Mihai Constantinescu** și **George Nicolescu** au plecat „în tolbă" cu premiile de popularitate. Discurile festivalului, lansate chiar în timpul competiției, au păstrat gravate pe ele această colecție remarcabilă de cîntece frumoase, de interpretări memorabile.

TREI NUME SUB SEMNUL TINEREȚII ȘI AL TALENTULUI

PROGRESIV TM

Grupul timișorean, valoare sigură a rock-ului autohton, s-a înființat în octombrie 1972, nucleul său provenind de la un alt grup cunoscut, dezmembrat cu puțin timp înainte — este vorba de **Classic XX**; dar, fapt notabil, toți compo-

FORMAȚIA „PROGRESIV TM"

nenții săi la acea dată posedau deja experiență muzicală, în urma activității depuse în alte formații (**Cascada**, **Clasicii**, **Ritmic**, **Reflex**). Rapid, **Progresiv TM** și-a impus o personalitate aparte, un „sound" inconfundabil, prin seriozitate și profesionalism. Titulatura actuală datează de la 25 aprilie 1973. Din realizările legate de formula mai veche a grupului remarcăm spectacolul „Acest pămînt" (de altfel, a existat o permanentă aplecare către tematica majoră, ilustrată de piese cum ar fi „Veniți cu noi", „Rușinea soarelui", „Prometeu", „Nimeni nu e singur"), discul single cu piesele „Anotimpuri" și „Amintiri". Au urmat albumele „Dreptul de a visa" (1976) și „Puterea muzicii" (1978), dar și o serie de convulsii interne, care, inevitabil, s-au reflectat în imaginea publică a formației. Iată însă că în ultima vreme, în componența **Ladislau Herdina** (conducătorul formației, compozitor, membru fondator, solist vocal), **Peter Kocsef** (baterie), **Otto Schröder** și **Vladi Knejevici**, **Progresiv TM** atacă din nou culmile genului, cu piese de mare diversitate, ce merg de la hard-rock la reggae: „Hai, hai, hai !", „Negustorul de vise", „Vorbă dulce din bătrîni", „Legămînt". Ar fi momentul, credem, ca Electrecordul să invite din nou în studioul său această formație care a însemnat și înseamnă ceva în rock-ul românesc.

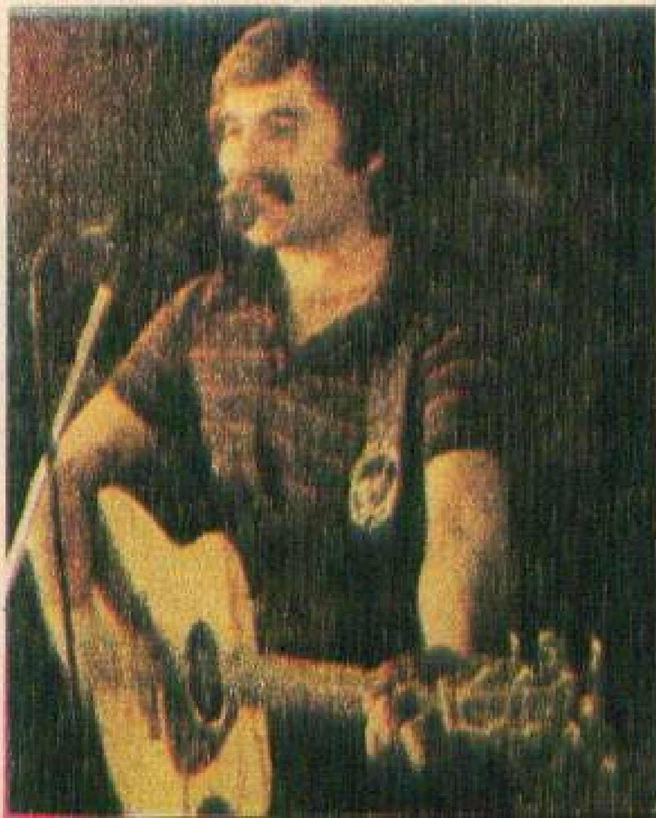
MIORIȚA

Sugestia anterioară, făcută casei noastre de discuri, se poate extinde și în ceea ce privește grupul folk-rock **Miorița**, ce posedă un repertoriu de peste 50 de compoziții proprii, interpretate cu dăruire și profesionalism de acești tineri din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, pe numele lor: **Romică Ifrim** (conducătorul formației, compozitor, solist vocal), **Ion Zamfir** (voce, chitară ritm), **Vasile Mardare** (chitară), **Marian Avramescu** (voce), **Ștefan Nicoară** (percuție). Prelucrările din fol-

FORMAȚIA „MIORIȚA"

GHEORGHE GHEORGHIU

clor sau cîntecele populare, preluate creator, fie că sînt din Oaș sau din Vrancea, constituie linia de forță a repertoriului formației. Ceea ce nu înseamnă că lipsesc piesele lirice, cîntecele de dragoste și tinerețe : „Cît sîntem împreună", „Suavul demodat", „Fără tine". În fine, un capitol aparte, evidențiind rezervele de inspirație și talent ale membrilor grupului, este dat de piesele de inspirație patriotică, de rezonanță istorică: lucrarea polemică, pe versuri de **Lucian Avramescu**, „Noi n-am plătit istoricii cu ziua", „Sus, inima, români", „Glorie poporului român", „O Iulie dalbă", „Din Țara Moților", „Horea Iancului". Zeci și zeci de creații, de la imnele solemne la cele interpretate cu un zîmbet hîtru în colțul buzelor și culminînd cu unul dintre cele mai frumoase cîntece dedicate de tinerii români **Anului Internațional al Tineretului** (de asemenea pe versurile poetului **L. Avramescu**) : „Să ne-adunăm prieteni, să facem din cuvînt / Un crez de omenie, și-un sincer legămînt / Să facem lumea bună, să facem lumea dreaptă"...

GHEORGHE GHEORGHIU

Născut la Brașov, la 1 ianuarie 1954 a luat contact de timpuriu cu muzica, studiind vioara. Peste exact 20 de ani capătă drept premiu, la un concurs desfășurat la Pitești, o... chitară, instrument de care nu se va mai despărți apoi... Susține cîteva recitaluri la Teatrul „I. Creangă" din Capitală, se stabilește în București și devine laureat al Festivalului național „Cîntarea României" alături de „echipa" artistică a Spitalului Brîncovenesc — locul său de muncă. Dar adevărata consacrare vine în ultimii 2—3 ani, odată cu Premiul pentru Creație al U.T.C. (1983) și participarea la Festivalul internațional al cîntecului politic „Macul roșu" de la Blagoevgrad (Bulgaria), în același an. Optînd spre sonorități mereu mai rafinate fără a eluda accesibilitatea, **Gheorghe Gheorghiu** s-a angajat decis pe drumul ce duce spre elita trubadurilor noștri, alăturîndu-se unor **Socaciu, Hrușcă, Șeicaru, Alifantis, Sterian, Florian, Călugăreanu, Vintilă, Stănculescu.** Mulți dintre tinerii ascultători au fredonat cel puțin o dată creațiile sale (unele incluse pe primul său disc L.P.), ce au drept titlu „Poveste veche" (versuri **O. Goga**), „Trandafirul de praf" **(V. Sinpetreanu)**, „Balada lui Tudor", „Astfel" **(M. Sorescu)**, „Nebunul care te iubește" **(D. Verona)**, „Numai iubire", „Autostop în univers", „Treziți-vă, oameni", „Infanteristul Apollinaire", „Bună seara", „Soldați în gări" (toate — pe versuri de **L. Avramescu**). O voce caldă, o prezență stenică : **Gheorghe Gheorghiu.**

FORMAȚII ÎN ASCENSIUNE

După o perioadă de reflux, muzica rock românească pare a se înscrie din nou pe o traiectorie ascendentă : îndreptățesc această afirmație numeroasele concerte, festivaluri și concursuri, tot mai marele număr de tineri atrași de chitară și baterie, puzderia de formații care apar parcă peste noapte. Să amintim, pe scurt, cîteva dintre aceste titulaturi, unele aflate abia la început de drum, altele mai experimentate, cu speranța că dintre ele va apare mîine un nou Sfinx, Roșu și Negru sau Compact.

GRUPUL „SAVOY"

La **Orăștie** a luat ființă, în urmă cu doi ani, grupul **Simbol,** cvintet predispus spre rock-ul „tradițional" : E. Balomiri — bas, C. Ceama — clape, V. Oajdea — baterie, C. Bălan și P. Bota — chitare, voce. În alt oraș fără deosebite tradiții în acest domeniu — **Rîmnicu Sărat** — se afirmă o formație cu... sufix telefonic: **R.S.-975.** Cei patru — D. Achetrăriței (chitară, bas, voce), G. Gombos (percuție), A. Radu (claviaturi), C. Tudose (chitară) — au cîștigat ediția a treia a festivalului de muzică ușoară, folk și rock de la Drobeta-Turnu Severin. La **Brașov** „reapare", sub conducerea fondatorului său — Alexandru Albiter — **Grup '74** ; după existența — mult timp — în altă componență și după lungi turnee peste hotare, Grup '74 a imprimat din nou piese proprii la RTV, așadar o revenire creativă. Și mai vechi este grupul sibian **Riff,** întemeiat în 1970, participant la festivalurile Cibinium, al Mărțișorului, de la Craiova și Costinești ; și aici există un „pilon" — Florin Grigoraș — care, găsind companioni „de cursă lungă" (remarcăm, la baterie, prezența lui Lucian Fabro), vrea să „spună ceva" în rock-ul nostru. Din muzicieni cu experiență este alcătuit și grupul **Evolutiv** din **Focșani** care s-a numit la început — în 1973 — OZN, apoi OZI (Obiecte zburătoare identificate !). Sufletul formației este Puiu Siru (chitară, voce), alături de care îi găsim pe Neonila Băjenaru (voce), frații Iankevici (Mircea — baterie, Toni — chitară), Viorel Epureanu (instrumente cu clape), Marcel Ghinea (sax), Liviu Topală (flaut), Nicu Cerbu

FORMAȚIA „TIMPURI NOI"

(trompetă) ; după cum se observă, sînt prezenți „suflătorii", ceea ce asigură repertoriului o pecete distinctă, tentă evidențiată și de înregistrările apărute pe discul „Formații rock — volumul 8". Să încheiem capitolul „veterani" amintind de grupul **Netto** din **Timișoara** : titulatura Progresiv TM a fost așadar adjudecată definitiv de L. Herdina și pentru a nu mai exista confuzii, foștii săi colegi au optat pentru „Netto" ; îi așteptăm acum pe N. Iovin, N. Krakovski, R. Schörnig, A. Pîrvu, Cr. Ioniță — buni muzicieni — cu creații noi, personale.

Cvintetul **Impuls**, compus din studenți la Institutul Politehnic București, ne-a atras atenția încă din anul înființării prin prelucrarea discretă a ritmurilor reggae, cucerind atunci Premiul 2 la concursul „Top T '83" — Buzău. Grupul **Gong** s-a înființat în 1982, celor trei membri inițiali (R. Cartianu — chitară bas, Cr. Șerbănescu — baterie, S. Sfîrlea — chitară), adăugîndu-li-se ulterior Florin Nanu (clape) și Tic Petroșel (voce). Consacrarea o obțin la Festivalul de la Rîmnicu Vîlcea — **„Marele Premiu"** în 1984, dar nu trebuie uitat că **Gong** are imprimate în studiourile RTV cîteva piese valoroase, interesante.

UN CÎNTĂREȚ CU ADEVĂRAT POPULAR : VASSIL NAIDENOV

Atunci cînd ne-a vizitat pentru prima dată țara, la începutul anului 1985, cîntărețul bulgar **Vassil Naidenov** era deja cunoscut publicului meloman din unele emisiuni de televiziune, așa încît acel spectacol de varietăți de la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală a cunoscut o uriașă afluență de public (realizator : **Titus Munteanu**). La puțină vreme după aceea, **Naidenov** susținea cu mare succes două recitaluri pe scena festivalului **„Melodii '84"**, consacrînd într-adevăr o popularitate cu care puțini interpreți de peste hotare se pot mîndri la noi. Evident, n-am scăpat ocazia de a-l chestiona, aflînd cele de mai jos. Pianist, compozitor și cîntăreț, **Vassil Naidenov** a activat la început în cunoscuta formație **Diana Express**, după care a trecut la un alt grup notoriu din țara prietenă, **Signal**. Neastîmpărul său artistic l-a dus apoi în formațiile de acompaniament ale valoroșilor interpreți **Bisser Kirov** și **Margarita Hranova**, după care a fost inițiatorul unui **grup (Tangra)**, alături de care a obținut primele succese personale, cu adaptări după melodii din filme celebre. Urmarea : locul I în clasamentele soliștilor vocali bulgari și primul său succes de top. De asemenea, melodia sa „Telefonul iubirii", lansată pe disc, s-a situat în fruntea clasamentelor anuale de creație, succes reeditat ulterior cu o altă compoziție pe text propriu, „Minunea". Din 1982, datorită deciziilor publicului și ale juriilor, este desemnat mereu în fruntea cîntăreților din țara sa. Pe plan internațional, afirmarea sa începe în 1980 („Medalia de argint" la „Orfeul de aur"), în anul următor fiind al doilea la Dresda; a întreprins turnee în Canada, Cehoslovacia, Iugoslavia, U.R.S.S., R.D.G., Belgia (festivalul de la Knokke). La concursul **„Melodii '84"**, în cele două micro-recitaluri ale sale, acest interpret simpatic, de mare dinamism, degajînd o bună dispoziție contaminantă a interpretat în primă audiție cîteva melodii ce au intrat ulterior în componența celui de-al 5-lea L.P. al său, între care „Julie" și „Recreație".

DISCO BLITZ • DISCO BLITZ

● Filmul animat cu subiect fantastic „Labyrinth" — regizat de **Jim Henson** (creatorul show-ului „Muppets") — va necesita doar doi actori „în carne și oase", unul fiind **David Bowie**.

● La numai 40 de ani starul spaniol **Raphael** și-a sărbătorit — pe 22 iunie — împlinirea a 25 de ani de carieră (în decursul căreia a obținut 260 de „discuri de aur"!) printr-un show gigantic pe stadionul madrilen „Santiago Bernabeu": 39 de cîntece aplaudate frenetic de 100 000 de spectatori (intrarea — gratuită). **Raphael** a plecat apoi într-un lung turneu mondial.

● În toamna lui **'84**, la Festivalul Șlagărului de la Dresda formația **Roșu și Negru** a obținut Premiul I, Premiul Criticii și al Presei. Au fost interpretate piesele „Kalter Rauh" (a grupului **Karat**) și „Doppul Liebe" („Promisiuni" — a lui **Liviu Tudan**), iar show-ul a impresionat și prin contribuția coregrafică a **Adinei Cezar** și **Lilianei Tudor**.

● După ce și-a amînat concertul în Clarkston din cauza „pierderii" vocii — după patru luni de turneu neîntrerupt —, **Phil Collins** a declarat: „Este doar al doilea concert pe care-l amîn în 10 ani".

● Festivalul de jazz **Kool** de la New York — iunie 1985 (numit **„Newport"**, între **1954—1972**) a pus accentul nu pe „nou", ci pe „istoria" genului: spectacolele comemorative **Wes Montgomery**, **Bud Powell**, **John Hammond**, precum și concerte susținute de **Sarah Vaughan**, **Miles Davis**, **Ella Fitzgerald**.

● ADISQ — Association de l'industrie et du Spectacole Québecois (Canada) — și-a decernat premiile anuale numite „Felix": printre premiați îi găsim pe **Daniel Lavoie** (cantautor), grupul **Uzeb** (jazz), **Beau Dommage** (rock), **Céline Dion**, **Robert Charlebois** (succes concertistic), **Trans X** (disco).

● Festivalul de jazz de la **Costinești** a inclus, pe lîngă apariții soliste — **Anca Parghel**, **Valentin Fărcaș**, **Al. Andrieș**, **Emanuela Cara** — evoluțiile grupurilor **Casino** (Satu Mare), **Studio** (Iași), **„Alb 3"** și **Vocal Jazz Quartet** (Sibiu), **Garbis Dedeian Sextet**, **Bela Kamocsa**; au impresionat, ca de obicei, aparițiile formațiilor **Johnny Răducanu** și **Marius Popp**.

● Banda muzicală a filmelor cu **James Bond** a oferit în decursul anilor prilejul unor „hit"-uri multor artiști: **Carly Simon**, **Paul McCartney**, **Herb Alpert**, **Tom Jones**, **Sergio Mendes**, **Sheena Easton**. Iar acum, cîntecul de titlu al ultimei pelicule cu agentul 007 — **„View To Kill"** — este interpretat de **Duran Duran**: din nou succes.

● În cadrul „Zilelor culturii ungare", la **Moscova** au susținut concerte grupurile **Locomotiv GT** și **Neoton**.

● **Peter Garret** — solistul vocal al grupului australian **Midnight Oil**, a candidat pentru un loc în Senat, din partea „Partidului pentru Dezarmare Nucleară"; deși a obținut cu 62 000 de voturi mai mult decît oponentul său, el a fost frustrat de loc printr-o veche clauză electorală numită „a preferințelor"!

● Recordul vînzărilor unui album „cîntat" în limba **daneză** a fost stabilit de discul „Midt om natten" (La miezul nopții) aparținînd lui **Kim Larsen**: 400 000 de exemplare.

IRENA SANTOR

VASSIL NAIDENOV

DISCO BLITZ ● DISCO BLITZ

● Proclamînd data de 25 iulie „Ziua Aretha Franklin", guvernatorul **James Blanchard** a declarat vocea celebrei soliste „resursă naturală a statului Michigan" !

● După **Jean-Michel Jarre** (în octombrie 1981), muzica pop și-a avut noi mesageri pe meleagurile Chinei : popularul duo britanic **„Wham !"** — cu un anturaj de 100 de persoane și **40** de tone de echipament — a concertat la Beijing și Canton. Se lucrează la montajul unui documentar filmat de celebrul regizor **Lindsay Anderson** în timpul turneului.

● Un băiețaș — **Ziggy Marley** — alături de unul dintre frați și două surori, a imprimat discul „Play The Game Right". Cvartetul, numit **„Melody Makers"** continuă tradițiile muzicii reggae ale tatălui — regretatul **Bob Marley**.

● Locul 1 în toate topurile pentru un song cu mesaj antirăzboinic, pe ritm... disco : **„19"** — al lui **Paul Hardcastle**. Primele versuri : „În cel de-al doilea război mondial, vîrsta medie a combatanților a fost 26 de ani ; în Vietnam a fost de numai 19 ani".

● Un film de metraj mediu, cu scenariul și muzica scrise de **Ray Davies** (liderul grupului **The Kinks**) — „Return to Waterloo" — face săli pline.

● Două omagii muzicale aduse regretatului star al muzicii soul — **Marvin Gaye** ; cîntecele „Nightshift" cu **Commodores** și „Missing You" — **Diana Ross**.

● Festivalul **Muzicii Country** de pe stadionul **Wembley** din Londra (aprilie 1985), ajuns la cea de-a 17-a ediție, a prezentat în cele 3 zile ale sale o constelație de vedete ale genului : **Loretta Lynn**, **Tammy Wynette**, **Conway Twitty**, **Bellamy Brothers**, foștii „rock-and-rolleri" **Brenda Lee** și **Jerry Lee Lewis**, familia muzicală **Osmonds**.

● După încercările de alcătuire a unui top național în anii 60 aparținînd organizației CIDD, este pentru prima oară cînd în Franța s-au pus bazele unui top exact, datorită colaborării dintre agenția de sondaje **Nielsen**, postul de radio Europe **1** și cel de televiziune Canal Plus.

● Născută la Detroit într-o numeroasă familie italiană, **Madonna Louise Ciccone** a fost mai întîi baterista într-o formație rock (!), apoi dansatoare profesionistă ; în cele din urmă se lansează ca interpretă, egalînd recordul **Oliviei Newton-John** — 5 singles — 5 succese consecutive — Crazy For You, Material Girl, Like A Virgin, Lucky Star, Angel. Pe lîngă evoluțiile muzical-coregrafice, **Madonna** este și manechin, iar recent a jucat în filmul „Desperately Seeking Susan".

● **NENA** nu este doar „porecla" simpaticei soliste **Gabriele Susanne Kerner** (născută la 24 martie 1960), ci și titulatura formației sale ; **Uwe Fahrenkrog — Petersen** (25 ani — instrumente cu clape, compozitor), **Carlo Karges** (34 de ani, fost în grupul „Extrabreit" — chitară, compozitor), **Jürgen Dehmel** (27 de ani — chitară bas), **Rolf Brendel** (28 de ani — baterie, logodnicul solistei). Texte interesante, sonorități moderne cu **influențe** reggae-new wave au adus succesul unor piese ca „99 Luftballoons", „Fragen Zeichen", „Irgendwie Irgendwo Irgendwann", iar **Nena** a devenit cea mai populară formație din R.F. Germania.

NENA

GRUPUL „EVOLUTIV" DIN FOCȘANI

TRUBADURI ROMÂNI LA „ROTE LIEDER"

— Berlin (R.D.G.)

Între 9 și 17 februarie 1985 a avut loc la Berlin, capitala R.D.G., a 15-a ediție a Festivalului cîntecului politic (Festivals des Politischen Liedes) — „Rote Lieder". Au avut loc nu mai puțin de șase spectacole găzduite de diferite săli de teatru, cluburi studențești, ale unor întreprinderi, spectacole în care tineretul artistic din România a fost reprezentat de **Vasile Șeicaru** și **Ștefan Hrușcă** (acesta din urmă, aflăm, a fost ales recent pentru a participa la o altă manifestare de gen, în U.R.S.S.). Foarte inspirată această alegere a C.C. al U.T.C., pentru că **Hrușcă** și **Șeicaru** simbolizează, ca nimeni alții, fervoarea, intensitatea și sinceritatea sentimentelor unei întregi generații, căreia i s-au circumscris și cei trei instrumentiști acompaniatori : **Iulian Vrabete, Ionuț Văduva, Mitel Bratoveanu** — toți, la un moment sau altul, făcînd parte din grupuri rock bine cunoscute : **Mass Media, Post Scriptum, Cristal.** Deci, după cum se vede, a fost pregătit cu minuție un program special, cu versuri aparținînd poetului **Dan Verona** — iar din piesele vechi a fost alcătuit un potpuriu. Iată spre exemplu „Cîntec pentru tinerii lumii" compus de cei doi pe versurile lui Verona și lansat la acest festival : „Noi avem destin de floare / Și mizăm mereu pe soare / Noi fiii planetei sîntem / Cu iubirea solidară / Arma noastră-i o chitară / Și ținta e omul-poem". Înaintea recitalului lor, cei doi interpreți au vorbit tinerilor din sală despre preocupările artistice ale tineretului nostru, despre „Gala Artei Tinere" și alte manifestări similare, despre festivalul rock „Tinerii lumii doresc pacea" de la Rîmnicu Vîlcea, subliniind că „armele" tuturor tinerilor prezenți la Berlin sînt instrumentele lor muzicale. Pe lîngă spectacolele propriu-zise, cei doi interpreți-compozitori au avut întîlniri cu reprezentanți ai F.D.J. (Tineretul Liber German), discuții și întîlniri cu artiști și formații din R.D.G., au împărțit tuturor discurile proprii — „**Aruncarea în valuri**" și „Rugă pentru părinți". Din programul atît de dens înscris pe agenda artiștilor noștri mai spicuim invitația la sărbătorirea a 15 ani de la înființarea celui mai popular grup folk din R.D.G., „Oktober Klub", precum și vizita la lagărul de concentrare de la Sachsenhausen, unde a avut loc un pelerinaj al tuturor participanților, între care s-au numărat celebra interpretă de origine sud-africană **Miriam Makeba, Eric Bogle** (Australia), **Dick Gaughen** (Marea Britanie), grupul **Meridian** (U.R.S.S.), **Bisser Kirov** (R.P.B.), **Ortiga** (Chile), **Silvio Rodriguez** (Cuba), **Modern Soul Grup** (R.D.G.) ș.a. Dintre piesele celor doi, de cea mai caldă primire s-au bucurat „Memento" (**Vasile Șeicaru** — Doina Sălăjan) și „Singura Speranță" (**Ștefan Hrușcă** — Dan Verona), chiar dacă toate melodiile cuprinse în recitalul lor comun de aproape o oră au fost îndelung aplaudate. În anii trecuți, la acest festival și-au ilustrat talentul **Nicu Alifantis, Anda Călugăreanu, Mircea Florian, Sfinx, Victor Socaciu.** Acest cuplu de mare forță, **Vasile Șeicaru — Ștefan Hrușcă**, odată constituit și... rodat, cei doi intenționează editarea la Electrecord a unui L.P. comun, pus sub semnul Anului Internațional al Tineretului (așadar, sperăm ca Electrecordul să-l editeze pînă în decembrie...), urmat de cîte un album nou pentru fiecare dintre ei. Le așteptăm cu nerăbdare pe toate trei !

ORCHESTRAȚII ȘI ORCHESTRATORI

Pe drept cuvînt, în ultimii ani, numele orchestratorilor (semnatarii aranjamentelor orchestrale ale melodiilor de muzică ușoară) au început să fie scoase la lumină, la multe din competițiile importante ei fiind anunțați odată cu compozitorul și textierul. În felul acesta, succesul se răsfrînge și asupra lor, atunci cînd este cazul, dar, în egală măsură, și nemulțumirea noastră, atunci cînd piesa ne este redată într-o haină muzicală, desuetă, vetustă, ce nu ține seama de exigențele ascultătorului contemporan. În multe cazuri, nereușitele se datorează ambiției compozitorului de a-și orchestra

singur creația (ne referim la situațiile **reale**, nu la acelea în care el este doar **pe hîrtie** orchestrator, „achiziționîndu-și" această calitate de la profesioniștii genului), el fie că nu stăpînește suficient de bine arsenalul complex al orchestrației (îmbinarea unor efecte timbrale, introducerea unor instrumente de coloratură, evitarea unei densități exagerate etc.), fie că este prea atașat de propria operă pentru a se elibera de ea, privind-o detașat, așa cum se cere. **Vasile V. Vasilache**, altminteri un bun orchestrator, și-a încredințat cîteva melodii colegului său **Dan Dimitriu** ; rezultatul — cîteva premii spectaculoase ! Sau un alt exemplu : este cunoscut faptul că **Marian Nistor**, conducătorul formației **Savoy**, absolvent al Liceului de muzică, este un profesionist solid, la aceasta contribuind și cele două decenii de activitate susținută. Și totuși, pentru ultimele discuri ale grupului (cele mai reușite, este evident), el nu s-a sfiit să apeleze la **Cornel Meraru**, care pe mapa albumului „Eu sînt ca viața" apare și ca deținător al „conducerii muzicale" ! Fapt rarisim la o formație, denotînd mult bun-simț și orientare artistică din partea compozitorului atît de apreciat care este **Marian Nistor**.

De fapt, ar fi trebuit precizat încă din start că, pe plan internațional, puțini sînt compozitorii ce-și orchestrează singuri creațiile, existînd o profesiune clară, bine delimitată și statuată de orchestrator. La noi, însă, puține sînt situațiile în care putem vorbi de orchestratori de sine-stătători, cei mai mulți dintre ei fiind în paralel și autori. Totuși, să detașăm de la bun început grupul instrumentiștilor-aranjori din cadrul Orchestrei de

EDITA PIEHA

ROZAA

muzică ușoară a Radioteleviziunii : **Cornel Meraru, Dan Dimitriu, Ionel Tudor, Alexandru Avramovici, Nelu Marinescu, Dan Mîndrilă.** Subliniind că ne referim doar la cei care, mai rar sau mai frecvent, orchestrează lucrările altor compozitori, să-i mai numim aici pe tinerii

MONIKA HAUFF și KLAUS-DIETER HENKLER

SURORILE NICOLESCU : CRISTINELA ȘI DANIELA

Mircea Romcescu, Silviu Hera, Ilie Vorvoreanu, Mircea Drăgan (acesta din urmă, cu arsenalul său electronic, este tot mai solicitat), **Viorel Gavrilă...** Parcurgeți această listă cu puține nume și veți găsi și aici una din explicațiile sărăciei de idei din multe aranjamente orchestrale, a lipsei lor de imaginație : în fond, este foarte dificil, pentru doar o mină de oameni (iar, dintre aceștia, doar 3—4 sînt utilizați în mod curent !) să-și înnoiască continuu mijloacele de expresie, să aducă mereu ceva nou. O altă explicație ar fi și lipsa unei culturi muzicale de gen „la zi" : se ascultă foarte puțin sau chiar deloc (măcar emisiunile de specialitate de la Radio și tot ar fi ceva...), din acest motiv între ceea ce pun pe hîrtie unii dintre orchestratorii noștri — fie ei compozitori, fie nu — și ceea ce se scrie și se cere pe plan internațional existînd o mare distanță (faptul fiind constatat la confruntările puternice ale genului, la Sopot, „Orfeul de aur", Bratislava, Dresda, Rostock, Praga, Viña del Mar, Puerto Rico ș.a.). Poate că această insuficiență a profesioniștilor provine și din faptul că orchestrația a devenit uneori o cenușereasă atît la Electrecord, cît și la RTV ; iar atunci cînd autenticul act de creație este înlocuit cu rutina, rezultatele se văd cu „ochiul liber", nefiind nevoie să fii cine știe ce mare specialist. Așadar : S.O.S. orchestrațiile !

DISCURILE NOASTRE: ELECTRECORD '85 — ELECTRECORD '86

Care dintre numeroasele albume apărute ar putea fi numit **discul anului** ? Părerile țin, se înțelege, de preferințele fiecăruia : acesta ar putea fi L.P.-ul **Corinei Chiriac** sau cel al lui **Dan Spătaru** — pentru iubitorul muzicii ușoare ; **Victor Socaciu** sau **Mircea Baniciu** vor cuceri voturile amatorilor de folk, iar **Sfinx** sau **Compact** (cu albumul intitulat „Fata din vis") — pe cele ale fan-ilor necondiționați ai ritmurilor dinamice. Dar, poate că mai mult decît oricare, ar merita acest titlu neoficial discul **„Eu sînt ca viața"** al grupului **Savoy** — grup fără de care nu poate fi conceput nici unul din spectacolele importante ale Ansamblului artistic al U.T.C. De ce ? Pentru că este singurul care oglindește o consecvență de două decenii în împlinirea actului artistic, fiind al șaselea dintr-o serie de albume de referință. Pentru că alătură, cu mare echilibru, cîntecul de linie, șlagărul ritmat, melodia duioasă, refrenul folcloric, ritmul modern, fiind, din acest punct de vedere, încă un examen trecut cu brio de talentatul compozitor **Marian Nistor.** Și mai ales fiindcă, spre deosebire de alte discuri, în care materialul literar este sub nivelul celui muzical, aici versul ocazional nu-și găsește locul, superioritatea celor de la **Savoy**, față de alte grupuri, fiind, din acest unghi, netă : **Vasile Alecsandri, Victor Eftimiu, Mihai Botez, Corneliu Șerban, Corneliu Vadim Tudor, George Țărnea** sînt semnături ce sprijină afirmația noastră, poemelor semnate de cei citați adăugîndu-li-se un cîntec pe versuri populare, din Colecția **Burada**, și un altul pe versurile compozitorului. Așa încît nu miră pe nimeni succesul de public al acestui disc datorat lui **Marian Nistor** (chitară, voce), **Ionel Orban** (claviaturi, voce), **Ionel Samoilă** (chitară bas, voce), **George Mitrea** (voce, percuție), **Nicolae Rotărescu** (baterie, voce) și colaboratorului lor, **Cornel Meraru** (aranjamente orchestrale, conducerea muzicală) !

După anterioarele „Telegrame" și „Plouă cu soare", **Marius Țeicu** ne oferă din nou — în **„Fotografia !"** — o culegere de piese mai vechi și mai noi, interpretate atît solo, cît și în duet cu **Angela,**

ANGELA CIOCHINĂ

DAN SPĂTARU ÎMPREUNĂ CU FIICA SA, DANA

tot la cel de-al treilea L.P. **solistic** se află prolificul cantautor **Mihai Constantinescu — „Hei... copilărie !"** (versuri accesibile, inspirație melodică, ritmică, antrenantă) și **Trio Expres** (după șlagăre internaționale — „Disco" și piese de **Ion Cristinoiu** — „2+2=5", ne sînt oferite acum 12 creații originale românești ; componența grupului este atît de labilă, încît chiar pe mapă apar două variante !).

Și-au completat discografia : **Mircea Baniciu — „Ploaia"** — un folk-rock de mare atractivitate, linia melodică — acompaniamentul (formația **Post Scriptum**) — versurile formînd un tot unitar ; **Corina Chiriac — „Corina"** — cu un sumar eclectic (succesele sale din ultimul timp, plus două compoziții proprii, plus două șlagăre internaționale înregistrate în ministudioul lui **Mircea Drăgan**) ; grupul **Sfinx** — albumul... albastru (îi vom spune așa neavînd titlu !) — disc care marchează noi orizonturi stilistice, datorate în mare parte lui **Sorin Chifiriuc**, dar și receptării noilor tendințe de către toți componenții cvartetului ; **Cornel Fugaru** — la cel de-al doilea său long-play — evoluează în continuare cu sensibilitate pe tărîmul suferințelor și bucuriilor dragostei.

Într-o categorie aparte putem plasa 4 discuri, să le spunem **„de colaborare"** sau **„de echipă"** — în egală măsură discuri de autor și discuri de interpret. **Victor Socaciu** își dovedește înzestrările componistice și în ramura muzicii ușoare, scriind 10 piese de real farmec pentru debutul pe 33 de turații al **Angelei Ciochină** (versuri — **Dan Verona**, conducerea muzicală — **Nicolae Enache**) ; **Mircea Romcescu** (compozitor, aranjor) se dovedește în continuare un artist plurivalent, semnînd toate piesele discului **Olimpiei Panciu** — iar aceasta, pe lîngă talentul probat în domeniul interpretării și desenului, își demonstrează acum abilitatea de versificatoare ; un disc de o savoare deosebită ne propune **Adrian Enescu** pe versurile lui **Lucian Avramescu** ; pe fundalul orchestral strict electronic imprimat în studioul propriu, evoluează modern și proaspăt **„Stereo"** — **Crina Mardare** și **Elena Perianu** ; un disc rapid epuizat, de **Corina** sau **Olimpia**, dovedind o remarcabilă polivalență și mobilitate creativă ;

CVINTETUL VOCAL „LUCHIAN"

o ținută impecabilă — **Dan Spătaru** (un solist care știe să-și respecte stilul) interpretind numai melodii de **Camelia Dăscălescu** (compozitoare de aleș profesionalism) — citeva piese mai vechi reorchestrate, dar majoritatea — inedite ; ar fi fost frumos să existe și un titlu, de pildă „Nu-ți fie teamă de un sărut". Foarte aproape de includerea în această categorie se află primul long-play al **Mirelei Voiculescu** din cele 10 piese, șapte aparțin lui **Cornel Fugaru**.

Trei formații se află la primul lor album : **Iris** („surprinși" într-o componență de vîrf — **Fl. Ochescu, I. Olteanu, Cr. Minculescu, I. Dumitrescu, M. Popescu** — toți cei cinci contribuind la repertoriu) — rock de o vitalitate reconfortantă ; **Cristal** — din Galați (inimosul **Puiu Crețu** își vede în sfîrșit încununate și pe plan discografic eforturile de ani și ani de zile) — o formație care și-a păstrat maniera aparte, incluzînd întotdeauna o secție de suflători, cu tentă jazz-rock ; **Roșu și Negru** (da, da, la **primul** album, intitulat „Pseudofabulă" — conținînd numai succese mai vechi) — în afară de piesa de titlu a lui **A. Ordean**, toate celelalte sînt compuse de **Liviu Tudan**, într-o manieră boogie-country melodioasă și accesibilă.

Tot la primul disc se află și **Alexandru Arșinel**, care ne oferă 11 „standarde" — de la „Du-mă-acasă măi tramvai" pînă la „Pocnind din bici" — interpretate în limba engleză (traducerea aparține lui **Al. Andrieș**, acesta contribuind cu versuri proprii și la discurile cu **Sfinx** și **Mircea Baniciu** — amintite anterior) ; **Adrian Romcescu** — **„Dragostea, o vei găsi"** (acompaniat de grupul **Academica** și orchestra **RTV**) — care se dovedește, pe lîngă valorosul solist vocal pe care-l cunoaștem (excelînd și în piese rapide, nu numai în „slow"-uri) și un compozitor inspirat ; **Alexandru Andrieș** — **„Interioare"** (cităm din prezentarea lui **Florian Lungu** : „ar fi dificil de a-i circumscrie creațiile unui gen unic, întrucît ele acoperă o diversitate de specii sonore... ceea ce subjugă în cîntecele lui **A.A.** sînt apreciabila franchețe, firescul, cursivitatea necontrafăcută").

Desigur, nu sînt acestea **toate** aparițiile discografice din intervalul ales — am omis de la bun început „culegeri" de genul **„O seară la discotecă"** sau **„Estival top"** — ce-și au totuși locul și importanța lor ; nu putem trece încă peste **„Rock(7)"**, disc reunind, puțin cam „înghesuite", patru formații inegale — **Barock** (din București), **Prefix 990** (din Bistrița), **Hardton** (Tîrgoviște), **Krypton** (București) — ultimele două (îndeosebi **Krypton**) avînd cu totul altă forță și valoare decît celelalte.

ROCK ÎN ȚARA LALELELOR : VITESSE

Trio-ul olandez **Vitesse**, structurat în jurul personalității bateristului cîntăreț **Herman Van Boeyen**, este unul dintre cele mai interesante fenomene ale peisajului pop din această țară : în cei aproape 10 ani de existență, grupul și-a schimbat componența de 5 ori ! În felul acesta, mulți muzicieni de primă mînă, astăzi la alte formații, au trecut pe aici : **Herman Brood** (fondator al formației, în 1975, împreună cu **Van Boeyen** și re-

VITESSE

întors, pentru puțin timp, în 1980), **Rudy De Queljoe** (de la **„Massada"**), **Jan Van Der Mey** și **Peter Van Straaten** (**„Powerplay"**), **Mark Boon** (**„Diesel"**), **Peter Smit** (**„Time Bandits"**), **Ferdi Karmelk** (**„Nina Hagen Group"**), **Carl Carlton** (**„Long Tall Ernie"**)... Surprinzător, totuși, **Vitesse** a rezistat acestor schimbări continue, afirmind același rock viguros, plin de energie, menținînd o solidă reputație între colegii de breaslă, un exemplu convingător fiind primul show rock nocturn al celebrei stații TV „Veronica", în care **Vitesse** și-a eclipsat toți „adversarii". Formula actuală, cu virtuozul chitarist **Danny Lademacher** și chitaristul-bas **Michel Legrand** (un nume predestinat succesului !), satisface, prin muzica abordată și evoluția scenică debordantă, exigențele celor mai pretențioși fani ai rock-ului. Interesante ni se par opiniile lui **Van Boeyen**, acest autentic „veteran" al genului : „Muzica este pentru mine o pasiune, nu o meserie. Dacă întîlnesc pe cineva care cîntă cu entuziasm și devoțiune, acesta devine cel mai bun prieten al meu și fac orice pentru el". Poate că și această credință, această dragoste pentru muzică explică atracția exercitată de el asupra altor instrumentiști ; de altfel, **Herman** este un baterist de mare valoare, multi-laureat al anchetelor de specialitate, nu o dată presa utilizînd termenul de „cel mai rapid baterist din lume". În ultima vreme, în calitate de compozitor, a avut trei melodii în Topul de zece locuri în mai puțin de un an. Din discografia acestui grup în mare actualitate notăm discurile single „Rosalyn", „Good Lookin", „Julia", „Vinaty Islands" și albumele „Live In Germany", „Incompleted Words", „Medio '84".

JOSEF LAUFER

UN MUZICIAN COMPLET : DAVE GELLY

În lumea jazz-ului britanic, **Dave Gelly** este o figură bine cunoscută și singulară, minuind la fel de bine saxofonul și... condeiul, ca și microfonul comentatorului radiofonic ! Critic muzical (rubrica sa din „The Observer" este parcursă de circa două milioane de cititori în fiecare duminică) și realizator de emisiuni radio (programul său de la BBC, „Night Owls", numără circa patru milioane de ascultători, după estimările sondajelor), **Dave Gelly** este și autorul a două cărți de referință — una consacrată lui **Paul McCartney** și formației **Wings**, cealaltă cunoscutului jazz-man **Lester Young**. Dar, cum spuneam, **Gelly** nu se mulțumește să-i... critice pe alții (este și un colaborator permanent al publicației de specialitate „Jazz Journal International"), fiind un saxofonist de primă mînă, la care au făcut apel, pentru înregistrări, multe din vedetele muzicii pop și ale jazz-ului. Tonul cald al instrumentului său poate fi des ascultat pe undele BBC-ului, el fiind în plus acompaniator permanent și director muzical în turneele peste hotare ale soției sale, apreciata interpretă **Annie Bright**.

MANIFESTĂRI POP AUTOHTONE

În lipsa unei reuniuni masive, pe plan național, a formațiilor noastre vocal-instrumentale — așa cum erau competițiile „Club A" sau cea de la Costinești — și ca urmare a incertitudinii ce planează asupra periodicității unor altor manifestări similare, la Craiova sau Rîmnicu-Vîlcea, la București sau Buzău, în tot mai multe localități ale țării s-au ivit „înlocuitori" concertisticii viabili, sub forma unor gale (competitive sau nu) în sfera muzicii pop, fiecare din ele tinzînd să-și edifice un prestigiu cît mai solid : apariția acestor noi centre pe harta muzicii noastre nu poate decît să ne bucure.

Nu vom face, în rîndurile de mai jos, cronici de festival, ci vom informa cititorul, cu accente critice atunci cînd este cazul, despre desfășurarea, palmaresul, finalitatea acestor reuniuni muzicale. Trebuie subliniat faptul că, deși unele dintre ele sînt tinere, au reușit deja să lanseze, să impună în circuitul genului o serie de nume de viitor. Cea mai bună dovadă : unele dintre ele pot fi întîlnite la celălalt subcapitol al nostru, „Formații în ascensiune". Este la fel de adevărat că, în afară de „Gala Artei Tinere" — manifestare solidă, realizată de Ansamblul artistic al U.T.C. sub directa îndrumare a C.C. al U.T.C. (și ajunsă la 30 de ediții) — celelalte spectacole sau concursuri nu cultivă riguros talentele, nu le urmăresc în timp, protejîndu-le și îndrumîndu-le. În orice caz, existența lor se cere salutată, sprijinindu-le să devină mai bune, mai eficiente.

La **Buzău**, un mănunchi de entuziaști iubitori ai muzicii de la Casa de Cultură, a Științei și Tehnicii pentru Tineret au pus pe picioare de cîțiva ani un concurs-festival cu profil folk-rock, lapidar intitulată **„Top T"**. De la ediție la ediție întrecerea devine tot mai amplă, mai prestigioasă, atrăgînd muzicieni din localități tot mai îndepărtate : modestul concurs județean are acum o „firmă" cunoscută, respectată. La ultima ediție, **„Top T '85"** (luna aprilie) am notat bogata participare : la secțiunea „folk" 16 interpreți și 4 grupuri, iar la „rock" — nu mai puțin de **16 formații**. Din păcate, folk-ul — și nu numai aici — dă semne de oboseală, puțini concurenți „cunosc" chitara, iar creativitatea este mediocră : palmaresul l-a cuprins pe **Octavian Tărchilă**, **Florin Antoniu** și **Cristina Dumitrescu**, **Sorin Popa**, **Ovidiu Hajdu**, **Civitas** (nu s-a acordat premiul întîi). La „rock", semne mai bune, deși unitatea stilistică (pecetea fiecărei formații) este încă o „rara avis" ; tocmai prin stil personal s-au impus elevii bucureșteni de la **„Asterisc"** (Premiul întîi), axați pe sonorități proaspete, „new wave". Premiul 3 l-a obținut **„Efectiv ADN"** (Tulcea), iar mențiuni — **Demos**, **Trupa de la Club** (Rm. Sărat — decontractată titulatură !), **Sprint**, **Fiord** (nu s-a acordat Premiul 2). Din motive obiective, festivalul a fost organizat de data aceasta cam în pripă — în '86 sperăm că va fi pregătit mai minuțios. Cu toate acestea, a fost editat — ca de obicei — un frumos caiet-program ; sonorizarea, realizată cu aparatura „Roșu și Negru", a servit interesele concurenților, iar recitalurile au completat armonios atmosfera fiecărei seri : **Eugen Baboi** (din grupul „Poesis"), **Costaș Filipidis** (de la cenaclul „Vouă"), formațiile bucureștene **Ana** și **Timpuri Noi**, **Dida Drăgan** cu **„Roșu și Negru"**.

În mica sală a **TES**, în București, și-au făcut apariția concertele rock, animate de neobositul Aurel Gherghel ; prin „adoptarea", în același sediu, a „Clubului de la ora 7", a devenit posibilă organizarea unui prim concurs al tinerelor formații bucureștene, intitulat **„Selecția Rock '85"** (luna iunie). Așadar, un concurs doar, nu un festival, rezervat în exclusivitate rockului : în cele două zile de concert au urcat pe scenă 15 formații, împărțite stilistic — chiar prin judicioasa programare — în două mari categorii — „tradițional" și „novator". Prin „tradițional" înțelegem **rockul anilor 70** : deși acesta include multe subramuri, el s-a redus pentru tinerii muzicieni de astăzi la o singură modalitate — hard rock, heavy metal ! Posibilitățile de spectacol (lumini, fumuri, costumație), insistența ritmică, volumul sonor — sînt atu-urile cu care stilul încă atrage publicul : de pildă grupul ACID a inclus în show și o traversare scenică cu motocicleta ! „Novatorii" sînt cei atrași de „noul val" — New Wave — al căror număr crește impresionant, mai ales în Capitală : majoritatea sînt, evident, foarte tineri, dar notăm și un exemplu de experimentat muzician care face un „new wave" excepțional de șocantă individualitate — Mircea Florian. Palmaresul a tăiat parte dreaptă ambelor tabere : Pre-

miul pentru debut — **Ego**, Pentru popularitate — **Quartz**, Premiul 3 — neacordat, Premiul 2 — **Asterisc**, Premiul 1 — **Acid** (întărit prin sosirea vocalistului Dan Bitman) şi **Fundal** (ex-aequo), Premiul Juriului — **Sens**, Marele Premiu — **Timpuri Noi** (repertoriu unitar, piese de o ironie tăioasă, scrise de Răzvan Moldovan şi Adrian Pleşca — acesta luînd şi un premiu pentru „interpretare vocală"). Nu este însă exclus ca în curînd să ne ofere plăcute surprize şi alte titulaturi, care n-au figurat de data aceasta în palmares: **Foyer, Ex, Bass Reflex, Ana, Hertz.**

S-a observat că majoritatea acestor reuniuni muzicale se datorează iniţiativei unor animatori perseverenţi, ambiţioşi, harnici şi totuşi modeşti (cu un alt prilej am dedicat un articol acestor oameni de suflet, o „specie" pe cale de dispariţie) : nu se putea ca Timişoara, oraş-fanion al rockului nostru, să nu-şi găsească un astfel de promotor. Alături de cîţiva colaboratori, Ionel Marchiş organizează pe malul Begăi **„Tim Rock"** : cea de-a 4-a ediţie, sub egida Operei Române, s-a desfăşurat la grădina „Capitol", sub genericul „Daţi păcii o şansă", între 3 şi 5 iunie. Nu este un concurs, ci doar o „paradă" a formaţiilor, cu interludii de folk („spre" rock), cu o plăcută atmosferă relaxată şi participare majoritar bănăţeană. Au cîntat **Miruna Mureşianu, Adrian Dinu** şi **Raul Dudnic, Tavi Ştefănescu** (o prezenţă „veterană" binecunoscută), trio-ul **M. Iacovania-A. Oprea-F. Sădan,** fermecătorul şi adulatul **Mircea Baniciu,** precum şi formaţiile **Alla Breve** (cu tentă jazz-rock), **M. T. Sz. Country** (axaţi, evident, pe country), **Prototip** (două baterii, fără bas — repertoriu orchestral), **Celelalte Cuvinte** (rock solid), **Metamorf** (spre noul val), **Sector 3, Impact, Pro Musica** (aceştia neprogramaţi, dar ceruţi de public). Aşadar contingentul timişorean a oferit o panoramă stilistică foarte largă, întregită de prestaţiile celor 6 formaţii „din afară": **Sab Mat** (Buziaş) — care au trecut pe „new wave", **Autostop M.S.** (Tg. Mureş), **Florian din Transilvania** (o unitate admirabilă între text-sunet-show), **Timpuri Noi** (un grup în plină ascensiune), **Pe Cont Propriu** (debutanţi) şi **Metropol** (formaţie de mare valoare şi seriozitate) — ambele din Oradea. În totalitate, o manifestare reuşită, se pare una din cele mai bune ediţii ale acestui festival.

Chiar dacă forţa organizatorică a acestor manifestări nu este prea mare şi inevitabil caracterul lor rămîne oarecum re-

CHRIS BARBER

BUDDY RICH

UN EVENIMENT MUZICAL: FESTIVALUL INTERNAŢIONAL DE JAZZ DE LA PRAGA

Timp de 4 zile, la cea de-a 15-a ediţie a sa, Festivalul de jazz de la Praga a dovedit tuturor că este una dintre cele mai solide reuniuni ale genului, nu numai din Europa, dar din întreaga lume. Peste 80 de ziarişti cehoslovaci şi străini au luat parte la festival; numărîndu-ne printre ei, profităm pentru a vă oferi cîteva amănunte şi mai ales cîteva interviuri cu personalităţi uriaşe ale jazz-ului internaţional, interviuri pe care, în acest domeniu, nu le iei de două ori în viaţă! Bucuria noastră a fost înzecită nu numai de participarea, dar îndeosebi de succesul real al ansamblului românesc de jazz, avîndu-l în fruntea sa pe talentatul naist

gional, importanța festivalurilor-concurs rock este majoră: după mulți ani s-au ivit tineri muzicieni talentați, numeroase formații debutante bat la porțile afirmării, viața muzicală de gen s-a înviorat substanțial.

În rîndurile anterioare ne-am oprit — mai succint sau mai amplu — asupra a trei reuniuni muzicale cu caracter de festival sau concurs, care au deja (sau promit a avea) — o periodicitate stabilă. Deși nu se înscriu în acest cadru, nu putem să nu amintim alte două manifestări: suita de concerte larg desfășurate în timp ale **Teatrului „Constantin Tănase"** din București (animator — poetul **Stelian Tănase**) și spectacolele rock-folk cu care **Biroul de Turism pentru Tineret** „ornează" multicolorele „Serbări ale Zăpezii" și „Serbări ale Mării". În schimb, vom poposi la **Rîmnicu Vîlcea**, pentru a vă descrie în cîteva cuvinte desfășurarea celei de-a doua ediții a festivalului-concurs „**Constelații rock**" — avînd ca generic „**Tinerii lumii doresc pacea**". Participarea și nivelul muzical au fost de anvergură națională, din cele 13 formații aflate „în întrecere" palmaresul reținînd următoarele titulaturi: Marele Premiu — **Gong** (București); Secția Creație — 1. **Timpuri Noi** (București), 2. **Logic** (Lugoj), 3. **Medusa** (Medgidia); Secția Interpretare — 1. **Ethos** (Oradea), **Lotus** (Rm. Vîlcea), 3. **Efectiv A.D.N.** (Tulcea); Premiul Tinereții — **Paradox** (Rm. Vîlcea), Premiul Criticii — **Autostop** (Timișoara), Premiul Juriului — **Fundal** (București), Premiul pentru cel mai tînăr instrumentist — **Emil Laghia** (Tulcea), Premiul pentru activitate rock îndelungată — **Nell Clorăscu** (Lotus). Evantaiul stilistic a fost larg, mergînd de la jazz-rockul „veteranilor" — Eolic (Bacău), Ethos, trecînd prin rockul cu accente de forță „hard" — Ana (București) Lotus, Paradox, și ajungînd la tendința majoritară, a tinerilor — „New Wave": Metamorf (Timișoara), Logic, Gong, Timpuri Noi. Recitaluri de ținută au oferit **Florian din Transilvania** și **Accent** (acestea două fiind laureate, alături de Krypton, la prima ediție), **Compact, Iris, Sfinx** (formație care a pus la dispoziție aparatura tehnică și de amplificare de înalt nivel). Totul a funcționat sigur, precis, deși organizarea unui astfel de festival „mamut" cere eforturi mari — cazare, afișaj, transport ș.a.m.d. Putem conchide: o inițiativă de mare oportunitate, cu larg ecou, cu o evidentă noblețe a mesajului artistic vehiculat pe scenă.

ANTHONY BRAXTON

DAVE GELLY

Cătălin Tîrcolea (alături de el: **Ion Baciu jr.** — pian, **Mihai Farcaș** — baterie, **Eugen Tegu** — chitară bas). Cronicile au marcat ineditul, sonoritățile insolite ale acestui instrument pus pentru prima dată în slujba jazz-ului (inclusiv prin cîteva compoziții proprii ale protagonistului). A fi remarcat la o asemenea manifestare-gigant este o performanță, mai ales cînd evoluezi alături de coloși cum ar fi **Buddy Rich, Anthony Braxton, Edward Vesala, Gustav Brom, Cecil Taylor, Chris Barber, Enrico Rava, Didier Lockwood, Christian Escoudé, Philip Catherine, Gheorghi Garanian, Roberto Magris, Arturo Sandoval.** Interviurile pe care vi le oferim, cu trei „monștri sacri" ai jazz-ului, sperăm să deschidă o fereastră spre mirifica lume a acestei muzici pentru mulți dintre cititorii noștri tineri...

UN MARE INOVATOR ÎN JAZZ: ANTHONY BRAXTON

— În acest festival, am avut două experiențe în domeniul jazz-ului „free": cu două zile în urmă l-am ascultat pe **Cecil Taylor**, iar astă-seară am avut plăcerea să pătrundem în universul muzicii dv.; este clar că aveți concepții diferite...

— În ultimii 10—15 ani am asistat la afirmarea a o serie de modalități concep-

ționale. Astfel, există una post-**Ornette Coleman** și **Albert Ayler** și o alta post-**Webern**, continuată de **John Cage**. Personal mă consider a duce mai departe tradiția trans-europeană și cea trans-asiatică. Folosiți în întrebarea dv. termenul jazz „free"; cred însă că n-am cîntat niciodată ceea ce se numește jazz și nici muzică clasică; nu-mi plac termenii și nu gîndesc în limitele lor. Ceea ce **fac eu este să reexaminez posibilitățile structurale și vibrațiile creatoare. Nutresc un respect profund pentru contribuția lui Ellington și a celorlalți, care au ajutat la dezvoltarea continuă a muzicii.** N-am fost nicicînd implicat în vreun concept distractiv. În zilele noastre are loc o mare explozie a distracției în Statele Unite, cu o glorificare a spectacolului; dar esențial pentru mine nu este distracția, ci interiorul culturii. Mi-ar place să servesc drept pod între informațiile despre cultura veche, arta generată de **Bach și Beethoven** și timpurile moderne. **Mă** interesează mult muzica japoneză, asiatică în general, și cred că ar trebui să ne apropiem mai consecvent de aceste culturi. Am convingerea că putem evita războiul mondial dacă supraviețuim acestui ciclu de dezvoltare; astfel văd eu muzica mea și asta încerc să fac prin ea.

— Sîntem convinși că, mai curînd sau mai tîrziu, în cursul studiilor dv. muzicale ați întîlnit și compozitori europeni. Puteți da un exemplu?

— Pentru că ne aflăm la Praga, iată: **Janáček**! Îl cunosc, am toate operele sale, întotdeauna port cu mine toată literatura sa pentru pian, are o inspirație fantastică!

— Ce ne puteți spune despre instrumentiștii, despre muzicienii, de fapt acesta este cuvîntul potrivit, care au fost aici alături de dv.? Cum i-ați „racolat"?

— Nu am zeci de muzicieni care să lucreze cu mine. Basistul (n.n.: **John Lindberg**) este cu mine de 8 ani, iar ceilalți... Întîlnesc mulți muzicieni, care la rîndul lor îmi vorbesc de alții...

CEL MAI FAIMOS BATERIST AL JAZZ-ULUI: BUDDY RICH

— Se spune că sînteți în lumea spectacolului de la 5 ani...

— Da, am început pe cînd aveam 5 ani. Am intrat în familia artiștilor de vodevil și m-am format ca toboșar și actor.

— Cînd ați început să cîntați jazz? Dacă nu ne înșelăm, niciodată nu ați interpretat alt gen de muzică.

— Într-adevăr; cînd mi-am alcătuit propriul meu grup aveam 17 ani — era un mic grup de dixieland.

— Ați cîntat cu o mulțime de star-uri, dar și cu instrumentiști mai puțin cunoscuți, ați activat de-a lungul mai multor epoci de dezvoltare a jazz-ului. Avînd în vedere vîrsta de 67 de ani pe care o aveți, sînteți într-o formă remarcabilă. Mii de toboșari de trei ori mai tineri par **fără vlagă pe lîngă dv.!**

— Am mare grijă de mine însumi. Duc o viață sănătoasă și practic muzica este cea care mă menține. Nu am preferințe pentru nici un stil anume de jazz, fac eforturi continue ca tot ce fac să fie făcut bine. Cînt jazz pentru că pentru mine jazz-ul este modul potrivit de a privi muzica.

— De obicei alegeți pentru formația dv. muzicieni tineri, acesta fiind cazul și cu formația cu care ați venit acum la Praga.

— Da, am în principal muzicieni tineri, pentru că jazz-ul este muzica tineretului, cu jazz-ul te maturizezi, observînd în ce direcție se dezvoltă. Jazz-ul este o muzică pentru toată lumea, am putea spune o muzică universală.

— În viața dv. ați înregistrat multe succese; există lucruri pe care nu le-ați realizat?

— Da. Aș fi dorit să fiu un muzician mai bun decît sînt.

— Trebuie că glumiți!

— Nu, nu glumesc, nu glumesc niciodată cu lucrurile astea. Sînt întotdeauna îngrijorat de modul în care fac muzică și niciodată nu sînt pe deplin satisfăcut de ceea ce fac.

— Multă lume regretă probabil că nu ați cîntat niciodată cu **Stan Kenton**. Alții afirmă că formația lui **Kenton** n-a avut nicicînd swing-ul dv.

— **Stan Kenton** a reprezentat un alt stil decît al meu. Eu provin din epoca „swing" a jazz-ului, iar modelul lui **Kenton** este mai progresiv. Eu provin din școala lui **Count Basie** și doresc să continui tradiția lui **Ellington, Woody Herman, Benny Goodman, Lester Young, Dizzy Gillespie, Charlie Parker** și alții ca ei.

— Poate că totuși există o legătură, pentru că în repertoriul orchestrei dv. sînt piese de **Bill Hollman** — unul din oamenii foarte importanți ai lui **Kenton**.

— Cînd **Hollman** a compus pentru **Kenton** a făcut-o în stilul dorit de acesta, cînd compune pentru mine o face în stilul care mi se potrivește.

— Fiica dv. a cîntat cu orchestra dv., în cîteva ocazii...

— Fiica mea cîntă ori de cîte ori are chef, dar este mai degrabă un „hobby" pentru ea; este actriță, are o carieră diferită de jazz.

— Ce s-a întîmplat cu unii muzicieni care au activat cu dv.? Frații **La Barbera**, spre exemplu?

— **Pat** cîntă cu **Elvin Jones**, iar **John** lucrează în principal în calitate de compozitor pentru Radio și TV.

— Munca în sinul formației dv. trebuie să fie o experiență minunată. Mulți dintre instrumentiștii dv. de altădată, ulterior au făcut carieră solistică.

— Da, este cazul multora dintre ei: **Zoot Sims, Al Kohn, Terry Gobbs; Johnny Mandel** a lucrat și el cu mine. Sînt atît de mulți că nu pot să mi-i amintesc pe toți!

— Nu v-am întrebat ce părere aveți despre rock, disco și alte stiluri...

— Bine faceți. Nu mi-aș exprima părerea în această problemă pentru că n-am nici una. Cred că aceste genuri de muzică sînt absolut fără nici o valoare și fără nici un sens. (n.n.: această opinie nu-i implică și pe semnatari!).

— Cunoașteți vreun baterist sau un alt instrumentist capabil să atingă statutul dv. artistic, îndemînarea dv., să devină o personalitate de talia dv.?

— Cred că oricine are această șansă, cu condiția să fie serios în activitatea sa mu-

zicală și creatoare. Oricine vrea să cînte la baterie, ca instrument muzical poate fi, în limita forței și talentului său, atît de bun cît vrea el. A răspunde la întrebare mai departe ar fi ridicol.

— **Sînteți de acord că unii dintre tinerii din zilele noastre, indiferent de instrument, nu sînt pregătiți să depună munca grea susținută de dv. ?**

— De multe ori nu fac destule eforturi și nu alocă destul timp. Pentru ei e simplu: înregistrează un album, cîștigă o mulțime de bani și uită cu totul de talentul lor. Îmi pare sincer rău pentru ei: cînd ajung la 25—30 de ani descoperă că nu sînt instrumentiști competenți, viața trece, nu au o direcție artistică pe care să se angajeze și prima lor înregistrare este de fapt și ultima... Poate că își cîștigă traiul, dar aș spune că este mai degrabă trai decît viață.

EVA MARIA

CHRIS BARBER – O ISTORIE VIE A JAZZ-ULUI

— **Ce înseamnă anul 1984 pentru dv. ?** (n.n. : interviul a fost luat în noiembrie '84).

— Un dublu jubileu: 30 de ani de la asumarea conducerii orchestrei **Chris Barber Jazz Band**, cunoscută azi în toată lumea — mă bucur să știu asta; și a 35-a aniversare a primei înregistrări efectuate cu formația mea de amatori. Atunci, în '49, cu siguranță nici nu-mi trecea prin cap că într-o zi voi fi liderul unei formații care va evolua pe cele mai vestite scene ale lumii : la New Orleans (visul oricărui jazz-man !), Hollywood Bowl, Concertgebouw, Berlin Philharmonie, Royal Festival Hall, Salle Pleyel... Toate numele astea, înșirate în '49, ar fi sunat ca o glumă! Unii, în acei ani de început, sugerau că n-are nici un rost să cîntăm jazz tradițional dacă nu vom putea atinge cota marilor muzicieni din anii '20 și poate că, din acest punct de vedere, aveau dreptate. Dar eu, ca muzician britanic, am intenționat crearea unui stil de jazz european, **influențat** doar de cel New Orleans.

— **Pentru că tot ați amintit, într-adevăr, ce fel de muzică interpretați la început ?**

— Cînd, împreună cu prietenul meu, clarinetistul **Alex Revell**, am pus bazele primei mele trupe de amatori n-aveam de gînd să cîntăm muzică proprie, ci doar să recreăm minunata atmosferă a orchestrei **King Oliver**, pe care o știam din înregistrări. Peste numai 3 ani, însă, am simțit că doresc să activez ca profesionist.

— **Cum s-a întîmplat aceasta ?**

— Același lucru l-a simțit, curios, **Monty Sunshine**, care se afla în fruntea lui **„Crane River Band"**, formată de **Ken Colyer** cu cîțiva ani înainte. M-am întîlnit cu **Monty** și ni i-am apropiat pe alți muzicieni, între care **Lonnie Donegan** la banjo; **Monty** era la clarinet, eu, firește, la trombon. Aflînd că în curînd **Ken Colyer** se va întoarce de la New Orleans, l-am invitat să ni se alăture, dîndu-și numele noii formații — așa am devenit **Ken Colyer Jazzmen**. Un an mai tîrziu, mai precis pe 31 mai **1954**, am trecut în fruntea propriei mele orchestre, unde mă aflu și azi...

— **Care a fost modul de abordare a jazz-ului tradițional de către formația dv. ?**

— Cînd, împreună cu **Monty**, am alcătuit formația, ne-am impus o anume politică muzicală de bază, și anume să nu ne considerăm niște anticari, niște istorici, ci pur și simplu muzicieni de jazz, cîntînd cu mare plăcere cîteva piese, nu mai mult, deliberat, în stilul vechi; dar dorința noastră de bază a fost să cîntăm un jazz de astăzi, actual, contemporan. Ne-am dat seama că nu putem rămîne niște imitatori, că muzicianul de jazz trebuie să fie, pe plan creativ, un artist improvizator. Sînt sigur că mulți trompetiști au încercat foarte tare să cînte ca **Louis Armstrong**, dar n-au reușit; unii au dorit să „sune" mai apropiat de **Armstrong**, decît de ei, dar este imposibil. Am înțeles, altfel spus, că trebuie să fim noi înșine.

— **Dintre primii dv. colaboratori, pe cine ați remarca ?**

— Pe cîntăreața de blues din Ulster, **Ottilie Patterson**, care a adăugat o nouă dimensiune muzicii noastre, prin abilitatea ei de a cînta nu numai blues, dar și jazz și gospel. Apoi, de-a lungul anilor, am cîntat în Europa cu mari interpreți americani de gospel, spiritual, blues, jazz, încercînd astfel, într-un fel, experiența tinerilor muzicieni din New Orleans, în zilele de început ale jazz-ului...

— **Ascultîndu-vă, reiese clar că sînteți deschis către orice influență muzicală, indiferent de gen și de direcția de unde vine...**

— N-avem nici un fel de prejudecăți, receptăm orice alt tip de muzică, capabil să devină un ingredient pentru propria noastră creație: am auzit un minunat dans folcloric din Macedonia, în Iugoslavia — și acesta a stat la baza mai multor compoziții și aranjamente; am ascultat mult country, blues, gospel, soul pe care am încercat să le încorporăm muzicii noastre; am cunoscut multă muzică pop de calitate, creată de oameni deosebiți, cum au fost **Beatles**. Multă lume ne întreabă: „Ce veți cînta anul viitor ?". Singurul răspuns pe care-l putem da este că știm ce vom cînta azi... Dorim ca muzica noastră să melanjeze cît mai multe orientări, stiluri, tipuri de muzică, așa încît ceea ce facem să placă cît mai multor ascultători, din toate colțurile lumii. Inclusiv din România!

Grupaj realizat de OCTAVIAN și FLORIN-SILVIU URSULESCU

„AVEM UN SINGUR PĂMÎNT ȘI TREBUIE SĂ-L APĂRĂM"

Natura este în dificultate. O constatare lapidară, dar în spatele căreia se ascund numeroase realități ce reprezintă argumente pentru semnalul de alarmă ce înconjoară planeta. Odată cu apariția colectivității omenești s-a profilat și problema raportului dintre om și natură. Dezvoltarea științei și tehnicii, în secolele următoare, a permis omului să transforme, din ce în ce mai eficient, condițiile ce alcătuiesc mediul înconjurător. Dar această intervenție nu a fost mereu justificată pe planul menținerii unui climat sănătos de viețuire.

Toate categoriile de activități umane, începînd de la preocupările economice și terminînd cu petrecerea timpului liber se pot afla la baza unor efecte dăunătoare cum sînt poluarea oceanelor și a atmosferei, distrugerea calităților naturale ale solului pe uriașe suprafețe, dispariția a numeroase specii de animale. Desigur, toate aceste aspecte pot fi prevenite. O activitate rațională, pe toate planurile, stimulată de conștiința clară a necesității de a proteja mediul înconjurător reprezintă calea sigură pentru a salvgarda acest bun neprețuit al omenirii: Natura.

Revoluția tehnico-științifică ce se desfășoară într-un ritm mai mult sau mai puțin accelerat, în toate țările, atît în cele puternic industrializate, cît și în cele în curs de dezvoltare, creșterea numerică a populației lumii pun în fața omenirii probleme tehnice și economice de importanță fundamentală: necesitatea creșterii producției industriale, a celei agricole, pentru a asigura hrana tuturor oamenilor, necesitatea sporirii resurselor de materii prime minerale, de combustibil și de energie. Toate aceste creșteri, care împreună reprezintă dezvoltarea pe planul producției materiale și al vieții spirituale, pot și trebuie să se desfășoare în condițiile protecției maxime a factorilor de mediu.

Folosirea pe o scară din ce în ce mai largă a noilor tehnologii, a unor noi surse de energie impune o grijă la nivel planetar de a se evita degradarea mediului înconjurător, de a se menține în permanență un raport echilibrat între satis-

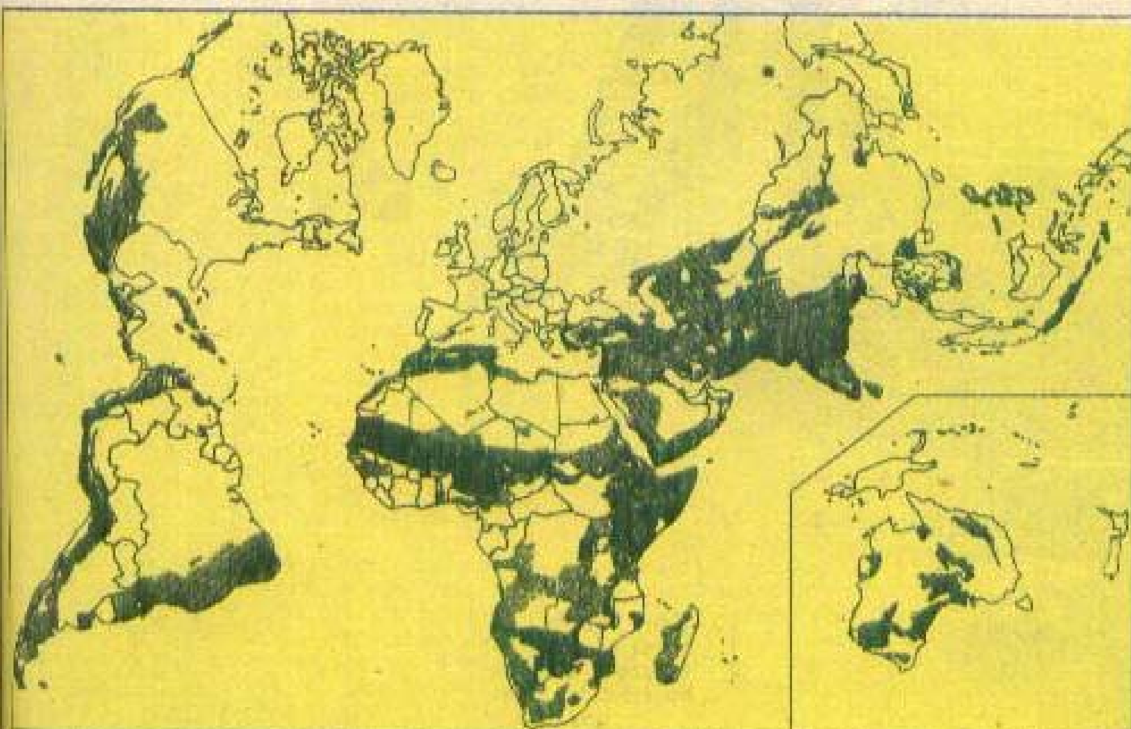
România — grijă permanentă pentru apărarea mediului ambiant

România socialistă îmbină armonios eforturile sale de progres cu acțiunile complexe vizînd protejarea și îmbunătățirea calității mediului înconjurător. Numeroase măsuri și programe cu caracter tehnic, economic, științific și legislativ au făcut din supravegherea, prevenirea și combaterea degradării mediului preocupări de nivel național. Numai în ultimul deceniu, cheltuielile anuale pentru protecția mediului înconjurător depășesc 1,5–1,6 la sută din venitul național, iar fondurile fixe pentru protecția mediului se ridică în această perioadă la peste 40 miliarde lei. Pentru coordonarea unitară a tuturor activităților privind protecția mediului, în țara noastră a luat ființă în 1974 Consiliul Național pentru Protecția Mediului Înconjurător, organ central de specialitate subordonat Consiliului de Miniștri. Totodată, România promovează ample acțiuni de cooperare internațională în scopul înfăptuirii unor programe concertate de diminuare a efectelor poluării. Remarcăm pentru importanța lor studiile privind captarea și neutralizarea unor poluanți cum sînt particulele în suspensie, anhidrida sulfuroasă, poluanții generați de procesele de producție din metalurgia feroasă și neferoasă. Insistînd permanent pentru instaurarea pe Terra a unei lumi fără arme și fără războaie, țara noastră este hotărîtă să acționeze și în viitor pentru asigurarea unui mediu sănătos, pașnic, singurul cadru propice pentru o activitate rodnică, pentru continuitatea firească a procesului evoluției speciei umane.

facerea necesităților materiale, mereu crescînde ale societății omenești, și protecția tuturor factorilor de mediu înconjurător. Pentru a realiza acest imperativ, este necesară cunoașterea mai bună a ecosistemelor lumii, de la ecuator și pînă în zonele polare, modul în care s-au format și funcționează, capacitatea lor de a produce și limitele practice ale perturbărilor dincolo de care degradarea lor devine ireversibilă.

Oamenii au făcut în secolul nostru numeroase descoperiri și au realizat progrese spectaculoase, dar în domeniul disciplinelor care se ocupă de raportul dintre om și biosferă, efectele de lungă durată ale acțiunilor de degradare asupra diferiților factori de mediu înconjurător, preocupările au fost mai reduse, iar în

Zone cu un ridicat risc de desertificare

anumite cazuri inexistente. Problema protecției mediului înconjurător a ajuns astfel o preocupare la nivel mondial abia în deceniul opt. Astfel, în 1972, a avut loc la Stockholm prima conferință mondială a Națiunilor Unite consacrată acestei teme. S-au reunit aici un număr impresionant de participanți, reprezentînd foruri politice, științifice, tehnice, culturale, guvernamentale și neguvernamentale din aproape toate țările lumii, care au adus în dezbatere faptele, problemele, ideile și soluțiile ce se referă la protecția mediului. Amplele dezbateri ale acestei prime conferințe mondiale asupra mediului s-au concretizat într-o Declarație și o serie de principii și recomandări adresate țărilor membre ale Organizației Națiunilor Unite.

„Omul — se spune în declarație — este, în același timp, creația și creatorul mediului său înconjurător, care-i asigură existența fizică și îi oferă posibilitatea unei dezvoltări intelectuale, morale, sociale și spirituale. În lunga și laborioasa evoluție a speciei umane pe Pămînt, a sosit momentul cînd, datorită progreselor tot mai rapide ale științei și tehnicii, omul a dobîndit posibilitatea de a transforma mediul înconjurător în nenumărate feluri și într-o proporție fără precedent. Cele două elemente ale mediului înconjurător, elementul natural și cel creat de omul însuși, sînt indispensabile prosperității sale". Principiile adoptate de conferință menționează printre altele: „Resursele naturale ale globului, inclusiv aerul, apa, pămîntul, flora și fauna și, mai ales, eșantioanele reprezentative ale ecosistemelor naturale, trebuie ocrotite, în interesul generațiilor prezente și viitoare, printr-o planificare sau o gospodărire atentă, în funcție de necesități"... Capacitatea globului pămîntesc de a produce resurse esențiale care se pot reînnoi trebuie ocrotită și restabilită sau îmbunătățită pretutindeni unde acest lucru este posibil", iar „resursele globului care nu pot fi reînnoite trebuie exploatate astfel încît să nu existe riscul epuizării lor, avantajele obținute din folosirea lor să fie împărtășite întregii omeniri".

În cadrul sesiunii a XXVII-a, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat în ședința plenară din 15 decembrie 1977 rezoluția 2 997 asupra dispozițiilor instituționale și financiare privind cooperarea internațională în domeniul mediului înconjurător, hotărînd crearea Consiliului de administrație a Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător. Consiliul este constituit din 58 de membri

Zone unde se manifestă o lipsă acută a combustibilului lemnos

aleşi de Adunarea Generală a O.N.U., reprezentînd tot atîtea ţări membre ale Organizaţiei Naţiunilor Unite, între care şi România. Sub egida Programului Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător acesta îşi desfăşoară activitatea cu sprijinul material al Organizaţiei Naţiunilor Unite şi cu contribuţia benevolă a statelor membre ale O.N.U. Cu participarea altor organisme ca UNESCO, F.A.O. şi P.N.U.D. s-a trecut la elaborarea unui număr important de proiecte, pentru studierea diferitelor zone ale globului din punctul de vedere al protecţiei factorilor de mediu şi al echilibrului între ecosisteme şi activitatea omului în zonele respective, precum şi a unor proiecte şi planuri pentru realizarea sistemelor de supraveghere a gradului de poluare a mediului pe plan naţional, regional şi internaţional. După consultarea unui mare număr de oameni de ştiinţă au fost reţinute o serie de probleme şi de priorităţi în direcţia cărora societatea omenească trebuie să acţioneze de îndată pe plan naţional şi pe plan mondial. Ele se referă la cauzele de degradare a factorilor de mediu prin tulburările ce se produc în funcţionarea sistemelor biologice naturale, care servesc umanităţii în general.

AERUL — ELEMENT VITAL AL VIEŢII

Un element puternic poluant al aerului este gazul de eşapament. Cercetătorii ştiinţifici i-au descoperit recent noi efecte dăunătoare. Astfel, concentraţia excesivă a stratului de ozon la nivelul solului, ca urmare a interacţiunii razelor solare, riscă să deterioreze serios recoltele agricole. În timp ce vehiculele au devenit un simbol al progresului, iar liniile de montaj se multiplică permanent în statele puternic industrializate, a apărut tot mai evident raportul discordant dintre automobile şi producţia alimentară, ceea ce a relevat existenţa unei surse de pericol total necunoscute pînă acum. În urma experienţelor efectuate asupra mai multor soiuri de culturi cum ar fi griul, porumbul, soia şi arahidele, expunîndu-le la concentraţii variabile de ozon, au fost înregistrate scăderi importante de randament în producţie. La arahide s-a înregistrat o scădere de 50 la sută, la griu — de 30 la sută, singura care a suferit pierderi mai mici fiind cea de porumb, de numai 10 procente. În ţările industrializate experienţele au arătat că pagubele agricole provocate de gazele de eşapament se ridică la mai multe miliarde de dolari. Pierderile alimentare la nivel planetar sînt estimate la 10—30 la sută la legume şi 10 la sută la cereale, cantităţi care ar putea hrăni 60 milioane de oameni. În alte zone ale globului pier zilnic numeroşi semeni deoarece nu dispun de un minim de calorii.

Pentru bronhiile şi plămînii oamenilor, recunoscute drept organele cele mai sensibile la poluarea aerului, de mare importanţă sînt pădurile... Un raport comun întocmit de două organisme ale Naţiunilor Unite — Organizaţia pentru Alimentaţie şi Agricultură şi Programul Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător avertizează asupra consecinţelor grave pe care le are pentru întreaga omenire tăierea neraţională a pădurilor. Problema se pune cu acuitate atît pentru ţările unde se urmăreşte să se tragă profituri cît mai mari de pe urma masivelor păduroase existente, cît şi pentru ţările sărace unde despădurirea atrage după sine calamităţi climatice şi afectează posibilităţile de dezvoltare economică. Numai în Asia, se arată în raport, dispar zilnic cel puţin 5 000 hectare de pădure, iar dacă ritmul se va menţine, pînă în anul 2000 încă 36 de milioane hectare de pădure vor dispărea de pe hartă.

Zone ce nu pot oferi populaţiei un minimum de hrană necesară supravieţuirii datorită agriculturii slab dezvoltate

SPAŢIUL ACVATIC, PERMANENT AMENINŢAT

Cu toate că circa trei pătrimi din suprafaţa Pămîntului este acoperită cu apă, seceta şi lipsa hranei fac ravagii în multe zone ale globului. Din rezervele de apă, 94 la sută se află în mări şi oceane, iar 3 la sută o constituie resursele de apă dulce, dintre care trei pătrimi sînt înmagazinate în gheţari.

Nimeni nu mai cunoaşte numărul rîurilor care oferă periodic spectacolul dezolant a mii de peşti plutind pe firul apei. Pentru agricultură sau industrie, apa este adeseori periculos de poluată. Rîurile, fluviile, lacurile, pînzele subterane, estuarele sînt permanent contami-

nate. Numai fluviul Potomac ce străbate Washingtonul primește în fiecare zi un milion metri cubi de deșeuri. Gradul de toxicitate din lacul Michigan face riscantă dorința unei simple băi. S-a calculat riguros că dacă deversările poluante ar fi oprite, ar fi necesare cinci secole pentru ca lacul să-și regăsească echilibrul firesc. Valurile de detergenți și gunoaie au ajuns în mări și oceane. Uriașa capacitate a petrolierelor, slaba lor securitate au determinat apariția unor maree negre ce omoară totul în calea lor. Imaginea păsărilor cu pene îmbibate de petrol, atît de mult publicată în ziare și reviste, nu a făcut aripa mai ușoară, nu a putut provoca desprinderea de stratul ucigător. Țărmurile mărilor și oceanelor stau încă sub spectrul fricii. Dacă se evită teoretic ruptura unui tanc petrolier, mai greu se poate împiedica spălarea uriașelor rezervoare. Efectul este similar. Există specialiști care motivează actul sinucigaș al balenelor prin gradul ridicat de poluare a mediului acvatic.

SOLUL — O IMENSĂ BOGĂȚIE CE TREBUIE RECONSIDERATĂ

Fără îndoială, solul este unul dintre cele mai prețioase elemente de care dispune omul pentru o viață normală. De fapt, întreaga comunitate umană depinde de acest strat subțire și fecund aflat la suprafața Pămîntului. Specialiștii sînt unanimi în a releva faptul că eroziunea accelerată a solului are și cauze naturale, dar în marea majoritate a cazurilor, explicația se află într-o proastă gospodărire a pămîntului și singurul răspunzător este omul. În zona mediteraneană, spre exemplu, există numeroase regiuni în care mediul natural este degradat. În America de Nord, în America Latină și în Africa, anumite ținuturi au fost pierdute în mod iremediabil.

Numeroși specialiști afirmă categoric: „Cea mai prețioasă bogăție naturală este fără îndoială solul". Și tocmai datorită unei atenții prost orientate, de multe ori efectele sînt greu de imaginat. Un exemplu relevant, în această ordine de idei, îl reprezintă chiar irigațiile, adică acel mijloc tehnic chemat să asigure — și de cele mai multe ori o face — recolte bogate, înlăturîndu-se capriciile vremii. Practicate irațional, nesocotind condițiile pedoclimatice specifice, irigațiile provoacă fie salinizarea, fie excesul de apă.

Un studiu al UNESCO intitulat „Utilizarea și conservarea biosferei" încearcă să surprindă modul în care complexele procese de industrializare și urbanizare conduc la micșorarea terenului arabil. În studiu se arată că „oamenii zămislesc deșerturi de beton ce se întind pe pămînturile cele mai fertile, reducîndu-se în acest mod regretabil patrimoniul agriculturii".

„IARNA NUCLEARĂ"

Buletinul Programului O.N.U. pentru Mediul Înconjurător atrage atenția că în 1984 s-a adăugat o nouă viziune asupra capacității potențiale a omului de a distruge mediul înconjurător: provocarea „iernii nucleare". După opinia a numeroși oameni de știință, chiar și un conflict nuclear limitat este în stare să răspîndească în atmosferă uriașe cantități de praf, fum și alte particule fine, blocînd lumina soarelui deasupra unei mari părți a pămîntului și punînd în pericol de dezastru global toate formele avansate de viață. La ora actuală, arsenalele militare au o putere distructivă de 16 000 megatone sau 16 milioane de tone de trinitrotoluen, reprezentînd 3,5 tone de exploziv pentru fiecare om de pe Terra. Specia umană și întregul ecosistem al lumii există de milioane de ani. În ultimele decenii însă o serie de fenomene cum ar fi degradarea mediului ambiant, deșertificarea, eroziunea solului, poluarea, scăderea calității vieții au fost produse ca urmare a acțiunii omului. Acum, doar în cîteva minute violența nucleară poate să aneantizeze toate formele de viață. Experiențele nucleare, în număr mare, fac din spectrul radioactiv o realitate cu care ne-am obișnuit parcă să trăim. Ora 5,30 din 16 iulie 1945, cînd la Alamogordo, în deșertul New Mexico, a fost experimentată prima bombă atomică a rămas departe. Astăzi, telexurile marilor agenții de presă ne informează laconic despre noi și noi experiențe nucleare.

Numeroși experți americani și sovietici au împărtășit părerea că o „iarnă nucleară" ar pricinui distrugerea florei și faunei terestre și probabil chiar pieirea omenirii. Carl Sagan, de la Universitatea Cornell, subliniа într-un editorial al revistei „Science": „Din punct de vedere istoric a existat o tendință de a subestima consecințele unui război nuclear. Și nu este exclus ca și noi acum să subestimăm aceste consecințe".

Cîteva definiții

● **POLUARE ACVATICĂ** — totalitatea căilor prin care poluanții de origine menajeră, agricolă sau industrială afectează ecosistemele acvatice.

● **POLUAREA ATMOSFERICĂ** — proces de alterare a mediului aerian de către om prin diversele deșeuri ale activității sale.

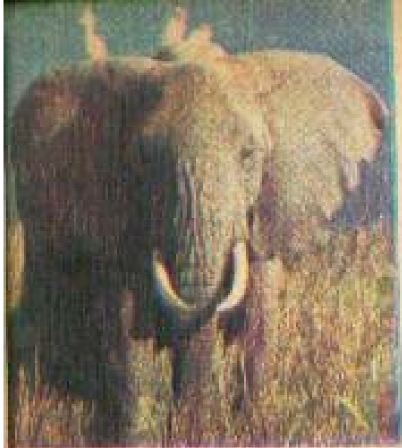
● **POLUARE FONICĂ** — zgomot sau emisie de sunete cu vibrații neperiodice de o anumită intensitate ce produce o senzație dezagreabilă, jenantă sau chiar agresivă.

● **POLUARE RADIOACTIVĂ** — poluarea produsă de substanțele radioactive și deșeurile rezultate din industria nucleară putînd afecta toate cele trei medii de viață: terestru, aerian și acvatic.

● **POLUARE TERMICĂ** — poluarea provocată apelor în urma deversării în acestea a lichidelor ce au servit la răcirea instalațiilor industriale și a centralelor termice.

Grupaj realizat de ARISTOTEL BUNESCU

de ici, de colo

Loxodonta africană — uriașul are totuși nevoie de protecție

Rinocerul — o fotografie de arhivă ?

Mica lume a... animalelor mari

In rindul celor ce acționează pentru conservarea speciilor se vehiculează adesea expresia lansată de Pierre Pfeffer, de la Muzeul de istorie naturală din Franța, care spunea că in curind nu vom avea altceva de făcut decit „salvarea cu titlu postum". In mod clar, se apreciază, rinocerul, in special cel negru, nu mai poate fi salvat. De la 500 000 exemplare dispersate pe intreg teritoriul african, mai trăiesc in prezent doar 20 000. Numărul elefanților scade, de asemenea, in mod îngrijorător, numai in Kenya și Tanzania efectivele diminuindu-se la jumătate in 15 ani. In Republica Centrafricană, in citiva ani numai s-a ajuns de la 80 000 la 15 000, in timp ce in Africa de vest mai sint doar 40 de elefanți. Protecția animalelor, in Africa, nu este o problemă a citorva pasionați, ci una a tuturor africanilor. Fauna continentului constituie una dintre resursele naturale esențiale, o bogăție inestimabilă. Braconajul insă in căutarea fildeșilor provoacă distrugeri considerate insurmontabile.

Principalul importator este Hong Kong, cu 700 de tone pe an.

Venerația pentru fildeș este net depășită de cea pentru cornul de rinocer în rindul populației din sud-estul asiatic, din India și de pe coastele Mării Roșii, căruia i se atribuie spectaculoase proprietăți afrodisiace și curative.

Ce-i de făcut ? O soluție se poate desprinde din experiența mai veche a Kenyei sau din cea, mai recentă, a Zimbabwe. În Kenya există 14 rezervații protejate prin lege.

În Zimbabwe, vinătoarea este strict reglementată. În consecință, efectivele de elefanți, de pildă, s-au mărit considerabil in doar citiva ani. Parcurile naturale, precum Wankie, Mana Pools, Gonarezhou, contribuie și ele la păstrarea speciilor, numărul elefanților crescind de la 2 000 la 55 000.

LUCIAN OPREA

Fildeși și coarne de rinocer recuperate de gărzile parcului kenyan de la Tsavo, după marea secetă din 1971

PETRU MAIER BIANU

...se gindeşte, evident, la un nou film. Operator şi scenarist, el devine o prezenţă a cinematografiei noastre. Un artist de-un rafinat gust artistic, cu o chemare spre literatură evidentă, un artist care încearcă mereu să se depăşească pe sine.

Coscenarist la „Moara lui Călifar" (regia Şerban Marinescu), Petru Maier-Bianu e şi un fin teoretician al actului, complex, dificil dar atît de important, al ecranizării operei literare.

MARIANA BURUIANĂ

S-a spus despre ea că este o ingenuă. Fermecătoare şi subtilă, Mariana Buruiană este un om fermecător. Actriţă de teatru de real succes, ea şi-a legat numele de cîteva roluri majore pe scena Teatrului Lucia Sturdza Bulandra.

Ea are graţia unei acuarele şi densitatea unei poeme încărcate de metafore.

ESCALADAREA INUTILULUI

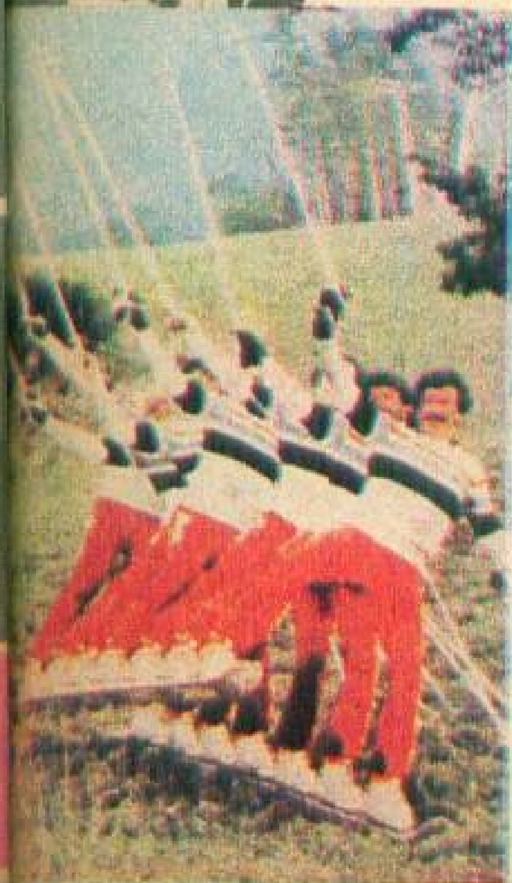
Un alt record, pe cit de neobișnuit pe atît de periculos, aparține tinerei din imagine. Ea a reușit să poarte un guler format din circa 25 000 de albine, timp de 2 ore. Se știe în ce constă periculozitatea unei astfel de încercări. Veninul de la înțepătura unei singure albine le excită pe celelalte, determinîndu-le să înțepe, la rîndul lor. Pe „regina" noastră, dacă ar fi înțepat-o măcar o singură albină, risca o internare de urgență în spital.

Pentru a fabrica un sandviș uriaș care să doboare recordul lumii în materie, o echipă de bucătari brazilieni au avut nevoie de 910 kg de pîine, 257 kg de șuncă, 126 kg de unt și muștar. Întregul sandviș a cîntărit aproape 1,3 tone și a măsurat 186,50 m lungime, 20 cm lățime și 17 cm înălțime.

E nevoie de nu mai puțin de cinci oameni pentru a căra cel mai mare trabuc din lume. Nu s-a calculat de cîți oameni este nevoie însă pentru a se mira de realizarea unui obiect atît de inutil.

Un grup de studenți italieni susține că a găsit cea mai bună metodă pentru a face coada la teleschi mai scurtă în sezonul de vîrf. Ei au propus multischiul și s-au și grăbit să dea exemplul, deocamdată pe o pantă de iarbă, suindu-se simultan pe două schiuri. Ni se pare legitim să ne întrebăm: pe cînd un singu- schior pe 7 perechi de schiuri simultane?

moda '86

Moda actuală o modă a tinerilor

Prin cele mai importante atribute ale ei, moda actuală se adresează și aparține tinerilor. Eleganța simplă și nesofisticată, funcționalitatea și confortul, varietatea temelor și stilurilor ce se combină și se completează reciproc sînt elementele ce fac moda de azi accesibilă și dragă tineretului.

Nonșalanța și confortul stilului sport influențează aproape întreaga modă, rafinamentul și eleganța fiind date îndeosebi de materialele folosite și de accesoriile asortate. Așa de exemplu salopeta, sortimentul „vedetă" în garderoba actuală a tinerilor, poate fi piesă evident sport, de toată ziua, iar atunci cînd este confecționată din materiale și cu accesorii prețioase devine o ținută de seară sau ocazie.

Temele și stilurile nu mai sînt stricte și distincte, piesele putînd fi schimbate și combinate în cele mai diverse moduri – cu cele noi, dar și cu altele deja existente în garderoba noastră – în funcție de fantezia, personalitatea fiecăruia.

Materialele și țesăturile la modă sînt de bună calitate, naturale sau cu aspect natural și se pot combina în mod armonios sau într-un contrast voit îndrăzneț – stofă cu piele sau tercot, dar și tercot cu dantelă.

Aceleași îndrăzneli sînt valabile și la combinațiile de imprimeuri și culori, uneori neobișnuite față de cele clasice. Armoniile noi sînt cele cunoscute dar și roșu + albastru + verde + cărămiziu sau alb + albastru + violet + roșu, sau ocru + verde + gri, sau verde + grena + verde ș.a.

Lungimile cunosc și ele o mare varietate : de la cea care oscilează în jurul genunchiului (fiind vorba de tineret, după unii autori, chiar un „mini mai lung", amintind de anii '70 și devenit deja „retro") pînă la cea care se oprește la jumătatea gambei, toate lungimile sînt moderne.

Asistăm astfel în noua modă la un joc fantezist de proporții, linii, lungimi, materiale, imprimeuri și culori, joc plăcut și modern îndeosebi atunci cînd este interpretat cu fantezie dar și cu bun gust, cînd este filtrat prin personalitatea fiecăruia și nu luat ad literam, cu orice preț.

Practic noua modă face posibilă apariția tuturor combinațiilor în funcție de gen, se pot adopta temele de modă, siluetele, proporțiile, lungimile, materialele, imprimeurile și culorile. În plus, e modernă suprapunerea armonioasă a pieselor de îmbrăcăminte.

PENTRU SEZONUL RECE

Începînd cu toamna actuală, creatorii propun tinerilor pe lîngă clasicele (dar mereu modernele) impermeabile și pardesiuri, jachetele ample sau vestele de diferite lungimi, asortate cu pantalonii de diferite forme, tricotați sau din stofă. Ele permit suprapunerea, combinarea, cu alte piese : bluze, tricouri, pulovere ș.a.

Umerii sînt și în acest sezon accentuați și rotunjiți. amanșurile ample – chimono sau raglan – detaliile funcționale :

gulere și buzunare mari, tighele, fermoare ș.a.

La moda masculină, linia umerilor e accentuată – sint la modă umerii „atletici", atit la îmbrăcămintea sport cit și la sortimentele clasice, ca element de noutate. Pantalonul modern este cel larg în partea de sus și îngustat la bază, cu sau fără manșetă.

Foarte moderne sint și la bărbați suprapunerile de cămașă + vestă + sacou + jachetă + impermeabil sau pardesiu, piesele avind linii și croieli : ample, comode care să permită suprapunerea lor.

IARNA ÎN MODA TINERILOR

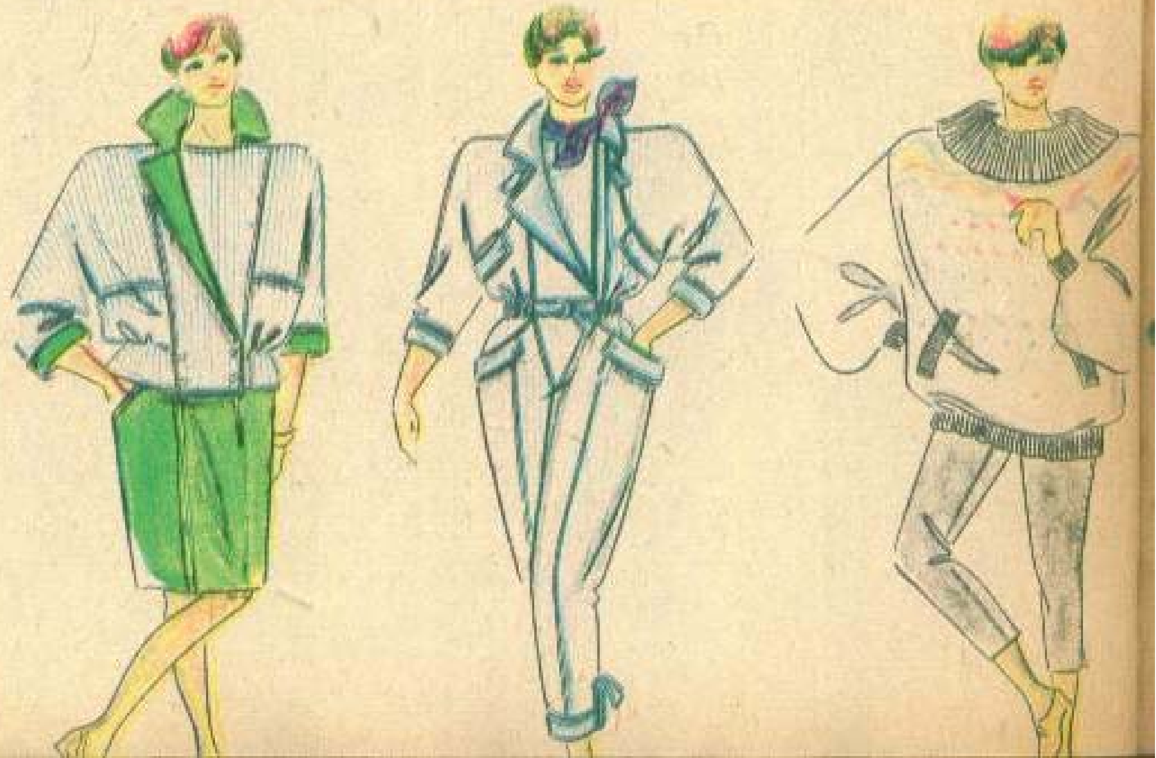
Jachetele ample, sport sau mai elegante înlocuiesc deja cu succes mantourile. Sint tinerești și multifuncționale adică se pot înlocui una pe cealaltă, se pot combina și asorta cu diverse fuste sau pantaloni. Prin amploarea croielii, permit și ele suprapunerea peste alte piese, asigurindu-ne și un plus de căldură.

Aceleași lucruri putem spune și despre bluzoanele, jachetele sau canadienele bărbaților. Din materiale impermeabilizate, matlasate, vătuite sau căptușite cu dubluri călduroase, acestea ne ajută să înfruntăm frigul iernii.

SEZONUL CALD 1986

Se mențin în moda tinerilor sortimentele și detaliile de influență sport, fie că e vorba de puloverul amplu, tricotat cu motive geometrice (jacard), de salopeta din tercot, comodă și foarte tinerească sau de ansamblurile sport-elegante, cu fuste sau pantaloni și jachete scurte pînă în talie dar și 3/4 sau 7/8.

Pentru tineri, îmbrăcămintea influențată în linie și detalii de diferite sporturi sau

profesii continuă să aibă mulți adepți datorită liniei ample și comode, detaliilor practice și funcționale. Salopetele, vestele, bluzoanele, cămășile ample sînt și rămîn în modă, fiind apreciate pentru calitățile lor ce ne asigură confort și lejeritate în mișcare.

VARA '86...

...aduce în prim plan, o modă mai feminină, cu linii ample dar mai apropiate de corp, cu detalii feminine.

Materiale naturale, din in sau bumbac, cu aspecte lucrate, ușoare și transparente, moi dar și cu imprimeuri mari, de flori plate, fructe, păsări ș.a., în tonuri vii, insorite.

Revin în modă dantela, materialele ajurate și dantelate și fustele largi cu talia marcată...

Redescoperim astfel feminitatea numai aparent uitată...

Culorile verii vor fi alb „cretă", galbenul „opal", ocrul, roșul, violetul, verdele, albastrul în diferite tonuri, nuanțe și combinații.

Moda vacanțelor noastre

Vacanțele, mult-așteptatele, neuitatele noastre vacanțe trebuie să-și aibă moda lor. Deviza trebuie să fie destindere și odihnă prin altceva decît în restul anului, deci și prin modă!

Este inutil să ne îmbrăcăm „la patru ace", nu ne vom simți în largul nostru, vom căra o groază de bagaje și ne va plictisi întrebarea — „cu ce să mă îmbrac ?".

Așadar, iată cîteva sfaturi — bineînțeles fără pretenția că sînt exhaustive și

general valabile – dar care ne pot ajuta să fim îmbrăcate și îmbrăcați modern, plăcut și „în ton" cu toate lucrurile frumoase pe care le visăm, le dorim și le proiectăm pentru vacanțele noastre.

Vom lua deci cu noi doar 4–5 lucruri practice, multifuncționale care se pot combina și schimba între ele, dînd mereu impresia de nou. Confecționate din materiale ușoare, creponate, gofrate chiar și șifonate (efect foarte la modă !), ele trebuie să nu dea probleme cu călcatul sau îngrijiri speciale.

În plus, ne vom alege o culoare de bază și în funcție de ea, în aceeași gamă sau în contrastul armonios, vom asorta și combina în nenumărate variante mica noastră „garderobă".

Nu vom uita sortimentele sport, clasice, pantalonul, șortul, fusta-pantalon sau fusta etc. ținînd cont și de atributele lor moderne.

Vom alege cu grijă așa-numitele „accesorii" de la pantofi, baticuri, eșarfe, pălării la cordoane și bijuterii, aceste mici detalii feminine dar de o mare importanță chiar cînd sîntem în vacanță.

VALIZA VACANȚEI LA MARE

Tinerilor le propunem un șort sau două – modern fiind cel foarte scurt și cel lung – gen bermudă – un pantalon larg și o fustă ce se poate purta și peste șort sau peste costumul de baie. Și tot atît de moderne sînt fusta-pantalon, salopeta sau rochia de plajă cu bretele.

Bluzele nostime și cochete – cu lungimea pînă în talie sau chiar mai sus de ea – la care adăugăm cîteva tricouri și 1–2 pulovere asortate – pentru timpul mai friguros – sînt gîndite ca să se poată schimba între ele și combina ușor cu șor-

tul, pantalonul sau costumul de baie, dar și cu fusta sau un pantalon alb, roșu, bleumarin, ș.a. gama coloristică propusă de noi : roșu, alb, albastru-uni sau în combinație cu jocul de dungi sau imprimeuri geometrice — este veselă și estivală.

Tinerii pot și ei combina în același stil sport șortul, pantalonul scurt sau cel lung cu tricouri sau cămăși sport sau cu pulovere și bluzoane cărora nu le lipsesc detaliile practice și funcționale, moderne, buzunare mari cu burduf, clape, închideri cu fermoare sau capse, ș.a.

Importantă este paleta coloristică destinată acestei mode, care cuprinde culori vii sau pastel împrumutate din culorile garderobei feminine.

RUCSACUL LA MUNTE

Șortul și pantalonul de diferite forme și lungimi, alături de salopete, veste, cămăși și bluzoane, canadiene sau bluze de vînt, iată sortimentele pe care le vom îmbrăca pe „cărări de munte"

Tricourile, puloverele și cămășile în carouri, cu „alură" masculină sînt practice și au cochetăria lor.

Atenție la încălțămintea potrivită care e cu totul alta decît la mare. Băieții vor asorta pantalonul scurt și lung — cu buzunare mari, multe și funcționale plasate chiar pe laturi — cu cămășile sport. Acestea sînt ample, cu mîneci reglabile și se pot purta ca piese de sine stătătoare sau peste tricouri sau pulovere.

Culorile propuse de noi sînt discrete : bej, oliv, verde stins și se armonizează plăcut cu tonurile vegetației montane.

CROITORIE LA... DOMICILIU

Folosind cu îndemînare acest simplu tipar practic, alegînd și combinînd cu bun-gust materialele, ne putem face trei piese simple — două bluze și o rochie — tinerești și în deplin acord cu moda actuală.

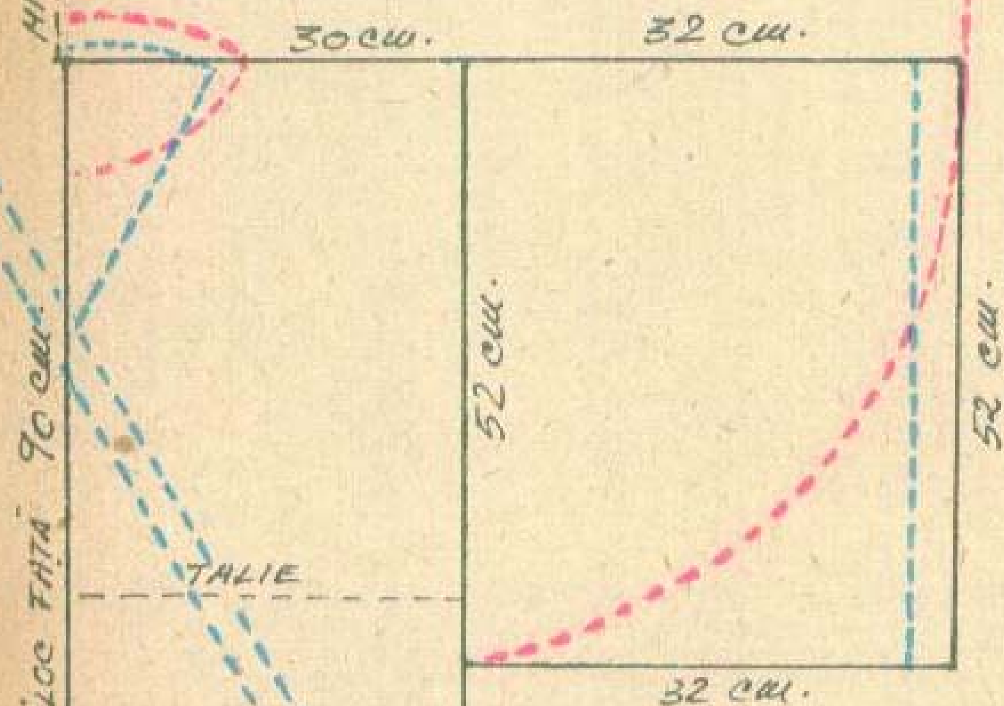
Dintr-un material mai mult sau mai puțin elegant, uni sau imprimat, ne putem face o bluză. Adăugîndu-i o aplicație, bluza va fi mai „personală" și noi mai mîndre de efectul obținut (1). Combinînd două-trei materiale, vom ști deja să croim această bluză mai lungă — gen tunică — pe care o putem purta peste costumul de baie sau în casă, asortată cu un pantalon (2).

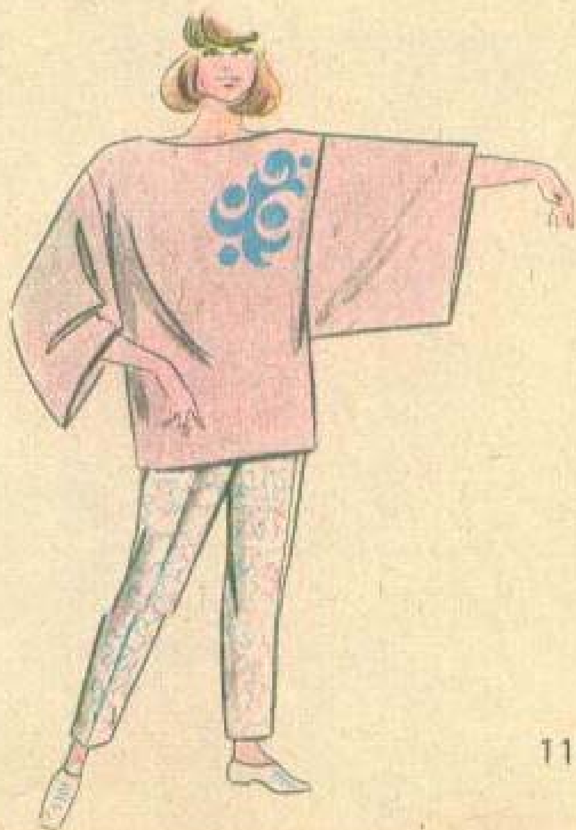
Același tipar, ușor modificat ne poate

folosi pentru confecționarea unei rochii ample pe care, de asemenea, o putem purta în casă, la mare, ș.a.

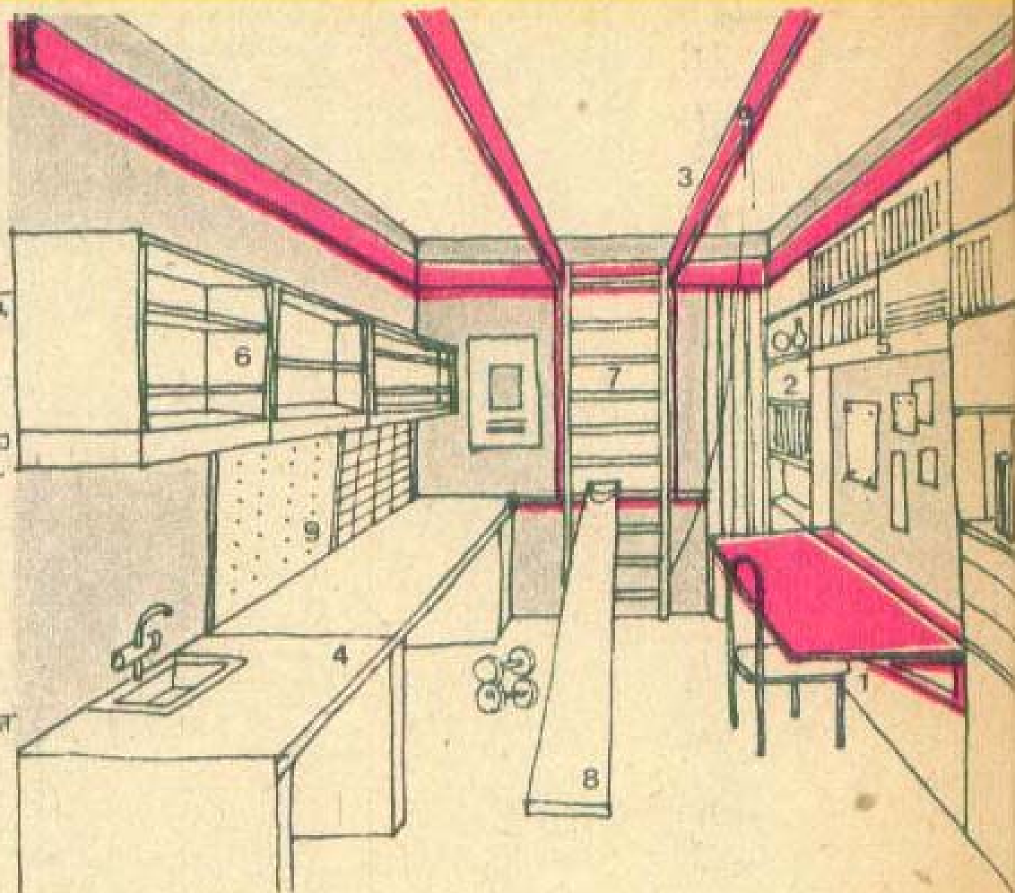
Odată trecute aceste trei probleme simple, „ABC"-ul croitoriei a fost învățat și putem să facem alte lucruri mai complicate!

MAIA FLOREA
Schițe: OLGA CALBOREANU
CRISTIAN DREPTU

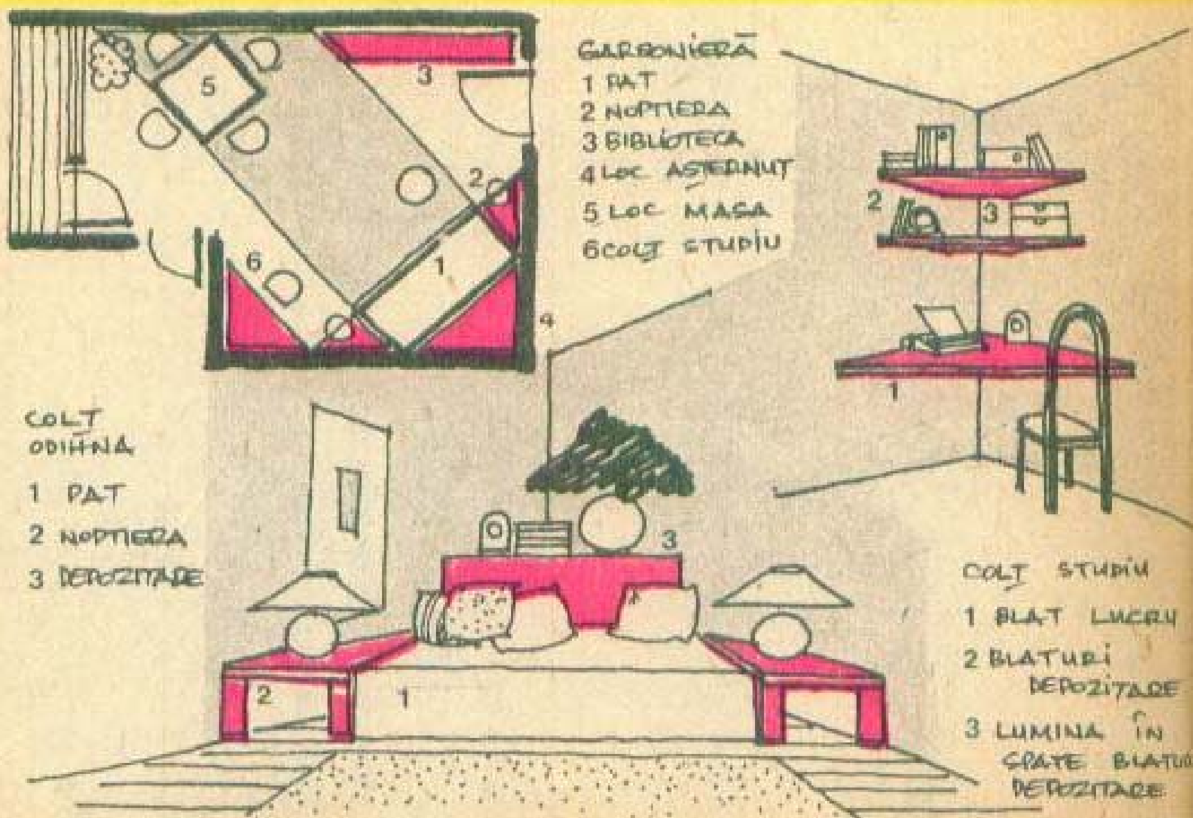

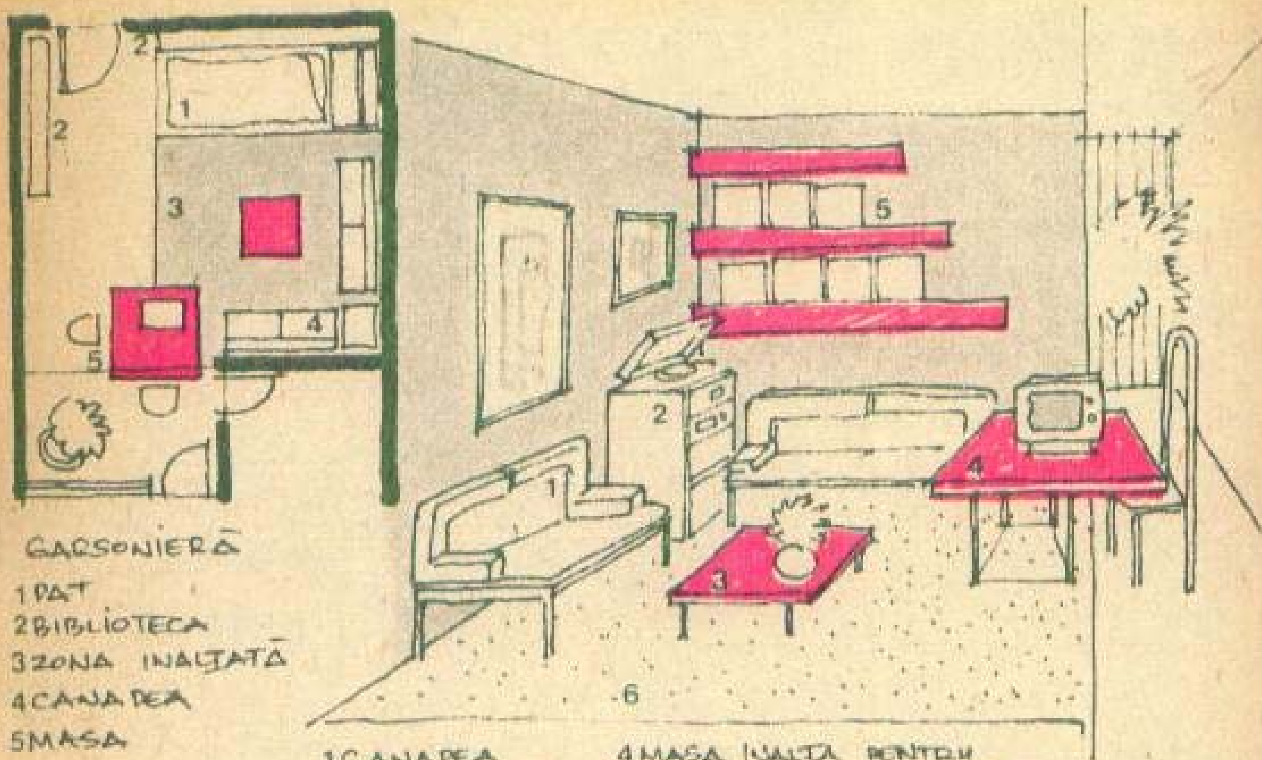
ARANJAȚI-VĂ LOCUINȚA

Cu toții ne dorim apartamentul (locul în care ne petrecem aproape jumătate din viață) mobilat cît mai eficient și estetic în același timp. Tocmai de aceea, am invitat în spațiul almanahului nostru, pentru cîteva soluții, pe arhitectul **Radu Ștefănescu**. Absolvent al Institutului de arhitectură în 1978, el a abordat și numeroase alte domenii: pictură, scenografie, mobilier, ilustrații de carte, grafică publicitară, fotografie de artă, și a obținut apre-

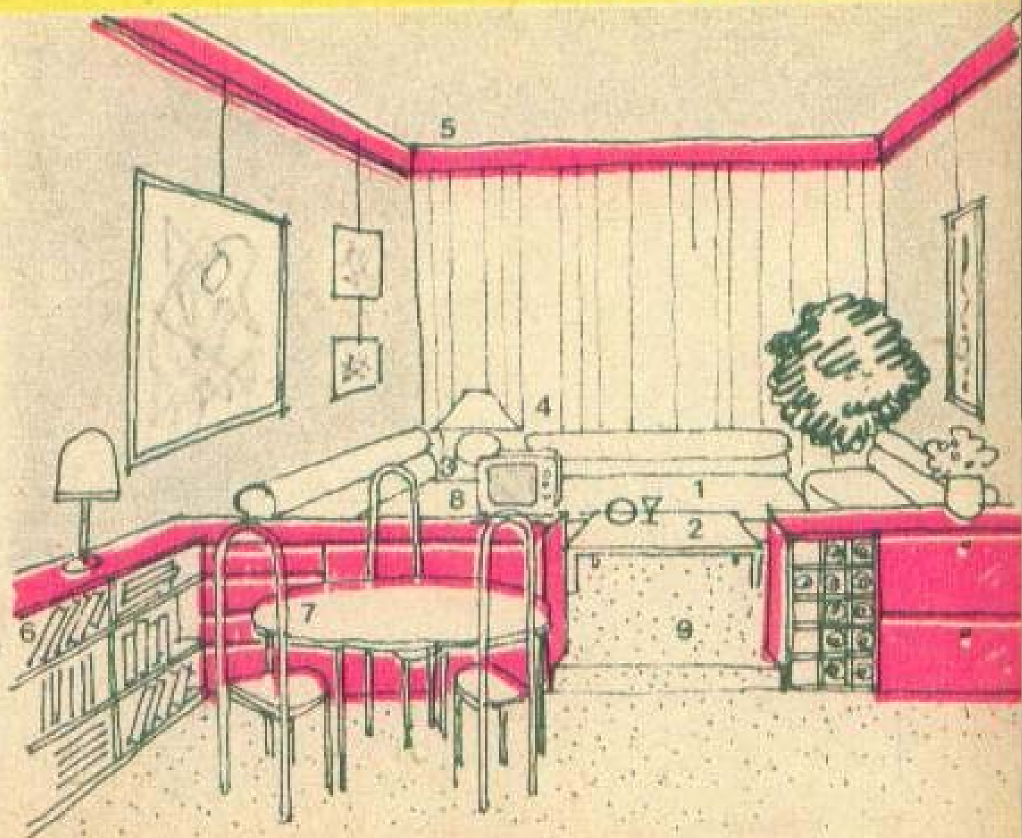
ARANJAȚI-VĂ LOCUINȚA

cierea publicului și a specialiștilor din țară și străinătate, apreciere materializată în numeroase premii.

Radu Ștefănescu ne oferă cîteva soluții simple, ingenioase, funcționale de amenajare cu ajutorul unor obiecte ce pot fi construite chiar de noi.

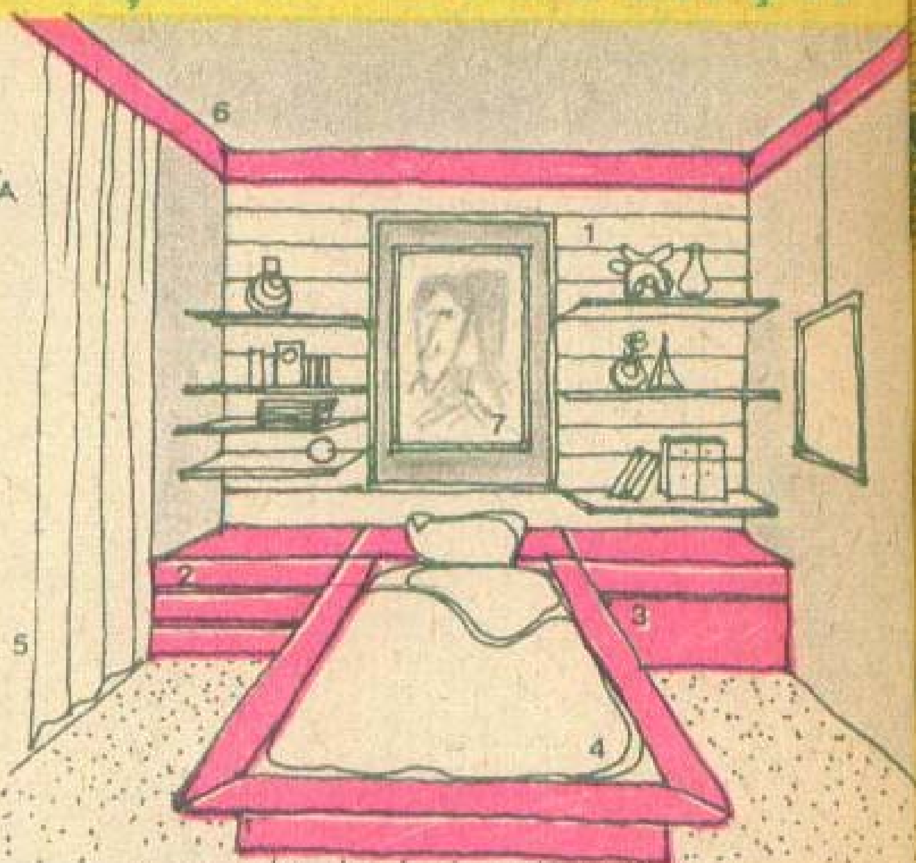
LUCIA JURCA

ARANJAȚI-VĂ LOCUINȚA

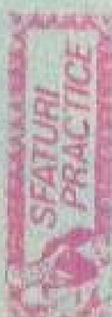
DORMITOR

1 SISTEM RAFTURI NUMĂRUL ȘI POZIȚIA LOR POATE VARIA
2 SERTARE
3 LADA AȘTERNUT
4 PAT
5 PERDEA
6 PLINTA LEMN
7 PICTURĂ

Apa oxigenată medicală (soluție cu o concentrație de 3 la sută) nu este numai un antiseptic bun ; ea mai poate folosi : ● pentru îndepărtarea mirosului de gaz, pește, ceapă de pe miini prin spălarea intr-un lighean cu apă la care s-a adăugat o linguriță sau două de apă oxigenată ; ● petele de cerneală de pe cărți se scot cu o soluție de 3 la sută, limpezind apoi cu apă simplă ; ● țesăturile se pot decolora cu o soluție compusă din 1/4 apă oxigenată și 3/4 apă simplă la care se adaugă citeva picături de amoniac (5 la sută) in momentul intrebuințării ; ● peria de cap se curăță și se dezinfectează bine, muind-o intr-o farfurioară cu citeva lingurițe de apă oxigenată cu amoniac 10 la sută ; muind virful perilor îi ștergem apoi cu o cirpă uscată, avind grijă ca montura să nu vină in contact cu lichidul ; ● petele gălbui de pe tablourile vechi dispar dacă sint spălate cu apă oxigenată diluată (10—25 la sută).

Sarea nu este bună numai in bucate. Ea are și alte utilizări in gospodărie : apa sărată este un bun cicatrizant al zgirieturilor și rănilor ușoare ; ● țesăturile din mătase naturală, ciorapii din mătase, panglicile capătă luciu, clătite cu apă sărată după spălare ; ● petele de ceai se scot imbibind țesătura umedă in sare, apoi spălind-o ; ● argintăria pătată cu ou, scrum sau alte impurități se curăță perfect frecind-o cu praf de sare ; ● petele de funingine de pe covoare se scot frecindu-se cu sare ; ● cratițele care au prins piatră pe fund se țin citeva zile in aceeași apă ; piatra se va desprinde lesne ; ● petele proaspete de vin roșu dispar dacă sint presărate cu sare și apoi clătite cu apă caldă ; ● sarea dizolvată in bere blondă (50 de grame sare de bucătărie la 100 ml. bere) e o soluție cu care geamurile transparente pot fi făcute mate : ungem geamul cu soluția de bere sărată, cu ajutorul unor ghemotoace de hirtie albă ; ● cuțitele și furculițele se șterg cu un șervet umed, apoi se curăță cu sare, se clătesc in apă caldă și se șterg bine.

Laptele nu este numai o hrană excelentă ci și o soluție chimică excelentă. ● mușamaua de culoare deschisă va fi curat lustruită dacă o spălați cu apă și săpun, iar apoi o ștergeți cu lapte ; după 10 minute, clătiți mușamaua cu apă rece ● obiectele de os sau de fildeș iși vor menține albeața dacă le ungeți din cind in cind cu o pensulă muiată in lapte rece ● petele proaspete de cerneală sau cafea de pe mătase, lină sau bumbac se vor freca cu lapte rece și se vor spăla imediat cu apă și săpun ● pentru inlăturarea petelor de vin roșu se introduce țesătura cu locul pătat intr-un vas cu lapte fierbinte, se freacă bine, apoi se spală cu apă ● arsurile mici de pe corp se vor muia imediat in lapte fiert, rece. Se pot face apoi comprese sterile cu lapte pină se potolește durerea.

• JOCURI •

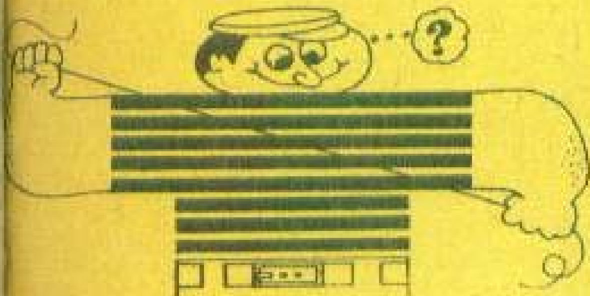
Copiind prima imagine, desenatorul a făcut șase greșeli. Le-ați descoperit?

Care dintre cele cinci fragmente aparține vasului?

Priviți cu atenție sfoara întinsă de băiatul din desen. Este vorba de o linie dreaptă sau frîntă?

Care dintre cei trei pescari va prinde peștele?

Escaladarea inutilului

Au fost necesare mai multe probe pentru a-l desemna pe campionul mondial la strîmbături. Marea lui calitate a fost însă că a reușit să se mențină 30 de minute în această grimasă.

„Nu-i așa că-i bun laptele?". „Mmm... delicios!" Cam acesta pare să fie dialogul dintre protagoniștii acestei imagini. Nici o prietenie nu este imposibilă, mai ales între copii (căci, trebuie să vă spunem, cei doi sînt deocamdată pui.)

Colecția de piese valoroase a Academiei de Științe Naturale de la Philadelphia, care numără obiecte cu un total de 84 000 carate, evaluate la cîteva milioane de dolari, s-a îmbogățit cu un nou exemplar. Este vorba de un rubin, de 15,83 carate, denumit de proprietarul său „Royal Azel".

Ridendo castigas mores

Dragă mamy,

Ziceai că aici la munte atunci cînd plouă nu se pot face decît două lucruri ori drept să-ți spun mie nu-mi place deloc să croșetez și n-o fac chiar dacă e așa cum ziceai tu că lucrul cu acul la tinerețe se învață! De fapt acele ce mi le-ai pus în geamantanul al doilea mi le-a rupt Nelușu de nervi ce avea pe iel. Nelușu e un băiat pe care l-am cunoscut la admitere în parc și care e și iel aici. Stau la vila „Doi pui" care are la subsol un bar foarte bine aprovizionat. Să nu fi necăjită că sînt gagice care au dat și de trei-patru ori la ASE și tot n-au intrat și se pregătesc în continuare la București. Cu vecini de cameră o duc bine. În stînga e o fată a căror părinți vin în stațiune deabia cînd pleacă ia așa că e minunat și noi stăm mai tot timpul toți patru împreună. În dreapta camerei e un ins cam la vreo patruzecișicinci de ani că l-am întrebat cînd i-am cerut un bete că iel avea dar de atunci nici măcar nu mă mai salută. Tu ce crezi, nu-i așa că tipul mă cam place dar e prost de timid ce e?

Pe munte mamy nu mă duc, nici în excursii fiindcă pe aici am auzit că sînt și urși, iar unii umblă noaptea prin stațiune plus că există pericolul să pot cădea pe vreo cărare și să-mi rup vreo mînă ori să mă julesc pe genunchi. Deobicei stăm la bar ori în cameră și dansez după mag că Nelușu l-a adus cu casete cu tot. Nelușu a zis că din toamnă dacă stau la București să mă pregătesc o să-și facă tot timpul liber să se ocupe de pregătirea mea, că și iel are multe de învățat. La Focșani cînd se termină sejurul și biletele pe care mi le-ai luat pentru aici o să stau numai trei ore ca să nu se afle că iar n-am intrat iar apoi o să plec la Costinești cu Nelușu că ieu am talent și dansez foarte bine și iel a zis că dacă nu vrem să plătim la mare ne putem angaja acolo sezonieri. E mișto, nu?

Nu ți-am scris pînă acuma de cînd am venit aici la Geoagiu ca să nu-ți faci griji. Azi s-a făcut în sfîrșit senin și vom ieși la cramă toți patru să-l sărbătorim pe Nelușu, a zis iel, că pe 27 noiembrie va fi ziua lui de naștere așa că mă grăbesc să închei mica mea scrisorică cu rugămintea expresă să nu te mai necăjești că n-am intrat la ASE fiindcă mai sînt fete care au dat și de două-trei ori și tot n-au intrat. Cînd vin pe acasă după sejur vin cu Nelușu să vezi și tu mamy ce muzică și mag mișto are.

Te pupic și pa,
TRAVIATA,

Dragă Rody,

Ca să nu se afle iar la Focșani babacii mei au fost drăguți și m-au trimis să mă odihnesc la Geoagiu. Aici mi-am găsit un prieten student că iel a intrat acum doi ani. Are mag și casete mișto tipul și pe deasupra cîntă și la chitară. E și el folkist ca și tine. Cînd se termină biletele și sejurul plecăm la Costinești dar ne oprim nițel și pe la mine pe acasă mai mult ca să te luăm și pe tine cu noi fiindcă iel are un pretin care e tot anul doi dar la aerospațiale și care vine și iel cu noi la mare fiindcă ai lui sînt plecați în străinătate. Sper să vi și să nu faci pe vedeta și să iei cu tine trei geamantane cu lucruri cum m-a obligat pe mine mamy cînd am venit aici unde nu folosesc aproape nimic din ce mi-a pus ia ca bagaj. Eu zic să nu-ți iei în afară de slip mai nimic că n-are rost. Neaparat să faci însă rost de ceva beteuri cu toate că Nelu zice că aduce prietenul lui kentane că el are din șop, dar e mai bine să nu ne obligăm că poate ție să nu-ți placă tipul.

Tu ce mai faci, cred că diriga și profii au făcut ochii cît broasca cînd au aflat că nici tu n-ai intrat la teatru cu ideile lor false că noi amîndouă nu sîntem bune de nimic. Apropos l-am văzut pe aici și pe Cornel Constantiniu. Tu știi că iel de fapt e actor? Filme pe aici se dau dar n-avem vreme să mergem să le văd că e prea mișto la bar. Aici totul e mișto numai că nu se poate face rost de bete. Mă grăbesc să închei că Nelu zice să ieșim la cramă de ziua lui ca să-l sărbătorim așa că așteaptă-mă să venim să te luăm dacă nu cumva (și ar fi păcat) ai vreun alt program cu prostu ăla ce se tot ține după tine de-ți scrie poezii cu nasu pe sus că iel a intrat la filozofie mare scofală.

Good bye pentru Costinești
TRAVIATA

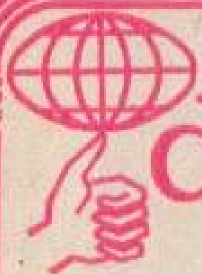
Scrisori desculțe de GHEORGHE DARAGIU

Cel mai apreciat tip de ambarcaţiune prezentat la Salonul internaţional găzduit de oraşul Bochum (R.F.G.) a fost acest yacht – Nautor 371 (SWAN) care costă 60 de milioane de yeni. Cu acest prilej au fost prezentate circa 180 de asemenea ambarcaţiuni.

Ştiaţi că există şi un clasament internaţional al celor mai „prost" îmbrăcate vedete din lume? Richard Blackwel, un cunoscător în materie, a întocmit o listă cu primele zece asemenea staruri. Iată-le în fotografia de mai sus – de la stînga la dreapta: Olivia Newton-John, Koo Star, Barbra Streisand, Donna Mills, Joan Jet, Lauren Tewes, Boy George, Joan Collins, Joan Rivers şi, lucru de mirare, nu mai puţin celebrul manechin de modă Twiggy.

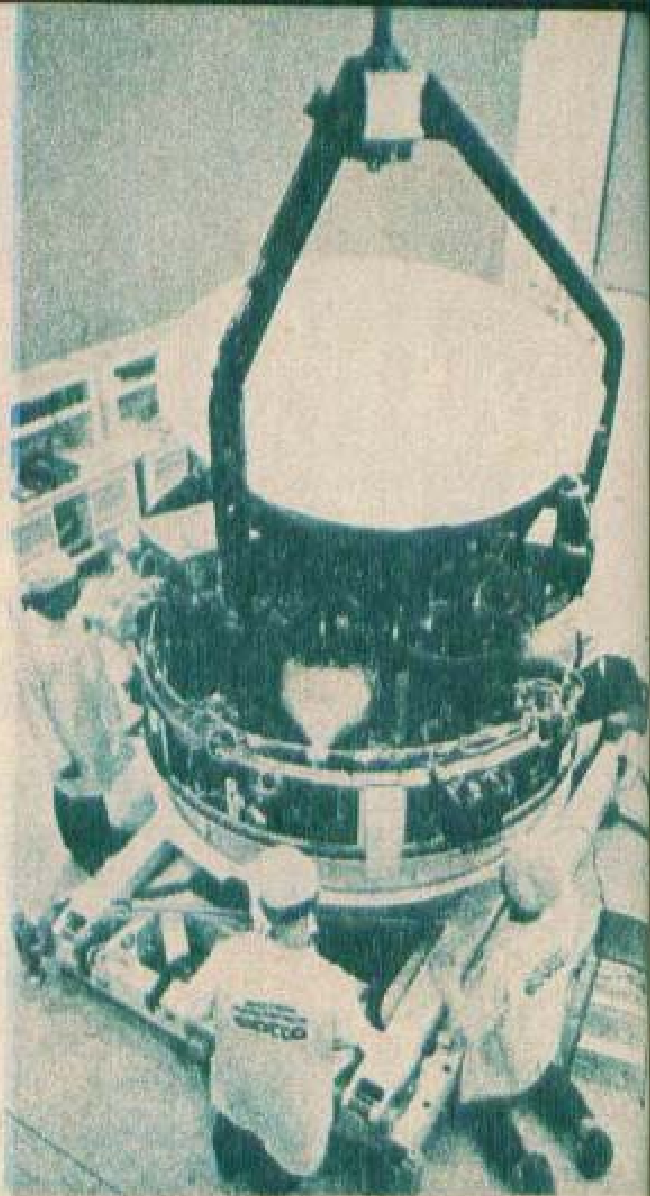

Întîlnire cu cometa Halley

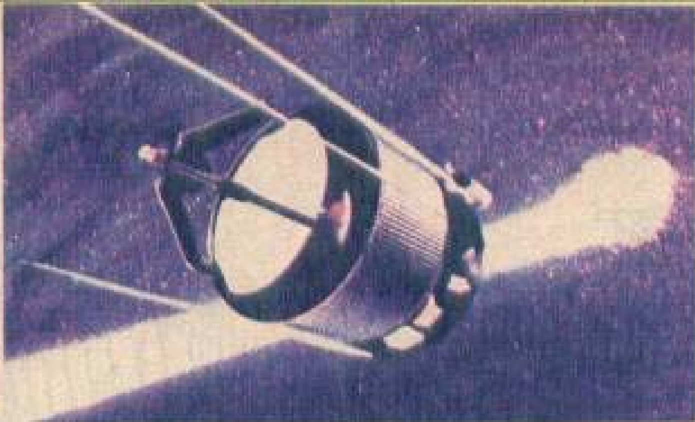
Noua apariţie a cometei Halley a fost pentru prima oară semnalată la 16 octombrie 1982. Atunci ea a putut fi cu greu distinsă pe bolta cerească prin telescopul de pe muntele Palomar. Ea a sosit la întîlnire cu citeva ore mai devreme decit s-au aşteptat specialiştii.

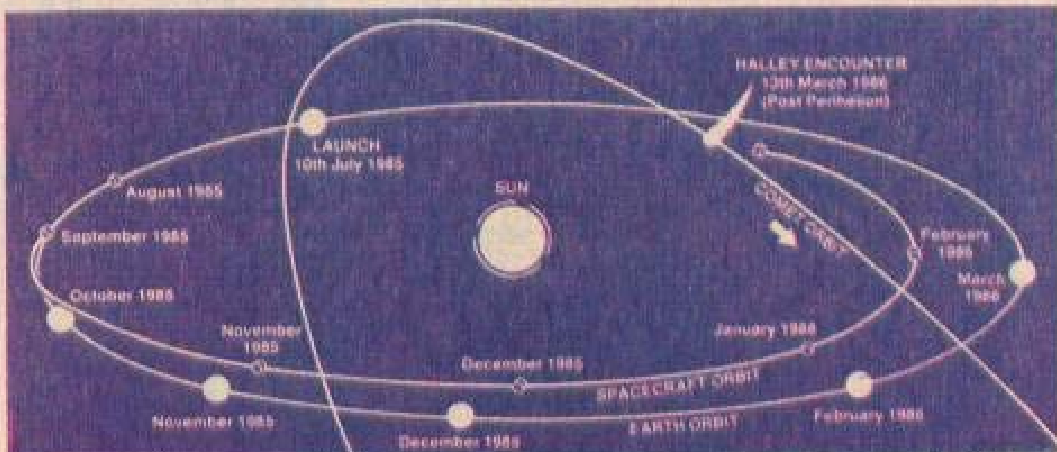
Primul dintre astronomii care şi-au dat seama că această cometă este un corp ceresc care se învirte în jurul Soarelui şi-şi face periodic apariţia a fost Edmond Halley. Acest astronom englez a privit-o cu telescopul în 1682. Curind după aceea, renumitul om de ştiinţă Isaac Newton i-a spus că, în opinia sa, cometa este „un fel de planetă". Halley a ajuns la concluzia că obiectul cosmic observat de el a mai putut fi văzut de pe Pămint în 1456, 1531 şi 1607 şi că îşi va face din nou apariţia în 1758. Cind s-a constatat că a avut dreptate, cometa a primit numele lui. De atunci ea a reapărut în 1835 şi 1910. Dar de fapt a fost pentru prima dată identificată cu certitudine în 87 î.e.n. Omenirea ignorantă a considerat-o în decursul timpurilor ca aducătoare de nenorociri. De-abia în prezent ea este observată cu justificată curiozitate ştiinţifică şi fără nici un fel de teamă.

În martie 1986 cometa Halley va fi cercetată îndeaproape de mai multe sonde spaţiale lansate de diferite ţări. Două dintre ele, staţiile automate sovietice „Vega-1" şi „Vega-2" vor parcurge un traseu inedit: Pamint — Venus — cometa Halley. După „lăsarea în drum" pe Luceafărul dimineţii a unor aparate de coborîre, destinate cercetării atmosferei şi solului venusian, aceşti doi mesageri de pe Terra îşi vor continua evoluţia mergind la întîlnirea cu cometa Halley. Ea va avea loc în luna martie 1986. Calculele arată că staţiile „Vega" se vor apropia de cometă cu o viteză de 80 kilometri pe secundă. Întrucît la o asemenea viteză cele mai mici particule de praf cosmic acţionează aidoma plasmei, putînd deteriora învelişul aparatelor, a fost necesară realizarea şi montarea unor ecrane speciale de protecţie formate din 2—3 straturi de materiale de mare rezistenţă termică. Aparatura de luat vederi, aflată la bordul staţiilor, a fost instalată pe aşa-numite „platforme geostabilizatoare" — pentru ca, în acest fel, focarele aparatelor să „privească" permanent spre nucleul cometei. O primă etapă a observaţiilor asupra cometei urmează să debuteze în momentul cind distanţa dintre staţii şi Halley va fi de 14 milioane kilometri, pentru a fi apoi continuate — de la 7 milioane kilometri, iar în final — de la 650 mii kilometri. Staţiile „Vega" se vor „apropia", totuşi, de nucleul cometei pînă la 10—30 mii km. Tot în luna martie, cometa Halley va fi observată şi de sondele spaţiale japoneze Sakigake (Pionier) şi „Planet A". „Sakigake" are la bord aparate pentru măsurarea plasmei vintului solar şi a cîmpurilor magnetice interplanetare. „Planet A" dispune de o cameră de luat vederi pentru obţinerea de imagini în ultraviolet a norilor de hidrogen care se formează în jurul capului

cometei pe măsură ce se apropie de Soare. Oamenii de știință americani vor face ca nava spațială „ICE" plasată pe o orbită în jurul Lunii să-și schimbe traiectoria trecînd pe lîngă două comete : Giacobini-Zinner, în septembrie 1985, și, apoi, Halley, în martie 1986. La rîndul ei, sonda spațială „Giotto", purtînd numele marelui pictor florentin care a surprins într-una din pînzele sale momentul apariției cometei la începutul secolului al XIV-lea, lansată de Agenția spațială vest-europeană, va trece la 13 martie 1986 la numai 480 km de nucleul cometei. Ea va fotografia acest nucleu, iar imaginile vor fi deosebit de clare, ca și cînd ar fi luate de la o distanță de 20 de metri. Aceste imagini vor fi transmise instantaneu spre Pămînt. Avînd în vedere apropierea deosebit de mare de capul cometei, este foarte probabil ca această sondă spațială să se distrugă în urma unei ciocniri cu vreo particulă a cometei. Oamenii de știință speră să realizeze observațiile care-i interesează înaintea eventualității unei astfel de distrugeri.

Imaginile luate vor confirma sau nu concepția actuală asupra cometelor. În momentul de față se consideră că nucleul acestora este constituit dintr-un amestec de gheață și praf, care formează un veritabil „bulgăre de zăpadă". Acesta nu pare că are un diametru mai mare de 9,6 km în cazul cometei Halley. Dar în cursul apropierii sale periodice de Soare, la fiecare 76 de ani, căldura face să se evapore o parte din gheață și eliberează multe particule de praf. Se formează un cap strălucitor al cometei mult mai mare decît nucleul ei. Razele Soarelui descompun vaporii într-un curent strălucitor de gaze electrizate, ce constituie coada din plasmă, care este dreaptă. Tot ele determină formarea unei cozi compuse din particulele de praf eliberate, iar aceasta este uneori curbată. Aceste două cozi formează, de fapt, împreună coada vizibilă a cometei. Pe de altă parte, studierea cometei Halley este deosebit de importantă pentru oamenii de știință dacă se are în vedere că aceste corpuri cerești s-au format în același timp cu Soarele și planetele, adică cu 4, 5 miliarde de ani în urmă. Dar spre deosebire de planete, cometele fiind atît de mici, reci și gravitînd cea mai mare parte a timpului departe de Soare au rămas de atunci neschimbate. Studierea cometei Halley se va face, concomitent, și cu ajutorul a numeroase telescoape perfecționate de pe Pămînt. Apoi, savanții generațiilor viitoare, întreaga omenire vor aștepta o nouă revedere cu ea în anul 2061.

TUDOR PRELIPCEANU

Un turist se plînge aiuia :

— Am găsit în patul meu un purice mort și n-am putut închide ochii pînă-n zori.

— De ce ? Doar zici că era mort.

— Da, dar la înmormîntarea lui au venit o mulțime de rude...

Regele George I al Angliei călătorește în Olanda. Într-un sat dă să cumpere trei ouă proaspete și i se cer 200 de florini.

— De ce așa de scump ? Sînt atît de rare ouăle pe aici ?

— Ouăle nu, regii însă da !

Un călător, prima oară într-un avion :

— Nu împărțiți parașute ? Pe vapor se dau colaci de salvare...

— Aici nu sîntem pe mare.

— Bine, dar numărul celor care știu să înoate este mai mare decît al celor care știu să zboare.

Caricatură de
NIC NICOLAESCU

Caricaturi de
MIHAI PINZARU PIM

umor

— Parcă spuneai cîndva că nu știi cum ai putea trăi fără mine...
— Pe atunci nu bănuiam, acuma știu: mult mai ieftin.

— Alo, George, am o veste bună pentru tine: vom avea un copil!
— Mă bucur. Cine e la telefon?

— Tu, dragă, știi că mi-am cumpărat un pat Ludovic al XV-lea, dar mi se pare cam scurt.
Cumpără-ți unul Ludovic al XVI-lea!

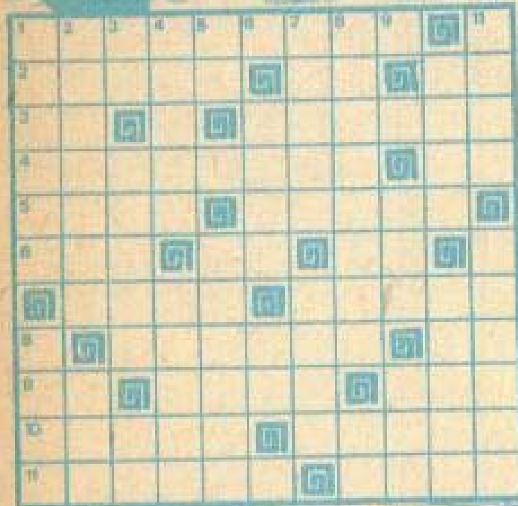
Caricatură de
IULIAN PENA PAI

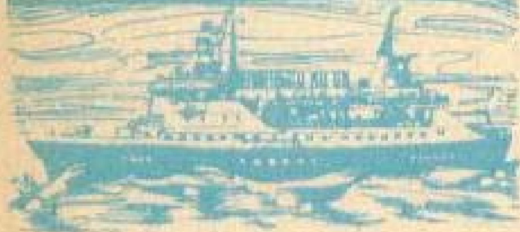

NOROC CĂ A AVUT TELEFON

Pentru a-și face curaj, un spărgător (nu de meserie), Alexius Correl, de 33 de ani, din Copenhaga, a băut zdravăn înainte de a se apuca de treabă. Odată intrat în magazinul căruia îi pusese gînd rău, s-a simțit atît de rău încît a pus mîna pe telefon și vrînd să sune la salvare, a luat din greșeală de pe lista de urgențe telefonice a magazinului numărul de telefon al comisariatului de poliție. Poliția s-a grăbit să vină la fața locului și să-l aresteze, punînd capăt în timp record unei spargeri care nici n-a mai apucat să fie comisă.

ACVATICĂ

ORIZONTAL : 1. Polo... pe apă. 2. A da în clocote — Curs... secundar ! — Început de umezeală ! 3. Maluri de apă ! — A aluneca pe... apă tare. 4. Ștergătoare de apă — Dat dintr-o parte într-alta ! 5. Ape... înghețate — Le trec toate apele... 6. Maree... pe țărmul Mării Egee ! ! ! — Apă neîncepută — Port cu revărsări de rîuri și flori... 7. A intra... la apă — Insulițe în mările calde. 8. Oprire la țărm — E ceva la mijloc ! 9. Ape mari ! — Serviciu pe apă — Albia Vișeului ! 10. Culoare de apă (sing.) — Lac... 11. Nu e-n apele lui (...dar e cu... apă !) — „Valurile Dunării".

VERTICAL : 1. MAREA NEAGRĂ... de la Polul Nord ! — S-a dus apa cu ea... 2. Rațe sub apă ! ! — Făină amestecată cu apă. 3. Valuri pe malul sting ! — Porturi... obișnuite — Marină ! 4. A da pe apa sîmbetei — N-are apă... 5. Malul gîrlei ! — Verbul... SIRETULUI ! ! 6. Pește... pe apă ! ! — Mare nețărmurită ! 7. Cuter... pe apă ! ! ! — Umplutură de saltea ! 8. Au trecut-o toate apele... — Un țărm de mare ! 9. Teodor în familie — Repetiție... generală. 10. Ape... radioactive ! — ...și ape... minerale. 11. Apă... tare — Cotele apelor Dunării.

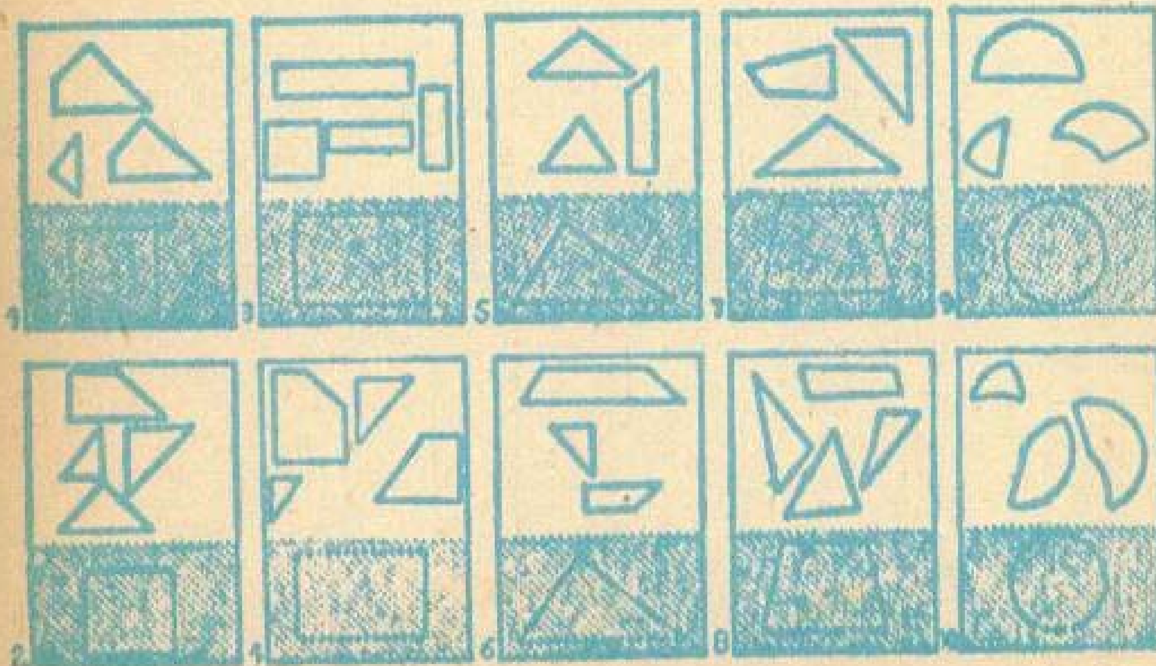
JOCURI • JOCURI • JOCURI

INGENIOZITATE

Vă propunem o probă a cărei rezolvare presupune ingeniozitate. Piesele separate din cele 10 pătrate pot fi asamblate în figurile din porțiunea hașurată. Avînd la dispoziție 25 de minute, fără să folosiți linia, echerul sau compasul, indicați piesele din care credeți că se compun figurile din porțiunea hașurată.

Pentru fiecare rezolvare corectă primiți 2 puncte, iar pentru desenele nerezolvate scădeți cîte un punct din suma totală.

Sînteți foarte ingenios dacă totalizați între 13 și 16 puncte. Dacă obțineți un scor de 9—12 puncte, vă puteți considera o persoană ingenioasă, iar dacă realizați între 5 și 8 puncte, aveți un nivel corespunzător din punctul de vedere al ingeniozității. În sfîrșit, un scor sub 4 puncte arată o slabă ingeniozitate.

(Rezolvare în pag. 192)

de ici, de colo

„Spărgătorii" de memorii

Modul favorit de petrecere a timpului pentru un grup de tineri americani pasionați de informatică îl constituia pătrunderea, prin efracție, în memoria ordinatoarelor din administrație sau din marile întreprinderi aproape din întreaga țară.

Autointitulîndu-se „Grupul celor 414" — referință la indicativul telefonic al regiunii Milwaukee (statul Wisconsin), unde locuiesc — aceste mici „genii în electronică", avînd între 15 și 22 de ani, au dejucat cu o **facilitate deconcertantă** sistemele de securitate protejînd ordinatoarele unor instituții extrem de diverse: de la un mare centru de cercetări new-yorkez asupra cancerului, la laboratorul de armament nuclear din Los Alamos, fără a mai pune la socoteală o bancă din Los Angeles și un cimitir din Canada...

Utilizînd ordinatoarele aflate la locuințele proprii și „modem"-ul — un aparat ce se branșează la telefon și permite comunicații inter-ordinatoare — ei declară acum că nu au avut nevoie decît de puțină răbdare pentru a găsi cuvintele-cheie care să le permită accesul în memoria electronică vizată.

„Grupul celor 414" nu a acționat decît minat de curiozitate, dar urmele efracțiunii lor erau vizibile. Astfel, într-o dimineață, responsabilul centrului informatic de la un institut de cercetări asupra cancerului din New York a descoperit că dosarele a numeroși pacienți căzuseră într-o „pană" inexplicabilă în timpul nopții. Încercînd să determine cauzele incidentului, el și-a dat seama cu uimire că pagini întregi de la contabilitate fuseseră șterse. „Grupul" „spărsese" de 80 de ori memoria ordinatoarelor de aici...

Securitatea federală a S.U.A. — F.B.I. — a intervenit, la rîndul său, în momentul în care puștii au făcut, nici mai mult nici mai puțin, decît o incursiune în memoria ordinatorului aflat la laboratorul de armament nuclear din Los Alamos. Și responsabilii acestui laborator, care lucrează pentru apărarea națională a S.U.A., au descoperit cu stupoare că ordinatoarele lor, vizitate de mai multe ori de „pirații" de informatică, nu mai ascundeau nici un secret.

Pentru autorități nu este deloc vorba de o glumă ce poate fi trecută cu vederea. Incursiuni ca cea de la centrul din New York ar fi putut șterge, într-adevăr, din memoria ordinatorului, dosare ale unor pacienți sau să le modifice, riscînd astfel să provoace erori în administrarea tratamentului. „Grupul celor 414" s-a apărat **de acuzația că ar fi „jefuit"** cea mai mică informație. Ei au aruncat blamul asupra fabricanților și utilizatorilor de ordinatoare, subliniind că sistemele de securitate ale acestora ar fi practic inexistente. Băieții au afirmat cu tărie că nu este nevoie decît să fii foarte inteligent pentru a face ceea ce au făcut ei. Această afirmație conține mult adevăr. Pentru că experții înșiși estimează că, investind puțină răbdare și timp, „Grupul celor 414" poate fi imitat. „Dacă niște copii dispunînd de resurse limitate au putut face așa ceva, ne putem întreba ce ar putea să realizeze niște oameni rău intenționați, care dispun de mijloace importante în acest domeniu", afirmă neliniștit Joseph Weizenbaum, profesor de informatică la Massachussets Institute of Technology. Un alt expert, dr. Martin Hellman, de la Universitatea din Stanford, se declară preocupat de insuficientele măsuri existente pentru asigurarea securității informaticii. „E ceva asemănător cu lăsarea cheii de contact în mașină", le explică el celor uimiți de a-și vedea ordinatoarele... vizitate.

Pericolul, s-a subliniat cu acest prilej, nu vine numai din exterior, ci, cel mai adesea, de la angajații unei întreprinderi, care au frecvent acces la codurile de intrare și pot astfel „fura" ordinatoarele: frauda electronică în S.U.A., după unii experți, s-ar ridica în fiecare an de la 100 milioane la mai multe miliarde de dolari.

Realitatea pare să se învecineze cu ficțiunea în situațiile relatate. Dezvăluirile publice cu privire la activitatea „Grupului celor 414" au contribuit la turnarea, în S.U.A., a unui film de mare succes, „Wargames", ai cărui eroi se joacă într-un mod asemănător. Dar, în film, „piratul", tot un adolescent, „cade" pe un ordinator al Pentagonului ce comandă lansarea de rachete nucleare, împiedicînd astfel declanșarea celui de-al treilea război mondial și salvînd omenirea de la pieire. Isprăvile băieților din Milwaukee nu au căpătat această dimensiune apocaliptică, dar ele au incitat pe foarte mulți utilizatori de ordinatoare să amelioreze sistemele de protejare ale mașinilor lor, atrăgînd atenția asupra vulnerabilității acestora.

DOINA FRUNTELATĂ

Din misterele New York-ului

Jack Holiday, proprietarul firmei „Sky Control Inc", din Sun Valley, statul California, specializată în desfacerea produselor industriei aviatice, s-a deplasat la Centrul comercial mondial din New York pentru o întîlnire discretă. Aici și-a fixat o întrevedere cu doi agenți secreți din Republica Sud-Africană. Firma sa avea de vînzare șapte elicoptere de luptă. El a aflat că R.S.A. este dornică să achiziționeze asemenea aparate (Acestea urmau să fie folosite în vederea înăbușirii acțiunilor de protest ale populației de culoare majoritare împotriva politicii de apartheid, de descriminare rasială promovate de autoritățile sud-africane). Tîrgul trebuia făcut în cea mai mare taină, deoarece Congresul S.U.A. a interzis din 1963 vînzarea de echipament militar american, inclusiv elicoptere de luptă regimului rasist de la Pretoria. Locul cel mai adecvat pentru o asemenea tranzacție era New York-ul, ce a devenit un veritabil centru pentru traficul ilegal de arme și echipament militar. Acest lucru s-a datorat poziției sale de important nod comercial în care sosesc mari cantități de mărfuri pe mare sau pe calea aerului. La întîlnirea amintită s-au prezentat cu punctualitate două persoane. Una dintre ele s-a recomandat drept un avocat trimis de serviciul secret din R.S.A., iar cealaltă persoană drept ofițer sud-african. În urma negocierilor purtate, Jack Holiday a căzut de acord să vîndă cele șapte elicoptere neînarmate, dar pe care se puteau monta cu ușurință arme, precum și piesele de schimb necesare, pentru suma de 2,2 milioane dolari. De remarcat că firma amintită a achiziționat, la rîndul ei, elicopterele acestea contra sumei de 150 000 de dolari. Dar cînd totul părea aranjat cei doi negociatori sud-africani și-au dezvăluit adevărata identitate; erau agenți ai serviciului vamal american. Ei au avut grijă să înregistreze toate convorbirile purtate cu Holiday, care a fost, apoi, deferit justiției pentru vînzare ilegală de arme.

Tot la New York, aceiași agenți ai serviciului vamal, care s-au dat din nou drept reprezentanți ai serviciului secret sud-african, au arestat, în aceleași condiții, pe Gideon Schiff din Toronto, Canada, și pe un inginer cu cetățenie britanică avînd un apartament în marea metropolă americană. Gideon Schiff și-a dat acordul să asigure transportarea secretă a șapte elicoptere spre Africa de Sud contra sumei de 500 000 de dolari. Gideon Schiff a fost arestat în timp ce încasa 250 000 de dolari. Agentul vamal american, care avea asupra lui un casetofon mascat, l-a mai întrebat o dată pe Gideon Schiff înainte de a-și dezvălui identitatea: „Ești sigur că vei putea asigura transportul elicopterelor pînă în Africa de Sud, deși acest lucru este ilegal?". „Desigur, nu vă îngrijorați", a răspuns Schiff. „Am mai făcut acest lucru și înainte". Inginerul britanic s-a angajat, la rîndul său, să asigure transportul ilegal de elicoptere între Los Angeles și Africa de Sud pentru 2 milioane dolari. El a fost arestat într-o cameră de hotel în timp ce primea un aconto de 5 000 de dolari. Și iată cum, în cel mai adînc mister, traficanții de arme din New York caută să se îmbogățească tot mai mult vînzînd, ilegal, armament contra unor sume foarte piperate. Sînt arme adeseori folosite în conflictele ce se desfășoară în lume și cărora le cad victime numeroși tineri.

TUDOR PRELIPCEANU

Între cele două desene există șapte deosebiri. Vă invităm să le descoperiți.

Noi metode de restaurare Cubul Rubik

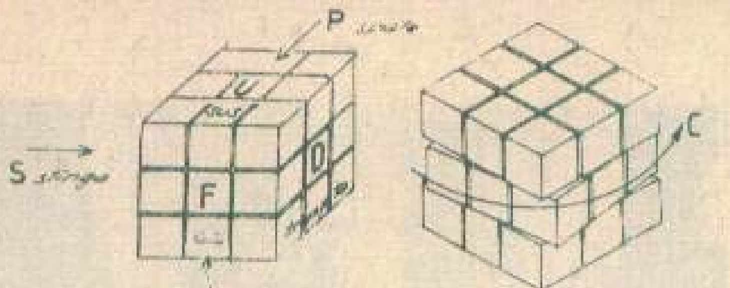
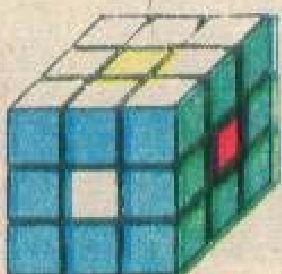
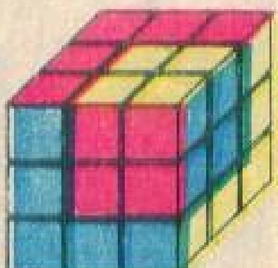
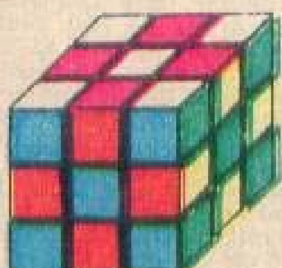
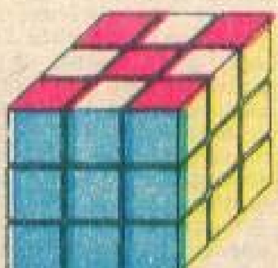

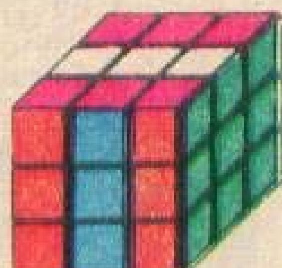
Fig. 1 Fig. 2

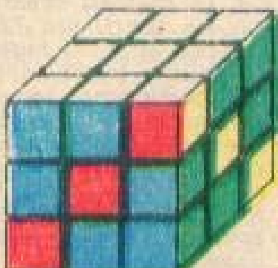

Fig. 3

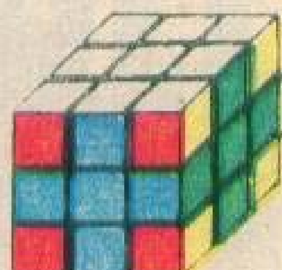

Fig. 7

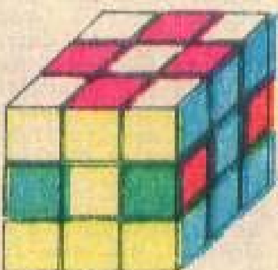

Fig. 4

Fig. 8

Fig. 5

Fig. 9

Fig. 6

Fig. 10

Notații : Cele șase fețe ale cubului se notează ca în figură : fața = F, stînga = S, dreapta = D, spate = P, sus = U, jos = J.

Centrul fețelor este fix, deci el ne arată culoarea pe care o restaurăm pe fața respectivă. Colțurile le identificăm prin trei litere (FUS, FUD etc.), iar muchiile prin două (FU, FD, DP etc). Rotirea cu 90° a unei fețe în sensul acelor de ceasornic se notează cu litera corespunzătoare feței respective (F,U,D etc.), iar rotirea inversă cu F',U',D' etc. Rotirea feței cu 180° se notează cu F^2,U^2,D^2 etc.

Există mai multe metode de a aranja cubul ; aici vor fi analizate trei dintre acestea și anume :

1. Restaurăm mai întîi piesele de mijloc (muchiile), după aceea colțurile.

2. Pe etaje.

3. Restaurăm mai întîi colțurile și apoi piesele de mijloc.

Metoda 1. În prima etapă a acestei metode vom duce la locul lor toate muchiile și le vom orienta. Vom obține pe fiecare față cîte o „cruce" de culoarea feței pe care se află.

1. a. Muchiile primei fețe pot fi aduse la locul lor (orientate) cu ușurință, de aceea nu sînt necesare formule speciale pentru aceasta.

1. b. Urmează felia de mijloc. Vom ține cubul în aceeași poziție, cu „crucea" făcută în sus. Undeva pe fața J vom căuta piesa FD. Dacă se află cu culoarea F în jos, rotind fața J o vom aduce în poziția JF și aplicăm D'JD. Dacă se află cu culoarea D în jos, o vom aduce în DJ și vom aplica FJ'F'. Rotind cubul în mînă în jurul axei UJ, repetăm operațiunea pînă vom avea felia de mijloc aranjată.

Se poate întîmpla ca 1, 2, 3 sau chiar 4 piese ale etajului de mijloc să ocupe un loc potrivit pe acest etaj (deci nu se află pe fața J) sau să ocupe un loc bun, dar incorect orientat. În aceste cazuri piesele respective se înlocuiesc cu orice altă piesă de pe fața J aplicînd una din formulele de mai sus, după care le introducem în centura de mijloc la locul potrivit, în orientarea corectă.

1. c. Trecem la ultima față. Răsturnăm cubul cu fața U în jos. Va trebui să aranjăm muchiile de pe fosta față J, care acum va fi fața U. Rotind această față, încercăm să aducem o muchie la locul ei (nu ținem cont de orientare). Fie această piesă UD, iar celelalte trei (UF, US, UP) trebuie schimbate între ele. Dacă schimbarea ciclică cere sensul acelor ceasornicului, vom aplica : PUSU'S'P', iar pentru schimbarea inversă aplicăm PSUS'U'P'.

Dacă prin rotirea feței U nu reușim să aducem o singură piesă la locul ei, înseamnă că ori avem toate mijloacele bine poziționate (deci nu vom aplica nimic), ori vom avea două piese la locul lor (US și UD sau UF și UP). În acest caz aplicăm una din formulele de mai sus, după care încercarea noastră va reuși și folosim metoda descrisă.

1. d. Orientăm acum aceste patru muchii, două cîte două, $F'US'USU'FU'$ orientează piesele din poziția UD și UF, iar aplicînd $F'US'U^2SU'FU^2$ se orientează FU și UP. Muchiile fiind poziționate și orientate corect, ne ocupăm în continuare de cele opt colțuri.

1. e. Aplicînd $U'D'USU'DUS'$ vom schimba între ele colțurile USP, FUD și FUS, în sensul acelor de ceasornic. Aplicînd $U'DUS'U'D'US$, se schimbă între ele colțurile FUS, FSJ și FJD în sensul invers acelor de ceasornic. Cu **puțină fantezie** și o strategie corectă, din cîteva mutări colțurile vor fi la locul lor. Este indicat ca prin mișcări pregătitoare să aducem colțurile în poziția pe care o cere formula, cu condiția ca după aplicarea ei să rearanjăm cubul. Aceste mișcări pregătitoare ne ajută ca printr-o singură aplicare a formulei să ducem uneori chiar trei colțuri la locul potrivit.

1. f. Pentru orientarea colțurilor trebuie să observăm că, aplicînd formulele din 1. e, una după alta pentru aceleași colțuri, acestea vor reveni la locul lor inițial, dar două din ele cu orientări schimbate. Acest fapt poate fi folosit la orientarea colțurilor. Pentru a roti cu 120° colțurile FSJ (în sens invers acelor de ceasornic) și FDJ (în sensul acelor de ceasornic), aplicăm $U'DUS'U'D'US$, rotim cubul în mînă cu 90° în așa fel ca fața F să devină U și aplicăm $U'D'USU'DUS$.

Pentru a ușura memorarea formelor de la 1. e, trebuie să observăm că ele se împart în două părți asemănătoare $U'D'US$ și $U'DUS'$.

Metoda 2. Aranjează cubul „pe etaje", începînd cu aranjarea muchiilor de pe fața U și a feliei de mijloc, la fel cum am procedat în metoda anterioară.

2. a. Vom duce acum la locul lor colțurile feței U (USF, UFD, UDP și USP). Avem de-a face cu trei cazuri:

▪ Colțul FUD se află în SFJ, cu culoarea U pe fața F (spre noi). Aplicînd $D'F^2P'F^2PD$, el va ajunge la locul lui, orientat corect.

▪ Colțul FUD se află în JDP cu culoarea U pe fața D. Vom aplica $FP^2SP^2S'F'$.

▪ Colțul FUD se află în FDJ cu culoarea U pe fața J. Vom aplica $(FJF'J')^3$.

Dacă al patrulea colț de pe fața U va fi la locul lui, dar greșit orientat, îl vom înlocui cu un colț de pe fața J (aplicînd unul din cazurile anterioare), după care procedăm ca în 2. a. Ca rezultat vom avea două etaje aranjate. Dacă unul sau mai multe colțuri ale feței U se află la locul lor, dar sînt orientate greșit, sau nu se află la locul lor, dar sînt pe fața U, le vom înlocui cu un alt colț de pe fața J cu ajutorul unuia din cele trei cazuri, după care procedăm ca în 2. a.

2. b. Întoarcem acum ultimul etaj cu fața în sus. Aducem muchiile lui la locul lor ca la 1. c. Pentru orientare procedăm astfel: notăm cu C rotirea centurii (felia de mijloc) cu 90°, în jurul axei UJ, în sens invers acelor ceasornicului (privit de sus). Mișcarea este echivalentă cu UJ' urmată de rotirea întregului cub cu 90° (fig. 2). Pentru a reorienta zona UD, aplicăm $(DC)^4$. Fără a modifica poziția cubului în mînă, rotim fața U în așa fel încît o altă piesă neorientată să ajungă în poziția UD, o orientăm ca mai înainte și apoi readucem fața U în poziția corectă. Repetăm acest procedeu de cîte ori este nevoie. (Atenție, unele piese aranjate **mai înainte** se strică **temporar**, dar în final revin la **locul** de plecare!).

2. c. Colțurile **feței U pot** fi duse la locul lor cu **metoda** descrisă în 1. e. **Orientăm** colțurile ca la **1. f.** Fiind vorba de colțuri aflate pe aceeași față, ele pot fi orientate cu o **metodă** mai ușor de reținut. Întîlnim trei cazuri:

▪ Un colț trebuie rotit spre stînga, celălalt la dreapta. Aplicînd $(JDJ'D')^2$ se rotește colțul UDP spre stînga cu 120°. Fără a schimba poziția **cubului**, rotim fața U, aducem celălalt colț în UDP și **aplicăm** $(DJD'J')^2$. Colțul din UDP se întoarce spre dreapta cu 120°. **Operațiunea** fiind terminată, readucem fața U în poziția inițială.

▪ Dacă trebuie să rotim trei colțuri la stînga, **aducem** pe rînd aceste colțuri în poziția UDP (rotind fața U fără a mișca poziția cubului în mînă) și aplicăm de fiecare dată $(JDJ'D')^2$.

▪ Procedăm la fel atunci cînd trebuie să rotim trei colțuri la dreapta, cu diferența că vom aplica $(DJD'J')^2$.

Dacă avem de rotit două colțuri la dreapta și două la stînga, vom folosi de două ori primul caz din **2. c.**

Metoda 3. Aranjează mai întîi colțurile apoi muchiile cubului. Ea este ceva mai lungă decît celelalte două, dar ne pune în fața unor probleme noi.

3. a. Fără nici o formulă, din cîteva mișcări, ducem la locul lor orientate **corect** colțurile feței U. **Răsturnăm** cubul cu fața J în sus. Rotind potrivit noua față U, cel puțin unul din colțurile ei va putea ajunge la locul său, iar pe celelalte trei le aranjăm prin metoda descrisă în 1. e. Orientarea lor se face ca **la 2. c.**

3. b. Urmează să ducem la locul lor cele 12 muchii și în final să le orientăm. Următoarele formule permută muchiile fără a deranja colțurile: $U'D'SF^2DS'U'$ duce JF în UD, UD, în US și US în JF. $UD'SF^2DS'U$ permută aceleași piese dar în sens invers. $UDPSFU'F'S'P'D'$ duce FD în UD, UD în UF și UF în FD, $U'F'S'P'D'UDPSF$ schimbă ciclic aceleași muchii în sens invers. Aplicînd $(D^2F^2)^3$, UD își schimbă locul cu DJ și UF cu FJ.

Înainte de aplicarea acestor formule (suficiente pentru a duce muchiile la locul lor) este nevoie de cele mai multe ori să facem mișcări pregătitoare pe care trebuie apoi să le „anulăm" pentru a rearanja cubul. Ținînd cont de numărul mare de poziții posibile pe care le pot ocupa muchiile, este greu de indicat o mulțime rezonabil de mică de asemenea mișcări preliminare.

3. c. Orientarea muchiilor se poate face ca la 2. b. sau cu formula $D^2F^2D^2F^2DU'D^2UFDUF^2U'F$ care orientează muchiile UF și UD.

Cubul Rubik pune multe alte probleme interesante. De exemplu, pe fețele sale pot fi executate cîteva modele decorative, pornind din poziția inițială sau de la o configurație oarecare, sau trecînd de la un model la altul. Folosind formulele anterioare sau altele asemănătoare, cititorul va găsi desigur calea spre configurațiile prezentate în figurile 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Succes!

(Din revista „Știință și tehnică" nr. 7/1983)

ÎN ANTICAMERA BATALIONULUI DE ELITĂ

de GHEORGHE PĂUN

— Intră ! răspunse din obișnuință maiorul ușoarelor ciocănituri în ușă și continuă să privească ecranele împreună cu operatorul de serviciu. Nemișcarea celui pătruns în cameră îl intrigă însă. Întoarse capul și rămase holbat. O mînă uriașă, cu gheare, cu o mulțime de gheare ascuțite, îl strînse parcă brusc de stomac. O durere surdă îi încleștă maxilarele. Scoase un hîrîit întretăiat și încercă să se ridice. Nu avu timp. Se încovoie peste spătarul scaunului ca o haină aruncată în grabă, cu mînecile atîrnînd, stătu cîteva clipe în cumpănă, apoi se prăbuși cu scaun cu tot. Operatorul se roti spre el, spre ușă, mai apucă să înregistreze vizual, fără a le pricepe, literele de pe uniforma celui intrat — SUBIECTUL 419 — și apoi...

★

Urmăritorul s-a oprit. Fumează. S-a așezat pe un pietroi, și-a scos cizmele, le-a îndreptat spre soare, cu turetcile întoarse, și-a aprins o țigară și fumează. Liniștit. Obosit. Arma nu i se vede, dar e sigur la îndemînă. Pregătită. Să mișc numai, să scot capul din ascunzătoare și imediat o va ațînti spre mine. E destul de departe, probabil că n-o să mă nimerească, dar va trage, oricum va trage, din instinct, pentru exercițiu. De plăcere. E un luptător desăvîrșit. Răbdător și inventiv. Greu să-i scapi. Mai ales acum, după ce... Am ratat ca un neghiob. El nu va rata. E în stare să stea acolo pînă o să crăp de foame, pînă o să înnebunesc și o să-l rog eu însumi să tragă, să se încheie o dată tot coșmarul. „O să supraviețuim, v-o promit. Noi vom fi printre ultimii zece. Vom fi omologați". Canalia! Colotul ! L-am crezut, primele zile l-am crezut. Pentru că era într-adevăr potrivit pentru un șef, cîștigam de fiecare dată. Speranța și încrederea ne dădeau o adevărată frenezie, era ca la vînătoare, ne străluceau ochii înaintea atacurilor, ne venea să chiuim, să tragem în copaci, în pietre, să ne descărcăm nerăbdarea, o parte din ea măcar înainte de a-i zări pe adversari. N-o făceam ca să nu ne trădăm, învățasem repede legile întrecerii, dacă voiam să rămînem printre ultimii zece trebuia să le respectăm, să-l ascultăm pe șef, să fim una cu pămîntul, cu iarba, șopîrle să fim, invizibili și necruțători, să apărem în spatele adversarului atunci cînd acesta se așteaptă mai puțin, să-l...

A dispărut ! Nu mai e pe piatră, a dispărut ! Vine spre mine probabil. Din stînga ? Din dreapta ? Cine poate ști din ce parte va veni... Poate chiar din spate, deși pe povîrnișul pleșuv al dealului e mai greu să... L-aș auzi, l-ar demasca pietrele. Se ascunde probabil printre tufișuri, pe burtă, ca o șopîrlă se tîrăște,

încet, metodic, centimetru cu centimetru, pas cu pas, are destul timp, știe că n-am cum să scap, n-am pe unde fugi, am intrat singur în capcană, n-am bănuit că valea se înfundă în izvorul ăsta blestemat, credeam că defileul are și o ieșire... m-a încolțit aici și m-a păcălit, ca pe un ageamiu m-a păcălit, coiotul !, parcă n-aș fi luptat alături de el, parcă nu i-aș fi cunoscut metodele, abilitatea, necruțarea... și țigara fumată pe pietroi, cizmele scoase ca pentru a-și aerisi picioarele, toate au fost păcăleli, momeală, să-l cred obosit, sătul de-atîta fugă, să-l scap o clipă din ochi, să dispară, să nu știu din ce parte vine, iar el să vină din toate părțile împreună cu frica mea, cu încredințarea că chiar poate veni din toate părțile, să-l simt, cu stomacul, cu șira spinării, cu greața din stomac și cu furnicăturile care-mi curentează șira spinării la gîndul că fasciculul ucigaș al armei lui pe acolo va trece, prin stomac și printre vertebre, dintr-o parte în alta, flacără invizibilă și necruțătoare... îl simt, îl aud, fiecare foșnet vine dinspre el, fiecare fir de iarbă îndoit de genunchii și de coatele lui în șerpuirea-i implacabilă spre mine se aude pîrîind, urechile îmi țiuie de încordare și de spaimă, sînt în întregime un arc de oțel strîns în pumn pînă la capăt, la prima ramură care se va mișca, la prima lucire a unei arme, a unei frunze strălucind precum buza unei arme, mă voi destinde, voi sări într-o parte, în oricare, ca un arc scăpat din pumn voi sări, încercînd să evit săgeata de foc, încercînd să mai cîștig o secundă, o fracțiune de secundă, măcar să mor încercînd, oricum în clipa următoare, spre finalul saltului, în cădere, „atunci cînd viteza scade, iar echilibrul este precar" — ne instruia chiar el la început, acum cîteva zile, de fapt — atunci voi fi ars în șira spinării, perforat instantaneu de un fulger filiform care va înceta să mai existe exact în acel moment, voi cădea, voi mai mișca poate de cîteva ori mîinile, pleoapele îmi vor tremura dezvelindu-mi ochii întorși deja spre înăuntru și gata, pentru mine testul se va sfîrși, un candidat mai puțin, cu atît mai bine pentru ceilalți, cu atît mai bine pentru urmăritor...

În stînga !... sclipirea !... sar... fulgerul !!...

★

Se trezise rebegit, ud de rouă, cu spatele rece, rotise dezorientat privirea neînțelegînd ce e cu el, de ce doarme acolo în iarbă, într-un loc necunoscut, un luminiș înclinat de pădure, ce e cu uniforma aceea verzuie, de camuflaj, cu sacul... arma... aha, arma !... își scuturase febril capul chinuindu-se să devină cît mai repede lucid... era vital, trebuia să devină imediat lucid, în orice clipă, din orice direcție... un concurent... Apucase arma și scrutase cu îndîrjire fiecare tufă, fiecare umbră. Nimic. În ceața alburie a dimineții nu mișca nimeni, nu se zărea și nu se auzea nimic suspect. Țipătul înalt al unei păsări și atît. Își săltase sacul pe un umăr, și se furișase rapid, mergînd aplecat, cu pași mari, printre tufișuri. Crengile îl plesneau peste obraji, trezindu-l pe deplin. Făcuse un ocol larg împrejurul luminișului, pentru a se asigura că nu-l pîndește nimeni. Cu arma mereu pregătită, cu urechile ciulite, crispat, gata să tragă, să se arunce într-o parte, să supraviețuiască. Nu zărise pe nimeni și se liniștise. Se așezase într-o văgăună, o mică grotă ascunsă sub crengile țepoase ale unor arbuști al căror nume nu-l știa, își ținuse o vreme răsuflarea ascultînd foșnetele amorțite ale pădurii, apoi deschisese sacul. Haine de schimb, mîncare pentru patru-cinci zile, cel mult o săptămînă, cîteva încărcătoare pline. „Dar dacă nu se termină într-o săptămînă ?" se alarmase el atunci. „Testul va fi foarte greu", fuseseră preveniți. „Dușmanul n-o să vă aștepte cu flori. Trebuie să vă obișnuiți. Să vă obișnuiți să trăiți. Eficient. Numai cei mai buni vor fi trimiși în sud. Nu ne putem permite nici o slăbiciune, nici o scăpare. Ați dorit să intrați în batalionul zero, trebuie să fiți demni de el. Capabili de misiuni speciale. Pentru elită. Încă vă mai puteți răzgîndi..." Înainte de a intra în poligon îl mai întrebaseră o dată, personal, dacă dorea să meargă pînă la capăt. Sigur că dorea. Întrebarea era formală, o simplă verificare de rutină, repetată celor din generația lui din inerție. Fusese creat pentru a deveni luptător de elită, știau deja asta din primele clipe de conștientizare, ar fi fost o adevărată rușine pentru Producător ca un subiect menit luptei să refuze lupta. Fiecare fibră, fiecare celulă a corpului, fiecare neuron fuseseră selecționate și programate pentru asta, iar probabilitatea ca întregul să dorească altceva era nulă. Mai ales că fuseseră fasicionați din celulele unor militari de carieră. Și pentru a elimina orice neîmplinire, orice imperfecțiune, orice îndoială, exista testul. Testul supraviețuirii. Anticamera batalionului de elită.

Auzise foșnete și firul amintirilor i se rupse. Foșnete și șoapte. Deci luptători ! Își luase la repezeală sacul și se prelinsese printre ramuri, în direcția zgomotelor. Va trage primul, era decis, va supraviețui, își auzise adversarul, avea un avantaj decisiv asupra lui. Nu-i venise să creadă... Șase luptători, în șir, cu armele pregătite, se deplasau aproape neauziți printre copaci. Păreau a urmări pe cineva. Cel vînat nu se vedea, era probabil mai departe, de-asta își permiseseră să vorbească, he, he, șase deodată, asta era o șansă serioasă pentru el... șase adversari mai puțin... va supraviețui... Își îndreptase arma spre ei, șase apăsări pe trăgaci, atîtea îi trebuiau, șase fascicule subțiri, aproape invizibile, și gata. Își imagina uimirea victimelor, căderea, armele pierdute în iarbă, sacii rostogoliți, va rămîne în tufiș, nu aici, mai încolo, poate l-a văzut cineva, va rămîne o vreme în tufiș, apoi, din cîteva mișcări, va sălta un sac sau doi și va dispărea în pădure. Cu hrană și muniții suplimentare, he, he, va supraviețui, era sigur. Pusese degetul pe trăgaci, era gata să apese cînd... „Stai liniștit, dacă nu vrei să te elimin ! Pune arma jos și ascultă !" Se întorsese încet, neîncrezător. Un tip vînjos, neras, țintea spre el, spre frunte

parcă, fruntea începu să-l frigă, de la numai cîţiva metri. „Ştiam că eşti pe undeva pe aici şi am vrut să te scoatem la lumină. **Grupa mea** nu piere aşa uşor, te-ai bucurat prea devreme. Lasă arma, ţi-am spus! Dacă o atingi... Îţi fac o propunere, am văzut că te pricepi: vino cu noi. Sîntem şapte, cu tine opt. Vom supravieţui. Noi vom fi printre ultimii zece. Îţi promit. Trebuie doar să mă asculţi. Vorbeşte!" Nu avusese de ales. Intrase în ceată şi nu făcuse rău. În trei zile au pierdut un singur tovarăş, iar ei au eliminat vreo douăzeci şi ceva de candidaţi. Aveau într-adevăr şanse să rămînă printre ultimii zece. Mai ales că şeful avea vocaţie de conducător, vocaţie de vînător, găsea de fiecare dată soluţia cea mai sigură de eliminare a unui adversar. Şi, cum avantajul numeric era de partea lor, cei urmăriţi nu aveau scăpare. În a patra zi pierduseră încă doi oameni. Dispăruseră pur şi simplu în pădure. „Au dezertat, probabil", scrişnise şeful. „Dacă-i prind, îi ucid". În ziua următoare dispărură alţi doi. Se înjumătăţiseră. Fără luptă. Erau şi din ce în ce mai rare luptele, mai rari adversarii. Testul intrase în faza finală, putea să se încheie de la o zi la alta, probabil că nu mai rămăseseră mai mult de cincisprezece-douăzeci de candidaţi la batalionul de elită. Supravieţuise! Oricum, era pe aproape. Avusese dreptate şeful, în grup era mai uşor. Deşi, iată, cinci dintre ei dispăruseră. În seara celei de-a cincea zile erau palizi cu toţii. Tăceau. Cu armele pe genunchi. Îndreptate spre camarazi. Cui îi va veni mîine rîndul? Nu credea nimeni în dezertare. Înainte de a se separa de ei, disidenţii ar fi tras, i-ar fi ucis, pentru a-şi mări şansele. La ce bun să fugă? De ce să continue pe cont propriu, cînd în ceată reuşiseră pînă atunci să supravieţuiască?... Şi încă doi cîte doi... Fără luptă, fără adversari... Şeful le spusese că au dezertat. Era ciudat că tocmai şeful spunea asta... Doar dacă...

Fugise. În timp ce stătea de pază îşi eliminase coechipierii, îşi luase sacul şi dispăruse în noapte. Trei fascicule rapide şi atît. Nici măcar un ţipăt. Cu trei mai puţin. El va rămîne, va supravieţui. Aşa gîndise atunci. Nu fugise prea departe. Se ascunsese în iarbă şi stătuse minute în şir la pîndă. În aşteptarea celor care, poate, îi urmăriseră şi puteau acum să-l elimine şi pe el, tocmai acum, cînd făcuse încă un pas spre batalionul de elită. Adormise. O eroare fatală altădată, o mare şansă atunci. Pentru că tîrziu, spre dimineaţă, şeful se ridicase, pur şi simplu se ridicase din locul în care zăcuse — se prefăcuse, desigur —, îşi luase arma şi sacul şi se aruncase brusc printre tufe, înghiţit de întuneric. Nu-l lovise? Era rănit numai? Era imun, nu putea fi ucis cu o asemenea armă? Nu avea timp de întrebări. Cu şeful nu era de glumit. Porni în urma lui. Cea mai bună soluţie. Îşi abandonă după cîţiva paşi sacul, îl încurca, îşi păstră doar un încărcător, la brîu, şi arma. Nu-l mai trebuia nimic altceva decît arma. Nu mai erau, nu puteau să mai fie prea mulţi candidaţi. Supravieţuitorii. Cîştigătorii testului. Elita. Îl urmărise pe şef toată noaptea. După foşnete, după intuiţie, la întîmplare uneori. Fără greş însă. Toată pădurea o bătuseră, de la un capăt la altul, fără a se opri o clipă măcar. Mereu în urma lui, dar fără să-l ajungă. Îl zărise abia în zori, cînd roua începuse să se albească şi-n aerul rece ţipau primele păsări. Îl zărise şi-l pierduse în aceeaşi clipă. Nu avusese timp să tragă. De-atunci nu-l mai aflase. Pînă spre amiază, cînd în tulpina copacului de care stătea rezemat, la cîteva degete de tîmpla lui, apăruse brusc o gaură fumegînd uşor. Se aruncase instinctiv pe burtă şi chiar în timp ce cădea o nouă gaură apăruse în copac. Se rostogolise cîţiva metri şi se prăvălise apoi dincolo de un dîmb, la adăpost. Scăpase. Pentru moment. Îi tremurau picioarele de efort şi de spaimă. În cădere pierduse arma. După cîteva minute de pîndă pornise în direcţia ei, alunecînd neauzit, imperceptibil, printre firele de iarbă. N-o ajunsese. Un fascicul prelung o lovise la nici un metru de el, topindu-i o porţiune de ţeavă. Se ridicase atunci şi o ţîşnise printre tufişuri, în salturi disperate, ascunzîndu-se după copaci, tîrîndu-se prin locurile mai deschise. Spre tabăra de noapte, spre armele camarazilor ucişi. Cu şeful după el. Îl auzea fugind la fel de neglijent prin pădure, urmărindu-l, prea departe pentru a-l putea lovi, dar nu într-atît încît să nu-l audă, să nu-l simtă. Alergaseră aşa toată după amiaza. Pînă în defileu.

Pînă acum...

Subiectul 419 căzu strîmbîndu-se, fulgerat în pîntec, şi se izbi cu faţa de pietrişul izvorului. Printre flăcările durerii continuă rememorarea scurtei sale vieţi, retrăind clipele dinaintea loviturii, şeful fumînd, cizmele puse la soare, sclipirea dintre frunze, saltul... Aici filmul se întrerupea, trecutul lui, atîta cît era, se încheia. Îşi duse gemînd mîna la rană. Sîngele i se revărsase pe şold, pe pîntec, printre picioare. Desprinse încărcătorul de la brîu şi-i dădu drumul în apă. Era strîmb, fasciculul ricoşase din el pe lîngă stomac, îl perforase spre stînga, pieziş, printre piele şi muşchi, şi se pierduse în iarbă. De pe încărcător, apa desprindea firicele roşii pe care le subţia apoi din ce în ce mai mult pînă ce dispăreau. Îşi lăsă şi mîna în apă. Răceala ei îi făcea bine. Bulgărele de lut pe care îl avea parcă în locul creierului se uşură încet-încet şi dispăru. Îşi apăsă palma udă pe frunte. Încercă să gîndească, să evalueze situaţia. Rana era gravă, dar nu mortală. Scăpase. Doar dacă şeful nu era cumva pe aproape, pîndindu-l, ţintindu-l. Se ridică greoi, într-un cot, în genunchi, în picioare. Răsturnat peste o tufă de măceş, pe spate, şeful arăta soarelui în scădere faţa diformă, străpunsă în două locuri. Cineva îl lovise şi pe el. Cine? Nu mai avea importanţă. Porni clătinîndu-se în josul firului de apă, era probabil singura ieşire din poligon, gîndi, şi acesta era singurul lucru pe care-l mai avea de făcut... Să iasă şi să...

★

Subiectul 419 deschise ochii. Îi roti în toate părţile încercînd să se dezmeti-

cească. Cabluri multicolore, panouri cu beculețe, neoanele înșirate pe tavan. Nu putea mișca nici miinile, nici picioarele. Săltă cu greutate capul. Alături era un alt candidat, tot legat și tot cu o mie de electrozi fixați de țeastă și legați cu o mie de fire de panourile cu beculețe pilpiitoare. Și mai departe un altul. Un șir de paturi aliniate. Întreaga sală era plină cu candidați întinși în paturi, legați, gemind, bolborosind, încercînd să se miște, luptînd. Își aminti. Sala de antrenament. Testul. Simulatoarele. Poligonul. Percepu clar arsura din pintec, de deasupra șoldului sting. Intrigat, privi neincrezător uniforma curată, întreagă, fără nici o gaură. Doar arsura exista. Durerea. Și oboseala. Trăise cu intensitate testul, acțiunea pompată în el de monitoare fusese luată în serios de creierul suprasolicitat, celulele luptaseră, da, luptaseră cu adevărat, pentru supraviețuire, pentru viață. Rămăsese oare printre ultimii zece ? După ce să-ți dai seama ? Beculețele vecinilor pilpiiau la fel, toți se zbăteau în legături, deci toți erau vii, în acțiune încă. Adică toți au supraviețuit?! Toți cred asta, visează asta, iar cînd se vor scula vor revendica un loc în batalionul zero ?! Sau poate că beculețele spun altceva, cei care urmăresc testul știu care sînt apți și care nu, care au supraviețuit cu adevărat și care nu. Curios era că doar el se trezise... Ce-o fi vrind să însemne asta ? De bine sau de rău ? Hotărî să se dezlege. Încă nu era complet limpezit, ceața trăirilor comandate de calculatoare încă-i mai stăpînea creierul, dincolo de ideea de a se dezlega nu se mai afla mare lucru, doar dorința vagă de a întreba pe cineva dacă a trecut testul, dar pe cine ? unde ?... Bineînțeles că brățările care-i înconjurau miinile și picioarele nu cedară nici unui efort. Se zbătu citeva minute în zadar. Își descoperi însă la șold arma. O fi încărcată ? Erau echipați ca pentru poligon — he, he, poligonul, rise el greoi —, probabil că arma funcționează, va încerca, pur și simplu va încerca. O prinse cu greutate, trăgînd de cureaua care-i intra în carne și ținti spre legătura piciorului drept. Fiss ! Atît și legătura se desprinse. Își arsese puțin și pantalonul, iar în marginea bocancului apăru un semicerc... Putea să-și găurească piciorul! La fel la stîngul... Gata picioarele. Se împinse spre capătul patului, viri bocancii printre barele de metal și apăsă cu vîrful lor, la întimplare, pe butoanele panoului din dreptul lui. Citeva se rupseră. Beculețele continuau să clipească la fel de haotic, fără noimă. Reveni pe pat. Nu putea să-și elibereze miinile, arma nu-i mai era de nici un folos, miinile erau prea aproape de pat, de o parte și de alta a corpului, cum să tragă dintr-o parte în alta ?! **Pe sub el...** Gîndul era molatic, nehotărît, gata să se destrame. Stringea maxilarele cu îndărătnicie, încercînd să dea contur ideii care-i trecuse prin minte. Da, îi trecuse o idee prin minte, o rază de lumină care se rătăcise apoi imediat în vălmășagul de ceață al neuronilor surescitați. **Să tragă pe sub el !** Asta era ! Se ridică în ceafă și călcîie. Cu miinile pe pat. Se putea trage. Nu se putea ținti însă. Așeză arma perpendicular pe corp, își săltă mîna stîngă cît putut de sus și trase. O linie maronie apăru instantaneu pe mușamaua de sub el. Vecinul din stînga gemu, ars în trecere de fascicul. Nu-l băgă în seamă. Lăsă arma în aceeași poziție și-și așeză mîna stîngă cu legătura pe linia maronie. Fiss ! și mîna era liberă ! Gemu și el în același timp cu vecinul, ars la încheietură. Superficial. Nici nu sîngera măcar.

Se ridică și își roti brațele ca să se dezmorțească. Vecinul gemu din nou și abia acum îi văzu în întregime fața. Șeful ! Gestul a fost scurt, instinctiv, un reflex. Gemetele au încetat. Cu o gaură în piept, din care se lățea floarea roșie a sîngelui, corpul șefului — subiectul 306 — se destinse, moale, inert. Se auzi un bîzîit intermitent, un semnal de alarmă probabil, apoi o ușă, niște tropăituri, voci. Subiectul 419 făcu un salt spre ieșire, era ca în poligon, ca în pădure, și din cîțiva pași dispăru la un capăt al coridorului, abia zărit de echipa de intervenție trimisă să-l anihileze. Intră în prima încăpere care-i ieși în cale.

În fața unor ecrane pe care se vedea, da, chiar sala din care fugise el se vedea pe ecrane, se aflau două persoane. Un militar în uniformă și un civil cu halat alb. Militarul — maior — se întoarse spre el și rămase holbat. Încremeni și el. Șeful ! Chipul șefului, ochii lui, trupul lui. Gestul a fost scurt, instinctiv, un reflex...

★

Trebuiau produși cîte cinci sute de soldați pe săptămînă. Atît era eficient. Economic. Optim. Atît cerea frontul din sud în șapte zile. Lipsa celor doi n-a fost însă resimțită în nici un fel. Nici n-au apărut în rapoarte. Iar din celulele maiorului au fost produși ani în șir noi soldați de elită. Identici. Perfecți. Eficienți. Singura pierdere propriu-zisă a fost operatorul, celulele lui civile nefiind indicate pentru clonare...

UN CAZ

de MIHAIL GRĂMESCU

„Încercați să vă imaginați un cal alb. Vi-l imaginați ? Dacă da, imaginea s-a fixat în dreapta memoriei dumneavoastră. Dacă, însă, calul este colorat, vă rog să fiți foarte atenți, fiindcă localizarea sa va fi cu totul alta".

1. Mă ridic frisonînd și mă duc să-mi cufund fața în cada plină cu apă. Apa s-a răcit și-mi dă spasme înghețate. Respir adînc. Apa îmi pătrunde bolborosit în plămîni. Aspir. Expir. Apa țîșnește stîrnind vîrtejuri. Aud în urechi zgomote

ciudate, reflexe înfundate ale vibrației țevilor.

Scot capul din apă. Mă șterg cu prosopul pe care mi l-a lăsat special Alice, nevastă-mea, pe suportul de lîngă lavoar. Mă întorc în cameră.

— Cum te simți ? mă întreabă Alice. Ridic din umeri. Cum să mă simt ?

— Parcă mai bine, spun.

Doar n-o să mă plîng iar că sînt înnebunit, că eram un tip tare și că mă simt vulnerabil, amețit, fără nici o perspectivă. Că mi-e frică și frig.

Mă întind pe pat. Spatele mă doare. Îmi simt burta balonată.

— Ce ți-a zis doctorul ? mă întreabă Alice.

— Ce să-mi zică ? nimic. Aiureli. Mi-a zis că nu cunoaștem nimic despre adaptare, despre variabilitate... Habar n-are nici el. Voia să mă interneze.

— Și asta ?

— Da.

— Și tu ce ai zis ?

— Am refuzat. Ce sens ar avea.

„Încercați să vă imaginați o pasăre albă, plutind pe deasupra unui crîng verde. Imaginea se înmagazinează în partea de sus a memoriei dumneavoastră.

Încercați să vă imaginați un fluture..."

2. Primele simptome au apărut cu o lună în urmă. Mă dusesem la ștrand, cu soția. Fusese o zi grozavă. O zi toridă, cu un cer de cristal străveziu. Soarele ardea teribil.

Pe drum am simțit pentru prima dată durerile. Niște dureri cumplite. În șira spinării. Nu mai reușeam să stau drept.

În noaptea aceea am avut insomnie. Eram îngrijorat. Aveam frisoane, spatele mă durea și nu puteam dormi.

— Ai făcut insolație, a zis Alice somnoroasă, de dimineață, cînd m-a văzut înlăcrămat, privind în tavan și încercînd să mă stăpînesc să nu gem de durere.

Pe atunci îmi era încă bine ! Mă mai puteam duce la serviciu. Mai puteam răspunde vecinilor la salut. Îmi era încă bine.

„Încercați să vă imaginați un pește. Un pește mic, sclipitor, cu ochi telescopici, cu aripioare și coadă stufoase, într-un acvariu mare, cu nisip auriu și corali. Imaginea se depozitează în stînga memoriei dumneavoastră.

Încercați..."

3. Cînd am făcut baie, nu știu cum mi-a venit de-am băgat capul sub apă și am respirat-o cu nesaț. Am simțit cum mă satură. Cum mă satisface. M-a străbătut un fior de plăcere de-a dreptul perversă. Nu mă îneca, nu mă sufocam, o respiram pur și simplu, ca pe un aer mai dens, temîndu-mă doar să nu dea nevastă-mea peste mine așa. Mi-era groază de reacția ei. S-ar fi speriat ? S-ar fi îngrozit ?

Auzi tu, să respiri apă, ca neoamenii ! S-ar fi scîrbit de mine ?

Cine a mai auzit așa ceva ?

„Încercați să vă imaginați că aveți o mînă sau un picior în plus. Unde îl veți plasa ? Imaginea aceasta se va fixa în partea din spate a memoriei dumneavoastră".

4. În primele zile m-am ferit să nu fiu surprins. Dădeam drumul ușurel la apă în chiuvetă cu dopul pus după care respiram, tremurînd de emoție, lichidul sățios.

După o vreme, însă, nu m-am mai putut ascunde, și, cu tot penibilul pe care îl resimțeam, i-am dezvăluit Alicei secretul meu. Nu mai suportam privirile cu care mă urmărea cînd mă strecuram către baie, cu prosopul băgat sub cămașă, sau de la baie, cu părul umed.

— Trebuie să te duci la un doctor, mi-a spus ea. Așa nu mai merge.

Am aprobat-o din cap, cu privirile-n pămînt.

— Ia ascultă, a tresărit ea, pătrunsă de o revelație bruscă, dar la serviciu cum faci ?

I-am povestit ce chin reprezintă fiecare respirație de apă, cîte eforturi și precauții, cîtă pîndă să prind momentul cînd nu e nimeni, cum trebuia să-mi ascund prosopul...

— Săracul de tine, a zis Alice. Neapărat trebuie să mergi la un doctor. Chiar acum. Te rog.

„Și acum știri : În urma cercetărilor efectuate în ultimele luni, savanții din Standfort au dat publicității o informație cu privire la o creștere nemaipomenită a radiațiilor din spectrul invizib'l. Se presupune că este vorba de o urmare a poluării straturilor înalte ale stratosferei cu freon, care a înlocuit heliul ce îndeplinea rolul de filtru în calea acestor radiații. Asistența medicală locală avertizează populația să evite expunerea directă la soare în acest an".

5. După ce i-am explicat despre ce e vorba, doctorul a vrut să-mi dea o trimitere la psihiatrie. A trebuit să-i fac o demonstrație chiar acolo, în cabinet, ca să-l conving că nu bat cîmpii.

— Nu știu ce să zic, a dat el din cap. Poate că-i de resortul endocrinologiei. Am să vă dau o internare în spital...

— Vă implor, am zis, gîndiți-vă ! Cum o să stau în starea asta în spital ? Or să mă vadă oamenii și ce-or să zică ? Uite-l pe ăla de respiră apă !" Nu ! Mai bine, mor !

— Aveți dreptate, aprobă bătrînul Arp pe gînduri. Dar ce să fac cu dumneavoastră ?

„Atenție ! Atențiune ! Locuitorii orașului sînt rugați să se prezinte în cursul următoarelor zile la un control medical în cadrul policlinicilor teritoriale de care aparțin. Atențiune ! Atențiune !"

6. — Nu vrei să te învăț niște respirații în patru timpi ? mă întreabă Nic.

Ce dracului respirații în patru timpi cînd eu respir apă ?

Am încercat să iau seara niște calmante, dar era să crăp de la ele. Și așa, în ultimele zile nu am decît 35 cu 5° C. Iar calmantele scad temperatura. În zori, Alice crezuse că am murit. Nici nu mai respiram, eram rece și rigid, pielea mi se udase. M-a pleznit cu palma pe față, mi-a pus o sticlă cu apă caldă la picioare, și după cîteva ore mi-am revenit.

7. Domnule, cu boala asta nu-i de glumit ! Trebuie neapărat să te duci la sanatoriu, spune unul dintre doctori.

— Acolo au niște condiții nemaipomenite. Au și aparatură... zice altul.

— A fost vindecat vreun caz? întreb.

Doctorii se uită unul la altul.

— Nu, spune unul dintre ei.

— Bine măcar că sînteți sinceri, zic.

8. Îmi fac valiza. Alicei nu-i convine că plec fără ea și se comportă de parcă m-aș duce-n concediu, sau cine știe unde.

— O să fie ca o vacanță pentru tine, zice ea. Ia-ți și slipii ăia noi, frumoși, sclipicioși, pe care ți i-am luat anul trecut.

O iau în brațe. Stă ca o scîndură.

— Ce ai? o întreb.

— Nimic, zice ea. Du-te! Du-te și distrează-te!

— Ei, fir-ar al dracului! zic. Atunci nu mă mai duc!

— Ba du-te! zice ea. Du-te, că or să te facă bine ăia! Om or să scoată din tine!

În sensul că eu n-am fost în stare.

O porcărie. Nici să mă conducă la tren n-a vrut.

9. Mersul cu trenul. Punga de cauciuc din care respir apă. Frînturi de imagini furate pe geam. Gara. Taxiul. Plaja. Sanatoriul. Doctorii. Internarea.

Îmi e din ce în ce mai rău. După masă mă plimb prin parc. Mîine o să încep tratamentul. Sălile de la subsol. „Acvariul de la subsol" mi-a spus doctorul.

Rezerva în care stau e dotată cu o baie. Mă bag în apă. Respir. Adorm sub apă. E pentru prima dată cînd adorm așa.

10. Cînd mă trezesc e noapte. Apa s-a răcit. Tremur.

Mă scol cu greu din cadă. Las apa să se scurgă. Aprind lumina.

Trecînd prin dreptul oglinzii mă înfior. Arăt odios. Fălcile mi-au căzut, ochii mi s-au bulbucat, pîntecele mi s-a rotunjit și prin pielea străvezie se văd intestinele negre. Sînt un monstru. Cînd mă întorc din profil observ că pielea de pe ceafă și spate mi-a făcut cute adînci, cornoase. Îmi simt mîinile grele. Cînd le ridic constat că pielea de la subsuori mi s-a lăsat și-mi atîrnă. Dacă ridic mîinile, pielea se întinde ca o pelerină.

Mă lungesc pe pat. Închid ochii.

Alice!

11. Dimineață m-au luat cu o brancardă. Nu mă mai pot mișca.

Sînt dus într-o sală de la subsol unde, în acvarii uriașe, văd evoluînd ființe bizare, cu burți enorme, străvezii. Plutesc lejer prin apa cristalină a acvariilor amenajate cu nisip și corali. Cîțiva se ridică fulgerător ia suprafață, după care se reped în jos, izbindu-se cu burțile de nisip.

Sînt dezbrăcat și aruncat într-un acvariu unde se mai scaldă trei bolnavi. Apa e călduță. Zăresc plutind prin ea purici de baltă și viermișori roșii.

— Scufundați-vă! Scufundați-vă! mă îndeamnă doctorii și asistentele. Lăsați-vă la fund!

Îmi fac semn cu mîna, ca și cum eu aș fi tîmpit și n-aș înțelege ce-mi spun.

Mă supun sfatului. Apa e ușor sălcie. Îmi umple gura, plămînii, burta. Privesc la ceilalți, care înoată slujindu-se de excrescențele de piele de la subbraț ca de niște aripi.

Apa are un gust delicios și cînd o respir îmi lasă în piept și în gură un miros intens, cunoscut.

„Sex" îmi trece prin minte.

Apropiindu-mă de înotătorii de la fundul acvariului, descopăr printre ei femeia. Pare tînără. O urmăresc. Sesizez sensul mișcărilor pe care le face. Da. Depune! Pe dumnezeul meu, depune!

Pîntecul rotund îi tresaltă în spasme îndurerate. Prin apă, pielea îi transpare trandafiriu-liliachie. Pielea celorlalți, ca și a mea, are nuanțe albastre.

Îmi trece prin minte că nevastă-mea mă așteaptă acasă, dar nu mai reușesc să resimt, cînd mă gîndesc la ea, decît o duioșie mare și nostalgică.

Femeia trandafirie se apropie de mine, ondulînd lent prin apă. Fața ei cu ochii bulbucați, telescopici, se oprește lîngă fața mea mestecînd apa cu purici și viermi roșii: zăresc ființele mărunte țîșnindu-i zvîcnit printre buze.

Răsucindu-se, trupu-i se lipește de al meu. Are piele moale, gingașă, flască.

Dincolo de pereții de cristal, doctorii și surorile ne urmăresc evoluția. Ceilalți doi bărbați din acvariu se agită de colo-colo. Dar pe mine nu mă mai interesează nimic. Emit un urlet atît de intens încît abia dacă depășește pragul sonor. Cei doi bărbați din acvariu au încremenit, fixîndu-ne cu ochii bulbucați. Îi văd cum respiră agitat.

Îmi descopăr vioiciuni nebănuite. Mă reped către nisipul de pe fund, izbindu-mă cu pîntecele de el. O pată alburie se împrăștie împrejur. Femeia trandafirie mă urmărește, copiindu-mi gesturile. Mă ridic pînă la suprafață ca o săgeată, fluturîndu-mi intens pieile, și mă las să cad cu burta de nisip, descărcîndu-mă. Cu un zîmbet involuntar pe chipul smult, femeia mă urmează în dansul nebunesc.

Și înțeleg, doamne! puțin îmi pasă ce impresie las! Înțeleg că nu mai vreau să ies niciodată de aici. Că nu mai vreau să ies. Că mă simt bine. Că mă simt extraordinar.

Puțin îmi pasă că vă uitați la mine de dincolo de geam, clătinînd din cap: „țțț"! Aici e locul meu! M-am regăsit! M-am regăsit!

PRECOCITATE

de JAMES CAUSEY

Cu o jumătate de oră înainte, cufundată în clăbucii de săpun, cu urechile sparte de țipetele venind din pătuțul lui Harry Junior, Melinda ar fi trîntit fără ezitare ușa în nasul omulețului. Dar cînd a sunat soneria purta deja noul ei halat

chinezesc de culoare roșie, unghiile îi erau vopsite într-un orbitor stacojiu, iar Harry Junior dormea ca un îngeraș.

Căscînd alene, Melinda deschise ușa și în cadrul ei apăru zîmbind larg omulețul.

— Superbă zi ! Dau tot felul de dispozitive contra informații.

Melinda nu s-a tras imediat înapoi. Bărbatul avea în jur de un metru cinzeci înălțime, o chelie strălucitoare și o față fără vîrstă. Purta o tunică largă, cenușie, și o geantă de comis-voiajor îi spînzura de umerii înguști.

— N-am nevoie, rosti placid Melinda.

— Vă rog. Avea ochi mari, chihlimbarii, imploratori. Toți spun așa. Iar eu nu am prea mult timp. Trebuie să fiu înapoi la universitate pînă în prînz.

— Studiezi la colegiu ?

Chipul bărbatului se lumină.

— Da. Presupun că așa s-ar chema. Antropologie străină.

Melinda deveni mai blîndă ; era nemaipomenit cîte se mai inventau în ziua de azi numai și numai pentru a-l zăpăci complet pe biotul om de rînd.

— Ei bine ? întrebă ea cu ciudă. Ce ai acolo ?

— Tot felul de chestii, rosti viol omulețul. Osciloscoape, generatoare portabile de cîmpuri energetice, un deformator neuronic. Fața Melindei rămase impasibilă. Mărunțelul se neliniști.

— Le folosiți, nu-i așa ? Sînteți o cultură de rangul IV ? ! Melinda ridică din umeri iar omulețul oftă cu subînțeles. Ochii-i zburară de la ea la ecranul alb al televizorului. Ah, un monitor ! Zîmbi. Pentru o scurtă clipă mi-a fost teamă — pot să intru ?

Femeia ridică iarăși din umeri și deschise ușa. Putea fi interesant, ca atunci cu vînzătorul de aspiratoare care-i curățase perdelele pe gratis. Iar episodul din „Kitty Kyle" începea abia peste o oră.

— Mă numesc Porteous, o informă bărbatul cu un zîmbet larg. Lucrez la un studiu despre culturile de categoria IV. Scoase un stilou, începînd să noteze febril. Televizorul părea să-l fascineze.

— Acum e oprit, îi zise Melinda.

Ochii lui Porteous se măriră peste măsură :

— Vreți să spuneți, șopti înfiorat, că aveți privilegii ale clasei V ? E teribil de confuz... Multe uși mi s-au trîntit în nas, deși se presupune că a IV-a are un splendid coeficient de gregaritate. Utilizați energia atomică, nu-i așa ?

— O, da, răspunse stingherită Melinda. Nu părea să fie foarte distractiv.

— Zborul spațial ? Fața bărbatului era aspră și atentă.

— Mă rog, căscă Melinda, privind ecranul alb, ne dau Patrula Spațială, Cadetul Spațiului, Povestiri de mîine...

— Excelent ! Rachete sau cîmpuri de forță ? Femeia clipi. Soțul dumneavoastră are vreuna ? Melinda scutură neajutorată căpșorul blond. Care vă este atunci situația economică ?

Melinda respiră profund și zise :

— Ascultă, domnule, asta vrea să fie o demonstrație sau un interogatoriu ?

— Oh, scuzați-mă. O demonstrație, firește. Sper că nu vă deranjează întrebările ?

— Întrebările ? Ochii albaștri ai Melindei străluciră pentru o clipă.

— Încîntătoarele dumneavoastră obiceiuri primitive, formele de artă, pasiunile personale...

— Uite, rosti înroșindu-se femeia, aici e un cartier respectabil și nu am de gînd să răspund la nici un fel de raport, clar ?

Mărunțelul dădu din cap, notînd grăbit în continuare.

— Presiunile personale sînt deci tabu ! Regret atunci. Iată acum demonstrația.

Scutură cu vădită importanță geanta.

— Sandale antigravitaționale ? Un transformator solar portabil ? Din nou scuze pentru această mizerabilă selecție, dar pe Capella mi s-a spus... Urmări atent privirea Melindei și extrase numaidecît o sticluță verde. Este o soluție regenerativă. Numai că nu păreți a avea riduri sau tăieturi.

— Ah, exclamă veninoasă femeia, curăță de negi, vindecă cancerul, face părul să crească, toate astea presupun...

— Desigur. Văd că vă pricepeți. Uimitor ! Scrise ceva cu stiloul, apoi ridică capul și clipi observînd disprețul întipărit pe fața interlocutoarei. Iată. Încercați.

— Încearcă dumneata.

Să-l vadă acum dînd înapoi !

Porteous ezită :

— Doriți să-mi crească încă un deget, părul sau...

— Să-ți crească părul ! Melinda depuse tot efortul ca să nu zîmbească.

Omulețul destupă sticluța și lăsă să se prelingă pe încheietura mîinii o picătură verde-strălucitoare, după care o întinse.

— Trebuie să mă concentrez, explică el. E pe bază de thoriu, în suspensie. Solicită sistemul endocrin, dar asigură un control perfect. Vedeți ?

Melinda rămase pur și simplu cu gura căscată. Fixă smocul de păr care ieșise din piele. Brusc, își aduse aminte cu nefericire de porcăria pe care o cumpărase în ajun. Și dăduse pe ea opt dolari, cînd ar fi putut lua foarte lesne această fiolă extraordinară.

— Cît face ? se interesă prudentă.

— Doar o jumătate de oră din timpul dumneavoastră, răspunse Porteous.

Melinda apucă hotărîtă sticluța și se așeză pe canapea cu un picior îndoit cu grijă sub ea.

— În regulă. Dar nimic personal.

Porteous fu încîntat. Puse o groază de întrebări, unele fără rost, altele naive, iar Melinda trebui să sape adînc în cunoștințele ei pentru a-i răspunde. Mărunțelul nota cu furie, ca un apucat.

— Vreți să spuneți, întrebă el uluit, că locuiți în aceste colibe primitive din propria dumneavoastră voință ?

— E un proiect guvernamental, replică un pic rușinată Melinda.

— Uimitor ! Și scrise : Anacronisme feudale și energie atomică, unele lîngă altele. Periodic, membrii comunității se retrag în mijlocul naturii.

Harry Junior alese tocmai acel moment

pentru a-și solicita cu fermitate masa, scoțînd țipete asurzitoare. Porteous sări tremurînd.

— E un semnal de alarmă ?

— Fiul meu, spuse disperată Melinda, fugind în camera copilului.

Porteous o urmă și privi oarecum nerăbdător băiețelul.

— Nou-născut ?

— Are optsprezece luni, replică glacială femeia schimbînd scutecele. Îi cresc dinții.

Porteous se înfioră :

— Ce păcat ! Evident, atavism. Nu-l acceptă nici o creșă ? Nu ar trebui să-l țineți aici.

— I-am tot spus lui Harry să angajăm o guvernantă, dar spune că nu ne putem permite.

— Își exprimă teama, murmură mărunțelul, studiindu-l pe Harry Junior. În mod cert tendințe paranoice.

— E născut la opt luni jumătate. E foarte sensibil.

— Înțeleg. Iată însă remediul ! exclamă bucuros Porteous. Scotoci prin geantă și îi întinse băiețelului o prismă translucidă. Un deformator neuronic. Îl folosim pentru pregătirea handicapaților pe Rigel II. S-ar putea să fie de folos.

Melinda privi cu neîncredere obiectul. Cît despre junior, el își scufundă privirile în adîncimile cristalului cu o expresie oarecum încordată.

— Intensifică fluxul neural, explică mîndru omulețul. Ajută în proporție de 80 la sută. Memoria presimptomică rămîne neafectată datorită decuplării cerebrale automate în caz de suprasolicitare. Mă tem că nu va face mai mult decît să-i ridice la cub QI-ul, și un idiot inteligent rămîne tot un idiot, deși...

— Cum îndrăznești ? îl fulgeră Melinda. Fiul meu nu este un idiot ! Ieși imediat afară și ia-ți tot... calabalîcul cu tine. Dar cînd atinse prisma, Harry Junior începu să urle. Melinda se opri.

— Cît face ? întrebă furioasă, scotocind neîndemînatică în portofel.

— Un schimb ? Porteous își frecă chelia. Ah, nu ar trebui, dar ar constitui o anexă atît de deosebită referitoare la primitivi !... Care-i cea mai mică piesă ?

— Un dolar e de ajuns ? întrebă ea plină de speranță.

Porteous fu mulțumit de chipul lui George Washington. Răsuci bancnota pe toate fețele, iarăși și iarăși, apoi se înclină, se scuză pentru eventualele încălcări ale tabuurilor și ieși pe ușă.

— Ce tîmpenie, mormăi Melinda aprinzînd televizorul.

★

„Kitty Kyle" fu plicticos în ziua aceea. Astfel că Melinda avu timp suficient să încerce pe gene lichidul verzui nou achiziționat. Mai mult decît mulțumită de rezultate, consideră dulăpiorul medical o ascunzătoare potrivită pentru fiolă.

Harry Junior constitui un model de docilitate pentru tot restul zilei. În vreme ce Melinda urmărea programul de televiziune molfăind ciocolată, aranjîndu-și și rearanjîndu-și pieptănătura, băiețelul se jucă liniștit cu prisma de cristal.

Tîrziu după-amiază se cățără pe biroul tatălui, smulse enciclopedia și începu să o răsfoiască gîngurind de plăcere. Privindu-l, Melinda decise categorică că-l va face un avocat de nădejde și nu un amărît fără țel ca Harry Senior, care pierdea ore întregi în acel laborator blestemat. Se ridică doar cînd îl văzu pe junior, plictisit acum de enciclopedie, scoțînd unul din tomurile de fizică nucleară ale tatălui său. „Un amărît în familie e de ajuns !" Dar cînd încercă să-i ia cartea din mîini, copilul începu să țipe atît de violent încît ea renunță.

La șase treizeci Harry tatăl sună de la laborator, cu obișnuitul mesaj disperat că nu va fi acasă la ora mesei. Melinda îi spuse resemnată cîteva lucruri despre savoarea meselor servite singură, făcu alte cîteva aluzii despre nevoia de companie a soțiilor neglijate. Harry răspunse însă că îi pare rău, dar treaba era mult prea importantă pentru a fi lăsată baltă.

Exact cincisprezece minute mai tîrziu soneria se făcu auzită. Melinda deschise ușa și se pomeni înghițind în sec. Mărunțelul putea foarte bine fi sosia lui Porteous, deosebindu-se de el doar prin costumul negru metalizat și ochii glaciali, ca de oțel.

— Doamna Melinda Adams ? Chiar și vocea îi era rigidă.

— D-da. Ce...

— Maiorul Nord, Securitatea Galactică. Omulețul făcu o plecăciune. Ați fost vizitată astăzi dimineață de un bărbat pe numele Porteous. Rosti numele cu un dezgust abia disimulat. A lăsat aici un deformator neuronic. Corect ?

Încuviințarea Melindei fu șovăitoare. Maiorul intră liniștit în sufragerie și închise ușa în urma lui.

— Scuzele mele, doamnă, pentru deranj. Însă Porteous a catalogat greșit lumea dumneavoastră ca pe o cultură de categoria a IV-a, în loc de una de rang VII. Poftiți. (Întinse un bilet mototolit de un dolar). Puteți verifica seria. Deformatorul, vă rog.

Melinda se prăbuși moale pe canapea.

— Nu înțeleg, șopti dureros. Era un hoț?

— A fost... neatent în stabilirea coordonatelor spațiale. Buzele maiorului Nord dezveliră puțin dinții într-un zîmbet subțire. A fost corectat. Și acum, unde se află ?

— Uite ce e, glăsui Melinda cu oarecare asprime. Chestia aceea l-a ținut liniștit pe junior întreaga ziulică. L-am cumpărat corect și nu-i vina mea — apropo, spune, ai legitimație ?

— Doamnă, începu demn maiorul, detest violarea tabuurilor locale, dar trebuie să vă explic impactul unui deformator neuronic asupra unei culturi înapoiate ? Ce s-ar fi întîmplat dacă Neanderthalienilor voștri li s-ar fi oferit focoase nucleare ? Unde ați fi fost dumneavoastră astăzi ? Fără îndoială, v-ați legăna printre copaci. Ce s-ar fi întîmplat dacă Hitler ar fi posedat cîmpuri protective de forță ? Inspiră profund. Unde e fiul dumneavoastră ?

În cămăruța sa, Harry Junior se juca vesel cu cuburile. Prisma strălucea stins

într-un colț. Maiorul Nord o ridică cu grijă, scrutîndu-l pe băiat. Vocea îi deveni moale :

— Și spuneți că... se juca cu ea ?

Un fel de antic instinct matern o făcu pe Melinda să nege cu tărie. Omulețul se uită fix la copilul care începu să scîncească. Tremurînd, Melinda îl liniști, legănîndu-l ușurel.

— Asta-i tot ceea ce aveți de făcut mai bun ? Să speriați femei și copii ? Ia-ți înapoi aparatul și afară ! Lăsați oamenii în pace !

Maiorul Nord fremătă. Dacă ar fi putut fi sigur... Îl mai privi o dată pe Harry Junior, murmurînd :

— Egomanie pronunțată. Nu pare să-l fi afectat. Ciudat.

Oftă. Se înclină, ieși, închise ușor ușa, apăsă un butonaș de pe tunică și pieri.

— Ce obiceiuri au unii !... se lamentă Melinda. Era însă încîntată că maiorul nu o întrebase nimic de poțiunea verde. Harry Junior părea și el încîntat, deși din cu totul alte motive.

★

Harry tatăl sosi acasă puțin după orele unsprezece. Fața-i era strînsă într-un rictus, iar în ochi i se putea citi amărăciunea înfrîngerii. Intră în dormitor unde, somnoroasă, Melinda îi pomeni de mărunțelul care studia la colegiu și despre polițistul acela aspru numit Nord. Bărbatul afirmă că era uimitor, cînd nevasta îl interpelă brusc :

— Harry, ai băut !

— Două pahare, recunoscu soțul amărît. Draga mea, te-ai măritat cu un ratat. O parte din modelul experimental s-a făcut praf, bum !, pur și simplu. Și pe hîrtie era atît de frumos !...

Melinda o mai auzise înainte de mai multe ori. Îl rugă să vadă dacă băiețelul era învelit, iar Harry cel mare se execută greoi, așezîndu-se apoi lîngă pătuțul fiului său.

— Mititelul de tine, suspină el. Taică-tău e un cîrpaci prost și inutil. A crezut că poate trimite Omul spre stele pe un fir de nuclee de heliu. Ah, era deștept ! Se gîndise la toate. Jeturi auxiliare pentru a contracara sarcinile negative, tancuri mari cu vapori de mercur, o țesătură fină de particule alfa. Sughiță, îngropîndu-și fața în mîini.

— Nu te-ai gîndit însă că și numai cîteva molecule de aer ar putea defocaliza traiectul ? Încearcă în vid, nătărăule!

Harry Senior sări în picioare.

— Ai spus ceva, fiule ?

— Burp, gînguri juniorul.

Bărbatul se întoarse ca un somnambul în sufragerie. Luă hîrtie și creion, începu să calculeze febril și să transpire. Chemă apoi un taxi și goni spre laborator.

Melinda visa omuleți istoviți sub povara sacilor burdușiți cu diamante, cerînd pe ele numai să pună întrebări, însă ea fugea cu Harry Junior strîns puternic în brațe. Sunau sirene de alarmă. Sirenele continuară să urle iar ea țipă, se ridică în capul oaselor în pat și apucă receptorul.

— Scumpo, o lovi vocea lui Harry cel mare. Am făcut-o ! Ecranare suplimentară plus vid ! Sîntem bogați !

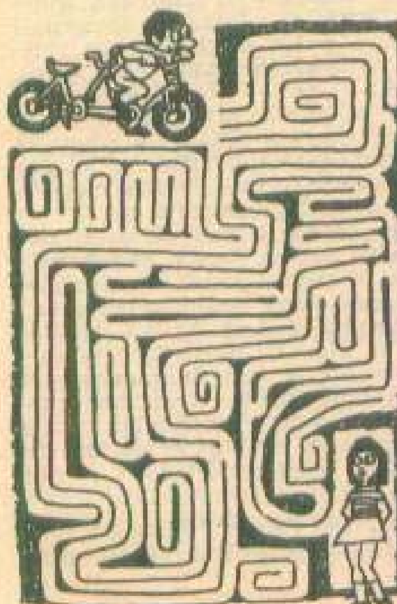
— Foarte bine, replică Melinda nervoasă. Dar ai trezit copilul.

Într-adevăr, Harry Junior suspina amar în pernă. Era bolnav de disperare și dezamăgire. Chiar și cele mai favorabile extrapolări îi arătau că-i vor fi necesari nouăsprezece ani pentru a deveni stăpînul lumii.

O eternitate. Nouăsprezece ani !

Traducere de ȘERBAN ADRIAN și DAN TOCACIU

LABIRINT

umor

Un prieten, unui obez :

— De ce nu respecți prescripțiile de slăbire recomandate ?

— Cum adică, să flămînzesc ani la rînd, ca să trăiesc cîteva zile mai mult ?

Filozoful Ernst Renan ținea o disertație în casa unei artiste, la vremea dejunului. Dramaturgul Labiche interveni de cîteva ori :

— Pardon, aș vrea să...

Amfitrioana, grijulie, l-a poftit să aștepte, să nu întrerupă.

La sfîrșitul disertației, toi ea, amabilă, l-a poftit pe Labiche :

— Acum aveți dumneavoastră cuvîntul.

— Voiam să vă rog să-mi dați tava cu fructe, fu răspunsul dramaturgului.

— Aveți cremă de ghete ?

— De care ?

— Neagră.

— Pentru ce număr ?

— Ospătar, nu vezi că mi-ai servit cafeaua într-o ceașcă spartă ?

— Dar asta-i dovadă de tăria cafelei noastre : sparge și porțelanul.

— Iar acum, copii, în paharul cu acid am să pun inelul meu de aur. Se va dizolva el ?

— Nu, tovarășe profesor.

— De ce ?

— Pentru că, dacă ar fi de aur, nu l-ați introduce în acid.

biblioteca
ENIGMA

PARIUL

de LESLIE CHARTERS

INTÎLNIREA

Era o zi ciudată. Una din acele zile cînd nu ai poftă de nimic, cînd ai vrea să nu te miști, să te lași în voia unui vîrtej care să te ia, să te ducă spre adîncuri de unde să nu mai revii, unde orice spirit de inițiativă este alungat. Simon Templar lăsă suspinînd ziarul pe care-l frunzărea. Hoppy Uniatz apăru în pragul bucătăriei ; avea un șorț și freca o oală. Simon își puse pălăria. Trecînd prin fața unei oglinzi aruncă o privire imaginii sale : văzu un om înalt, admirabil proporționat, de o eleganță înnăscută, ascunzînd sub această aparență înșelătoare niște mușchi de oțel. Pe fața lui bronzată străluceau niște ochi ciudat de albaștri. „Plecați, Șefule ?". Uniatz își observa stăpînul cu o adevărată venerație. „Da, îi răspunse scurt, merg să trag o dușcă". „Am completat provizia de vinuri". „Nu mă îndoiesc. Profită de ea, Hoppy. Eu am mai degrabă nevoie de companie". Plecă. Barul în care se refugie după o timidă încercare de plimbare prin aerul ca de bumbac care învăluia orașul era mai mult gol. Ai fi zis că oamenii, descurajați de frig, preferau să se încălzească acasă. Oprindu-se în prag, Simon contemplă oamenii cu un fel de plictiseală. Barmanul îl văzu și veni spre el. „Domnule Templar ! Ce eveniment !". Cum putea să nu dea curs unei primiri atît de cordiale ? „Cu ce să vă servesc?". „Un Peter Dawson, Harry. Dublu. Poate mă va face să uit de ceață". „Sînt disperante aceste zile fără clienți". „Dar ai totuși ceva clienți" remarcă Simon. Cu o privire desemnă un consumator răsturnat la capătul tejghelei cu un pahar în față și care parcă dormea cu capul sprijinit pe braț. „Sînt două ore de cînd e aici. Cinci pahare de vin l-au dat gata..." zise Harry ridicînd din umeri. „Mai doriți un pahar ? Rîndul patronului". „Mulțumesc, Harry. Mi-ajunge cît am băut. Dar am să iau totuși ceva de la dumneata...". „Tot ce e aici vă stă la dispoziție, domnule Templar. Știți asta de cînd m-ați scăpat de marele Nick... Ce doriți ?". Coborînd de pe taburet, Simon întinse mîna spre o cupă umplută cu alune sărate. „Iată ce vreau". Dar nu-și termină gestul. Sculat dintr-o dată bețivul ridică mîna și-i opri. „Ia spuneți, cine vă permite să luați aceste alune... ce vreți să faceți cu ele ?". Dintr-o dată Simon simți că-i revine veselia. Acest incident putea alunga plictiseala din timpul zilei. „Închipuiți-vă, tocmai voiam să le mănînc. Nu aveam intenția să fac din ele un colier pentru a-l oferi dulcineei dumitale. Aveți vreo obiecție, domnule Bachus ?". Celălalt își încreți nasul. Nu părea a fi un tip dur, dar acum, cu obrajii roșii, cu mustața zbîrlită ca un motan furios, cu gulerul descheiat și cravata șifonată, nu oferea un spectacol tocmai plăcut. „Nu face pe spiritualul cu mine. Tocmai voiam să iau eu aceste alune cînd ai pus dumneata mîna pe ele. Nu-i adevărat ?". „Ne ajung la amîndoi, doar dacă nu aveți un apetit pantagruelic. Serviți !". „Bine, sughiță celălalt, văd că ești cuminte. Din fericire". „Chiar mă crezi atît de deștept ? A socoti că vreo două mii de alune ajung la două persoane nu mă pune în rînd cu Socrate". „Ei, ia spune, protestă celălalt cu o mișcare a pieptului, cauți ceartă ? Mă insulți !". „Fii calm, prietene, fii calm. Și acceptă un sfat bun : varsă ce-a mai rămas în pahar pe cap ; ar fi mai bine decît să bei...". „Ia vino mai în față să văd dacă ești un om !" — strigă celălalt. „Nu, spuse cu o voce seacă Simon, puțin enervat, nu sînt un om, sînt un șoarece". „Ei bine, iată cum mă port eu cu șoarecii". Atacă ; pumnul lui se repezi țintindu-i bărbia. Degeaba ! Simon se ferise lateral și dreapta lui plecă, ca fulgerul, lovindu-l pe bețiv în barbă. Celălalt gemu, se răsturnă și căzu între scaun și tejghea. „Ai grijă de prietenul tău, Harry, îi spuse Simon barmanului. Eu mă duc să văd dacă ceața s-a mai risipit". Se lăsa deja seara deasupra New-Yorkului. Felinarele răspîndeau lumini difuze și mașinile de-abia îndrăzneau să circule.

Simon mergea încet. Îl învăluise impresia că e în pericol. Revenea la episodul din bar. Ceva nu era în regulă. Dar ce? De ce acel om îi căutase ceartă? Și ce era atît de deosebit în această bătaie atît de repede terminată? „Nu mișca !". Simon nu mișcă. Simțea în coaste presiunea unui obiect dur. Și nu se înșela. „Cred că este un pistol de calibrul 38" remarcă el. „Prefer 45" ripostă vocea, „este mai greu, dar mai sigur. Nu mișca !". Din nou avertismentul; agresorul a crezut poate că Simon încearcă să se întoarcă. „Înaintează !" „Pînă unde? Dacă nu mă înșel, mergînd drept ajungem la faleză, după care urmează Oceanul. Acolo mergem?". „O să vezi, înaintează. Mai mult". Simon jubila. În sfîrșit primejdia se contura. Nu barul i-o oferea, ci strada întunecată. Încă o dată Aventura apărea în viața lui. „Stop !" îi spuse vocea. Erau pe marginea trotuarului. „Cît timp trebuie să imit o statuie?" „Pînă ce se sting luminile". Luminile? Ce voia să spună cu asta? La ce lumini se referea? Deși nu se vedeau mai deloc, felinarele nu se puteau stinge la ora asta. „Ce lumini?" întrebă Simon. „Astea..." Simți un șoc violent în ceafă; o durere vie îi traversă capul; îl cuprinse o senzație de abandon, de absență definitivă, în timp ce vocea murmura cu un ton sarcastic: „Pentru tine, copile, luminile s-au stins acum. Noapte bună !"

O durere pătrunzătoare care parcă-i trecea prin creier îl trezi pe Simon. A doua senzație fu aceea de mișcare. Își dădu repede seama că era transportat în viteză. Încet, încet ideile începură să se ordoneze în mintea sa. Atunci realiză că cineva era lîngă el. Apoi simți un parfum pătrunzător, obsedant, greu, aproape carnal, în care se amestecau miresmele unei păduri în toamnă, aromele unei sere... „Te-ai decis să-ți revii, totuși". Vocea era caldă, cu inflexiuni mîngîietoare, una din acele voci de femei care producea asupra lui Simon efectul unui arcuș pe un violoncel. Se ridică. Acum distingea vag drumul pe care mașina și-l croia prin ceață, dar nu încercă să se lămurească asupra destinației: îl interesa mai mult cea care-l răpise. Bordul lumina o față minunată cu o bărbie cam mare dar foarte senzuală; gura era subliniată cu un ruj sîngeriu; lumina scăzută proiecta pe necunoscută reflexe stranii. „Ar fi mai bine să nu miști, domnule." „Ah, spuse el cu un ton neutru, ce păcat! Aș fi vrut să mă așez mai aproape de dumneavoastră... mult mai aproape..." „Vă rog, nu încercați nimic". Dintr-o dată hotărîtă, necunoscuta manevră volanul. Viră în unghi drept, încetini și opri mașina. „O să coborîm aici și o să stăm puțin de vorbă. Aveți grijă, la cel mai mic gest necontrolat... Coborîți și ridicați mîinile deasupra capului. Așa, perfect". Se supusese cu o gentilețe care-l uimea și pe el. În același timp se uita pe unde se află. Ceața care se ridica lăsa să se vadă silueta unei căsuțe rapid construite, din cele care se văd pe malurile lacurilor, loc de întîlnire pentru pescari sau hangar de bărci. Pistolul necunoscutei înghiontea coastele lui Simon. Din cîțiva pași ajunseră la veranda care adăpostea ușa. „Deschideți, îi spuse femeia, nu e încuiat. Întrerupătorul e la dreapta, aprindeți lampa." Făcu întocmai. Becul lumină un mobilier rudimentar. Două uși din care una dădea probabil în bucătărie, alta în camera vecină. Era ce-și imaginase Simon: un loc de întîlnire pentru pescuit și vînat. Dar unde se afla? La ce distanță de New-York? Nu-și dădea seama cît timp a fost inconștient. „Așezați-vă !" ordonă femeia. La lumina becului i se păru și mai frumoasă. Era bine îmbrăcată. Simon o privea fără să-și ascundă admirația. „Trebuie să cred că farmecul meu este cauza acestei răpiri?" „Nu credeți mai degrabă că vreau să scap de dumneavoastră?" „De ce? Nu ne cunoaștem... nu încă". De data aceasta femeia rîse. „Liniștiți-vă, să vă omor ar fi ultimul lucru pe care aș vrea să-l fac." „Atunci, ce-ar fi dacă nu ne-am mai juca de-a ghicitorile?, propuse el, deși ador rebusul". Ea se așeză. „V-ar place să mă cheme Lorraine?" „Da, îmi place acest nume" „Atunci, mă cheamă Lorraine... Și dumneavoastră..." Simon se pregăti să spună ceva, dar ea îl preveni. „Sînteți un nenorocos..." „Eu? După ce am avut fericirea să vă întîlnesc? Fiți sigură că mă consider omul cel mai norocos." „Cel mai nenorocos" insistă cea care spusese că se numește Lorraine. „Domnule Nu-știu-cine-ești, îmi pare rău că soarta a decis asupra dumneavoastră. Sînteți un tip foarte bine. Ar fi fost mai bine cu un altul... Un altul mai puțin atrăgător... În fine! Ce e neplăcut este că sînteți un asasin". „Un asas..." Trăsăturile lui exprimau o mirare dureroasă, foarte bine jucată: puțin cîte puțin situația se clarifica: era un asasin! „Într-adevăr? Știam că sînt foarte dotat, dar îmi ignoram acest talent. Am comis acest asasinat în stare de somnambulism? Sau sub efectul hipnozei? Dar atunci aș fi nevinovat." „La drept vorbind, dragă Don Juan, încă n-ați comis crima. O s-o comiteți" explica Lorraine. „În următoarele trei minute". „O fi vorba despre soțul dumitale, Lorraine? Și mă vei obliga să-l omor pentru că ne va surprinde împreună?" Femeia îl privea cu admirație. Se mira de calmul acestui om, se simțea atrasă de el. Reluă, ridicînd din umeri; nu în acest scop îl adusese aici. „Crima nu va avea loc aici, ci undeva foarte departe". Simon fluieră a mirare: „Iată o calitate pe care nu mi-o cunoșteam încă! Pot deci să lovesc chiar și de la distanță mulțumită telepatiei mele mentale. Iată ceva ce va încurca pe domnii de la poliție și le va da de lucru! Chiar voiam să pun mîna pe fondurile Băncii Naționale, o să-mi indicați dumneavoastră metoda!" „Nu vă mai îngrijorați din cauza

metodei... ca este foarte simplă. Vă mai aduceți aminte de individul cu care v-ați certat în bar?". „Dacă îmi amintesc? Și încă cum! Era destul de beat pentru a-mi rămîne în minte". „Într-un minut și cincizeci de secunde va fi mort". Simon alese cu grijă o țigară ; o aprinse, pe urmă se strîmbă : „Nu am nici o simpatie deosebită pentru amatorul acela de alune, și totuși a omorî un om pentru a-l vindeca de darul beției mi se pare o metodă cam expeditivă." „Da, e un pic cam expeditiv. Dar sentimentele unei femei, chiar atrăgătoare, nu au nimic comun cu logica anchetatorilor. Presupuneți că se va descoperi cadavrul acestui nenorocit care a greșit pentru că-i plăceau prea mult alunele și vinul roșu. Mai presupuneți că se găsește lîngă el un pistol fără un glonț, glonț ce se va afla chiar în craniul acestui bețiv. Și presupuneți mai departe că acest pistol — arma crimei, nu-i așa — are niște amprente digitale foarte clare... Ale dumneavoastră, Romeo..." „Asta-i totul ?" „Dumnezeule ! criminalii sînt atît de neîndemînatici. Închipuiți-vă că asasinul a pierdut o batistă luptîndu-se cu victima sa... O batistă cu monogramă. Și nenorocitul acela de bețiv i-a rupt chiar și un nasture de la haină, apărîndu-se...". Făcu o rapidă inspecție în buzunar și pe locul unde, pe haină, un fir aducea aminte de un nasture smuls. Ridică capul : „Am înțeles ! O batistă absentă... un nasture smuls... și bănuiesc că amprentele au fost preocuparea dumneavoastră de căpătîi atunci cînd fusesem supus unui masaj al capului și încă nu-mi revenisem." Lorraine aprobă ; nu ieșea din poza ei de afabilitate amenințătoare. Fața sa exprima totuși un fel de regret paradoxal ; Simon ghici că e îngrijorată ; întrebă : „De ce mi-ați explicat totul ? Sînteți chiar foarte indulgentă arătîndu-mi și mie mecanismul aparatului dumneavoastră de capturat nevinovații ! „Ce folos puteți trage din asta ? Chiar vreți să dați fuga la poliție ? Nu vă va crede nimeni..." „Probabil." „Vreți să mă predați poliției ?" „Nu, o să fiți liber..." Se uită la ceas și se corectă : „Sînteți liber. Polițiștii o să vă dea de urmă, dacă reușesc. Ca să fiu sinceră, mi-ar fi indiferent dacă ați scăpa basma curată..." Surîse și zise : „Ba chiar mi-ar plăcea să scăpați !" Simon făcu un pas în direcția ei ; imediat pistolul pe care nu-l lăsase din mînă reapăru, amenințător ; Simon rîse : „Purtați o grijă emoționantă fericirii mele, Lorraine". „Mai mult, mărturisi femeia. Sînteți tipul pe care mă temeam că o să-l întîlnesc într-o zi... asta putea schimba multe lucruri... cum vă cheamă ?" „Trebuie să răspund ? Atunci spune-mi Simon. Deci sînt liber" „Aproape", replică Lorraine. „Adio, frumoasă doamnă... sper să am plăcerea să vă mai întîlnesc, în alte circumstanțe." „N-ați vrea să fiți dus în locuri mai locuite?". Se așezară în mașină și mîna prelungă a Lorrainei îi mîngîie obrazul. „Da, sper că o să scăpați", spuse ea gînditoare. Simon izbucni în rîs. „Ce-ați zice dacă, călăul în momentul cînd încuie condamnatul în camera de gazare i-ar spune cu o voce tandră : Sper că o să scapi..." „Nu te acuz, Simon, pentru că gîndești astfel. În locul dumitale și eu aș fi fără entuziasm. Dar acum jocurile sînt făcute, cărțile împărțite și afacerea prea importantă ca să ne mai întoarcem. L-am urmărit pe Clark zile întregi... săptămîni... luni..." „Ia, te uită, se numește Clark !" „Se numea, rectifică Lorraine. Așteptam doar să ne surîdă șansa. Nu se hotăra să vină clipa potrivită. Și în sfîrșit, ai venit dumneata, Simon." „De ce eu !" „Dumneata sau altul. Esențialul era ca Clark să fie destul de beat ca să caute nod în papură cuiva. Tom a murit, asta-i." „Și-a schimbat numele de curînd ?" „Îl chema Tom Clark" „Perfect. De-abia aștept să citesc ziarele pentru a afla mai multe detalii despre crima mea. Al naibii Tom, are mai puține probleme decît mine, acum !" Lorraine îl mîngîie pe obraz cu un aer protector. Ce ușor i-ar fi fost s-o apuce de încheietura mîinii și să i-o sucească ! Oricît s-ar fi zbătut așa putea s-o țină bine. Dar atunci n-ar fi cunoscut aventura așa cum o pusese la cale chiar Lorraine. „Cine e Tom Clark ?" „Soțul meu" răspunse Lorraine. Deci, nu se înșelase.

SIMON TEMPLAR ARE CALE LIBERĂ

Hoppy Uniatz era foarte ocupat ; făcea, după cum spunea chiar el, o trecere în revistă a artileriei. Pe masa din bucătărie așezase la rînd o adevărată colecție de arme. Cu o cîrpă ștergea țevile pistoalelor cînd o scîrțîială de afară îl făcu să tresară. Oare era un hoț care voia să facă o vizită în apartament folosind scara exterioară ? Instinctiv, Hoppy apăsă pe întrerupător și bucătăria rămase în întuneric. Tot instinctiv, colosul pusese mîna pe un pistol. O siluetă se profilă, întîlni rezistența jaluzelelor, le trase și începu să se introducă în casă. „Sus labele !" comandă Hoppy. „Ei asta-i !" protestă o voce cunoscută, „Stai liniștit, Hoppy". Dezamăgit, Hoppy aprinse lumina. Simon rămase uimit descoperind arsenalul aranjat pe masă. „Ascunde te rog jucăriile. Crede-mă ai putea avea necazuri". „Pot să știu și eu Patroane, de ce te întorci pe fereastra de la bucătărie ?" „Pentru că detest comitetele de bună primire, fanfarele și discursurile de bun-venit !" „Patroane, dar n-am făcut nimic..." „Da, dar mie mi-au făcut-o. Ascultă..." Geamul era deschis ; dominînd fondul sonor al marelui oraș un zgomot lung se auzea, modulat, apropiindu-se cu o viteză nebună : sirena mașinii poliției. Hoppy nu se înșelă cînd zise „Polițiștii ?"

„Asta mă tot chinui să-ți explic. Ascultă-mă și încearcă să reții și lecția și limba ta ascuțită. Deocamdată sînt grăbit : o să sosească oaspeți care m-ar întîrzia, și nici n-am chef să dau ochii cu ei. Hoppy, îți dau un rol delicat." Colosul își îndreptă spatele și un aer de profundă mîndrie apăru pe fața lui. „Contează pe mine, Patroane. Ce trebuie să fac ?" „Pe prostul !" „Poftim ?" „Va trebui să faci pe prostul. Nu-ți va fi greu." „Bine, Patroane." Simon se uită pe fereastră, dispăru un moment în camera alăturată, apoi reveni ; avea pe braț un pantalon și o haină. Hoppy se miră : „Vă mutați de aici ?" „N-am timp să-ți explic. Plec tot pe unde am venit. Cu tine am întîlnire mîine dimineață la colțul străzii Broadway cu strada 33. Fă totul ca să culegi maximum de informații pînă atunci." „Despre cine, Patroane ?" „Despre un anume Tom Clark." Hoppy izbucni de rîs. „Cu numele ăsta sînt cîteva mii de oameni în New-York! Și cu prenumele de Tom trebuie să fie cîteva sute". „Da, dar numai unul a fost asasinat în noaptea asta !" zise Simon. Și dispăru coborînd în viteză scara de metal, fără zgomot, cu alura sa de felină, liniștită și rapidă. În același moment se auzi soneria de la ușă. Cînd sună a doua oară Hoppy se îndreptă spre ușă, imitînd perfect dezorientarea celor treziți brusc din somn. Descuie clanța. Ușa se deschise cu violență. Fernack nu era singur ; un grup de inspectori îl urma. Printre ei Hoppy îl recunoscu pe sergentul Kestry : încă un vechi dușman. Într-adevăr existența merita trăită. „Unde este Simon ?" întrebă Fernack. Cu un semn al capului îndemnase deja oamenii lui să inspecteze apartamentul. Și Uniatz îi lăsă s-o facă cu un fel de ironie la adresa polițiștilor care erau destul de candizi încît să-și închipuie că-l vor găsi și aresta pe Simon Templar. În acest timp Fernack se instala în living-room ; Hoppy se hotărî să fie amabil : „Doriți whisky? O ceașcă de ceai, poate ? Sau un pahar cu lapte ?" „Aș vrea mai degrabă să fii cuminte, mîrîi inspectorul. Și așază-te în fața mea." Hoppy se legănă cu un aer jenat. „N-aș îndrăzni, inspectore". „Îndrăznește, totuși. Unde e Simon ?" lătră Fernack. „Nu știu". Simon nu-i dăduse nici o instrucțiune precisă, cel mai bine era deci să facă pe nișnaiul. „Cînd l-ai văzut ultima dată ?" „În această după-amiază, inspectore." „Avea o întîlnire ?" „Nu cred. Ieșise pentru că se plictisise să contemple ceața de la această fereastră. Doar îl cunoașteți, nu ?" „Da, din nefericire. În ce afacere e băgat acum ?" „O afacere ? Nici una, inspectore, pot să garantez ; îl otrăveau și așa destul". Inspectorul se sculă și se plimbă nervos prin cameră. „Uniatz, cred că de data asta Simon a cam sărit capra..." „Spuneți-mi și mie ce-i reproșați ?" „Faptul că l-a omorît pe un oarecare Tom Clark, declară inspectorul răspicat. Era un om de afaceri destul de bogat." „Simon nu are nevoie de bani" remarcă Hoppy. „Sînt destule motive care pot împinge un om la o crimă. De exemplu... dragostea. Doamna Clark este o femeie foarte frumoasă, se spune". Cu aceste cuvinte inspectorul plecă.

A doua zi Uniatz merse la garaj și se urcă în mașina neagră, cea pe care Simon o folosea cînd voia să treacă neobservat pentru că era un model standard foarte răspîndit. Ajunse în strada Broadway și încetini, căutînd silueta Patronului pe trotuare. Strada 30...31...33 ! În acel moment, un om izbucni dintr-o dată și se aruncă în mașină. „Zboară !" ordonă el .Nu mai spuseră nimic pînă cînd erau destul de departe și se asiguraseră că nici o mașină nu-i urmărea. „Ei, Hoppy ?" Ridicînd niște ochi de cîine fidel, Hoppy spuse rapid tot ce aflase. „Trebuie să facem o vizită." „Vreți să mergeți la inspectorul Fernack ?" „Ai o intuiție care m-a uimit întotdeauna. Dar închipuie-ți că prefer femeile bărbaților." „Miss Patricia nu e acasă, Patroane !" „Ea nu e singura femeie pe lumea asta! O să mergem... unde ziceai că locuiește Tom Clark?" „Pe strada 14, la numărul 782 Est." „Acolo să mă conduci, Hoppy." „Dar și poliția dă tîrcoale pe-acolo..." „Ți-e frică pentru mine, Hoppy?" „Da, cred că inspectorul v-o ia înainte. Are o noapte în avans. Și, după cîte mai știu, un nasture, o batistă..." „Și niște amprente. Vezi tu, toate astea mă fac să mă grăbesc ca să micșorez handicapul." Mașina mergea pe strada 14. În apropiere de numărul 782, Simon remarcă un individ a cărui aparentă indiferență nu-l înșelă : era un polițist. „Mergi puțin mai încolo". Hoppy opri mașina la cîțiva metri de casă, și voi să oprească motorul. Simon îl împiedică s-o facă. „Dar... merg și eu cu dumneavoastră, Patroane". „Nu. Ții motorul aprins. Se poate ca frumoasa Lorraine să cheme poliția. Atunci va trebui să fug în viteză." „Cine e Lorraine, Patroane?" „În principiu, doamna Clark". „O cunoașteți ?" „De fapt cunosc o persoană foarte frumoasă care tare mi-ar plăcea dacă n-ar avea intenția să mă trimită pe scaunul electric ! Așteaptă-mă." Și, foarte liniștit, traversă strada pe sub nasul detectivului santinelă. Dacă s-ar fi ferit, ar fi fost remarcat. „Încîntat să vă revăd, spuse Simon odată ajuns în apartamentul lui Clark. Îmi veți ierta intruziunea dar țineam să văd talentata persoană care a reușit rara acrobație de a mînui volanul cu o mînă în timp ce cu cealaltă mînuia pistolul." Lorraine îi arătă un fotoliu în fața ei, dar Simon nu se așeză. „De ce mă căutați?" întrebă ea. „Închipuiți-vă ce-ar fi dacă v-aș denunța, dacă aș releva polițiștilor că bietul Clark are o nevastă pentru care un atac cu pistolul e ceva banal." „Sînt o văduvă neconsolată!" spuse ea cu o voce emoționantă. „Suferința dumitale, Lorraine, mă întristează. Ce pot face pentru dumneavoastră ?" „Să rămîneți aici încă cîteva momente pînă cînd polițiștii vin să vadă că mă amenințați." Chiar în clipa aceea un zgomot modulat se auzi pe stradă. „El e de vină" spuse ea

cu un ton dur. „Poliția ?" întrebă Simon fără să arate nici o îngrijorare. „El a chemat-o, sînt sigură. O să mi-o plătească." „Despre cine vorbești, Lorraine ?" Nu răspunse și-i ordonă „Vino !" Îl duse spre bucătărie și-i arătă scara de serviciu. „Dă în stradă pe o altă ieșire. Pleacă ! Repede !" „Și dumneata, ce o să spui polițiștilor ?" „Nu știu încă, zise ea surîzînd. Văd eu."

Evitînd intrarea principală, Simon ajunse într-un magazin de unde putea supraveghea împrejurimile, se duse la telefon și formă numărul poliției. Ceru biroul inspectorului Fernack. „Alo, inspectore? Știu că mă cauți și sînt hotărît să nu mă las prins. Problema devine dificilă". „O să avem toi noi ultimul cuvînt !" „De acord... dacă eu vă ajut să-l găsiți. De aceea vă și vorbesc. Continuați urmăririle. Faceți cîtă zarvă doriți în presă. Dar lăsați-mi mînă liberă să acționez". „În ce scop?" „Aș putea să vă promit că vi-l predau pe criminal. Dar invoc doar cîteva servicii făcute inspectorului principal Fernack. Dacă refuzați, voi spune totul". „Totul?" „Absolut totul", confirmă Simon. Și puse aparatul în furcă. Luă un taxi și ajunse acasă. Un polițist dădea tîrcoale. „Bună-seara", zise Simon cu un ton afabil. Dezorientat, celălalt ridică pălăria și se îndepărtă. Experiență concludentă. Fernack îl lăsa pe Templar să-și continue ancheta fără să-l mai deranjeze. Cel puțin pentru moment. „Vreau să fac o baie, Hoppy, spuse el ajungînd sus. Pregătește-mi o cămașă albă, o cravată neagră și smochingul". „Plecați iar?" „Afacerea nu e decît la început și nu știu de ce, dar promite serioase complicații. Ai primit vreo vizită?" „Da, un tip cu o mutră nostimă pe care o s-o vedeți, desigur, cîndva în camera de gazare. Voia să vă vorbească. Nu a spus de ce. Era desigur înarmat. Fernack a telefonat. A spus că puteți merge, dar nu multă vreme. N-a vrut să mă lămurească mai mult, a zis că veți înțelege singur. A mai sunat și o femeie și, curios, a spus același lucru ca și Fernack, că aveți cale liberă, dar nu pentru multă vreme". Pe cînd Simon se îmbrăca, cineva sună la ușă. „Îl poftești în salon — îi aruncă lui Uniatz — și-mi faci și mie semn dacă e același care a mai venit deja". Omul care intră în casă arăta, într-adevăr, ca o epavă. „Dorești u.. whisky?" „Joe nu refuză niciodată un pahar. Dar nu pentru asta am venit". „Nu-i așa că ești boxer?" „Am fost. Acum sînt antrenor. Vreau să vă spun să fiți cu ochii-n patru. Ringul nu e deloc solid". „Mi-e imposibil să accept jocul. Sînt foarte ocupat în acest moment". „Dar...". „Nu, adresați-vă în altă parte". „Vă înșelați. V-ați băgat într-o afacere foarte urîtă. Aș fi putut vorbi cu cîțiva colegi să vă facă gardă...". „Nu, n-am nevoie...". Cînd Joe plecă, Simon îl puse pe Hoppy să-l urmărească. Se întoarse apoi în salon, căută un număr de telefon. Vocea sperată îi răspunse. „O, dragul meu, te căutam". „Stînd acasă?" „Dar a te căuta pe dumneata înseamnă a te aștepta. Ai accepta să ieși cu mine undeva?" „Nu ești urmărită?" „Nu cred. Și dumneata, Simon?" „Unde să ne întîlnim?" „În port. Este o serată la bordul unei nave, United States. Aveam două invitații și nu știam ce să fac cu ele". „Bravo, nici nu se putea găsi ceva mai bun pentru o văduvă neconsolată".

O NOAPTE AGITATĂ

Cîtva timp mai tîrziu, pe cînd se apropia de navă, o mînă îi atinse pe umăr. Chiar cînd voia să se întoarcă, o voce joasă pronunță: „Atenție, nu sacrifica o existență care trebuie că ți-e prețioasă din moment ce e a ta...". Fraza se termină într-un rîs sarcastic. În coaste, Simon simți înghiontirea unui pistol și fu cît pe ce să identifice calibrul. Vocea ce i se adresase era cea care-i mai vorbise o dată, în acea seară cețoasă dinaintea nopții cînd Tom Clark a fost asasinat. Cînd se întoarse nu mai văzu pe nimeni în spatele său, cel puțin pe cineva anume, atît de multă lume se adunase în jurul pasarelei. Tocmai atunci o zări pe Lorraine și urcară împreună la bord unde o melodie cunoscută îi antrenă pe ringul de dans. „Cît de departe e dragul de Tom..." murmură Simon înlănțuind-o pe Lorraine. „Nu l-am iubit niciodată". „De ce am venit aici?" „Nu-ți place?" „Nu, dar trebuie să-ți spun că pe cînd veneam am fost interpelat de cineva... de o voce. Acest om, Lorraine, este cel care m-a atacat în noaptea morții lui Tom. Am recunoscut fără îndoială vocea lui, îți dai seama?" „Da", murmură Lorraine, în ochii căreia creștea spaima. Simon insistă, accentuîndu-și avantajul: „Acest om, Lorraine, este cel care l-a ucis pe Tom..." și, cu voce și mai joasă „...l-a ucis pe Tom pentru că așa i-ai ordonat dumneata". „Da... Simon", murmură ea. „Te-ai gîndit vreodată la povara complicității? Doi oameni au pus la cale o crimă. De atunci pacea lor spirituală nu mai există. Nici unul dintre ei nu mai poate avea încredere în nimeni... cu atît mai puțin în complice". „Simon, murmura Lorraine, cine ești dumneata cu adevărat? Pentru mine?" „O știi : un om bănuit de o crimă pe care n-a comis-o dar a cărei greutate dumneata ai știut să i-o pui pe umeri. Un om care stă la discreția unei denunțări... un om pentru care orice uniformă e un pericol..." „Dușmanul meu". „Complicele dumitale" rectifică el. Se îndreptară apoi spre bar unde observă că erau supravegheați. „Ai observat acel personaj?" „Nu", zise Lorraine. „De ce încerci să mă minți? Sînt gata să pariez că și eu îl cunosc. Nu știu cum îl cheamă, dar îi cunosc vocea pe care am auzit-o în noaptea asasinării lui Tom și acum, lîngă pasarelă, pe cînd te

așteptam pe dumneata. Asta înseamnă că ești supravegheată, Lorraine". „Ai dreptate, îl cunosc. Caută-l și roagă-l să ni se alăture". Cînd reveni, Lorraine își regăsise sîngele rece. „Am comandat băuturi". „Poate ar fi bine să ne faci prezentările". „Pe dumneata, Simon, nu mai e cazul... Iar el e Steve". „Va trebui să mă mulțumesc cu un prenume... ?" „Mă numesc Steve Masco". Vorbise în sfîrșit. Era vocea pe care o aștepta Simon, vocea gravă plină de amenințări. „Steve Masco, numele îmi amintește de ceva... Aș putea să vă pun o întrebare ?" Lorraine avu un gest al mîinii încercînd să-l convingă pe Simon să nu insiste. „Simon, doar știi, eu...". O invită la dans. „Care era suma asigurărilor pe viață ale lui Clark?" „Cincizeci de mii de dolari". Se făcuse aproape ziuă cînd serata se termină și Simon o conduse pe Lorraine la mașină. „Nu mă însoțești?" „Mi-e teamă să nu vă compromit... Chiar acum, cînd de-abia ați primit cadoul de la Tom". „Ce cadou?" „Asigurarea pe viață. Și apoi poliția trebuie să dă tîrcoale casei". Sărută mîna care i se întinse și apoi urmări cu privirea mașina care se depărta. O alta se apropie. „Urcați Patroane?" „Nu, Hoppy. Urmărește mașina aceea și apoi vino acasă".

În drum spre casă remarcă prezența cîtorva polițiști; era lăsat în pace, dar supravegheat. „M-au cam fugărit" zise Hoppy care pregătea o omletă. Și îi povesti că la o intersecție Lorraine a cules un tip bine care a coborît dintr-un taxi. „Masco, desigur". În partea de est a orașului, Hoppy l-a pierdut. „Dar mai era și celălalt, pe care l-am filat în sală, pe cînd dansați". „Care?" „Joe, boxerul. M-a dus pînă în sala unde se antrenează favoritul său, Sammy Krakowski, categoria mijlocie, care va boxa împotriva lui Willie Higgins". După ce mîncară, Simon îi spuse lui Hoppy : „Cheamă-l pe Sam Samuel. Spune-i s-o lase mai moale. Am nevoie de puțină liniște. Scoală-mă la ora trei"...

ÎNTÎLNIRI PERICULOASE

După multe căutări, spre seară, chinuindu-l pe Hoppy să-și aducă aminte unde i-a pierdut pe Lorraine și pe Masco, Simon găsi cabana în care-l dusese Lorraine în acea noapte. „Rămîi aici de santinelă", îi spune lui Hoppy. Fereastra căsuței decupa în noapte un cadru de lumină. Cînd dădu cu putere ușa de perete Masco se ridică și duse mîna la buzunar; nu avu timp să acționeze, căci Simon, într-un elan irezistibil, îi smulsese pistolul și-l amenința deja. „Nu-i frumos să dai buzna, așa, noaptea", zise din ușă Lorraine, care apăru punîndu-și un halat de baie. „O să chem poliția", zise Masco. „Nu te jena. Cu cît sîntem mai nebuni, cu atît rîdem mai mult!" „Nu", zise Lorraine. „Tot pe scaunul electric o să sfîrșești" îi spuse Masco lui Simon. „Eroare, căci există un procedeu nou în criminalogie. Grație încercărilor cu parafină se poate vedea dacă o armă a fost folosită de mai puțin de 48 de ore. Interesant, nu?" „Dacă înțeleg finețea aluziilor dumitale, Simon, vrei să spui că poliția e convinsă de inocența dumitale grație acestei metode?" zise Lorraine. „Da. Ai exagerat, Masco. Atîtea dovezi în jurul cadavrului i-au pus pe gînduri pe anchetatori. Și l-ai mai ales și pe Simon Templar ca asasin!" „Asta n-o știai! Dar pentru restul, te-am prevenit, Steve!", îi spuse Lorraine. „Dar a fost ideea ta. Nu am făcut decît să..." „Ai făcut mai mult decît ți s-a cerut", îl întrerupse ea tăios. Simon surîse; Masco înțelese ceva. „Taci din gură! Vrea să ne facă să ciripim!" „Masco, unde ai fost în noaptea cînd Tom a fost ucis? Asta e întrebarea pe care ți-o va pune și poliția". „Am... am un alibi". „Da? E tot atît de bun ca și al meu?" Se uită la Lorraine, care începu să rîdă. „Și eu, Simon, am un alibi". „Mă lași baltă?" strigă Masco. „De ce nu ?" Pentru o clipă Simon nu fu atent. Masco se aruncă asupra lui și căzură la podea luptîndu-se cu frenezie. Pentru fiecare, viața depindea de forță. „Lorraine, ajută-mă", strigă Masco. Vocea i se stinse. Simon îi aplicase un pumn magistral în bărbie. În cădere, Masco se agăță de o mobilă care se răsturnă ; Simon își pierdu echilibrul și se lovi cu capul de colțul unui bufet. Auzi zgomotul unui pahar spart și pocnetul unui pistol, apoi nimic. Cînd își reveni văzu chipul lui Lorraine. „Mi-a fost atît de teamă pentru tine". Se ridică și-l văzu pe Hoppy. „Ia te uită, ești și tu aici ? Hai povestește!" Dar Lorraine începu prima. „Cînd ai căzut, Masco s-a aruncat asupra ta. Am crezut c-o să te omoare și..." „Dumneaei a tras, Patroane..." „Mulțumesc, murmura Simon, luînd mîna femeii. A murit?" „A fugit", mărturisi Hoppy. „Nu ai tras asupra lui, Lorraine?" „Doar l-am rănit". „Spărsesem o fereastră și săream înăuntru cînd doamna a tras, interveni Hoppy. Celălalt a luat-o la fugă. Asta-i totul". Simon făcu o socoteală rapidă. Totul, în această povestire șchiopăta. Ce s-ar fi întîmplat dacă Hoppy nu ar fi intrat chiar în momentul cînd el cădea?

Spre uimirea lui Hoppy, Simon o duse pe Lorraine în apartamentul Patriciei. Ajunși apoi acasă găsiră strecurat sub ușă un plic cu două invitații pentru Stadionul Yankee și aflară că în seara aceea se disputa meciul dintre Krakowski și Higgins. „Se pare că Joe vrea mult să ne vadă". Spre surpriza lor, pe ringul de la Madison Square, Krakowski, principalul favorit, a fost făcut K.O. într-un mod destul de ciudat în repriza a treia. Cînd se duseră la vestiare un medic se ocupa deja de Krakowski. „Care e părerea dumneavoastră?" îl întrebă Simon, prezentîndu-se ca un vechi prieten al lui Joe. „N-are nici o șansă să-și revină". „Hai să stăm puțin de vorbă", îi spuse Simon lui Joe. „Cît

ai primit la afacerea asta? Doar Krakowski era favorit!” „Dacă mai spui aşa ceva îţi trag un pumn! Nu uita că mai am încă putere!” strigă Joe ridicindu-se brusc de pe banchetа unde stătuse. „Şi ce-i cu asta? N-o să împiedice pe nimeni să gindească că a fost o combinaţie de-a ta”. „Poate. Dar eu nu am nimic să-mi reproşez. L-am supravegheat pe Sammy ultimele două săptămini”. „Cu atit mai bine. Dar ai vreo bănuială?” „L-au drogat. Cind? nu ştiu. Cine? nici atit. Unde! Habar n-am”. „Perfect! l-am prins pe făptaş!” Probabil că lui Clark i-o părea rău, acolo unde e, că a ratat evenimentul”. „Cine e Clark?” „Un cadavru. Dar al unui tip pentru care viaţa nu avea farmec decit dacă făcea pariuri şi dacă aranja totul în aşa fel incit să le ciştige. Ce fel de om e Higgins?” „Nu i se poate reproşa nimic”. „Cine e antrenorul lui?” „Ronnie Nilder. Nu a fost prins cu nimic, dar nu e intotdeauna corect”. Unul dintre ingrijitori, care trăsese cu urechea, veni către ei şi spuse: „Nilder pariase pe Sammy”. „Curios, murmură Simon, managerul lui Higgins pariază impotriva elevului său... şi doreşte, desigur, să se ştie acest lucru”. „Anul trecut, adăugă ingrijitorul, Nilder a ciştigat 100 de mii de dolari la o cursă de cai. Il costase 20 de mii să-şi cumpere jocheii”. Destinul il punea pe Simon faţă-n faţă cu un alt amator de pariuri sigure. Clark murise, dar pe Nilder nu-l va scăpa. „Ştiţi cumva unde locuieşte?” „Da, in Manhattan, am fost odată pe-acolo”. „O să incercăm să-l răzbunăm pe Sammy. Hai, Joe...” Puţin mai tirziu mergeau, proiectaţi dintr-un colţ in altul al maşinii conduse alert de Joe. O maşină ii urmări o vreme şi ii depăşi in coadă de peşte spre necazul lui Joe care la prima linie dreaptă se lansă in urmărire. „Nu vă fie teamă. Am fost şofer de taxi inainte de a face box. Ah, să nu-l pierd la stopul ăsta!” Conducea puţin incordat. „Cred că-l prindem!” Semaforul se apropia şi un sentiment curios il cuprindea pe Simon: de ce? „Se opreşte, constată Uniatz”. „O să-i bag legea circulaţiei pe git” zise Joe oprindu-se şi el. Deschise portiera. In farurile lor se vedea cealaltă maşină. „Fir-ar să fie! Asta-i maşina lui Ronnie Nilder!” Se apropiară cu toţii de maşină. „Hei, Nilder, pierzi contactul cu pedalele?” strigă Joe. Simon se apiecă spre şofer. „Nu te mai obosi, Joe. N-o să-ţi răspundă. A murit, ăsta-i adevărul...” „Dar eram in spatele lui! Ţinea volanul!” „Probabil că in acel moment nu avea incă cuţitul ăsta in coaste. Ii vezi minerul acum, nu?” Joe răsuflă adinc. Simon il intrebă: „Sintem departe de casa lui Nilder?” „Nu, nu prea”. „Bine, hai să mergem”. „Nu crezi că e riscant?” „Uite ce e, eu merg acolo, dumneata ia maşina şi du-te la spital. Sammy va fi fericit să te vadă. Hai Hoppy”.

Cind ajunseră la intrare Simon ii făcu semn lui Hoppy s-o ia inainte, iar el se ascunse lingă uşă in umbră. Hoppy sună. In uşa intredeschisă o faţă galbenă se arătă. „Aici locuieşte dl. Nilder?” „Da, dar nu e acasă”, răspunse asiaticul. „Nu-i nimic, il aştept”. „Nu, nu!” Uşa impinsă de Hoppy il dădea inapoi. „Plecaţi!” Deja Simon intrase in hol. „Ce este, Lin-Hong?” Se deschise o uşă şi un om apăru in prag. „Ce doriţi?” „N-am nici aspiratoare, nici asigurări de plasat, deşi pariez că v-ar interesa una...” „M-ar interesa să plecaţi”. „O să plecăm, dar nu imediat”. Bărbatul făcu un semn asiaticului, dar Hoppy il opri pe acesta cu un gest ferm in timp ce Simon intră in camera alăturată, o incăpere ciudată, sumar mobilată, dar cu pereţii plini de table negre cu inscripţii pe ele. Dar mai curios era parfumul din cameră, greu, evocind o pădure după o zi de ploaie, o floare agonizind... Un parfum pe care Simon il cunoştea. Dar era imposibil! Inadmisibil! Se scutură. „Curios loc. Domnul...”. „Clau. N. Ford. Mă ocup de afacerile domnului Nilder”. „Văd, zise Simon arătind tablele. Pariuri, nu?” „Nu e interzis, cred. Domnul...?” „Scuzaţi-mă. Simon Templar”. „Ce doriţi? Ce va zice domnul Nilder cind va vedea că aţi dat buzna in casa lui?” „Nu va veni, n-aveţi nici o grijă. Se află, in clipa asta, instalat in maşina sa cu un cuţit în piept”. Şi se indreptă spre uşă, gindindu-se la parfumul din incăpere pe care l-ar fi identificat dintr-o mie. Era posibil să existe o altă fiinţă al cărei parfum să fie acelaşi? Vocea lui Ford il smulse din ginduri. „Mi se pare că sinteţi un tip atletic, la fel ca şi tovarăşul dumneavoastră...” „Intr-adevăr, numai muşchi şi fără creier”. In acea clipă celălalt se inarmase deja. „Sint adesea vagabonzi in cartier, zise Ford. Un Colt 45 ii poate linişti”. „Dezolat să vă stric distracţia! Am lăsat un prieten santinelă in grădină. Şi orice-aţi crede, poliţia se va ingrijora dacă nu mă va vedea ieşind. Chiar ştiţi să folosiţi acel pistol?” „Se zice că sint expert”. „Aţi putea trage in lustră? Dar repede... Este un om in grădină şi acesta va trage asupra dumneavoastră, Ford!” Un zgomot umplu camera; Simon fugi spre uşă şi Hoppy după el. Nu incetiniră fuga decit cind erau departe.

JOCUL PARIURILOR

Simon suspină cind regăsi calmul apartamentului său. „Cineva se afla in casa lui Nilder şi a preferat să dispară decit să ne intilnească”. „Cine, Patroane?” „Doamna Clark, ce naiba! Incepi să înţelegi Hoppy? Ne-am aruncat intr-o aventură mai complicată decit crezi”. Ridică receptorul şi formă un număr. „Alo, Lorraine?” „In sfirşit, Simon, timpul mi s-a părut atit de lung”. „Ce frumos din partea ta să-mi spui asta. N-ai primit nici o vizită? N-a venit Masco?” „Nici el, nici nimeni altul. Mă plictisesc”. După ce mai schimbă citeva

vorbe cu ea, închise; imediat telefonul sună. Era Joe, fericit să-i spună că Sammy va scăpa. Nu se știe încă ce-a fost cu el. „Este amețit, dar doctorii spun că va trăi." „Fii atent Joe, nu lăsa să se afle prea multe. Pentru presă starea elevului dumitale e încă alarmantă. Este necesar să se creadă că este încă în pericol. Ai înțeles ? S-a stabilit un diagnostic ?" „Probabil otravă." „Știi cumva unde locuiește Higgins ?" Joe îi dădu adresa. Puțin mai tîrziu mașina lui Simon alerga spre sud. Imobilul despre care îl informase Joe era foarte potrivit pentru o cursă. Urcă la etaj. La prima bătaie în ușă o voce speriată îl întrebă „Cine-i acolo ?" „Vin din partea lui Ronnie". Referința păru suficientă omului dinăuntru ; încuietoarea fu trasă, omul se depărtă, îl lăsă pe Simon să intre și închise repede ușa la loc. „Salut Willie", îi zise Simon boxerului. „Veniți din partea lui Nilder ?... Ei bine, spuneți-i escrocului ăluia că nu merg mai departe. Nu vreau să crăp pentru el în afacerea Krakowski." Se vedea că băuse puțin mai mult decît trebuia. „Nu mai umfla lucrurile, Higgins. Nilder vrea să te calmezi. Dacă nu, va fi nevoie să ți se dea un soporific." „Drept cine mă ia? Nu vreau să ajung la răcoare, înțelegeți? Dacă Sammy a fost asasinat, nu sînt cu nimic implicat." „Chiar crezi că Sammy a fost asasinat ?" „Cum altfel ?... Eram de acord atunci să abandonez în runda a zecea. Și iată că într-a treia Sammy dă ochii peste cap și încasează un croșeu pe care nu-l voiam prea tare. Se întinde cît e de lung și nu se mai ridică. Nu-i destul de clar?" „Nilder m-a însărcinat să-ți spun că vei fi plătit". „Asta și vreau ! Am pierdut în afacerea asta tot ce-am economisit în 10 ani de ring. Am pariat pe mine pierzînd, vă dați seama. Și aiuritul ăla se aranjează ca eu să cîștig." „Ei, haide, nu te ambala și totul se va aranja", zise Simon pe un ton liniștitor voind să pună degetul pe rană. „Ba o să mă ambalez ! Și încă cum ! Spuneți-i lui Nilder : dacă vor să mă bage la fund, o să spun tot ce știu. Că trebuia să jucăm cu toții pe Sammy... Și că între timp Nilder și amicii lui au pariat pe mine ca învingător... altfel decît ne înțelesesem." „Dar Nilder a pariat 100 de dolari pe Sammy." „Ca să ne ducă mai bine de nas ! Doar îl cunoașteți pe Nilder ! Sau nu-l prea cunoașteți. Nu v-am văzut printre băieții lui. Doar n-oți fi de la poliție ?" „Nu sînt polițist. Mă numesc Simon Templar." „Dumneavoastră ? Fiți atent, nu sînt cu nimic în afacerea lor ! Nu i-am făcut nimic lui Krakowski... Cum aș fi putut să-l fac să înghită un drog pe un tip care-mi ardea la burtă cu o dreaptă ca o locomotivă ?" „L-ai văzut pe Sammy înainte de meci ?" „Da, înainte de a ne cîntări. Dar îți spun eu, Nilder e omul pe care-l cauți. De ce nu te duci la el să-i pui întrebările astea? O să-l faci să scuipe totul!" „N-o să scuipe nimic. A murit." „Ce? Atunci..." „Atunci nu mai rămîi decît dumneata, Higgins." „Cum arăt eu ca un om care și-ar omorî colegul ? Chiar un coleg ! Era corect, curajos. Mai mult, căsătorit. Doar nu mă vedeți în stare să-l omor ?" „Dovedește-o !" „Cum a murit Nilder ? Ca Sammy ?" „Nu, el a înghițit o bucată de oțel." „Atunci trebuie să fie cineva care poate profita de asta. Găsește-l !" „Asta și vreau ; de asemenea, aștept să mă ajuți." „Parcă îmi aduc aminte de un tip... nu l-am văzut decît o dată..." Un pocnet; un horcăit, Higgins căzu cu fața pe podea. Simon se ridică repede și se repezi spre ușa care era în spatele său. Tocmai se închisese, încuiată automat. Pînă să o poată deschide cu pistolul, celălalt tot ar fi fugit. Ridică din umeri și reveni spre Higgins, îi ridică capul. Omul făcu un efort ; cîteva cuvinte se auziră : „Atenție... atenție... Ei fac pariuri pe moarte !"

„Nilder avea un servitor chinez... Lin-Hong," îi spuse Joe lui Simon la un pahar de bere într-un bar. Avea o prăvălie de pariuri în Chinatown. Opera lui Nilder, dar într-o zi a vrut să-și ia tălpășița și alți doi tipi au vrut să-l termine, Nilder l-a scăpat din toată afacerea." „Excelent sistem pentru a-și procura un ucigaș plătit. Pînă în ziua cînd ucigașul s-a plictisit de stăpîn și s-a descotorosit de el. Asta voiai să spui, nu, Joe ?" „Aveți dreptate ; trebuie să mergem pînă la capăt. Veniți cu mine". Opriră un taxi și Joe dădu adresa. Undeva aproape de Harlem, un cartier de mîna a treia. Urcară într-un hotel la etajul 3 unde Joe bătu încet la o ușă. Le deschise o femeie. „Sînteți soția lui Sammy, da ? Eu sînt Simon Templar. Mă ocup de afacerea cu meciul, nu vă fie teamă". „L-au omorît pe Sammy!" „Nu, au încercat... O să-și revină. Spuneți-mi tot ce știți. Cu cine s-a întîlnit înaintea meciului ?" „A venit cineva în timpul dimineții. Un om care voia să vîndă o casă." „L-ați văzut?" „Nu, numai Sammy l-a primit. L-am auzit vorbind. Tipul i-a spus „Dacă pierzi, ai casa pentru nimic" și credeam că Sammy o să-i ardă un pumn, dar el a rîs și a zis „E o glumă". Simon raționă repede. Planul devenea evident : au încercat întîi să-l convingă apoi să-l intimideze pe Sammy ; și fiindcă a refuzat, l-au lichidat. „A fost bolnav înainte de luptă?" „Nu! Se simțea foarte bine. De cîtăva vreme se plîngea de crampe la stomac, crampe nervoase, zicea doctorul. Ei bine, în seara meciului, nimic !" zise Joe. „Luase un calmant. Dimineața, cînd vizitatorul luase un pahar cu el, i-a oferit niște pilule contra crampelor, pe care le folosea și el." După ce o asigură pe femeie că va face tot ce poate să-l găsească pe criminal, Simon se duse în apartamentul Patriciei. „În sfîrșit, suspină Lorraine, te așteptam. Mi-a fost teamă pentru dumneata. Nu mă detești, Simon?" „Te iubesc, mult". „Da, așa cum un vînător iubește vînatul... pentru a-l omorî..." „Dar chiar dumneata, Lorraine ai încercat să-mi trimiți în corp cîteva grame de plumb, nu-i așa ? Și cu toate astea nu-ți port pică." „Mi-ar fi mult mai bine dacă m-ai îmbrățișa. Atîția alții în locul dumitale ar vrea s-o facă". „Te crezi bogată, Lorraine... foarte bogată... Și dacă ți-aș spune că asigurarea pe viață a lui Tom nu-ți va fi plă-

tită ?" „De ce, nu e totul în ordine ?" „Prea în ordine. Cu cît mă uit mai mult la dumneata, cu atît mă gîndesc la bunul Tom, Clark. Nu era băiat rău. De ce a trebuit să ne certăm atît de stupid pentru prima dată cînd ne intîlneam, el și cu mine? Apropo, știi că Ronnie Nilder, prietenul lui Tom, a fost ucis și el, bietul... Ce zici de asta? Am sosit la Nilder la puțină vreme după ce fusese omorît. Ai auzit despre un anume Clau Ford ? Nu ? Spune-mi Lorraine, parfumul dumitale e o creație... personală? Da? Atunci avertizează droghistul: cineva îți face concurență, draga mea... și cineva pentru care o viață omenească nu valorează mai mult ca pentru dumneata". „Simon, ce vrei să spui ?" „Doar atît: la Nilder venise cineva — o femeie, bănuiesc — cineva al cărui parfum încă plutea în atmosferă cînd am ajuns eu..." „Îți jur..." „O gură atît de frumoasă ca a dumitale nu trebuie să mintă, Lorraine. Nu vreau să știu nimic... nimic decît dacă mai ai vești de la Steve Masco ?" Simți că Lorraine se crispează. Lăsînd-o brusc se duse către draperia din fața ferestrei și mai mult o smulse decît o trase. Steve era ascuns după ea. Simon nu-i dădu răgazul să se apere. Pumnul lui plecase deja ; Steve oscilă, Simon îl apucă și-l aruncă pe canapea ca pe un pachet. Se întoarse spre Lorraine. „Aureola mea îmi servește de radar. Știu întotdeauna ce se petrece în spatele meu." „Simon, îți jur... mă întreb cum a putut intra aici?" Nu răspunse. Îl buzunărea pe Masco și găsi un pistol. „Ticălosule ! zise acesta cînd deschise ochii, o să ne mai întîlnim !" „Sînt la dispoziția ta ! Dar, ia spune-mi, îl cunoști pe Nilder ?" Omul avu o mișcare ca pentru a alunga o muscă ce-l deranjează. Simon făcu un pas și pumnul său plecă încă o dată. După un astfel de dialog al pumnilor Steve se găsi din nou la podea. Îl buzunări din nou, mai atent. Găsi un bloc-notes subțire. „Ce cauți, Simon ?" „O dovadă ! Mă gîndesc mereu la parfumul respirat la Nilder. Mă gîndesc dacă nu era chiar Steve." „Steve?" „Desigur. Simte că terenul îi alunecă sub picioare... Aude că Tom a avut relații cu Nilder. Îl omoară și se duce în casă unde sparge un flacon de parfum care să-mi trezească bănuieli." „Oh, Simon, e prea îngrozitor..." gemu ea. „Da, mai ales cînd te gîndești la legăturile care vă unesc. Uite, iubitul dumitale își revine. Îl iau ca să te scap de el. La revedere, dragă."

Nu-l luă însă pentru a-l duce la poliție. Avea un plan și pentru asta trebuia să fie singur. Deci îl puse într-un taxi, dădu o adresă fictivă și reveni acasă. În living-room-ul său, instalat confortabil într-un fotoliu, îl aștepta inspectorul Fernack. „Mi-ai dat un sfat, ultima dată: să aflu dacă Clark avea vreun prieten. Ți l-am ascultat și am aflat. Avea un prieten, un prieten adevărat." „Și ce s-a întîmplat cu el?" „La închisoare, pe viață." „Cum îl cheamă ?" „Savadel. Leslie Savadel." „Savadel... Un jucător de profesie, nu?" „Da. Condamnat pentru o crimă." „Pun pariu, zise Simon zîmbind, că era o poveste cu pariuri. Unde e acum ?" „La San Quentin, spuse inspectorul după o clipă de ezitare. „Cum s-a purtat acolo ?" „Excelent. Dacă continuă așa o să beneficieze de o reducere a pedepsei." După ce inspectorul plecă Simon îi spuse lui Hoppy: „Pregătește-mi imediat o valiză și telefonează la aeroport; îmi trebuie un loc la primul avion cu destinația San Quentin. Îl reții pe numele reverendului Sebastian Tombs". Cîteva clipe mai tîrziu părăsea apartamentul și se arunca într-un taxi.

PREȚUL RĂZBUNĂRII

Cînd directorul penitenciarului văzu în fața sa un om în haină neagră încheiat pînă sus, cu guler alb, surmontat de o figură în același timp blîndă și severă, se înclină. „Ce doriți, părinte ?" „Nu mă îndoiesc că nu aveți aici servitori ai domnului care se străduie să răscumpere sufletele în pericol. Totuși m-am gîndit că modesta mea colaborare ar putea ajuta la opera domnului... Opera la care lucrez de-o viață vrea să amelioreze soarta prizonierilor condamnați pe viață. Ne străduim să-i cunoaștem mai bine, să știm dacă nu cumva sînt demni de o scurtare a pedepsei ; dacă este cazul, ne adresăm autorităților și, dacă trebuie, îi preluăm pe nenorocit în grija noastră." Întinse o hîrtie cu antetul Departamentului de Justiție. Directorul o luă cu un respect evident și o consultă: aceasta îl recomanda călduros pe purtător ; toți cei care ar urma să citească textul ei trebuiau să facă totul pentru a-l ajuta pe cît posibil. Reverendul Tombs avea o atitudine plină de reculegere; părea detașat de lucrurile exterioare. „Iată lista cîtorva condamnați a căror conduită a fost demnă de elogiile consiliului pentru disciplină al stabilimentului nostru." „Vă felicit domnule că aveți atîția deținuți disciplinați printre criminalii pe care i-ai putea crede înrăiți. Îi voi vedea pe toți." Leslie Savadel figura la numărul patru pe acea listă. În camera unde fu adus împreună cu alți trei colegi și un gardian, un radiator prost reglat făcea aerul insuportabil; omul în uniformă începea să adoarmă. Ce urmărea acest reverend punîndu-le întrebări brutelor ăstora ? Credea că vor deveni oițe ? Și astfel, gardianul somnola deja cînd Savadel se așeză în fața reverendului Tombs. Savadel era un tip șters ; totul la el părea mediu ; talie mijlocie, corpolență banală, față indiferentă. „Sînteți Leslie Savadel, cel cu pariurile ?" „Da", spuse acesta și vocea sa era chiar pe măsura imaginii lui. „L-ați cunoscut pe Tom Clark ?" „Da, l-am cunoscut." „Știați că a murit ?" O umbră de surîs apăru pe fața lui; da, Savadel aflase. Pseudo-reverendul schim-

bă tonul. „Fratele meu, sintem cu totul pentru a te servi. Vrem să ne consacrăm viața pentru a te salva..." Gardianul adormi din nou și Simon reluă: „Tom a fost omorit și eu sint bănuit a fi criminalul." „A, da." Începea să înțeleagă; aruncă o privire spre gardian și zise: „Ce vreți de la mine?" „Să vă pun două întrebări." Simon întinse cartea cu coperți negre de care nu se despărțea, deschisă la o pagină. „Cunoașteți această figură?" „Soția lui." Era într-adevăr fotografia lui Lorraine. Simon întoarse pagina. „Și aceasta?" Savadel păru tulburat. Și întrebă „Cine este?" „Omul de care Clark se folosea, prieten bun cu soția lui, Steve Masco". În acel moment gardianul căscă, întrevederea luă sfîrșit. Reverendul Tombs mai primi încă doi sau trei deținuți după care se retrase cu multe mulțumiri și binecuvîntări. Cîteva ore mai tîrziu, Tombs redevenea Templar, instalîndu-se confortabil în avionul ce-l ducea înapoi la New-York.

Capcana întinsă se strînse după trei zile; ziarele trîmbițau vestea senzațională. „Evadare atomică! Savadel și-a luat zborul. În ziua cînd nu i-a mai plăcut la San Quentin a găsit poarta care era deschisă; dovadă că putea evada și mai devreme!" Urmau și numele viitoarelor victime anunțate de Savadel: Judecătorul Abbott, Președintele Oscar Dole, Șeful Departamentului, Grant, trei nume urmate de un al patrulea pe care Simon îl citi cu oarecare uimire: era al său! Reușind să iasă pe porțile închisorii cu o mașină de aprovizionare, Savadel își trimisese mesajul la ziare. Explica totul cu o sinceritate brutală care nu lăsa loc îndoielii: „Am fost condamnat pe nedrept. Cinci oameni sînt de vină. Tom Clark e mort, dar ceilalți patru vor plăti."

A doua zi, cînd ieși în stradă dădu cu ochii de titlurile mari ale ziarelor: SAVADEL ÎȘI ȚINE PROMISIUNILE. MOARTEA JUDECĂTORULUI ABBOTT. Nu se știau prea multe: fusese omorit chiar în acea dimineață și găsit de femeia de serviciu la capătul scării din casă. Fusese trezit de sonerie în miezul nopții și coborîse să răspundă, în ciuda sfaturilor de prudență pe care le primise după ce Savadel își anunțase victimele; fusese doborît fără a se mai putea apăra. Asasinul trăsese mai multe focuri de revolver; se găsiseră gloanțele. Și, pe cadavru, o bucată de hîrtie cu numele lui Savadel scris cu litere mari. Simon se duse deci să-i facă o vizită Lorrainei. „Simon, în sfîrșit! strigă ea cînd îl văzu. Simon, nu mai pot. Du-mă undeva!". „Nu știu unde, dar hai să fugim!" „De ce?" „Savadel e liber și mă va omorî". „Pe dumneata? De ce-ar vrea Savadel să te omoare?" „A fost condamnat pentru o crimă pe care n-a comis-o". „Ia te uită... Și-mi închipui că adevăratul vinovat o fi...". „Tom", suspină Lorraine cu o privire speriată ca și cum cineva putea s-o surprindă confesîndu-se. „Îmi spui o mare noutate, Lorraine. Savadel, după cîte știu, nu voia decît un lucru: să se răzbune pe Tom. Iată de ce era un deținut model, iată de ce voia să scape mai repede din închisoare: pentru a-i plăti polița lui Tom. Dar Tom e mort... și chiar mulțumită dumitale. N-am înțeles oare bine de ce a evadat Savadel? Ca să se răzbune pe judecătorul Abbott și pe toți ceilalți? Curios. Putea să fugă și mai devreme, atunci". „Simon, încă nu ți-ai dat seama?". Își întinse mîinile și îi cuprinse umerii. Gura îi era întredeschisă. Se dăruia ca o ofrandă. Simon se aplecă înspre ea... și căzu ca o masă grea în timp ce Lorraine striga de spaimă.

Zgomote confuze ajunseră la urechile lui Simon. Încercă să se ridice, să recompună o lume cunoscută. O ușă se deschise, o alta se trînti în apartament. Inspectorul Fernack era în pragul ușii. „Mi-e teamă că de data asta doamna Holm n-o să ți-o mai ierte". „Inteligența Patriciei o depășește pe aceea a unui inspector de poliție". „Nimeni n-ar fi putut să cadă într-o capcană atît de grosolană, în afară de dumneata. Savadel și această femeie merg mînă-n mînă, se vede de departe! De ce l-ai ajutat să evadeze? Dumneata mi-ai sugerat să caut vechii prieteni ai lui Clark. Ți-am dat informații despre Savadel. Chiar a doua zi un anume reverend Tombs se prezenta la închisoare". „Ce curios! Iată un preot pe care mi-ar place să-l întîlnesc!". „Destul! Ai fost acolo, ai vorbit cu Savadel. Două zile după aceea, a evadat". „John-Henry, ești mai deștept decît credeam, suspină Simon". „Norocul dumitale că Savadel nu te-a trimis pe lumea cealaltă. Vino cu noi!". „Mă arestezi?". „Ar trebui s-o fac. Deocamdată te duc la loc sigur. Ne-am hotărît să-i adunăm pe toți cei puși pe listă de Savadel. Astfel vor fi la loc sigur". „Da, și în același timp îl vor atrage pe Savadel". Se ridică cu greu. „Ce-ați găsit în apartament?". „Nimic". „Nimic? Adică nimeni". Inspectorul dădu din cap. Lorraine și agresorul lui Simon Templar dispăruseră. Se plimbă prin cameră. Revăzu gesturile Lorrainei. Ceva șchiopăta. Nimic nu cadra cu construcția pe care o făcea despre această aventură și protagoniștii ei. Cu un suspin de resemnare veni lîngă Fernack. Își regăsea optimismul; totul i se părea clar și simplu. „John-Henry, o crezi pe această femeie vinovată, dar pentru ce?". „Dacă aș ști... De la început cineva se tot amuză să ne încurce... Nu ne-ai dat nici o informație din cele pe care le aveai. Și asta nu-ți servește. Dacă aș fi vrut, la ora actuală ai fi fost arestat pentru crimă, totul te-ar fi trimis la scaunul electric". „Ei, fie. O să arăt că joc cinstit. Doamna Clark și-a ucis soțul". „Ce? Ce-ai mai scornit?". „Adevărul". Îi explică geneza crimei, noaptea cu ceață, înscenarea al cărei obiect a fost. Fernack se stăpînea cu greu. Dintr-o dată îl luă pe Simon de braț. „Vino!". Ieșiră și își chemă oamenii. Lăsă santinele cu ordinul de a-l aresta pe Savadel sau pe doamna Clark dacă-i vor vedea. „Și pe Steve

Masco, și tabloul va fi complet" zise Simon. Ajunseră la poliție unde Fernack îl conduse pe Simon pe culoare într-o cameră unde mai multe persoane așteptau. „Vi l-am adus pe Templar", spuse el în loc de prezentări. „Cred că inspectorul Fernack va fi decorat, rise Simon. Avea drept misiune să vi-l aducă pe lup și vă aduce capra. Ce crede despre asta șeful departamentului ?". „N-are rost să facem glume proaste, Templar. Metodele dumitale nu mă impresionează. Prea adesea îți bați joc de lege, și eu sînt aici ca ea să fie respectată. Inspectore Fernack, ce explicații ne dai ?". „Templar a mărturisit totul, — simți asupra lui o privire plină de ironie și repetă cu energie — a mărturisit că asasinul lui Clark a fost combinat cu soția lui, Lorraine. Chiar el se găsea în acele momente în compania acestei femei, la cîteva mile depărtare de New-York. Au organizat totul ca să pună mîna pe banii de pe asigurare". „Foarte interesant. Dar pariez că Templar nu ne va spune numele adevăratului criminal". „Vă înșelați. Asasinul lui Clark se numește Steve Masco". „Și îl acuzi pe Masco și de asasinarea lui Nilder, bănuiesc ?" zise Grant. „De ce nu ?". „Dacă ai spune acum tot ce știi, ar fi mai bine pentru dumneata". „Eu v-aș sfătui să-l găsiți pe Masco, inspectore Fernack. Iar pe Savadel să-l lăsăm mai la urmă". „Și în timpul ăsta, Savadel să fie liber și să omoare pe cine-i place ?", zise inspectorul. „Deci pe mine", spuse președintele Dole care pînă atunci tăcuse. „Și eu sînt pe lista lui !" zise Simon. „Mă întreb dacă nu cumva ați cerut favoarea să figurați" declară Dole. Simon izbucni în rîs. „Trebuie să consider că sînt în stare de arest pentru că craniul meu nu a oferit o rezistență suficientă puterii contondente a ceea ce trebuia să fi fost mînerul unui revolver ?" „Du-te și te spînzură!" spuse șeful departamentului cu un ton plin de ostilitate. Și să nu fii decît dumneata de vină dacă...". „Dacă ce ?". „Nimic".

Simon ieși din clădirea poliției, privind cerul albastru, automobilele, du-te-vino-ul pietonilor : într-adevăr i se părea că iese din închisoare. Un taxi staționa chiar lîngă trotuar. Deschise portiera și chiar cînd o trăgea înapoi o umbră se interpuse, un om se aruncă înăuntru și taxiul demară. Totul atît de repede încît Simon nu putu reacționa ; de altfel nici nu voia. „Bine jucat, domnule Clau Ford !". „M-ați recunoscut ?". „Stați liniștit, știu să mă servesc de pistol cu o oarecare abilitate". „Mi-amintesc. În noaptea aceea, sosirea mea v-a salvat viața. Dacă n-ați fi tras în lustră, n-ați mai fi fost aici". „Poate nici dumneavoastră". Taxiul se opri pe o stradă murdară nu departe de port. Punîndu-i pistolul între coaste Ford îl conduse într-un bar. Intrarea lor nu atrase nimănui atenția. „Mergeți înainte". Traversară sala, pînă la un separeu gol. „Stați jos". „Ce doriți de la mine ?". „Ce știți ? Nu-mi pierd timpul de la moartea lui Nilder și v-am urmărit. Am și eu prieteni ! Ce doriți să faceți ?". „Ce vreau eu ? Puține lucruri". „Și pe lîngă asta ?". „Ei, aș cam vrea : arestarea celui care l-a omorît pe Tom Clark lăsînd lîngă cadavru atîtea dovezi împotriva mea, a celui care l-a otrăvit pe Sammy Krakowski și s-a debarasat atît de repede de adversarul lui. A, uitam ! Mai e și Nilder pe lista victimelor". „Destul ! Mă acuzi că l-am omorît pe Nilder ? Și poate și pe Sammy ? Și pe Higgins, sau chiar pe Clark !". „Ești un escroc ! zise Simon cu o voce care sună ca un bici. Inutil să te revolți. Combinațiile dumitale de pariuri fără pericol... fără pericol pentru dumneata. Nilder, Clark și dumneata erați asociați. La fel și Savadel înainte de a fi arestat. Se juca la sigur. Și dacă riscul era prea mare, se aranja destinul". „Nu, eu... niciodată !". „Da, dar nu vă păsa de felul în care banii vă ajungeau în buzunar !". „Dar am dovezi ! N-am părăsit hotelul în ziua meciului !". „Mulțumesc. Sînt singurul care sînt la curent cu un mic detaliu privind o vizită primită de Sammy. Mi-ai confirmat ceea ce bănuiam. Așa că spune tot ce știi ! Să te ajut, Clark ? Vorbește ! Lorraine ?". Brusc instinctul său îl avertiză de prezența cuiva. Se aruncă în lături și asta îl salvă. Lovitura îl atinse cu mai puțină violență ; totuși se prăbuși sub masă. Ford se ridică repede și plecă cu un pas sigur spunînd patronului : „Rămîne prietenul meu să plătească consumația". Patronul și ospătărița îl găsiră pe Simon sub masă. „Hei, dacă ai tras mai mult, ar trebui...". „N-am tras mai mult, am primit prea mult !"

CERCUL CARE SE ÎNCHIDE

Cînd soneria telefonului răsună, în liniștea nopții, Simon se gîndi mai întîi la ospătărița din barul de lîngă port. Sau poate era Lorraine ? Nu mai știa nimic despre ea. A dispărut voit sau a fost răpită ? După ce aprinse lumina rămase uitîndu-se la telefon. Să răspundă ? Ezita. Hoppy apăru în ușă. „Răspunde tu" îi spuse, luînd celălalt receptor. O voce sugrumată, precipitată, bîlbîită. „În sfîrșit... Dumneata ești, Simon ?... Dumneata ?". „Da, răspunse Hoppy". „Foarte bine. Mi-era teamă... Aici Dole, președintele Oscar Dole... Vă amintiți de mine ?". „Da, îmi amintesc" răspunse Hoppy plin de emoția acestei sarcini și a dorinței de a se afla la înălțime. „Vino repede. Sînt amenințat. N-am nici o încredere în polițiști. Te omoară sub nasul lor. Numai dumneata mă poți salva". Simon luă microfonul și Hoppy suspină ușurat. „Unde sînteți ?". „Acasă. Strada 351, numărul 43. Veniți repede".

Strada 351 era adormită. Cam mulți agenți însă se plimbau de-a lungul el. Fiind atenți să nu fie văzuți de polițiști se strecurară pînă la

numărul 43. Sunară. Nici un răspuns. Bătură la ușă. La fel. „Pentru cineva care strigă ajutor, președintele are un somn cam greu! Repede Hoppy". Uniatz scoase un trusou de instrumente delicate și în cîteva minute ușa fu deschisă. Totuși Simon simțea un fel de avertisment; cel de-al șaselea simț îi spunea că pericolul era prezent în obscuritatea acestei case mute. Încet-încet avansau. Și dintr-o dată îl frapă un miros. Parfumul! Parfumul regăsit în fiecare din aventurile de moarte care începuseră în noaptea cu ceață. Parfumul Lorrainei. Își domină emoția și înaintă. În penumbră se distingea o ușă deschisă. Nu mai era nici o îndoială, cineva era acolo. Se auzea respirația cuiva, rapidă, plină de spaimă. Nu era a unui om culcat, ci a cuiva care se apropia. Era tot mai aproape în timp ce parfumul se intensifica. Cu o izbucnire, Simon se aruncă după un fotoliu. Era și timpul. Răsună o bubuitură de pistol. O umbră ajunse în dreptul ușii. Simon își adună puterile pentru a sări la momentul cel mai potrivit. Din păcate, Hoppy interveni. O nouă bubuitură, urmată de un strigăt. Atunci Simon se aruncă, dar un corp îl împiedică. O ușă se închise. Era prea tîrziu. Mîinile lui Simon întîlniră forma unui întrerupător. Lumina se aprinse. Hoppy era lîngă ușă, nemișcat. Era palid. „Patroane, sînteți rănit?". „Nu, n-am nimic Hoppy". „Atunci vă puteți ocupa un pic de mine?". „Hoppy, e ceva grav?". „Nu. Nu m-a ratat, dar mai bine decît să fi fost dumneavoastră". „Îmi pare rău; glonțul era pentru mine". „M-am tras un pic din calea lui, altfel l-aș fi luat în plin". Simon îl așeză pe Hoppy pe un fotoliu și rupîndu-și cămașa făcu un pansament care mai opri sîngele. Apoi se duse în camera vecină, un birou. Acolo, în fața mesei, cu chipul palid, președintele Dole ținea cu mîna telefonul. Nu va mai vorbi niciodată pentru a chema în ajutor! Atunci se auzi soneria. Era poliția. „Veniți puțin cam tîrziu, domnilor". „Cine sînteți?". „Întrebați-l pe dînsul!" spuse Simon arătîndu-l pe Fernack care tocmai intra. „Trebuia să mă aștept". „Chemați repede o ambulanță și duceți-l pe domnul Uniatz la spital. A primit un glonț în omoplat". „Ce căutai aici?" întrebă Fernack. „Îmi pare rău dar Dole mi-a dat telefon cerind ajutor. M-am grăbit cît am putut, dar nu destul pentru că atunci cînd am ajuns aici Dole murise deja. Pe cînd voiam să-i sărim în ajutor criminalul a tras asupra noastră. Pe mine m-a ratat nimerindu-l pe Hoppy". „L-ai recunoscut pe Savadel?". „Nu. Cum aș fi putut. Lumina era stinsă, lupta s-a dat în întuneric. Și, de altfel, ți-am spus deja, nu pe Savadel trebuie să-l bănuiți. Dă-mi voie să-ți mai dau un sfat. Du-te și la lecții despre parfumuri la un producător de cosmetice".

Cînd ieși în stradă dădu nas în nas cu șeful departamentului, Grant. „Vino cu mine, Templar", zice celălalt în loc de salut. De pe terasa apartamentului acestuia, situat la ultimul etaj al unui zgîrie-nori puteai descoperi orizontul marin unde o lumină palidă anunța zorii. Era New-Yorkul sfîrșitului de noapte, plictisit, sfîșiat de atmosfera sa secretă, densă și brutală, plină de omoruri, de violențe și beții, dar și de nașteri și bucurii. „Grant, este undeva acolo o ființă care pentru mine se rezumă la un parfum. O ființă care mă detestă și ar face totul pentru a mă omorî... și totuși nu îndrăznește". „Templar, nu te-am adus aici pentru a-ți auzi filozofiile, ci pentru a-ți cunoaște intențiile". „De ce?". „Pentru a-l împiedica pe Savadel să continue. Templar fă ceva ca această angoasă să se termine! Simt pericolul cum îmi dă tîrcoale...".

Chiar cînd Simon voia să plece, soneria sună. „Cine e?", întrebă Grant. „Mesaj de la inspectorul Fernack". „Trece-l pe sub ușă." Un plic apăru. Pe măsură ce citea hîrtia împăturită în plic, chipul lui Grant se lumina. „Poliția l-a încercuit pe Savadel. Imbecilul, se adăpostise într-un imobil în construcție în plin centrul New-Yorkului. L-am prins". Cînd Templar și Grant ajunseră la adresa indicată de Fernack, era deja ziuă, o zi întunecată. Trecură prin trei rînduri de baraje; Fernack strînsese plasa; Savadel nu mai putea evada acum la fel de ușor. „Unde e Savadel?" îl întrebă Grant pe Fernack, cînd dădură de el. „Probabil în pivniță. E plină cu cutii și mărfuri așa că nu ne încumetăm să intrăm acolo. O să lansăm grenade lacrimogene și va trebui să se predea". „Ce-ați zice dacă aș intra eu să vi-l aduc pe Savadel?". „Ești nebun, asta înseamnă sinucidere!". „Dacă nu se predă veți trage. Dacă va muri nu va mai fi proces, nu va mai fi glorie și nu veți mai ajunge poate niciodată guvernator" îi spune Simon lui Grant. „Bine, fie".

Simon traversă spațiul eliberat de polițiști. Ajunse la clădire și intră repede pe ușa joasă care ducea la subsol. O scară se pierdea în întuneric. Simon găsi întrerupătorul și aprinse lumina. Se văzu o îngrămădeală de baloturi și materiale de construcție. Un foc de revolver pocni; lampa zbură în țăndări. „Bună ziua, Savadel, nu prea-ți pierzi vremea! De ce ai spart lampa, o să fii obligat s-o plătești! Oricum cobor". „Nu te sfătuiesc, se auzi vocea lui Savadel. De data asta nu-ți mai ascult propunerile". „Sînt încăpățînat, Savadel, spuse Simon continuînd să coboare. Am cîteva întrebări să-ți pun. N-ai cum să ieși de aici. Se vor lansa grenade lacrimogene și se va trage în oricine iese din clădire. Asta peste exact 22 de minute". „Minți! Și pe urmă, puțin îmi pasă!". „Nu cred. Îți ofer posibilitatea să duci la bun sfîrșit răzbunarea". „Vorbește, vorbește repede, mă grăbesc". „Cred și eu. Mai avem 17 minute". „Hai, spune, dar dacă ideea ta nu-mi place... ești în găleată".

Grant consulta ceasul: de 28 de minute Simon intrase în clădire. Mai era acum doar un minut... 40 de secunde... încă 30... şi dintr-o dată o rafală de gloanţe. „Ce fac acolo? Se omoară nitre ei?". Uşa pivniţei se mişcă şi Simon apăru. Avea figura obosită, hainele rupte, o zgirietură singerindă pe faţă. Dar ducea, aruncat pe un umăr, un corp, cel al lui Savadel. Respirînd greu explica: s-a jucat de v-aţi ascunselea cu Savadel, pe întuneric. „La sfîrşit a tras asupra mea. N-am avut de ales. Am tras şi eu, iartă-mă Grant, dar cred că va putea fi şi un proces după aceea. Nu l-am rănit prea grav, cred". „Te-am subestimat, spuse Grant. Iartă-mă. Hai să mergem". „Da, sînt epuizat". Nu-şi ascundea oboseala. Se instală în maşină. Un poliţist se aşeză la volan. Savadel fu aşezat în spate. Simon surise obosit agentului care porni motorul. Atunci... într-o clipă toată oboseala păru a dispărea de pe faţa lui Simon. Cu un gest rapid îl dădu la o parte pe poliţist, luă volanul şi demară. Totul fu atît de rapid, că Farneck trebui să se gîndească cîteva minute pentru a realiza ce se întîmplase. Deja maşina da colţul străzii şi se pierdea în circulaţia devenită de-acum densă. Cînd, în sfîrşit, motocicliştii o depistară în ea nu mai era nimeni. În acest timp Savadel, care jucase perfect rolul de muribund, şi Simon se pierdeau în mulţime pentru a ajunge la prima staţie de metrou. Merseră o staţie după care ieşiră la suprafaţă şi luară un taxi. După o oră intrau în barul unde Simon băuse o bere cu Clau Ford. În timp ce Simon se întreţinea cu ospătăriţa, Savadel îl neutraliza cu un pumn pe patron. Încuiară localul şi Simon o întrebă pe ospătăriţă. „Unde e Masco?". „Sus", spuse ea speriată. Simon urcă primul. La capătul scării, pe un culoar, se vedeau trei uşi. Simos trase cu urechea la prima din ele. O deschise. Era un fel de debara. Trecu la a doua. Ascultă din nou. De data asta, cu tot elanul, o dădu la perete. „Bună ziua, Masco!". Omul, luat brusc, se sculă. Privirea lui arăta o furie violentă. Lîngă el, Lorraine, mirată. „Bună-ziua, Simon", zise ea mieroasă. „Ce doreşti?", întrebă Masco. „Să stăm de vorbă." „Chiar aşa? Închipuie-ţi că n-am deloc poftă. Deloc!". „Hai Simon, spune ce ai pe inimă, zise Lorraine. Arzi de nerăbdare". „Savadel a murit". Scăpaţi aşa de un mare pericol. Merita să-l omorîţi pe Abbott apoi de Dole, nu? Aşa poliţia ar fi făcut totul ca să-l prindă pe Savadel. Singurul care cunoştea adevărata identitate a lui Masco... singurul şi cu mine!". Lorraine se ridică pe jumătate, apoi se lăsă să cadă. Mîinile i se crispau. Simon era din ce în ce mai sigur pe el. „A fost o idee remarcabilă, Masco... Sau trebuie să spun Tom Clark? Într-adevăr şi eu am fost păcălit". „Savadel ţi-a ciripit toate astea?". „Nu, era logic. Cu atît mai mult cu cît poliţia începuse să se intereseze de afacerile lui Clark. Înscenarea aranja totul". „Ai vorbit destul, Templar", spuse Clark scoţînd brusc pistolul şi îndreptîndu-l spre Simon. „Nu aşa, mă cam gidili!". „Ai rîs destul! O să faci pasul cel mare şi nu e un moment atît de vesel". „Da, am rîs destul...". Lorraine vorbise. Se sculase şi scosese din poşetă o armă pe care o ţinea fără ezitare. Clark, sigur pe el, n-o urmărise. „Aruncă pistolul, Tom!". Clark îi aruncă o privire furioasă. Era soţul ei, de ce să-l ameninţe. Se îndreptă spre ea. Un pocnet răsună şi Clark se prăbuşi. Lorraine surîdea, calmă: nu era nici o emoţie în atitudinea ei. „Întotdeauna m-am gîndit că eşti o bună trăgătoare, Lorraine, zise Simon". „Simon, dragule, ce păcat că nu m-ai ascultat. Am fi plecat împreună". „Da, dar n-aş fi asistat la sfîrşitul adevărat al lui Tom. Acum eşti văduvă". „Hai să plecăm! Să uităm. O să-ţi spun totul. Omul ăsta mă obliga să mă supun. Dar ţi-o jur, eu n-am omorît niciodată pe nimeni. Ce ne mai desparte?". „Nimic, poate doar rana prietenului meu Hoppy. Oare n-ai fost şi tu la Dole în acea noapte?". „Niciodată". „Draga mea, cînd îţi alegi un parfum ca al tău e greu să nu laşi urme". „Dar era Tom, el făcea asta. Uite!" Rupse buzunarul de la sacoul lui Clark. O pală de parfum izbucni. Simon o privea ezitînd. Nu ştia ce să mai creadă. Dacă avea dreptate? „Nu-i adevărat" se auzi atunci o voce. Lorraine tresări şi vru să pună mîna pe pistol. „Nu mişca!". Savadel era în prag. „Se pare că am ajuns la timp". „N-ai... n-ai...". „Nu, n-am murit. Dacă ai fi fost înarmată, n-ar mai fi lipsit mult, dar aşa, eu comand. Mîinile sus! Templar crede-mă, niciodată nu mi-am putut da seama ce se ascunde în spatele acestei frumuseţi. A făcut totul ca s-o ador: mi-a promis c-o să se căsătorească cu mine dacă o scap de soţul ei; dar n-am putut. Atunci a pus la cale crima. Şi el o iubea şi voia s-o vadă bogată şi fericită. Şi dacă l-a omorît a făcut-o pentru ca el să n-o denunţe... şi poate ca să te aibă pe dumneata. Este capabilă de orice. Dar totul s-a terminat. Cînd mi-ai arătat la închisoare fotografia lui Tom spunîndu-mi că e cea a lui Masco, am înţeles ce pusese la cale. Acum pleacă, Templar! Lasă-ne singuri!" Lorraine lansă o rugăminte mută la adresa lui Simon. Dar acesta se îndreptă spre uşă. Cînd să treacă pragul auzi un strigăt: „Simon!". Îi ignoră şi ieşi. Cînd ajunse la parter se auzi pocnetul revolverului. Îşi reprimă o tresărire, ca şi cum el ar fi primit proiectilul. Nu se îndoia că Savadel a tras. Se duse la telefon. „Alo, Fernack? Îţi dau două cadavre şi pe Savadel viu". Dar chiar atunci se auzi un nou foc. „Scuză-mă, m-am înşelat. Vor fi trei cadavre! O să-ţi povestesc totul, inspectore!".

Traducere de ILEANA BUSUIOC

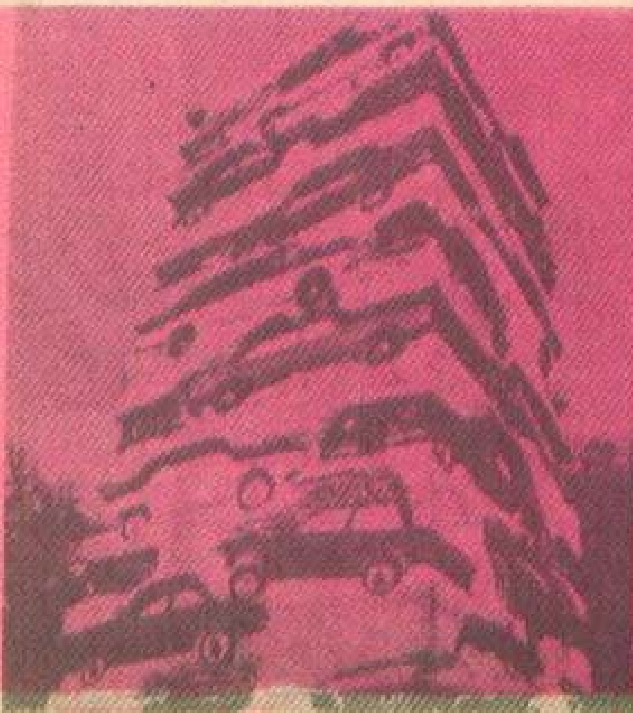
„Yeti" din nou în actualitate

Existența lui „Yeti", celebrul „om al zăpezilor", a fost, în cele din urmă, dovedită, cu totul întîmplător, în anul 1972, de un grup de grăniceri chinezi ce patrulau în Tibet. În timp ce urcau în șir indian o potecă întortocheată de munte au fost întîmpinați, pe neașteptate, de o ființă uriașă, nemaivăzută pînă atunci. Această „creatură", măsurînd în jur de 2,50 metri înălțime, a ridicat cu multă ușurință un bolovan de circa 300 kilograme pe care l-a aruncat în direcția lor. Din descrierea făcută de acești martori oculari, reiese că ființa întîlnită avea un cap asemănător cu cel al unei maimuțe, era femelă, avea mîini puternice de trei ori mai mari decît ale unui om și mergea în două picioare. Urmele pașilor lăsați în zăpadă la locul întîlnirii de această ființă ciudată, ce nu arată a om, dar nici a maimuță, măsurau 40 cm lungime.

Pînă la această întîmplare, „Yeti" își trădase prezența prin urmele lăsate pe zăpadă. Dar toate încercările făcute de diferite expediții științifice pentru descoperirea și, eventual, capturarea sa au dat greș. „Yeti", din sfială sau nu, a evitat orice contact cu omul. Cine ar putea fi de fapt această ființă misterioasă de existența căreia tot mai puțini oameni de știință se îndoiesc? Căutînd să răspundă la această întrebare, unii cercetători au ajuns la concluzia că „Yeti" ar putea reprezenta o mică populație aparținînd unui gen antropoid, cunoscut sub numele de Gigantopithecus. Reprezentanții acestui gen au trăit în urmă cu două milioane de ani în Asia centrală și de sud-est. Se pare că nu toate exemplarele de Gigantopithecus au pierit în timpul glaciațiilor din cuaternar. Unele dintre ele, și anume cele mai viguroase, s-ar fi putut adapta condițiilor vitrege de climă. Ele s-ar fi retras în regiuni greu accesibile pentru om, cum este zona munților Himalaia, obișnuindu-se cu modul de viață de la mari înălțimi. „Yeti" continuă să fie învăluit într-un adînc mister. Pentru oamenii de știință au rămas nedezlegate întrebările: Cine este de fapt „Yeti"? De unde vine el? Cum de a putut să se adapteze la condiții de viață atît de grele încît alte ființe nu au reușit acest lucru?

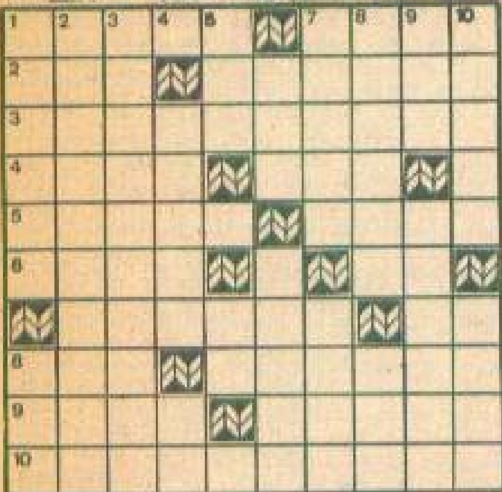
Dornici să găsească răspuns la aceste întrebări, o serie de oameni de știință continuă investigațiile pentru a-l întîlni pe „Yeti". Astfel, exploratorul scoțian William Grant a pornit din nou în căutarea lui „Yeti". Este cel de-al cincilea an de investigații. „Sînt convins, declara el, că «omul zăpezilor» există, dar nu pot să-l caut toată viața. Este epuizant să trăiești timp îndelungat la mari altitudini". William Grant, ca și alți oameni de știință, speră ca depistarea lui „Yeti" să deschidă o fereastră spre trecutul îndepărtat al Terrei, spre însăși originea omului.

TUDOR PRELIPCEANU

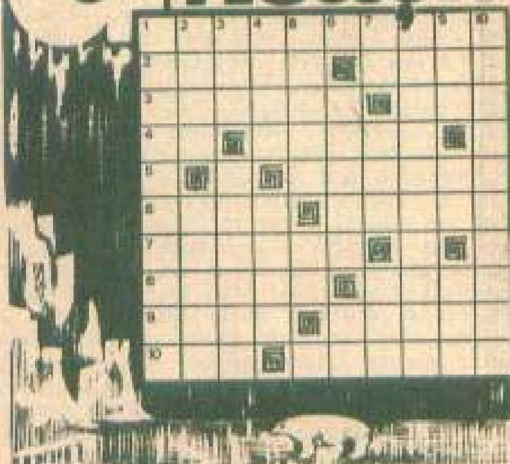
„Castelul mașinilor", astfel și-a intitulat artistul american de avangardă Armand, acest „sandviș" alcătuit din mașini și beton. „Opera", despre care specialiștii afirmă că este unică pînă acum în materie, a fost construită în parcul Jouy-en-Josas din sudul Parisului. Să ne așteptăm în viitorul apropiat și la o replică cu bombe dezamorsate? Posibil.

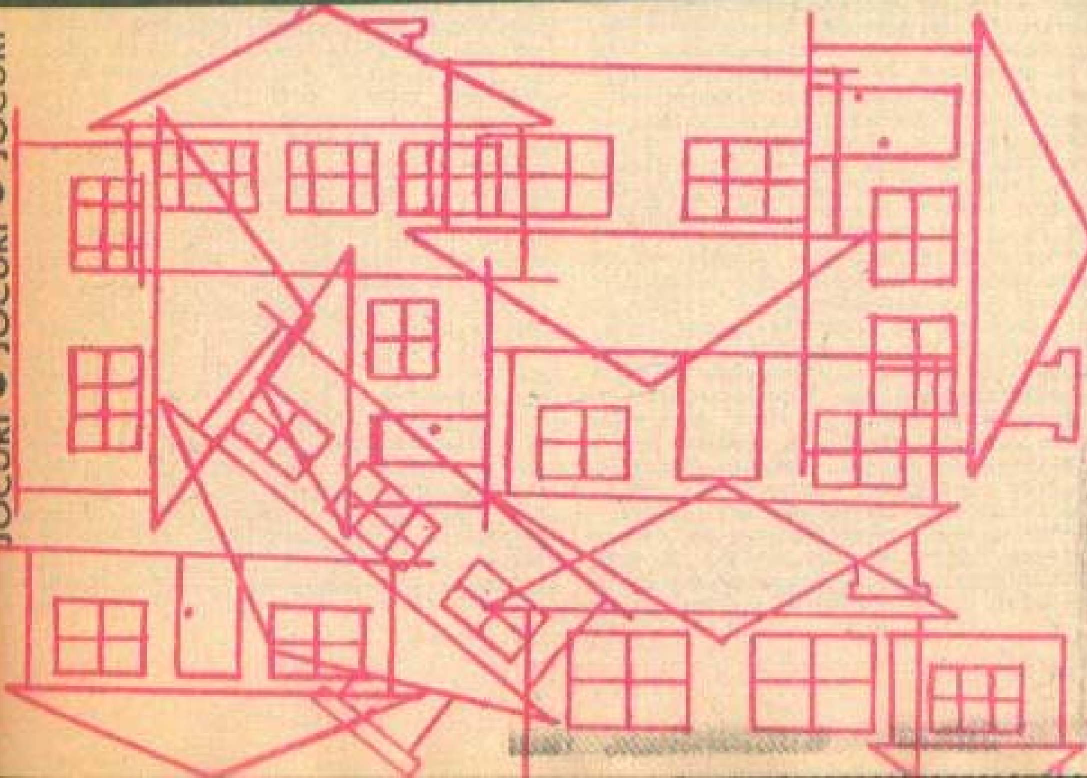
ORIZONTAL: 1) Fiecare cu focul ei — Focul în sine. 2) Din același ținut cu foca — Foc ce arde cu flacără tremurătoare (inf.). 3) Plin de foc. 4) Unități de măsură — Reflexiv. 5) Pari în vie — Zeul focului în mitologia vedică. 6) A scris poezia „Flăcări pe culmi" — M-am fript! 7) Foc (fig.) — O mie cinci! 8) Tiberiu cel mic — Foc potolit (inf.). 9) Un om pîrlit — Purtătoare de foc. 10) Stă ca pe jăratec.

VERTICAL: 1) Ia foc imediat (fig.) — Gură de foc. 2) Foc. 3) Ia foc și arde repede. 4) Sare de la foc — Înfocați în final! 5) Stinge focul — Se văd torțele! 6) Aici — Iau foc. 7) Declanșează focul — Joc de societate. 8) De mama focului (fem.) — Monedă de argint (inv.). 9) Plan fără coadă! — Au fost citați. 10) Focul pămîntului — În urma focului (reg.).

ORIZONTAL: 1) Ghețar din Munții Apuseni. 2) Ținut la gheață — Gheață plutitoare. 3) Bloc de piatră purtat de ghețari — Alb... polar! 4) Ren! — Ca gheața de la poli (masc.). 5) Aduce răcoarea. 6) Animal din ținuturile de gheață — Localitate argeșeană. 7) Înghețați (fig.). 8) Ca fulgul (pl.) — Animal ...blindat! 9) O parte a trupului — Murmur. 10) Vin și pleacă în plină iarnă — Oameni cu inima de gheață.

VERTICAL: 1) Îți îngheață inima. 2) Podoaba renilor (sing.) — Mare slăbiciune. 3) Vijelie (reg.) — Obișnuiți ai ghețurilor eterne. 4) Înlesniri pentru bani gheață — Rîu în Banat. 5) A scoate din sărite — Începe să ningă! 6) Arbori din familia pinaceelor — Sieste! 7) Punct terminus de pătrunderea frigului — Patinoar natural — Țurțur (sing!). 8) Ca gheața. 9) Mic afluent al rîului Tîrnava Mică — Rea! — Înghețat... de tot! 10) Ghețuri în derivă.

Priviți desenul timp de 1 minut și spuneți apoi cîte case ați putut distinge.

DIN IUBIRE

În martie 1950, Culai Parvana, urmînd lui Culai Lovin, cel care, sub puterea primăverii din aer, începuse să trimită la raion rapoartele și bilanțurile pe hîrtie parfumată, fu instalat ca președinte al Sfatului Popular Vintileasa. De la instalare, în cadrul căreia primul secretar al raionului îi ură să conducă destinele comunei pînă la adînci bătrînețe, nu trecu nici un an și o sesiune extraordinară a sfatului popular îl schimbă din funcție, în locul lui fiind adus un activist din celălalt capăt al țării, de la Sighetu Marmației și, desigur, dacă România s-ar fi întins pînă în California, el ar fi fost adus de la Los Angeles, atît de mare era credința celor de la raion și chiar și a celor de la regiune că clima comunei Vintileasa nu face bine la președinții de sfat popular.

La nici două luni de cînd se cunoscuseră, iubirea dintre Culai Parvana și bibliotecara Maria Lăduncă, pînă atunci ușoară, surîzătoare, cum poate fi iubirea dintre un șef și o subalternă, deveni brusc și inexplicabil chinuitoare: simțeau amîndoi, fără să și-o spună, că nu mai puteau trăi unul fără celălalt. Ca s-o încurajeze, el îi spunea că, mai mult ca sigur, între timp descoperiseră amîndoi, fără să-și dea seama, că, de fapt, se căutau de la începutul vieții lor și abia acum se întîlniseră. În acest sens, el formula teza platoniciană a celor două jumătăți ale aceluiași trup, care se caută prin lume cu disperare. E drept, făcea asta numai cînd erau singuri, pentru că Platon la momentul respectiv era interzis în sediile administrației de stat și în adunările cu prezidii statutar constituite. În sinea lui însă era extrem de îngrijorat de neașteptata întorsătură a lucrurilor ce putea să le complice, definitiv și iremediabil, viața. El era însurat, ea, măritată, pe deasupra, eliberarea fostului președinte, destul de recentă pentru a se păstra în amintirea lui și a întregului sat. Totuși, se doreau atît de tare, atît de copleșitor, încît, de fiecare dată cînd se vedeau, fie și în chestiuni de serviciu, el interesîndu-se cum s-ar putea lua bibliotecii una din camere pentru a o transforma în atelier mecanic, și ea cerîndu-i, pentru a nu știu cîta oară, cum de altfel făcuse și cu ceilalți președinți dinaintea lui, fonduri pentru perdele, se despărțeau atît de obosiți că abia se mai țineau pe picioare. Ei îi era mai simplu, ședea peste drum de bibliotecă, din cîțiva pași era acasă și, cum ajungea, se trîntea în pat, fără să se descalțe măcar, plîngîndu-se că nu mai rezistă: recent biblioteca primise un transport din tratatul **Trandafiri din România**, un volum cu grave greșeli de tipar, semnalate și de presa centrală, din cauza cărora răspîndea în jur un parfum puternic, amețitor; zadarnic ținea ea de cîteva zile ferestrele bibliotecii larg deschise, parfumul acela năprasnic nu se risipea nicicum. Pentru el, care trebuia să străbată întregul sat ca să ajungă acasă, cu pas sigur, de președinte al sfatului popular, răspunzînd saluturilor celor întîlniți în cale ba chiar, uneori, trebuind să dea lămuriri unor chestiuni ridicate de cîte un gospodar, cum ar fi, de exemplu, de ce nu se aduc la magazinul sătesc căciuli cu clape, era puțin mai complicat. Căci cine ar fi crezut oare că un bărbat cum era Culai Parvana, abia ținîndu-se pe picioare, în ochi cu o strălucire ciudată și făcînd gesturi largi, prea largi pentru după amiaza din jurul lui, venea de la bibliotecă și nu de la bufet? Cu atît mai mult cu cît, într-o noapte, întorcîndu-se de la bibliotecă, de unde împrumutase broșura **Originile vieții pe pămînt**, îl lovise o oboseală atît de mare încît căzuse în șanțul din marginea șoselei și adormise imediat, cu tîmpla lipită de un bolovan, pe față cu un surîs dulce, de om ce-și amintește ceva prin somn, și, probabil, așa l-ar fi găsit acolo, dimineața, primii trecători dacă nu l-ar fi trezit pe la patru, cu răcoarea lor umedă și proaspătă, ca o cămașă de in, zorile zilei de vară. Uneori, lucrînd pînă noaptea tîrziu la cîte un material cerut urgent de raion, cum ar fi, de exemplu, situația vrăjitoarelor de pe raza comunei Vintileasa, cîte au studii superioare și cîte nu, cîte practică descîntecul pe cărbuni și cîte descîntecul pe alte materiale, Culai Parvana se întrerupea și lăsîndu-se ușor pe spate, făcînd să scîrție bătrînește scaunul vechi, cu încheieturile slăbite, încerca să retrăiască pînă în cele mai mici amănunte ultima lor întîlnire. Ședea așa, cîteva clipe lungi, privind fără să vadă colțul murdar al perdelei din fața sa, bănuind undeva, departe, la marginea spațiului gol în care se însingura ori de cîte ori făcea asta, răsuflarea ușoară a copiilor adormiți, trupul femeii întorcîndu-se, prin somn, pe-o parte, fără să-și dea seama, ca un pește prin apă, și apoi liniștindu-se, ședea așa, nemișcat, aducînd din trecut gest după gest, scenă după scenă. De cele mai multe ori, pentru că imaginile ajungeau pînă la el gata să se piardă, nesigure în contururile lor, eșua lamentabil, și se apuca de situații cu și mai mare înverșunare, dar cînd reușea, cînd din trecut se ivea strălucitor și repede trecător un gest de-al Mariei Lăduncă — o privire furișată, o fluturare îngîndurată a mîinii — o bucurie năprasnică năvălea în el, atingîndu-i ușor — și îndurerîndu-le — colțurile inimii. Și atît de mare era efortul de a aduce aceste clipe, încît, la un moment dat, cînd renunța să retrăiască trecutul, pentru că deja veneau spre el numai niște pete oarbe, îl lovea o somnolență ciudată, dulce și binevoitoare, asemenea unei ape călduțe, mîna prindea să-i tremure și situațiile ieșeau greșite, iar în celălalt capăt al satului, Maria, care dormea lîngă bărbatu-său, cu brațul gol aruncat prin somn de gîtul acestuia, tresărea neliniștită și se trezea imediat cu inima bătînd violent, cu o durere subțire și adîncă, asemenea unei andrele, în osul tîmplei. De atîtea treziri bruște, după care adormea cu greu, înspăimîntată că s-ar fi putut să fi avut un

atac de cord, slăbise mult și gîndirea i se subțiase stînd să se destrame: era de ajuns să se gîndească, **afară plouă**, ca s-o și ia amețeala, ca să nu mai spunem că dac-ar fi mers mai departe gîndind, de exemplu, **afară plouă mai tare ca data trecută**, ar fi leșinat pe loc de atîta efort.

Aerul lui buimac, neobișnuitele ei stări de slăbiciune, începură să dea de bănuit celor de acasă. Nu, nici ai lui și nici ai ei nu formulaseră ceva concret, vreo acuzație anume, nici n-ar fi avut de ce, totuși, din cînd în cînd Culai Parvana își surprindea nevasta privindu-l ciudat, ca dintr-o parte. Nu era exclus să i se pară, poate că nu spre el se uita, ci spre pendula din spatele lui, care mergea numai dacă o loveai cu pumnul, totuși, se îngrijoră și spori măsurile de precauție. Încetă să se mai gîndească la Maria Lăduncă pe timp de noapte, și, pentru ca stările ei de leșin să nu dea de bănuit, o îndemnă să urmeze un tratament cu vitamine. Urmîndu-i sfatul, ea, care de cînd Culai Parvana o lăsa în pace, dormea adînc, fără să se trezească, pînă a doua zi dimineața, se întremă rapid și, spre marea ei îngrijorare, începu să se îngrașe. Pentru a înlătura orice dubiu, Culai Parvana nu numai că evita acum să rămînă fie și o clipă singur cu bibliotecara, dar și trecu la o scandaloasă persecutare a acesteia. Începu să-i taie pe rupte zilele din salariu, stîrnind indignarea întregului sat, ba chiar o și retrogradă cu o treaptă, pe motivul absurd că ținea ferestrele deschise în timpul programului și iubitorii cărții, venind la bibliotecă să se instruiască, puteau răci, și ea, făcînd plîngere la raion, acesta anulă imediat sancțiunea, avertizîndu-l pe Culai Parvana asupra unor tendințe autoritariste, vizibile la el în ultimul timp. Era atîta dușmănie din partea lui că satul se chinui mult timp să afle cauza și, după ce elimină bănuiala că Maria Lăduncă n-ar fi vrut să-i cedeze lui Culai Parvana, ajunse la concluzia că președintele voia s-o dea afară ca să angajeze în locul ei pe o nepoată a sa, din Țifești, care terminase liceul și nu reușise la facultate. Din nefericire, pe măsură ce sporea aceste precauții, el constată, cu spaimă, că acum, ori de cîte ori se afla în preajma Mariei Lăduncă, simțea o nevoie dureroasă, irezistibilă aproape, de a întinde mîna și de a o mîngîia ușor, cu vîrfurile degetelor, pe păr. Era o duioșie izvorîtă din adîncurile sale, menită să compenseze persecuțiile la care o supunea? Dumnezeu mai știa! Sigur era că se trezea uneori, în momente de oboseală mai ales, cînd încordarea îi slăbea, întinzînd mîna și dînd s-o mîngîie; realizînd asta în ultimul moment, făcea tot felul de manevre complicate pentru a transforma gestul în altceva, de exemplu, în dorința de a le arăta celor din jur, care îi ascultau indicațiile privind trecerea neîntîrziată și fără obiecții la văruitul a tot ce e lemn pe suprafața comunei, cu mîna larg desfăcută, hectarele de livezi ce urmau să ia locul, în viitorul nu prea depărtat, rîpilor ce urîțeau acum dealurile Vintilesei. Ca să se poată controla, ori de cîte ori se afla undeva în preajma Mariei Lăduncă își ținea mîinile adînc vîrîte în buzunare, cu pumnii încleștați și unghiile înfipte în carne. Cîteva săptămîni mai tîrziu, constată că de atîta încordare degetele începură să i se lungească și să i se subțieze. Doctorul din Florești, la care se dusese în cele din urmă, îi spuse că-i vorba de un fenomen ce se petrece, de obicei, cu pianiștii celebri, și-i recomandă, ca terapie, să înceapă să cînte la pian. Era între ei, în ciuda celor întîmplate, atîta dorință, atîta iubire, încît ori de cîte ori apăreau undeva împreună se petreceau fenomene dintre cele mai ciudate; mugurii florilor plesneau și se desfăceau în petale, părul pisicilor se zburlea și acestea își arcuiau spinarea, ca și cum ar fi simțit în jur ceva pînditor, aparatele de radio se dereglau și, în general, tot ce funcționa pe bază de curent continuu se aiurea complet. Într-o zi, de exemplu, la o ședință cu activul, celor din sală, care-și notau de zor măsurile ce trebuiau luate de urgență pentru ca întreaga comună să treacă neîntîrziat de pe producția de struguri pe cea de viermi de mătase, prinseră a le tremura degetele, secretarul sfatului popular, care ședea prost cu inima, scăpă din mînă stiloul și acesta se făcu țăndări, lăsînd pe dușumele o pată de cerneală lăbărțată, urîtă, coala de hîrtie pe care scria Ion Găvănescu, profesorul de naturale, care-și uitase carnețelul acasă, începu să scapere scîntei, și cînd acesta ajunse la un P mare, al cărui contur cerea o zvîcnire a mîinii, dădu flamă, dar nimeni nu făcu vreo legătură între aceste întîmplări și scurta, dar intensa, privire pe care o schimbaseră la un moment dat președintele Culai Parvana și bibliotecara Maria Lăduncă, sfios așezată în ultimul rînd și notîndu-și conștiincioasă sarcinile ce reveneau în noua campanie celor ce răspundeau de munca cu cartea. Toți din sală erau convinși, ca de altfel întregul sat, că astfel de evenimente ca și altele ce aveau loc ori de cîte ori cei doi apăreau undeva împreună, își aveau explicația într-o neobișnuită intensificare a exploziilor solare despre care scriau toate ziarele și care, conform acestora, provocaseră pe întreg globul fenomene ieșite din comun. Se spunea, de exemplu, că din cauza acestor explozii, unui submarin atomic, al cărui echipaj se luase după un pește, ca să-l prindă și să-l prăjească, urmărindu-l cu înverșunare din Marea de Azov pînă în Oceanul Înghețat, i se dereglase instalația radar și, rămas fără direcție, se izbise de Polul Nord, făcîndu-se țăndări.

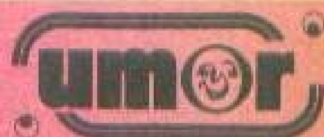
În august al acelui an se desfășurară în Vintileasa manevre militare de proporții, cu trupe regulate și rezerviști, un exercițiu complex avînd ca temă forțarea munților pe timp de lună plină. Era — spuneau specialiștii — un exercițiu extrem de greu, ce trebuia îndelung și minuțios pregătit pentru că pe lună plină nu numai că totul se vedea ca-n palmă, mai ceva ca la cinema, cum avea să explice, pentru a fi înțeles mai bine de către civili, unul din generalii care răspundeau de manevre, dar și pentru că sub vraja luminii albe, care poleia totul în jur, o ciudată nostalgie atingea nu numai pe combatanți dar și materialul mi-

litar — tunuri, chesoane, atelaje, tancuri, mitraliere, ce-și pierdeau, deodată, precizia lor rece, mecanică, dată din fabrică, și începeau să funcționeze alandala, poetic, cum spunea comandantul regimentului ce urma să asigure barajul de artilerie pentru înaintarea infanteriei, un locotenent colonel în apropierea pensiei, nu fără un anume dispreț pentru că fata lui își ratase viața măritîndu-se cu un poet neafirmat încă, adică gloanțele porneau ucigător din gura mitralierei, dar în loc să-și urmeze traiectoria etern stabilită de legile balisticii, făceau bucle încărcate de o infinită delicatețe, ca să nu mai spunem de tancuri care, de obicei, greoaie, masive, strivind huruitor totul în cale cu șenilele lor implacabile, acum lunecau ușor, gingaș aproape, ocolind flórile, crenguțele de prin poiene și, în general, tot ce dovedea fragilitate. E drept, pornind de la aceste constatări, se luară măsuri speciale : dosarele celor ce urmau să participe la manevre fură verificate atent și sever, iar cei suspectați că ar scrie versuri sau că ar fi scris vreodată, fie și în copilărie, lăsați de-o parte materialul de luptă, bine uns, ca să nu aibă cumva ezitări și dat cu o vopsea specială, de protecție împotriva razelor de lună. Cu toate acestea, manevrele fură un eșec complet. Și asta din cauza legăturilor radio, care, fără nici o legătură cu luna plină, cum avea să se constate ulterior, funcționaseră aberant. Una se spunea într-o parte și alta se recepționa în cealaltă. Deseori, în locul semnalelor obișnuite, veneau rîsete puternice, de oameni grași, cărora le merge bine în viață ba chiar, la un moment dat, așteptînd semnalul de atac, un batalion ce ocupase poziții pentru forțarea rîului Putna prin aruncarea lui în aer, se trezi că fluierăturile și țiuiturile stației încetează pe neașteptate și, în tăcerea lăsată, sporită de clipocitul adormitor al apei, sosi un mieunat dulceag, scîrbos de dulceag, încît pe cei din jurul stației, care așteptau, încordați, lunecarea moale, pe boltă, a rachetei de atac, numai regulamentul de ordine interioară și teama de a nu fi reperați de artileria inamică îi făcură să nu strige, cu toții : **zît !** Apoi mieunatul dispăru la fel de brusc cum apăruse și, în cutia stației, năvăli puternic, s-o facă să explodeze nu alta, un șlagăr ritmat, interpretat de alămuri și, ca prin farmec, toți prinseră a fredona și a bate ritmul cu piciorul, și, în acel moment, calificativul **foarte bine** se duse dracului : reperîndu-i, imediat, întreg potențialul dușman se puse în mișcare, de la artileria cu rachete pînă la gloanțele trasoare.

Sesizat, Marele Stat Major nu mai avu nici o îndoială : pe teritoriul manevrelor acționa o puternică stație de bruiere a legăturilor radio, parașutată în zonă de un avion inamic ce pătrunsese în spațiul nostru aerian fără să fie reperat pentru că alesese acel timp parșiv de dinaintea ploii, cînd toată lumea, pînă și aparatele radar, picotesc de somn. În consecință, sosi în zonă, pe un camion mascat cu o prelată ce imita aerul după-amiezii, un puternic goniometru. Timp de o săptămînă, echipa trimisă de Marele Stat Major luă la rînd casă cu casă, gard cu gard, groapă cu groapă, verifică totul, încăperile, beciurile, hornurile, ascunzătorile pentru lemnele furate din pădure, făgașurile lăsate de căruțe cu o săptămînă înainte, cînd plouase vreo cîteva zile și drumurile se desfundaseră, florile din glastre și de pe marginea șoselei. Scotoci mult în cuibul de rîndunică de sub streașina casei lui Vasile Tacu, cerînd forțe suplimentare, pentru că aici aparatul dădea semne de nervozitate, ca să se descopere pînă la urmă, la sosirea unui specialist din Centrală, că era vorba de un pui de rîndunică ce-l lovea pe celălalt în cap cu ciocul. Spre nedumerirea lor, aparatul își ieși din minți cînd se apropiară de Sfatul popular. Aha, își spuseră cei din echipă, nu fără o anume admirație, aici l-au instalat, unde nimeni nu s-ar fi gîndit că poate fi, dar dînd buzna înăuntru, cu pistoalele mitralieră gata de tragere, nu găsiră nimic suspect : stînd cu fundul pe masă, într-o poziție nu prea politicoasă, președintele Culai Parvana o certa pe bibliotecara Maria Lăduncă pentru că împrumutase cărți chiaburilor din sat și aceștia, din ură de clasă, uitaseră să le mai aducă înapoi. Nedumeriți, membrii echipei își cerură scuze și se retraseră imediat ; mai făcură cîteva încercări prin tot satul, dar rezultatul era același : numai în preajma Sfatului popular goniometrul se însuflețea brusc. În cele din urmă n-avură încotro : consemnară totul într-un raport, trecînd, după îndelungi ezitări, constatarea că aparatul devenea nervos numai în preajma celor doi și, scriind acestea, erau atît de convinși că totul e o aiureală, o tîmpenie absolută, încît, spre surprinderea celor de la centru, consemnările ieșiră cu multe greșeli de ortografie, cu figuri de stil de o surprinzătoare stîngăcie și, în consecință, nici nu fu luat în considerare.

Dat fiind eșecul manevrelor desfășurate pe teritoriul comunei Vintileasa, Comitetul raional de partid aprecie că o vină anume o au și factorii locali, care n-au asigurat toate condițiile, așa cum de altfel se și ceruse într-o plenară a comitetului și, în consecință, Culai Parvana fu eliberat din funcție în cadrul unei sesiuni extraordinare a sfatului popular.

ION CRISTOIU

— Dragă prietene, se apropie aniversarea soției mele.

— Felicitări !... Spune-mi, soția ta își recunoaște vîrsta adevărată ?

— Recunoaște doar că e cu trei ani mai tînără decît mine.

— ? !

— Dar minte spunînd că eu am cu cinci ani mai puțin decît în realitate.

JOCURI • JOCURI • JOCURI

Inlocuind simbolurile grafice cu cifre, incercați să rezolvați exercițiile matematice propuse

+ − =

× + −

: =

(Rezolvare in pag. 192)

Avocatul :

— Domnule președinte, clientul meu dorește să i se ridice pedeapsa.

Președintele tribunalului :

— Nemaipomenit ! De ce ?

Avocatul :

— Din mîndrie profesională.

— Sergent, vreau să te rog ceva !

— Spuneți, domnule căpitan.

— Plec într-o misiune periculoasă din care s-ar putea să nu mă mai întorc. Te rog s-o săruți pe nevastă-mea din partea mea.

— ! ?

— Băiatul meu s-a dus la dans cu o prietenă.

— Vai, mie nu-mi place să-mi amintesc de adolescență.

— De ce ? Ce-ai făcut atunci ?

— Nimic.

MEREU TINERE ȘI FRUMOASE

A arăta bine nu înseamnă a salva aparențele printr-un machiaj studiat sau o coafură impecabilă. Noțiunile de frumusețe și curățenie sînt strîns legate între ele. Frumusețea este o calitate pe care o putem păstra dacă vom menține în primul rînd o igienă riguroasă, nu vom fuma, vom respecta orele de odihnă.

Dușurile cu apă caldă în fiecare seară, timp de 10 minute, fac ca pielea să cîștige în frumusețe și prospețime, iar mușchii să se relaxeze. Dimineața, frictionați pielea 1—2 minute cu o mănușă înmuiată în apă rece.

O zi pe săptămînă mîncați numai legume și fructe, beți multe lichide. Evitați să slăbiți brusc, fiindcă prin această grabă riscați să vă alegeți cu riduri. Controlați-vă dantura de două ori pe an.

Nu vă culcați niciodată fără să periați bine părul, fără să vă demachiați obrazul, înlăturînd praful și impuritățile. Produsele de demachiat, ca și produsele pentru hrănirea pielii trebuie alese cu grijă, spre a nu dăuna secrețiilor pielii, în funcție de natura tenului fiecăruia. (Determinați natura tenului : normal, gras, uscat, trecînd pe fața curată o bucată de foiță de țigară).

Dacă aveți puncte negre, scoateți-le cu grijă, după ce v-ați aburit pielea obrazului în aburul realizat punînd într-un vas cu apă un pumn de mușețel. Se șterge fața apoi cu o loțiune alcoolică astringentă, pentru a dezinfecta și închide porii. La sfîrșit, se aplică o mască de caolin (2 lingurițe de caolin amestecate cu o linguriță de miere de albine și cu apă cît să se obțină o pastă). Apoi se îndepărtează masca cu apă călduță. Aplicăm apoi comprese cu apă rece.

Îngrijirea tenului, a feței trebuie să se facă în același timp și cu aceeași preocupare cu gîtul și decolteul, folosind, în general, aceleași produse ca și pentru față. Nu uitați că mîinile ne trădează vîrsta și deprinderea de a ne îngriji. Așadar, aveți grijă de aspectul mîinilor, al unghiilor.

În același timp, faceți în fiecare zi gimnastică, de cîte ori puteți masaj și automasaj, în așa fel încît să dobîndiți o siluetă și o carnație frumoasă. Să o dobîndiți și să o păstrați !

La vîrsta frumoasă a tinereții evitați fardul abundent, care să vă ascundă prospețimea, frumusețea proprie numai tinereții !

OBȚINEȚI PRIN VOPSITUL VEGETAL !

- Culoarea galbenă : se prepară din piatră acră și fiertură din una sau mai multe (combinate) plante : măr, păr, droghiță, răchită, siminoc, mesteacăn, salcie, lemn cîinesc, dud, arin, șovîrf, rapiță sălbatică, alior, soc, ceapă, ștevie, sunătoare, frunze de viță de vie, urzică, scumpie, bumbișor, șofran, păpădie, brîndușă, paie de ovăz, orz, grîu și brotințar.
- Culoarea portocalie : din fiertură de cenușă și răchită.
- Culoarea roșie: din piatră acră și frunze și flori de măr, păr și flori de șovîrf, frunze de șovîrf, frunze de corn, coajă de prun, coajă de măceș, coajă de anin cu șovîrf, rădăcină pisată de coada cocoșului, rădăcini de roibă, fructe de călin și scoruș, rădăcină de măcriș.
- Culoarea roșu închis : din fiertură comună de anin, băcan și șovîrf.
- Culoarea roșu cărămiziu : din rădăcină de roibă, garanță și borș sau piatră acră.
- Culoarea ruginie : piatră acră și fiertură comună din șovîrf, coajă de prun și scoarță de arin.
- Culoarea albastră : viorele, brîndușă, ștevie și lemn cîinesc, fructe de afin combinate unele cu piatră de alabastru, altele cu piatră acră, borș, leșie, usuc, calaican, zer.
- Culoarea verde : din piatră acră și fiertură din răchițică, droghiță, drob, nuc și anin, dedițel, coajă de măr dulce și mesteacăn, ștevie, bobițe de lemn cîinesc.
- Coloarea maron: fiertură de coajă verde de nucă și piatră acră.
- Culoarea neagră : anin amestecat cu calaican, cu piatră acră și sare ; din coji de nucă verde, din scoarță de nuc, din frunze de nuc, din șovîrf (alegîndu-se numai moțul de floare), din coajă de arțar, fructe de boziu cu calaican și piatră acră.

ÎNTREȚINEREA ÎNCĂLȚĂMINTEI

- Pentru îndepărtarea mirosului neplăcut și a urmelor de transpirație din interiorul încălțămintei, se șterge interiorul cu o soluție obținută din : apă 100 ml, Deval 2g, apă oxigenată 10 ml, spirt sanitar 20 ml, formol 2 ml.
- Încălțămintea din material plastic se spală cu o soluție dintr-un detergent (de preferat Deval) în apă, apoi se șterge cu o cîrpă uscată.
- Încălțămintea de lac se freacă bine cu un tampon înmuiat într-o pastă preparată astfel : 5 g ulei de in, 1 g Deval și 10 g smîntînă ; se amestecă bine, la rece. Se șterge cu o cîrpă moale și se poate lustrui cu piele de căprioară.
- Pantofii de tenis sau ghetele de baschet se spală, pur și simplu, atît în exterior cît și în interior, cu o perie și o soluție apoasă dintr-un detergent, apoi se clătesc. Se lasă la uscat, expuși la soare și vînt. Se recomandă ca în interiorul acestui tip de încălțăminte să fie introdus un branț din plută, bine pudrat cu pulbere de talc pe ambele fețe. Branțul se schimbă și se spală zilnic.

Grupaj realizat de MIOARA VERGU

Monumente în mișcare

In India, Sangameshwaraswami, monument de o deosebită rezonanță istorică, a fost mutat de la Kudavali la Alampur, orășel aflat la 25 km distanță. Această operațiune a fost absolut necesară, deoarece zona Kudavali intra în cuprinsul lacului de acumulare al puternicei hidrocentrale Srisailam dotată cu nouă turbine. De altfel, din zona inundabilă au fost demontate și mutate 26 de monumente de importanță istorică. Multe din aceste monumente au fost aduse la Alampur sau în împrejurimile sale. Cele care nu au putut fi transmutate au fost reproduse în machete, expuse la muzeele din Mahboobnagar și Kurnool. Unele monumente, cum ar fi grupul de temple Nava Brahma și Siva, datînd din secolele 7—9 e.n., faimoase prin sculpturile post-clasice pe care le conțin, au fost protejate prin ridicarea în jurul lor a unor ziduri înalte, puternice. În timpul săpăturilor efectuate pentru transmutarea monumentelor menționate, la care au participat specialiștii de la Institutul de studii arheologice din Nagpur, de la Universitatea Nagarjuna și de la Institutul de cercetări Birla din Hyderabad, au fost scoase de iveală obiecte din epoca pietrei și din alte perioade istorice vechi. Aceste obiecte urmează să fie expuse publicului la Hyderabad.

Dintre monumentele mutate, cea mai lungă deplasare a făcut-o templul Sangameshwaraswami, construit într-un stil arhitectonic unic. Această clădire veche de 1 200 de ani este un exemplu pentru stilul arhitectonic din secolele VII—VIII e.n. din sudul Indiei. Ea are însă și elemente specifice arhitecturii din nordul Indiei. Monumentul amintit este cel mai vechi templu închinat zeului Siva din regiune, are înălțimea de 15 metri și întreaga suprafață a zidului exterior este acoperită cu sculpturi extrem de fine, avînd valoare simbolică. El a fost desfăcut, cu cea mai mare grijă, în mai multe blocuri, transportate, apoi, cu autocamioanele în orașul Alampur. Fiecare bloc a fost marcat. Au fost făcute schițe și fotografii în vederea unei cît mai corecte reasamblări. La Alampur, blocurile au fost așezate în cercuri concentrice în funcție de momentul întrebuințării lor la reasamblare. Cele de la bază, primele în ordinea folosirii, au constituit cercul exterior. Noul loc de construcție a fost astfel ales încît templul să fie înălțat tot pe malul unei ape, dar înconjurat de ziduri pentru a-l feri de inundațiile ce se produc în sezonul musonilor. Prin finalizarea lucrării, generațiile viitoare vor putea să admire în continuare acest monument indian de o deosebită valoare culturală și istorică.

TUDOR PRELIPCEANU

Efectele mari ale... micii flore

● **CALMANTE:** cimbrișor, tei, hamei, păducel, ciuboțica cucului, talpa gîștei, roiniță.

● **PENTRU BRONȘITĂ:** anason, coada șoricelului, gutui, nalbă, muguri de plop, frunze de pătlagină, muguri de pin, flori de tei, ptăminărică, luminărică, urzică, urzică-moartă.

● **ANTIGRIPALE:** rădăcină de brusture, frunze de frasin, fructe de ienupăr, isop, mentă, pir medicinal, flori de soc, flori de tei, ciuboțica cucului; pot fi folosite și în amestec.

● **EXPECTORANTE:** trei-frați-pătrați, rădăcină de săpunariță, fructe de fenicul, fructe de chimen, sulfină, scai vînăt, coada calului, rădăcină de tătăneasă.

● **VITAMINIZANTE:** fructe de cătină (750 gr. fructe + 1 kg de zahăr; se fierb în 6 litri apă; se păstrează la loc răcoros), frunzele de ciuboțica cucului (sirop), fructe de măceș (pentru păstrare se introduc în apă clocotită).

MIRELA GOREA

Pare că pentru Mirela Gorea a spune un vers e o adevărată fericire, o fericire particulară care luminează o clipă, o fulgurație, o înfiorare. În teatru (pe scena Teatrului Bulandra) este însăși expresia căutării celui mai potrivit mijloc de expresie. Gravă și profundă, serioasă și luîndu-se în permanență în serios, privită deopotrivă ca actriță și ca spirit artistic tînăr, Mirela Gorea este o încredere pentru viitor, face parte din ceea ce se cheamă șansa de evoluție a unui gen artistic. O actriță majoră. O certitudine.

ANDREI AGOSTON

Un nume important al artei noastre interpretative. Un muzician de certă vocație în plină afirmare.

Violonistul clujean nu e doar interpretul virtuoz de pe scenele filarmonicii noastre. Ci și un cadru didactic prețuit al Conservatorului „George Dima" (clasa de vioară), iubit de studenții săi, găsind o adevărată bucurie în îndrumarea foarte tinerilor violoniști, încă studenți.

Andrei Agoston este un muzician de fină nuanță, excelînd în interpretările din compozitori romantici, remarcîndu-se printr-o deosebită tehnicitate, căutind să redea cît mai fidel stilul și spiritul muzicii pe care o interpretează.

Tradiție
și inovație
în sport:

OINA

Dacă astăzi, fotbalul a cuprins și incendiat întreaga lume, datoria noastră este să nu lăsăm să se stingă o vocație a românului, un cîntec frumos al copilăriei, jocul ce ne-a îmbogățit viața și ne-a dat robustețea fizică — oina. Și pentru convingere aducem mărturie spusele unor scriitori de faimă, ale căror cărți ne-au deschis gustul pentru citit și setea pentru cunoaștere. „Orice om vrednic — spunea Mihail Sadoveanu — trebuie să învețe mai întîi și întîi să joace oina... Jocul de oină îmbină puterea cu armonia și eleganța, implică o disciplină hotărîtă, impresionantă, înfățișînd vioiciunea, mlădierea și inteligența..." Iar Ionel Teodoreanu își amintește și el, cu nostalgie, de anii acelor împliniri literare cînd, cu „„La Medeleni" ne-a tulburat anii copilăriei : „...bătăliile sportive de odinioară erau în oină. Acesta era sportul epopeic al vremii. Mulțimile se adunau în jurul lui — nu numai cele școlare, dar și cele vistnice — participînd plenar la victorii, dar și la înfrîngeri !".
Oina este, așadar, un joc de demult și un joc din zilele noastre !

Cît de demult ? Iată o întrebare care ne îndeamnă să întoarcem, pentru cititorii almanahului nostru, file din istoria acestui joc național ! Avem un ghid priceput și pasionat, un glorios veteran al oinei, antrenorul emerit Al. Rafailescu, animatorul de multe decenii al jocului nostru național.

• OINA – O CREAȚIE A OIERILOR

Ce ne spune amfitrionul nostru ?

— Jocul de oină se pierde în negura vremurilor. La sfîrșitul secolului trecut și începutul veacului nostru a figurat printre primele manifestări și mijloace ale educației fizice în școală. El prezintă particularitatea și, în același timp, calitatea de a se fi dezvoltat printr-o evoluție naturală din tezaurul nostru tradițional. Oina și gimnastica au fost disciplinele școlare cu caracter competițional.

Iată ce ne mai spune interlocutorul despre originea și istoricul jocului de oină :

— E greu de precizat foarte exact cum, cînd și unde a apărut oina. Jocul acesta este, de fapt, o creație folclorică. Este un joc de petrecere. Reflectă viața socială care l-a generat, redînd aspecte de muncă și scene de luptă în care forța fizică și morală, curajul, îndeminarea, inteligenta, agilitatea se îmbină fericit. Oina a fost, inițial, o creație a păstorilor, care în singurătatea munților și a dealurilor, cu turmele la pășune, în preajma stinelor au creat acest joc frumos, dornici să-și petreacă timpul cît mai plăcut, un joc care amintește, de fapt, de propriile lor îndeletniciri. Tot păstorii, în peregrinările lor, cu turmele, de la munte la șes și calea întoarsă — transhumanța noastră ancestrală — i-au răspîndit în întreaga țară românească...

Într-adevăr, pentru că, iată, nu numai asemănarea denumirilor dintre unele elemente sau acțiuni ale jocului cu activitățile de la stînă, ci și conținutul său dovedesc că este o creație a păstorilor. În vechime, căpitanul echipei se numea baci, bățul cu care se bătea mingea era... bîtă, adică acel ciomag al păstorilor, echipa de la prindere se chema echipa la... pășcare, intrarea jucătorilor de la bătaie în teren era denumită intrarea în strungă, fază de joc ce ne amintește de intrarea oilor în stînă. Desigur vom găsi diferențieri în denumiri, potrivit zonelor geografice și este evident și faptul că la începuturi oina a arătat mai altfel decît astăzi, ea fiind supusă ca orice joc sau fenomen evoluției, fiecare epocă, fiecare generație aducîndu-i îmbunătățiri, dar și un plus de dinamism și frumusețe.

Toată lumea știe astăzi că oina folosește ca mijloace de bază mingea și bastonul, care au evoluat și ele de-a lungul timpului. Mingea din păr de vacă sau din cîrpe, făcută în mod artizanal s-a convertit într-o minge de piele făcută în fabrică. Cu bastonul povestea e mai simplă — chit că în vremuri de demult jumătate era tăiat ca o lopățică, pentru mai multă siguranță în lovirea mingii — dar, oricum, bîta ciobanului sau orice alt ciomag, rotund, rezolva problema. Existînd cele două elemente, tinerii se-ntreceau : cine aruncă mingea mai departe și cine o bate mai sus și mai departe. De-aici a izvorît elementul tehnic — prinderea și pasarea mingii, țintirea și apărarea — și cel organizatoric : împărțirea jucătorilor în două tabere adversare — echipe — una la prindere, cealaltă la bătaie, pe urmă punctajul, regulamentele și, în fine, clasamentele moderne.

• AU PRACTICAT DACII JOCUL DE OINA ?

Este, totuși, interesant să mai arătăm că exegeți ai jocului cu mingea îi fixează originea tocmai în antichitate. Însuși cuvîntul oină este de origine la-

tină, provenind, probabil, de la ovinum, care ar însemna mingea oiască. De aici ușor putem bănui că dacii au fost buni și isteți jucători ai oinei. Există dovezi că în legiunile romane de pe teritoriul țării noastre se practica acest joc. Desigur în forma de atunci. Izvoarele scrise se bazează, însă, tot pe tradiția populară. Aceeași tradiție ne prezintă o mare varietate a jocului de oină și a denumirilor sale care sînt pline de pitoresc : lopata mică sau pila — în Banat (în latină pila înseamnă minge !) ; fuga și baciu (în zona Brașovului) ; lopta lungă (Sibiu) ; matca mare (Blaj) ; hopîciu (Dej) ; hoina (Muntenia și Moldova) ; hilca (Huși, Tulcea) ; bușita urmărită, ogoiul, mingea bătută etc.

● SCRIITORI, OAMENI DE ȘTIINȚĂ ȘI... OINA !

Îndrăgit de toți copiii țării, răspîndit pe întregul teritoriu al patriei, încă din vremurile de demult, jocul de oină, ca modalitate de viață și obicei folcloric, a preocupat pe marii noștri scriitori, nu puțini dintre ei practicîndu-l cu mare pasiune și interes. I.L. Caragiale l-a practicat și în multe din lucrările lui vorbește cu vădită admirație despre acest joc specific românesc care l-a încintat, ca atîtor altora, anii copilăriei ; Petre Ispirescu, Al. Davila, M. Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, Demostene Botez, Marin Preda... Sînt remarcabile paginile calde și reflecțiile sadoveniene în acest sens : „...Oina însă e a noastră și n-o mai are nimeni. Mi se pare că de data asta importul străin poate fi de prisos. Sînt foarte dispus să cred că jocul acesta al copilăriei este superior jocurilor străine". La rîndul său, I. Teodoreanu ne lasă un portret memorabil : „Un campion de altă dată — C. Vîrtosu", care fiind cel mai bun oinist era „eroul liceului", coleg al scriitorului și al lui Demostene Botez, ambii jucători de oină în faimoasa echipă a Liceului Internat din Iași care în anul 1908 a cucerit titlul de campioană națională. Dealtfel, mai tîrziu, D. Botez scrie un roman, „Bucuria tinereții", care se ocupă, în exclusivitate, de oină. O pleiadă întreagă de academicieni au practicat oina și i-au rămas fideli, descrierile și opiniile lor întărind prestigiul și rolul acestui joc în dezvoltarea fizică și morală armonioasă a tinerelor generații : Dan Bădărău, George Oprescu, Octav Onicescu, Nicolae Teodorescu, Gh. Mihoc, Elie Carafoli...

● PANORAMIC CONTEMPORAN

Nu putem încheia această succintă trecere prin istoricul oinei, fără să arătăm locul și rolul pe care le reprezintă oina în momentul de față în sportul românesc. După o perioadă mai întunecată, dinaintea și din timpul celui de-al doilea război mondial, oina trăiește o adevărată înflorire în anii construcției socialiste. Există hotărîri, măsuri luate pe linie de partid și de stat pentru reconsiderarea și dezvoltarea de masă a sportului nostru național. Funcționează o federație de specialitate, se organizează un campionat național de oină, pentru performanță, se desfășoară numeroase competiții de masă, sub însemnele generoase ale „Daciadei", dotate cu „Cupa U.T.C.", „Cupa U.G.S.R.", „Cupa Pionierului", apoi Dinamoviada, competiții de mare anvergură ; calendarul competițional mai cuprinde : „Cupa României", Campionatul național al juniorilor, Campionatul liceelor agroindustriale ; se desemnează cei mai buni sportivi ai anului ; s-au instituit titlurile de antrenor emerit și maestru emerit al sportului în jocul de oină, titluri de glorie pentru marii protagoniști ai acestei discipline. Dacă acum 35 de ani erau afiliate la federație 340 de echipe, astăzi numărul lor se ridică la peste 1 300 care se repartizează astfel : 575 sînt echipe de seniori și 730 sînt echipe rezervate copiilor și juniorilor. Nu există județ în care să nu-și desfășoare activitatea un număr apreciabil de echipe de oină !

Cu toată această impetuoasă dezvoltare, deoarece trebuie să aibă ecou în rîndul celor care năzuiesc spre un viitor frumos pentru acest sport național, pentru sportul românesc : Tineri ! Învățați și răspîndiți oina ! Jocul nostru național este un mijloc eficient de întărire a sănătății, de educare patriotică și cetățenească, de formare și afirmare a unor calități fizice și morale superioare, de făurire a personalității umane !

VASILE CĂBULEA

Ce trebuie știut ?

(extrase din regulamentul jocului de oină)

● ECHIPA. O echipă este alcătuită din 11 jucători — ca la fotbal — și 3 rezerve.

● ELEMENTELE DE BAZĂ ALE TEHNICII JOCULUI DE OINĂ : prinderea mingii ; pasarea ei ; țintirea adversarului care se apără ; apărarea ; servirea și bătaia mingii cu bastonul.

● DINTRE ELEMENTELE TACTICE : combinațiile de pase în careuri, finalizare cu țintirea adversarului ; apărarea colectivă prin ieșirea simultană în ambele culoare ;

● REGULI PRINCIPALE : — cînd se execută o țintire, jucătorul trebuie să se afle cel puțin cu un picior în cerc ; fundașul și fruntașul e obligatoriu să se afle cu cîte un picior în zonă.

● REMARCĂ : datorită bunei pregătiri tactice echipele obțin foarte multe puncte suplimentare din bătaia mingii, ceea ce mai demult nu se întîmpla.

Sporturile tehnico-aplicative — un univers în mișcare al științei, tehnicii și... tinereții

Nu e un secret pentru nimeni că organizația U.T.C., în vastul ei program de educare, formare, dezvoltare multilaterală a generației tinere, are prevăzut și acest domeniu, mai nou, pe care l-am definit printr-o denumire concretă, expresivă, distinctă : **sporturile tehnico-aplicative.** Activitățile se desfășoară (numai) în cercurile tehnico-aplicative? De ce atunci sporturi tehnico-aplicative? Pentru că, în egală măsură, U.T.C. organizează și desfășoară pentru tinerii din cercuri competiții sportive în fiecare...specialitate care se încheie cu finale pe țară — în această fază iau startul cei mai buni în activitățile de profil, cei mai valoroși din toate județele țării și din municipiul București — laureații fiind distinși cu trofeul-simbol **„Cupa U.T.C.".**

Cîștigătorii devin, în același timp, campioni ai **„Daciadei".** Bătălia pentru titluri, pentru trofeu e deosebit de îndîrjită. Firesc, a te impune într-o competiție a spiritului inventiv, a inteligenței, a creației tehnice și practicii constructive, pe de-o parte, și a măiestriei sportive, a curajului, a iscusinței este, deja, o mare performanță umană. Și cînd în această competiție sînt angrenați tinerii, cu spiritul mereu setos de cunoaștere, cu romantismul, cutezanța și tineretea lor plină de viață și ambiție, înseamnă că însuși cadrul de manifestare capătă noi dimensiuni sociale, noi semnificații înscrise sub emblema tutelară a epocii noastre revoluționare, epoca de glorie și împlinire multilaterală a tinerelor generații, Epoca Nicolae Ceaușescu.

Cu aceste gînduri să alcătuim un **„dicționar explicativ"** al unor activități cu o mereu sporită rezonanță în rîndurile tinerilor, el, acest dicționar, fiind o vie și concludentă ilustrare a modului cum organizația revoluționară a tineretului știe să pună în valoare, să dea viață unei misiuni nobile încredințate de partid, de secretarul său general, aceea de a pregăti, pe multiple planuri, pentru muncă și viață, pentru a fi cît mai utili societății — tinerii patriei. Deci, **dicționarul sporturilor (cercurilor) tehnico-aplicative.** Vom vedea ce admirabile calități fizice și moral-volitive cultivă și dezvoltă acestea, cît de importante și de eficiente sînt aceste mijloace în formarea caracterelor, a personalității tinerilor.

• BIATLONUL
...sau schiorii și trăgătorii cei iscusiți

Sport tehnico-aplicativ care se practică în anotimpul rece. Un sport de iarnă, deci. El presupune parcurgerea, pe schiuri, prin zăpadă, a unui anume traseu, cu destule obstacole — distanțele (între 2—6 km) se stabilesc în funcție de vîrstă — care cer concurenților o pregătire fizică excelentă, o mare rezistență la efort, îndemînare, voință, curaj. Regulamentul prevede, între altele, două „ședințe" de tragere la țintă, pe traseu, una din poziția în genunchi, alta din poziția culcat. La calcularea rezultatului contează durata și punctajul realizat la ședința de tir. Dar cum traseul are meandre, străbate păduri, urcă, coboară, eforturile fizice sînt deosebite, concentrarea și atenția — maxime! Funcționează în centrele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei (P.T.A.P.) aproape 200 de asemenea cercuri tehnico-aplicative cu peste 5 000 de participanți. Dintre tinerii biatloniști se recrutează cei mai iscusiți vînători de munte și cei mai temerari sportivi de performanță, biatlonul fiind sport olimpic, care încununează străduințele tînărului cu laurii victoriei și ai gloriei nepieritoare.

• DELTAPLANISMUL
...sau sportul care cucerește lumea

Un sport nou, despre care se știu prea puține lucruri, deși se practică deja la scară mondială. În țara noastră, deltaplanismul s-a dezvoltat mai viguros în ultimii zece ani. Tinerii practică deltaplanismul ca **activitate de construcție** (ei înșiși își construiesc aparatul de zbor — din țevi de duraluminiu ușor, dintr-un fel de pînză — voalura — și din diferite buloane, piulițe care, toate, se montează în forma literei grecești delta, de unde-și trage și denumirea) și **ca pilotaj sportiv.** U.T.C. a inițiat anul acesta **prima ediție a „Cupei U.T.C." la deltaplanism.** Întrecerile au avut loc pe versantul dealului Dezmir din apropierea municipiului Cluj-Napoca, bucurîndu-se de un real succes. Prin inițiativa unor constructori și piloți planoriști entuziaști s-au creat primele aero-delta-cluburi — 35 la număr — adică tot un fel de cercuri tehnico-aplicative. În epoca zborurilor cosmice, deltaplanismul este o replică la vitezele supersonice. Cîntărind doar 17—25 kg, aparatul se poate plia, deci poate fi purtat într-o valiză. Apropiindu-se de parașută, ca plutire și planare, deltaplanul poate atinge, în funcție de curenții aerodinamici, o viteză pe orizontală de 15—30 km pe oră. Un sport frumos, atractiv, un sport temerar, pentru că pilotul stă deschis față de aer, o îndeletnicire cu neasemuite frumuseți și revelații. Un sport al echilibrului, al disciplinei și curajului, deltaplanismul este, în același timp, un proces de creație, care dezvoltă fantezia con-

structivă, lărgește orizonturile cunoașterii legilor aviației.

● JUDO
...sau drumul spre olimpiade

Disciplină de sorginte japoneză, asemănător cu jiu-jitsul, dar cu unele trăsături caracteristice printre care și aceea a eliminării loviturilor. În confruntarea sportivilor se evidențiază nu atît forța fizică, cît inteligența, agilitatea și dinamismul mișcărilor, prin care partenerul de luptă, grație inteligenței și unei bune și rapide orientări tactice, poate folosi forța adversarului, facilitîndu-și astfel victoria. Judo dezvoltă la tineri calități fizice și morale deosebite, într-o formă armonioasă: puterea de luptă, viteza de reacție, voința, hotărîrea, încrederea în forțele proprii, în reușită, precum și frumoase trăsături de caracter; modestie, seriozitate, dorința aprinsă de autodepășire, perseverență, ambiție; prin însușirea unor forme specifice de mișcare se formează și deprinderi necesare în activitatea de pregătire pentru apărarea patriei, precum: autoapărare, imobilizarea „inamicului"... Cele 271 de cercuri cuprind aproape 7 000 de judokani. Sport olimpic, cu o mare pondere în numărul de medalii — se decernează titluri la 7 categorii de greutate — judo furnizează viitorii mari campioni olimpici, mondiali, europeni, balcanici și naționali! Cele mai înalte piscuri ale performanței le-au atins Mihai Cioc (open), Mircea Frățică (78 kg), ambii medaliați cu „bronz" la Olimpiadă, Constantin Niculae — vicecampion mondial...

● KARTING
...sau viitorii alergători de formula 1

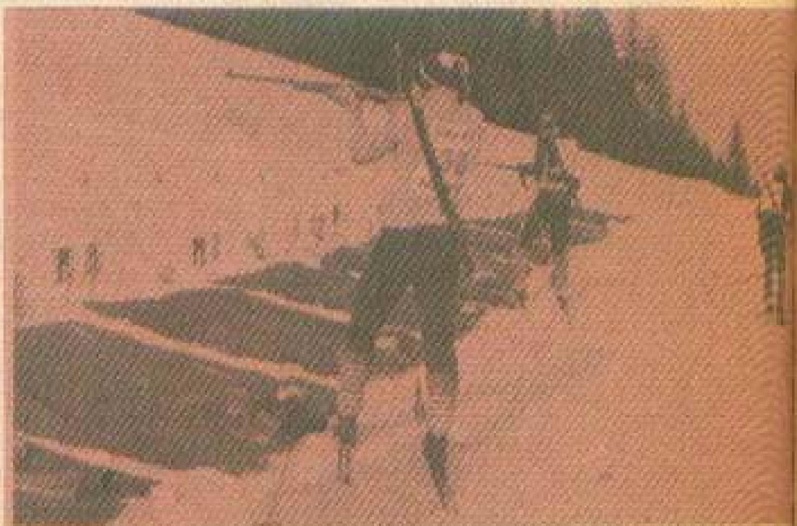
Marea pasiune a copiilor, dar și a tinerilor care vor să descopere tainele motoarelor, să conducă bolizii șoselelor. Membrii cercurilor de karting se pregătesc pentru viitor! Cum? Ei învață compunerea și funcționarea karturilor, își însușesc cunoștințe de mecanică, de funcționare a motorului cu ardere internă și a celorlalte instalații (de aprindere, frînare etc) care le facilitează deprinderea profesiei de conducător auto, formarea de calități motrice, le dezvoltă puterea de concentrare, atenția, curajul, iar în concurs, măiestria conducerii, ambiția și dorința de victorie. Atracția irezistibilă a copiilor și tinerilor spre această activitate se ilustrează prin numărul mare de kartodromuri amenajate în țară, prin cele 187 cercuri tehnico-aplicative de profil, prin cei peste 4 200 de membri ai acestora care desfășoară o foarte interesantă și vie activitate ce, între altele, poate fi și o veritabilă pistă de orientare pentru viitoarea profesie.

● MODELISMUL
...sau micii artizani ai lucrurilor mari

Chiar așa! Vorbind de modeliști avem în față imaginea micilor meseriași, a artizanilor unor construcții mari în... miniatură! A fost o adevărată revelație să văd organizată o expoziție a modeliștilor. Erau, acolo, înșirate pe standuri, modele de nave semețe, de aeronave, cu o linie suplă, elegantă, trenuri liliputane, automobile — ultimul răcnet al modei anilor ce vin — de fapt expresia convingătoare a bogatei fantezii a constructorilor — modele de rachete ce străbat văzduhul. Pe urmă, în concursurile pe care le organizează U.T.C., toate aceste creații iscusite ale inteligenței tehnice a tinerilor constructori le-am văzut funcționînd, în concurs, în competiție, dirijate cu o imensă bucurie și satisfacție de autorii lor spre marile piscuri ale performanței... tehnico-științifice și sportive! Trebuie să posezi un bogat bagaj de cunoștințe în materie — inclusiv de matematică, de fizică etc — pentru a deveni un constructor desăvîrșit al acestor modele care, în multe cazuri, sfidează viitorul. Acest tezaur de cunoștințe tinerii modeliști și-l formează în cercurile tehnico-aplicative ale organizațiilor U.T.C. — peste 400 cu peste 8 700 participanți — în cercurile pionierilor, cu alte zeci de mii de constructori cu cravate roșii, însemne ale cutezanței și creativității. Aici în aceste cercuri se ilustrează spiritul inventiv, pasiunea pentru tehnică a tinerilor, aici se lărgesc orizonturile cunoașterii.

● ORIENTAREA TURISTICA
...sau despre trasee cu enigme elucidate

O activitate pasionantă, cu multe necunoscute, cu multe probleme care trebuie rezolvate într-o misiune este orientarea turistică. Se cer descoperite soluții ingenioase pentru cunoașterea unei zone, spațiul de manevră al unei misiuni speciale. Pentru ca dificultățile să crească, aceste trasee cu enigme se stabilesc prin păduri, traversînd locuri accidentate, întîlnind zone infestate, „răniți" care cer primul ajutor, fiind obligat să rezolvi tactic o problemă, dar pentru ca toate aceste sarcini să le duci la bun sfîrșit trebuie să mai știi să arunci la țintă o grenadă, să cunoști regulile de circulație, să cunoști detalii

de planimetrie și, în primul rînd, să te orientezi după azimut! Asemenea complexe cunoștințe și deprinderi practice tinerii le capătă în cercurile de orientare turistică, al căror număr se ridică la 143, cu peste 2 200 participanți. „Examenul" prin care se verifică temeinicia pregătirii, a cunoștințelor, a deprinderilor practice îl dă concursul ce se desfășoară anual în cadrul „Festivalului sporturilor tehnico-aplicative" inițiat și organizat de U.T.C.

● PLANORISMUL
...sau temerarii văzduhului

Splendid spectacol, zborul planorului, fie de unul singur, fie în formație, de două, de trei sau mai multe. Zborul lin, sub cerul albastru, silueta grațioasă a planorului se lasă purtată, ca un pescăruș, pe valurile vîntului. Admirabile curajul și măiestria pilotului! Țara noastră a avut, întotdeauna, planoriști de înaltă clasă, care s-au distins în concursuri internaționale. Înșirînd aici nume ilustre am întocmi o listă prea lungă. Cert este — și asta trebuie să se rețină — că U.T.C. continuă frumos, cu succes, această tradiție. Tinerii ce se instruiesc în cercurile de planorism se perfecționează în cadrul taberelor de vară unde primesc și brevetul de planorist, care înseamnă, în același timp, un pas serios, o opțiune pentru zborul cu motor. Aceste cercuri și aceste tabere de instruire și odihnă ale U.T.C. sînt ca o anticameră a aviației de performanță. Să arătăm că activează, cu rezultate excelente, 61 de asemenea cercuri cu 1 666 tineri destoinici. Ce are specific, în privința cunoașterii, planorismul? Tinerii învață totul, de la tipul de construcții, modele de planoare, la practicarea zborului; își însușesc detalii despre viteza vîntului, zborul la altitudine, despre starea vremii... Ca și în cazul deltaplaniștilor, și planoriștii pot fi la fel de utili în scopuri cu caracter economic, în agricultură sau silvicultură, de pildă, localizează calamități naturale, împrăștie îngrășăminte sau substanțe chimice împotriva dăunătorilor. Dar, mai presus de toate, planorismul este o școală a curajului și bărbăției, a caracterelor tari, frumoase.

● PARAȘUTISMUL
...sau școala curajului, a caracterelor tari

Din capul locului, cînd e vorba de acei tineri temerari care se lansează cu parașuta, mai întîi din turn, pînă deprind bine meșteșugul, apoi din aeronavă, trebuie neapărat să te gîndești la niște oameni pe care-i caracterizează curajul, tenacitatea, voința exemplară, perfectul control al simțurilor și reacțiilor, echilibrul, calmul, dorința arzîndă de autodepășire... Superbe calități care fac din chipul tînărului un ins admirat și respectat în societate.

Parașutismul este și el un sport de performanță, dar este, în același timp, și în primul rînd, o disciplină a performanțelor umane. Fac parașutism tinerii cu caractere puternice, hotărîți și ambițioși. Așa cum am arătat și la planorism, tinerii din cercurile de parașutism — 98, cuprinzînd aproape 3 000 de tineri, băieți și fete — își desăvîrșesc pregătirea, își perfecționează măiestria în concursuri, în cadrul taberelor centrale de instruire și odihnă. Din rîndurile uteciștilor ce se pregătesc astfel se recrutează, apoi, sportivii de performanță care duc mai departe, pe meridianele lumii, tradițiile glorioase ale parașutismului și aviației românești.

Din atributele descrise mai sus decurge și scopul dezvoltării parașutismului, care la noi a luat amploare. Pe lîngă educația voinței în acest sport se întrunesc calități morale atît de necesare pentru succesul în viață: călirea psihică, stăpînirea de sine, autocontrolul, capacitatea de a acționa rapid, cu luciditate, în situații limită și nu în ultimul rînd, totuși, cultivarea romantismului... Ați văzut vreodată „ploaia" de umbrele multicolore semănate de aeronavă în văzduh care cresc, cresc pe măsură ce se apropie de pămînt? Este un spectacol și temerar și fascinant, de care numai tinerii curajoși și destoinici sînt în stare.

● RADIOAMATORISMUL
...sau un mod de a descoperi lumea pe calea undelor

În activitatea educativ-sportivă a tineretului există competiții care nu se desfășoară pe un teren sau într-o sală de sport și în care concurenții să se întreacă cu distanțele, cu secundele, să marcheze goluri, să înscrie puncte și să cîștige cei mai bine pregătiți fizic, tehnic, tactic. Există competiții în care sînt implicate alte calități ale tînărului: spiritul inventiv, aspirația spre cercetare, dorința de a pătrunde necunoscutul. Acestea sînt un fel de competiții ale inteligenței în care se relevă capacitățile, disponibilitățile creatoare ale tinerilor. Radioamatorismul este un asemenea sport tehnico-aplicativ care are la bază mai întîi activitatea de construcție a aparatului de emisie-recepție și care se finalizează, pînă la urmă, cu o competiție. Funcțio-

nează, în țara noastră, peste 900 cercuri de radio — dintre acestea 187 aparținînd organizațiilor U.T.C. — cu peste 4 400 participanți care se constituie într-o puternică bază pentru radioamatorismul de performanță. Ce învață tinerii în cercul de radio? Învață, deprind cunoștințele și îndeminarea de a construi aparatul cu care să-și desfășoare activitatea — stații radio individuale (există peste 3 000); învață alfabetul Morse (telegrafie) prin care stabilesc legătura cu diferiți alți corespondenți din țară și de peste hotare. Realizările în domeniu sînt înregistrate printr-un limbaj cifric, specific și exprimate printr-un punctaj. Dar concursul se desfășoară... acasă! E în frunte cel care stabilește cele mai multe legături cu alți corespondenți (radioamatori) de pe Terra, legături, desigur, verificate! Să mai amintim că radioamatorismul este și un sport utilitar: tinerii radioamatori pot îndeplini, cum se-ntîmplă frecvent, misiuni de mare urgență în cazul unor calamități naturale (incendii, inundații) sau în folosul oamenilor (îmbolnăviri, accidente) salvîndu-le viața!

• TIRUL

...sau vocația de a naște și de a pregăti mari campioni

Într-adevăr, tirul este nu numai o ardentă pasiune, ci și o vocație a tineretului nostru. Ne stau la îndemînă exemple celebre de mari campioni la tir: începînd cu Iosif Sîrbu, laureat al J.O. de la Helsinki (1952), continuînd cu Ion Tripșa, medaliat la suprema competiție, ediția Melbourne (1956), cu alte și alte generații de învingători glorioși, în arta de a ținti cu precizie, și încheind cu Corneliu Ion, campionul olimpic de la Moscova (1980), țara noastră a dat mereu mari performeri care s-au impus, prestigios, în arena internațională.

Dar ce trebuie să știm este că pleiada de mari performeri în tir (la diferite arme și la diferite probe — acest sport avînd o mare pondere olimpică) au apărut pe un teren solid, într-un climat fertil, de muncă și răspundere. Și tradiția glorioasă nu poate fi dusă mai departe fără o puternică bază de masă pentru selecție. Iată, tirul este cel mai răspîndit și mai dezvoltat din sporturile tehnico-aplicative. Funcționează 386 de cercuri cuprinzînd peste 10 000 de tineri, desigur, fete și băieți, ca la toate aceste discipline... tehnico-aplicative. Cifrele își au explicația lor: cei care activează în cercuri sînt tineri în „uniforme albastre" care se pregătesc pentru apărarea patriei. Acolo, în centrele P.T.A.P., ei învață în cadrul pregătirii militare și „instrucția focului". Astfel, promovarea în cercuri și, de-aici, în sportul de performanță este mai lesnicioasă. Cert este că, pornind de la tradiție, cu o pregătire consecventă, de înalt nivel, noi ne putem mîndri că avem trăgători de elită cu care mergem la competițiile internaționale cu fruntea sus!

• ZBORUL CU MOTOR

...sau romanticii cuceritori ai înălțimilor albastre

Am ajuns, în sfîrșit, la litera Z, zborul cu motor! Acest sport, această profesie, încheie suita de discipline a căror practicare se produce în... văzduh. Este, de altfel, și cel mai complex, necesitînd o pregătire de durată, pe mai multe trepte. De la parașutism, planorism, deltaplanism, la zborul cu motor, iată un drum dificil, un salt temerar, dar teribil de spectaculos. Nu puțini dintre „discipolii" zborurilor fără motor sînt cursanții și, mai apoi, aviatorii noștri de cursă lungă. E un proces firesc, necesar. U.T.C. se implică, înregistrează rezultate de excepție și în acest domeniu, al pregătirii tinerilor pentru aeronave, pentru aviația civilă sau militară. Există 45 de cercuri în care sînt cuprinși, la această oră, 1 305 tineri. Numărul mai mic, aici, dezvăluie faptul că cerințele și exigențele sînt mai mari, pregătirea mai complexă. Iată, cei care se-ncumetă să-și descopere o vocație pentru aviație studiază serios mai întîi aeronava, începînd cu cititul bordului, care este o adevărată uzină... computerizată. Pe urmă învață să folosească manșa, să decoleze, să aterizeze... Dar cîte ore trebuie pentru toate aceste trepte esențiale! Tînărul se formează ca pilot, zburînd, mai întîi, la dublă comandă, ca pe urmă să primească „botezul" la simplă comandă. Numai că acest „botez" se petrece pe... pămînt și, potrivit tradiției, nu-i deloc simplu, e un „examen de foc" pentru că noul pilot e dezbrăcat de colegi și aruncat... în mărăcini!

Lăsînd gluma la o parte, să mai spunem că avem piloți de mare clasă, acrobați temerari, de mare talent și curaj, de la generația lui Ștefan Calotă, la cea a Ninei Ioniță, performeri neîntrecuți în desene pe cerul albastru, în figuri și exerciții acrobatice care-ți taie răsuflarea — istoria aviației românești consemnînd fapte de eroism care au uimit lumea, la vremea lor, printre iscusiții pionieri ai aviației mondiale și printre ingenioșii constructori ai aeronauticii, inclusiv ai celei contemporane numărîndu-se și fii ai patriei noastre socialiste.

• ÎN LOC DE... EPILOG

Buna experiență dobîndită de U.T.C. în organizarea cercurilor tehnico-aplicative, rezultatele pozitive obținute au determinat diversificarea masivă a acestei activități. Sînt cercuri — deci, în consecință, se organizează și tabere pe profile — obligatorii, cercuri pe specialități ce se-ncadrează în activitatea P.T.A.P., cum sînt cele de radiotelegrafie, marină, grăniceri, vînători de munte, topogeodezie etc. Noi am prezentat un număr de cercuri facultative. Mai sînt și altele, chiar din această categorie, despre care n-avem, încă, temeiul să vorbim. Ele sînt la începutul activității — este vorba de cercuri de ciclism, foto, motociclism etc — și sperăm la viitoarea ediție a Almanahului „Scînteii tineretului" să fim obligați să completăm acest „dicționar" inedit. Sperăm! Dorim!

VASILE CĂBULEA

CURIOZITĂŢI DIN LUMEA SPORTULUI

■ Primul nostru campion olimpic, trăgătorul de tir Iosif Sîrbu, a reuşit o performanţă care probează că, practic, resursele umane sînt nemărginite, atunci cînd există pasiune şi ambiţie. Aflat în situaţia de a nu mai putea practica tirul de performanţă, din cauza unei afecţiuni la ochiul drept, marele campion şi-a readaptat sistemul de ochire, pentru partea stîngă şi, după îndelungi antrenamente, a redevenit competitiv!

■ Celebrul discobol american Al. Oerter a devenit renumit nu numai pentru faptul că a reuşit să cîştige 4 ediţii consecutive ale Jocurilor Olimpice (ceea ce înseamnă, practic, de-a lungul a 16 ani), ci şi pentru că, de fiecare dată, el a cucerit titlurile olimpice cu recorduri... personale.

■ Edwin Moses, unul dintre cei mai mari atleţi ai lumii, n-a avut niciodată antrenor. Fiind îndrăgostit de matematică, Moses şi-a programat pur şi simplu pe... calculator obiectivele pe care le avea de îndeplinit în timp, după care n-a făcut altceva decît să se antreneze sîrguincios, realizînd absolut tot ce şi-a propus. Fireşte, şi în condiţiile unui talent ieşit din comun! La această oră, marele Ed se pregăteşte să devină primul om al lumii capabil să alerge 400 m garduri în mai puţin de 47 s.

■ Se pare că anumite condiţii meteorologice favorizează marile performanţe sportive. Paradoxal, însă, nu e vorba de timpul frumos, însenınat, ci de momentele care preced o furtună violentă. În asemenea condiţii, Bob Beamon a sărit 8,90 m la lungime, Ianis Lusis a realizat 93,80 m la aruncarea suliţei, iar săritorul cu schiurile, Viktor Fortuna, a reuşit 111 m, de la trambulina mare, din Sapporo.

■ Apropo de viteză, e interesant să ştiţi că în timp ce alergătorii cei mai rapizi din lume realizează o medie orară în jur de 37 km, calul de curse atinge 70 km/h, iepurele californian — 74 km/h, iar ghepardul şi antilopa realizează peste... 95 km/h!

■ Pe vremea cînd deţinea încă recordul mondial al orei, ciclistul belgian Eddy Merckx avea o extraordinară capacitate de refacere după efort. Astfel, după ce pedala o jumătate de oră în ritm de 102—104 pe minut, pulsul îi cobora miraculos, după un singur minut de odihnă, de la 156, la numai 92 bătăi pe minut!

■ Apropo de ciclism şi de recordul orei, cel deţinut în prezent de italianul Francesco Moser a fost realizat, după cum se ştie, pe o bicicletă cu totul şi cu totul neobişnuită, fabricată din kevlar şi cu roţi compacte, fără spiţe, cărora li se mai spune şi „lenticulare". Bucurîndu-se de mare priză în rîndul cicliştilor, bicicletele respective au cîştigat repede teren, apărînd în tot mai multe concursuri, dar iată că, din vara acestui an, folosirea lor în competiţii a început să fie interzisă. Nu de alta, dar, costînd circa 1 000 de dolari bucata, creează diferenţe între competitori, handicapîndu-i pe unii şi avantajîndu-i pe alţii.

■ Italianul Eugenio Monti, fără discuţie cel mai celebru şi mai valoros pilot de bob din toate timpurile, a ratat de mai multe ori cucerirea titlului olimpic, ultima oară, însă, oferind patinele de la bobul său lui Tonny Nash, adversarul direct! Şi de astă dată, Monti a pierdut, dar pentru gestul făcut a primit „Premiul Fair-Play" al UNESCO, iar 4 ani mai tîrziu a cucerit şi mult-rîvnitul titlu olimpic!

■ Apropo de fair-play, foarte frumos a fost şi gestul celebrului campion finlandez Paavo Nurmi. La Olimpiada de la Amsterdam, în timpul seriilor probei de 3 000 m obstacole, Nurmi s-a împiedicat şi a căzut. În loc să profite de situaţie, francezul Duquesne s-a întors şi l-a ajutat să se ridice, după care Nurmi s-a distanţat lejer în fruntea plutonului. În apropierea liniei de sosire însă el s-a oprit pur şi simplu, aşteptîndu-l pe atletul francez pentru a-i oferi... victoria. Francezul n-a primit şi amîndoi sportivii au trecut împreună linia de sosire!...

AL. HORIA

Cît de „absolute" sînt recordurile... absolute?

Fiecare record îşi are viaţa lui. Mai lungă sau mai scurtă, uneori foarte lungă, alteori foarte scurtă. Despre nici un record însă nu se poate spune că este cu adevărat „absolut", pentru simplul fapt că istoria sportului a demonstrat fără echivoc că absolut toate recordurile absolute au căzut pînă la urmă, mai devreme sau mai tîrziu. Să ne oprim asupra cîtorva dintre ele, recordurile aşa-numite „legendare"...

Jesse Owens. Oare cine n-a auzit de marele atlet american, intrat şi rămas definitiv în istoria sportului mondial prin cvadrupla sa victorie, la Olimpiada anului 1936. Dincolo, însă, de cele patru medalii olimpice de aur — un record absolut pentru atletism —, Owens, „fulgerul negru din Ohio", cum i se mai spunea, a mai realizat cîte ceva. Recordul său la 100 m plat — 10,2 secunde — va sta în picioare exact... 20 de ani, în timp ce recordul mondial în proba de săritură în lungime — 8,13 m — va rezista exact un sfert de secol! Şi iată cum două recorduri absolute au căzut, cel de-al treilea (4 medalii

olimpice de aur, într-o singură ediție, la atletism), fiind egalat și el de Carl Lewis, anul trecut, la Los Angeles.

Să rămînem la proba de săritură în lungime, unde, după teribilul record mondial al lui Owens, a apărut și continuă să rămînă neclintită altă cifră „absolută": 8,90 metri, performanța realizată de Bob Beamon, la Olimpiada din 1968. Au trecut de atunci, iată, 17 ani și nimeni n-a pus încă în pericol recordul absolut. E drept, Carl Lewis a promis că-l va doborî în primăvara acestui an, dar tentativa sa a eșuat. „King Carl" deține însă un 8,79 m care nu-i departe de marea reușită, iar dacă ne amintim că într-un concurs „indoor", starul incontestabil al atletismului american a sărit... peste 9 m (o încercare depășită milimetric), vom înțelege că pînă și soliditatea acestui record absolut e relativă....

Anișoarei Cușmir i s-a spus „al doilea Beamon", după ce, la 4 iunie 1983, sărea la București un senzațional 7,43 m. Record absolut! a exclamat toată lumea și toți ne-am bucurat. Cifra era de necrezut, depășind pînă și cele mai optimiste așteptări, ca să nu mai vorbim de previziunile specialiștilor. Dar nu mai departe decît în exact același concurs Anișoara noastră a avut și o încercare de... 7,55 m, depășită, ca și acel 9 m al lui Lewis, cu foarte-foarte puțin! Au trecut mai bine de doi ani însă și iată că recordul feminin al lumii — 7,43 m, rămîne în picioare. Oare cît va mai putea dăinui el? Nu prea mult! răspunde antrenorul emerit Nicolae Mărășescu, cel care se ocupă în prezent de pregătirile recordmanei mondiale, campioana olimpică Anișoara Cușmir-Stanciu, cea care poate fi prima femeie din lume care să treacă de granița lui 7,50 m! Succes!...

Iolanda Balaș-Söter, altă româncă al cărei nume e scris cu litere de aur în istoria atletismului mondial, a doborît de exact 14 ori recordul lumii la săritura în înălțime, chiar numărul de recorduri fiind un record absolut, în timp ce alt record absolut este deținut de discobola Lia Manoliu, cu 6 prezențe în arenele Jocurilor Olimpice. Cine și cînd va doborî, oare, aceste recorduri absolute?!...

Există, oare, granițe definitive pentru recordurile sportive? Ar trebui să spunem că omul are limite, ca să credem aceste lucruri, dar dovezile sînt prea multe și prea convingătoare, ca să nu fim convinși că recordul absolut e încă departe. Performerii de azi pot din ce în ce mai mult, iar performerii de mîine îi vor depăși, cu siguranță, doborînd recorduri care astăzi ni se par uluitoare, de neegalat măcar! Așa s-a întîmplat mereu și așa au căzut, rînd pe rînd, inatacabilul 10,00 pe suta de metri plat, inaccesibilul 2 m la înălțime femei ș.a.m.d. Acum se așteaptă atingerea altor granițe: 9 metri la lungime bărbați, 18 metri la triplusalt cu atît mai mult cu cît 6 metri la prăjină, 2,40 metri la înălțime sînt recorduri atinse deja în zilele în care se tipărește almanahul nostru. Cifre deloc „imposibile", ci perfect accesibile și poate doborîte chiar pînă la apariția acestor rînduri! Lumea merge înainte, progresînd mereu, spectaculos, iar proba resurselor umane este între altele și acest „record absolut" care se ameliorează necontenit!... Mai repede, mai sus, mai puternic! — iată, de altfel, deviza Jocurilor Olimpice moderne, esența însăși a sportului zilelor noastre!

HORIA ALEXANDRESCU

ÎNTRE HOBBY ȘI NECESITATE

Pentru armonie fizică, pentru vigoare și sănătate

Practicați sporturile de agrement!

Le prezintă pentru dumneavoastră DR. IOAN DRAGAN, directorul Centrului de medicină sportivă București.

Există mijloace la îndemîna oricărui individ pentru dezvoltarea fizică armonioasă, pentru sporirea capacității de efort, pentru echilibrul moral. Amabil și... cu o înaltă competență profesională, dr. Ioan Drăgan, directorul Centrului de medicină sportivă, o autoritate internațională în materie, ni le prezintă răspunzînd la întrebările noastre:

● JOGGING

— Se poate practica jogging-ul de oricine? Care-s foloasele?

— Bineînțeles! Este chiar recomandabil! Numai denumirea e nouă și metoda, pentru că alergarea se cunoaște de la începuturi. De fapt, ce este jogging-ul? Este o alergare în ritm stabil a frecvenței cardiace: între 120—140 pulsații pe minut! Această alergare, de circa 20—30 de minute, s-a dovedit a fi un excelent mijloc de antrenare a aparatului cardio-vascular, convenabilă și necesară tuturor vîrstelor.

— Dar nu e vorba de un simplu hobby, ca să rămînem la terminologia de sorginte engleză. Concret, cum se practică?

— De 2—3 ori pe săptămînă se aleargă, cum am spus, 20—30 de minute, la o asemenea frecvență cardiacă ce se instalează și se stabilizează la 3—4 minute după start. Se recomandă ca 10—15 minute înainte de alergarea propriu-zisă să se facă o încălzire prealabilă a organismului care constă în executarea, pe durate scurte, a unor exerciții de gimnastică articulară, musculară, respiratorie, prin mers accelerat, progresiv ca intensitate și dinamism într-o alergare... ușoară. După jogging se impune o refacere de 15 minute cu un duș cald — nu fierbinte! — de 5—7 minute și cu automasaj muscular pe o durată similară.

— **Prin ce se „măsoară" rezultatele ?**

— Foarte simplu ! Prin creşterea capacităţii de efort fizic care-i permite tînărului — individului — o activitate fizică marcată de prospeţime, pe o perioadă îndelungată şi la un anume grad de intensitate ! Apoi, se remarcă o creştere vizibilă a performanţelor cardiace şi o îmbunătăţire a funcţiei cardio-respiratorii. In concluzie, jogging-ul este un mijloc şi, în acelaşi timp, o metodă de recreare, de refacere a potenţialului fizic şi moral al omului.

FOOTING

— **Ce înseamnă, în fond, acest termen ?**

— Lingvistic, înseamnă mersul pe jos, medical se poate considera ca o acţiune ce măreşte rezistenţa aerobă.

— **Se recomandă oricui ?**

— Da şi nu ! Este mai mult un mijloc de antrenament al sportivilor de performanţă. Dar footing-ul reprezintă astăzi un mers pe jos de agrement şi întreţinere fizică, ce se face pe distanţe mai scurte (200—600 m) la un ritm relativ scăzut — ca efort fizic — pe fondul căruia se fac accelerări, cu o intensitate mai mare, pe distanţe variind între 50—200 m. Un asemenea fel de mers pe jos este practicat, cum spuneam, în special de sportivi cu un grad superior de antrenament (pregătire fizică), fiind recomandabil desigur tuturor tinerilor interesaţi să-şi menţină condiţia fizică, vigoarea şi supleţea musculaturii. Este o metodă mai dură, relativ stimulatorie pentru aparatul cardio-vascular şi cel respirator. Pentru neiniţiaţi, cei cu un grad de antrenament inferior, această alergare variază ca ritm şi intensitate, dezvoltă, în special, rezistenţa în regim de viteză. Dar cine nu are nevoie, în viaţă, de aşa ceva ?

ANTRENAMENTUL AEROBIC

— **Ce este antrenamentul aerobic de care se vorbeşte atît de mult în ultima vreme ?**

— De circa patru-cinci ani de zile îşi face loc tot mai insistent, în unele ţări, o metodă de pregătire fizică denumită antrenament aerobic.

— **Ce conţine această metodă ?**

— O serie de exerciţii de gimnastică analitică, adică gimnastică articulară, musculară, abdominală, respiratorie, cardiovasculară. Cu alte cuvinte exerciţii adecvate pentru antrenarea acestor componente ale organismului uman, exerciţii ce se desfăşoară, grupate, pe o durată de 40—45 minute şi într-un ritm foarte alert, cu pauze mici, de pînă la un minut, pe o muzică adecvată, antrenantă.

— **Efectele ?**

— Îmbunătăţirea mobilităţii articulare, tonificarea musculaturii scheletice, regularizarea ritmului cardiac şi respirator, creşterea capacităţii aerobice a organismului — de unde şi denumirea metodei, care înseamnă, de fapt, capacitatea organismului de a presta un efort fizic de durată şi de o anume intensitate în prezenţa oxigenului. Este reversul — desigur, pozitiv — capacităţii anaerobe a omului, adică efectuarea unor eforturi mici, de pînă la 1—2 minute, care se practică fără oxigen suficient. O metodă benefică, deci o invitaţie la practicarea antrenamentului aerobic !

WINDSURFING

— **Windsurfing-ul e un sport ?**

— Este, într-adevăr, un sport, o disciplină mai nouă, practicată în unele ţări, chiar şi la noi, care reclamă o stare de sănătate perfectă, o rezistenţă fizică şi psihică adecvate, aş zice, de excepţie, calităţi pe care ţi le formezi practicînd această metodă !

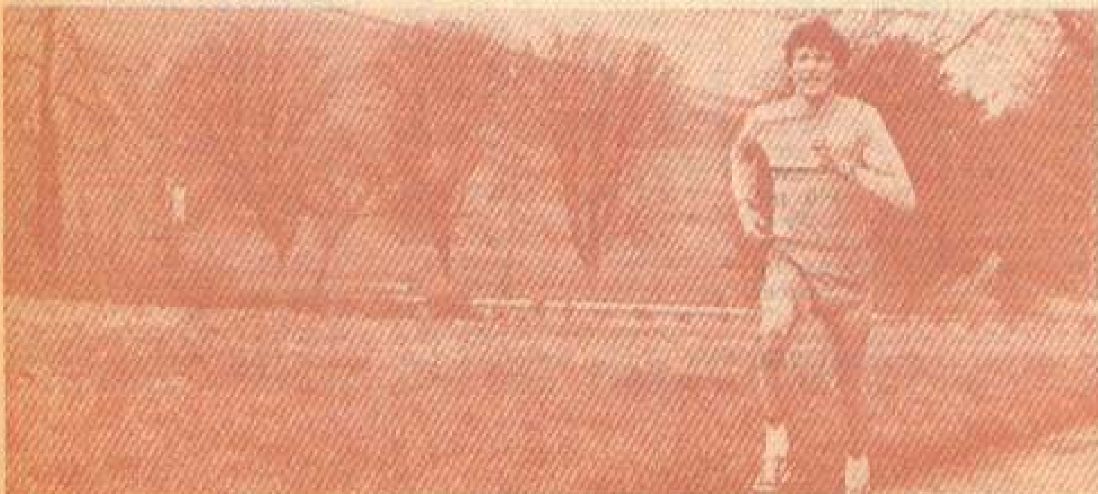
— **Unde şi cum se practică windsurfing-ul ?**

— Evident, pe apă, avînd picioarele sprijinite pe o scîndură, un fel de schiu mai lat şi, poate, şi mai lung pe care se instalează o velă. Se practică independent, fără o forţă motrice, adică într-un fel în care practicantul valorifică curenţii vîntului şi ai apei, forţa valurilor, sprijinindu-se, ţinîndu-şi echilibrul pe această scîndură, prin mişcări de răsucire şi salturi chiar cu caracter artistic. Să facem distincţie între surfing, care presupune doar planşa ca atare, şi windsurfing, care presupune planşa cu pînze !

— **Ce formează la tineri practicarea windsurfing-ului ?**

— Educă voinţa, curajul, modelează îndeminarea, mobilitatea, puterea de reacţie — cît de repede şi abil faci mişcarea ? — formează calităţi neuropsihice şi neuromusculare care sînt binefăcătoare pentru organism, pentru om. Pînă la ora de faţă această activitate este apreciată mai mult ca o activitate sportivă, ca mijloc de îmbunătăţire a condiţiei fizice şi biologice a individului. Dar cei ce se simt în stare pot să încerce, pentru că nu au decît de cîştigat !

VASILE CĂBULEA

D-ale fotbalului

PE MARACANA. 35 000 de sticle de șampanie... „împușcate" și 40 000 de chitare zdrobite!

Deci, după ce Columbia a renunțat să mai organizeze ediția din 1986 a Cupei Mondiale la fotbal, invocînd lipsa de condiții și dificultăți financiare, după ce disputa, în trei, pentru preluarea acestei sarcini — Brazilia, S.U.A., Mexic — s-a încheiat cu succesul ultimului pretendent — Mexicul, care a mai organizat ediția din 1970 a C.M., la care a participat, cum se știe, și naționala României — să evocăm unul din cele mai interesante episoade din istoria acestei tradiționale competiții, un episod și hazliu și dramatic, cum numai fotbalul poate să ne ofere.

...Era ziua de 15 iunie 1950, ziua finalei ediției din acel an a C.M., programată să se desfășoare la Rio de Janeiro pe celebrul templu al fotbalului carioca, Maracana, între echipa țării-gazdă și reprezentativa Uruguayului. În tribunele celui mai mare stadion din lume iau loc 200 000 spectatori. Sînt pregătite de autorități și suporterii brazilieni 35 000 de sticle de șampanie pentru sărbătorirea victoriei, 40 000 de chitare cîntau de 3 zile într-o „fiesta" de proporții încă necunoscute. Era firesc, aici în țara fotbalului, să se petreacă astfel de lucruri, mai ales că era anul care marca reluarea după 15 ani de întrerupere, din cauza celui de-al doilea război mondial, a celei mai îndrăgite, și cu audiența cea mai largă, competiții din lume.

...A venit, deci, și ziua cea mare. Arbitrul olandez, Leon Horn, cheamă echipele la punctul de la mijlocul terenului. Primul fluier și „beligeranții" încep lupta! În minutul 11 Brazilia deschide scorul: 1—0! Explozie în tribune! 200 000 de spectatori se află în delir! Patru dintre cei 8 spikeri brazilieni ce transmiteau la radio meciul, au... leșinat! Repriza a doua. În minutul 63, uruguayanul Masquoli egalează! Rumoare în tribune! Deznădejde! Tristețe! Durere! Și o liniște de mormînt! A venit fatalul minut 79, cînd același Masquoli intră impetuos în careul brazilian, unde e cosit de apărătorul Victor Andrade Miguez, determinîndu-l pe arbitru să acorde penalty. Începe „protocolul" executării loviturii de pedeapsă. Masquoli la distanța regulamentară, arbitrul fluieră, dar executantul prelungește „teroarea" suporterilor: stă nemișcat un minut, îngrozindu-l pînă și pe arbitru, care de frica gazdelor nu mai fluieră... a doua oară. În sfîrșit, calm, liniștit, Masquoli pornește spre balon și... marchează! Un gol imparabil! 200 000 de chipuri împietresc! Stadionul Maracana parcă este fără viață, populat de „suflete moarte"! În această liniște mormîntală, un tînăr brazilian, în vîrstă de 19 ani, sparge tăcerea și, ridicat în picioare, strigă din toate puterile lui: „Brazilia a murit!". Și cade fulgerat de cord!

A venit fatalul minut 90! Arbitrul Leon Horn duce, cu mîna tremurîndă, fluierul la gură și întrerupe drama! Calvarul ia sfîrșit! Brazilia e înfrîntă pe teren propriu!

Prefectul de poliție, spectator, dă ordin unei gărzi de jandarmi să împuște cele 35 000 sticle de șampanie! Toate cele 40 000 de chitare sînt făcute țăndări, călcate în picioare și aruncate în rîul Maracana, care se strecoară pe lîngă stadion. Pe porțile orașului parcă nu ies coloane de spectatori de la un meci, ci un cortegiu funerar.

A doua zi, prima victimă a meciului, un cetățean care a pronunțat cuvîntul „fotbal"; el a fost împușcat de un polițist. La ora 9 dimineața prefectul poliției convoacă toți, dar absolut toți, prăvăliașii din capitală, cărora le cere să participe cu bani sau materiale la procurarea unui milion și jumătate de metri pătrați de pînză neagră, cu care să acopere toate statuile din Rio de Janeiro pe durata a trei săptămîni.

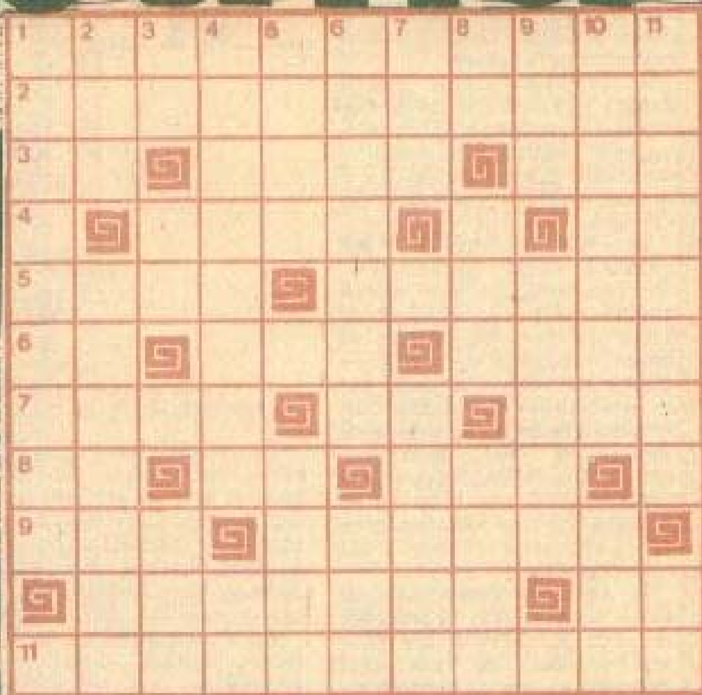
Fotbaliștii uruguayeni, deghizați în călugărițe franciscane, au fost îmbarcați, după meci, într-un avion american, cu însemne religioase, numai în acest fel putînd părăsi orașul spre o destinație necunoscută...

După trei săptămîni de doliu, la Rio, întreprinzători mărunți și-au însușit pînza neagră reușind să devină, dintr-o dată, oameni înstăriți... Nimeni însă nu cunoaște numărul persoanelor care au murit din cauza înfrîngerii neașteptate a echipei de fotbal a Braziliei, ca și al acelora destituiți din funcții pentru motivul că n-ar fi contribuit îndeajuns la realizarea unei victorii braziliene!

Nu știu cît este adevăr și cît este legendă din relatarea noastră, dar este cert că lucrurile par mai verosimile și mai omenești în raport cu violența ucigașă și drama de pe stadionul „Heyssel" din Bruxelles, petrecută la finala C.C.E. dintre Juventus și Liverpool desfășurată la sfîrșitul lunii mai a acestui an...

Adevăr sau legendă? Oricum, povestea e frumoasă. (PENALTY).

ORIZONTAL : 1) Caracterul, sub aspect economic, al marii majorități a centrelor orășenești din țara noastră. 2) Referitor la știința ce are ca obiect sistematizarea localităților urbane. 3) Urbană, la sfîrșit ! — Locuri de plimbare și agrement amenajate în localitățile urbane (sing.) — Cel de îndrumare și conducere a activității gospodărești-edilitare este îndeplinit de către consiliile populare. 4) Repede, iute (pop.) — Librăria nr. 12 ! 5) Acolo unde strada o face la dreapta sau la stînga — Caracterul inițial al unor edificii urbane devenite apoi... obișnuite (sing.). 6) În mijlocul tîrgului ! — Pentru prevenirea și combaterea poluării sale s-au elaborat în ultimul timp acte normative foarte stricte — România, în care, potrivit Programului P.C.R., pînă în anul 1990 „se vor crea circa 300—400 de noi centre orășenești, urmînd ca, în jurul orașelor existente și al celor noi, să graviteze toate localitățile rurale". 7) Prenume masculin — Locativ, la urmă ! — La intrarea în Titan ! 8) Iași, pentru automobiliști — Partea de est a orașului ! — Localitate în Camerun. 9) Localitate în Somalia — Locuitori ai satelor, care alături de cei din mediul urban participă activ la dezvoltarea economico-socială a țării noastre. 10) Beneficiari ai noilor și modernelor complexe de locuințe construite în toate orașele (sing.) — La intrarea în „Nufărul" ! 11) Obligații pe care locuitorii le au pentru buna gospodărire și înfrumusețare a orașelor lor.

VERTICAL : 1) Denumire acordată (din 1968) marilor orașe, cu un rol economic, social și politic deosebit (pl.). 2) Centură ocolitoare, prin dreapta ! — „Mini" centre urbane amenajate pentru joaca și distracția celor mici. 3) Nota bene — 11 școli ! — În întregime. 4) București, cel mai important centru politic, social, economic și cultural al țării noastre — La intrarea în Calafat ! 5) Cultivator de in — Din fondul său, în anul 1985 vor fi investite pentru construcția de locuințe și gospodăria comunală 25 800 milioane lei. 6) Locul în care, în cadrul unui oraș se află centrul comercial (pop., pl.) — Cumpărate, pînă la urmă, de la anticariate ! 7) Din neamul oscilor — Terenuri între blocuri, care în ultima vreme, în baza principiului folosirii rațional-economice a fiecărei palme de pămînt s-au transformat în adevărate... gospodării-anexe (sing.). 8) Radu Tudoran — Citadin, la început ! — Principala resursă economică a orașului Slănic (Prahova). 9) Zeița medicinei la scandinavi — Mai mic și decît orașul, și decît satul. 10) Generația tineretului studios, reprezentînd circa o pătrime din populația țării, ce beneficiază de condiții minunate de pregătire teoretică și practică în sălile de curs, laboratoare și ateliere — La intrarea în intersecție ! 11) „...vieții", indicator ce exprimă creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregii populații din țara noastră (neart.) — Udrea Ionescu.

DICȚIONAR : ISU, IET, OSC, EIR.

ALIMENTATOR

Alimentarea de la rețeaua de curent alternativ a aparaturii electronice miniatură cum ar fi radioreceptoare sau calculatoare, care frecvent funcționează cu baterii, este posibilă datorită alimentatorului a cărui schemă electronică o prezentăm alăturat.

Acest alimentator poate debita o tensiune bine filtrată, cu un procent de ondulație redus, cu valori cuprinse între 3 V și 14 V la un curent de pînă la 400 mA.

Rețeaua de curent este aplicată unui transformator construit pe tole feromagnetice cu secțiunea de 5 cm² la care în primar se bobinează 2 000 de spire cu diametrul de 0,15 mm, iar în secundar 110 spire din sîrmă cu diametrul 0,35 mm. Tensiunea din secundar este aplicată unei punți redresoare de tip 1PMO,5 și filtrată de un condensator cu valoarea de 1 000 microfarazi.

În serie cu consumatorul este montat un tranzistor AC 180 K. Acesta are plasat în bază un tranzistor BC 107 al cărui curent de colector determină polarizarea bazei tranzistorului AC 180 K și deci deschiderea acestuia. Emitorul tranzistorului BC 107 este supus unei tensiuni constante dată de cele două diode DC 1. Baza acestui tranzistor este cuplată la cursorul unui potențiometru de 2,5 k ohmi. Valoarea tensiunii de ieșire se stabilește tocmai de acest potențiometru, adică dînd diverse polarizări bazei tranzistorului BC 107. Cînd se urmărește alimentarea unui aparat cu tensiune mai mică de 10 V la acest alimentator se poate monta un transformator de sonerie.

Alimentator

DIVERTISMENT OPTO-ACUSTIC

De la casetofon sau aparatul de radio miniatură putem prelua semnal acustic pentru excitarea unei stații de amplificare și în același timp a unei orgi de lumini obținînd în felul acesta efectul opto-acustic.

Aceste aparate, în fond două unități distincte ca funcțiune și separate ca realizare, se pot construi ușor cu piese ce se găsesc în magazinele de specialitate.

Amplificatorul prezentat în continuare dezvoltă o putere de 20 W pe o sarcină de 4 ohmi. Caracteristica de frecvență cu o uniformitate de 3 dB transmite semnale între 30 Hz și 25 kHz. Impedanța de intrare a amplificatorului este de 100 K ohmi iar pentru obținerea puterii maxime, la intrare trebuie aplicat un nivel de 100 mV.

Funcționarea este următoarea: semnalul se aplică etajului preamplificator T_1 (BC 170) prin intermediul potențiometrului de 100 K ohmi. La ieșirea primului etaj este montată o celulă de corecție a frecvenței, celulă tip Baxandal. Aceasta reglează ridicarea sau coborîrea frecvențelor de 50 Hz și 15 KHz cu 15 dB, deci este foarte eficace.

Aici P_2 reglează frecvențele înalte iar P_3 frecvențele joase.

După corectarea frecvenței semnalul este amplificat iarăși de tranzistorul T_2 tot de tip BC 170.

Din colectorul amplificatorului T_3 semnalul este aplicat unui etaj defazor format din două tranzistoare complementare 2N3 053 și 2N4 037 (evident se pot monta prin tatonări și tranzistoare BD). Etajul defazor transmite în continuare semnalul etajului final echipat cu două tranzistoare de putere tip 2N3 055.

În emitoarele celor două 2N3 055 sînt montate rezistoare de wataj de 0,8 ohmi spre a proteja și stabiliza

Amplificator

funcționarea acestui etaj. Valoarea acestor două rezistoare poate fi scăzută pînă la 0,37 ohmi, dar atunci puterea amplificatorului crește simțitor și implicit disipația termică.

După cum s-a remarcat amplificatorul este alimentat de la o sursă cu tensiunea de 30 V și care trebuie să asigure un curent de 2 A. În mod obligatoriu tranzistoarele finale se vor monta pe un radiator de căldură prin intermediul unor izolatoare electrice din folie de mică.

La acest amplificator se pot cupla boxe de difuzoare cu impedanța de 4 ohmi și care să suporte o putere de 40—50 W. Boxele cu putere mai mică vor funcționa defectuos (distorsiona semnalul) sau pur și simplu vor fi deteriorate la nivel maxim de ieșire.

Suplimentar la amplificator se poate monta (la ieșire) și orga de lumini. Această orgă lucrează cu 3 becuri de 100 W/220 V cu comanda pe tiristoare.

La intrare semnalul AF se aplică unui transformator cu raport 1/5 apoi semnalul ca nivel se reglează din potențiometrele P_1 P_2 P_3 (5 K ohmi). Amplificarea pe fiecare canal și separarea canalelor este asigurată de 3 circuite integrate A 741 alimentate diferențial ±15 V. Aprinderea becurilor este înlesnită de 3 tiristoare tip 600/5 A. Becurile se montează în ecrane colorate. Se pot cumpăra și becuri colorate în cele 3 culori.

Ing. ILIE MIHĂESCU

Recomandări pentru tinerii automobiliști

Fără îndoială că obținerea permisului de conducere reprezintă o mare bucurie pentru fiecare tînăr automobilist în parte și fără îndoială că reușita la examenul de conducere auto presupune săpînirea unor cunoștințe teoretice și practice privind circulația rutieră. În același timp, însă, tinerii conducători auto trebuie să fie conștienți de faptul că simpla promovare a examenului respectiv și intrarea în posesia permisului nu conferă și atu-ul experienței la volan, extrem de important și care nu se poate obține decît în timp, în cîțiva ani. Iată de ce ne-am și propus să oferim în paginile almanahului nostru o serie de recomandări de strictă utilitate pentru tinerii automobiliști.

■ Conduceți permanent sub semnul conduitei preventive, principalele caracteristici ale manierei de șofat fiind stilul defensiv, prudența și vigilența.

■ Gîndiți-vă în permanență că depășirea este cea mai complexă și mai pretențioasă manevră, tratînd-o în consecință și apelînd la ea numai după o temeinică asigurare și numai cînd este neapărat necesară !

■ Respectați cu strictețe semnificația culorilor semaforului și regulile de prioritate în intersecții ! Mai mult chiar, după o vorbă a automobiliștilor cu experiență, „în intersecție feriți-vă și pentru alții !".

■ Refuzați-vă întotdeauna tentația vitezei în exces, gîndindu-vă (măcar) la următoarele aspecte : viteza ridicată generează de cele mai multe ori accidente ; puteți fi depistați de radar, cu consecințele de rigoare.

■ Priviți cu maximă atenție întotdeauna circulația pietonilor și îndeosebi a copiilor și bătrînilor. Formați-vă reflexul de a reduce viteza pînă la limita evitării oricărui pericol, în apropierea pasajelor de trecere pentru pietoni, a stațiilor și refugiilor transportului în comun, a locurilor de joacă destinate copiilor !

■ Evitați să călătoriți noaptea, mai ales în afara localităților pe distanțe lungi. Chiar și pentru conducătorii auto experimentați, un drum lung, parcurs noaptea, înseamnă o încercare grea !

■ În condiții meteo-rutiere dificile — carosabil alunecos, ploaie, lapoviță, ninsoare, ceață și vînt — corelați permanent viteza de deplasare cu specificul timpului, adaptînd totodată și maniera de conducere la condițiile respective. Nu bruscați comenzile mașinii și reduceți viteza cît mai mult, la viraje și în tronsoanele de drum pavat cu piatră cubică.

■ Purtați întotdeauna centura de siguranță, chiar și la drumuri scurte, prin oraș ! Veți fi scutiți de multe griji, în cazul unui accident de circulație.

■ Obișnuiți-vă să verificați permanent starea tehnică a mașinii, alăturînd verificării anuale și alte „mici" testări, oricînd binevenite. În mod deosebit, controlați periodic funcționarea frînelor, a mecanismului de direcție, gradul de uzură a pneurilor și starea instalației de semnalizare !

Grupaj realizat de HORIA ALEXANDRESCU cu sprijinul I.G.M., DIRECȚIA CIRCULAȚIE

O „declarație" de 3 000 de pagini

Toamna anului 1984: înarmați cu 366 de mandate de arestare, carabinieri și polițiști italieni au reușit, într-o singură noapte, să efectueze 60 de arestări ale unor persoane suspectate de a aparține Mafiei. Razia de mari proporții nu s-a desfășurat doar în Sicilia, ci și la Napoli, Roma și Milano, prelungindu-se, prin interpelări, în Canada, S.U.A. și Brazilia. Totul a început în ziua de 14 iulie 1984 în avionul Rio de Janeiro — Roma, în care se afla, printre pasageri, o „pasăre rară", Tommaso Buscetta, un mafiot de primă mărime. Urmărit de poliție (ca și de adversarii săi mafioți, de altfel) de mai bine de 15 ani, Buscetta a încercat totul pentru a scăpa justiției: fuga, exilul în America Latină, chirurgia estetică și chiar pigmentarea pielii pentru a părea metis; mai mult, s-a operat de două ori la corzile vocale pentru a-și transforma vocea! Filat timp de mai multe luni de una dintre vedetele poliției braziliene, Pedro Luis Berwanger, Buscetta a fost arestat în octombrie 1983 și extrădat, în cele din urmă, în iulie 1984, în Italia. În avion, imperturbabilul „naș" cedează: tremurături, accese de vomă și, în final, o cerere neașteptată: „Vreau să mărturisesc totul judecătorului sicilian Giovanni Falcone". „Conversația" a durat mai bine de două luni, procesul verbal întinzîndu-se pe 3 000 de pagini.

Depoziția începe, firesc, cu propria viață: născut la Palermo cu 56 de ani în urmă, Buscetta începe, am zice clasic, cu contrabanda cu țigări. La sfîrșitul anilor '60, împreună cu tinerii mafioți, trece la o activitate condamnată, la acea vreme, de Mafia tradițională — traficul de droguri. Cum cocaina vine în special din Bolivia și Columbia, Masino trece Oceanul și se stabilește în Brazilia, unde, în scurt timp, face avere. Achiziționează mai întîi o flotă de 200 de avioane-taxiuri care transportă cițiva turiști și multă cocaină. Apoi, creează o rețea de pizzerii, sub eticheta „Mozzarella". Cu venituri fabuloase, Buscetta este tentat să se amestece în politică, dar autoritățile locale nu agreează defel noua extindere de activitate, extrădîndu-l pentru prima dată, în 1972. În închisoarea din Palermo n-o duce tocmai rău (veți vedea mai jos), iar în cele din urmă este eliberat de un judecător (naiv sau venal?) pentru „comportare exemplară"! În timpul detenției însă raportul de forțe se schimbase, clanul condus de celebra familie Greco începînd eliminarea (adesea prin glonț) a celor ce-i stînjenesc ascensiunea. Printre aceștia, și protejații lui **Buscetta,** *care își pierde în răfuială fiul, un frate, doi nepoți și un ginere. Simțind că-i vine rîndul, don Masino pleacă din nou în Brazilia, unde va sta, am văzut, încă un deceniu.*

Mărturiile făcute de Buscetta, determinate, să precizăm, de frică (singura sa șansă de supraviețuire în Italia era încarcerarea într-un loc secret) au valoare în măsura în care ele constituie o breșă în teribila „Omerta". Apoi, este pentru prima oară vorba de un

14 iulie 1984. Tamaso Buscetta se îndreaptă spre judecătorul Falcone, pentru o „declarație" de 3 000 de pagini

mafiot de calibru, în cunoştinţă de cauză, criminaliştii mărunţi care s-au destăinuit pînă acum neavînd acces la „înaltele sfere".

Deosebit de valoroase sînt dezvăluirile privind organizarea Mafiei. Se ştiau pînă acum cîteva lucruri (de pildă, că aşa-numita celulă de bază se numeşte „cosca", însemnînd „foaie de anghinare", pentru că acestea sînt strînse în jurul „inimii", a şefului, deci). Dar Buscetta face precizări clare. Mafia este organizată într-o piramidă avînd la bază trei grade de mafioţi, ierarhizate. Cei din al treilea nivel aleg un consiliu de 10 membri numiţi „cardinali". Aceştia, la rîndul lor, aleg un „şef al tuturor şefilor", care însă nu are (nici nu poate, practic, avea) puterea sugerată de denumire. Marile decizii le iau „cardinalii". Astfel, „consiliul celor 10" a stabilit orientările asupra afacerilor cu droguri, stabilind în 1980 ca traficul de cocaină să revină Camorrei din Napoli, cel cu heroină — Mafiei siciliene, N'Dranghetei calabreze rămînîndu-i tradiţionala „impunere" a agricultorilor şi comercianţilor.

Buscetta este un mafiot de al treilea nivel, dar cu toată dorinţa lui de a colabora nu a „dat" decît mafioţi de prima şi a doua categorie, ceea ce l-a determinat pe ministrul italian de interne să declare pentru a mai tempera din entuziasmul iniţial: „Ar fi exagerat să se creadă că Mafia a fost decapitată". Totuşi, breşa făcută de fostul caid al drogului poate da roade. Elementele concrete dezvăluite de el (între care şi spectaculoase indicaţii privind legăturile Mafiei cu Cosa Nostra) aduc o importantă contribuţie în lupta împotriva acestui fenomen profund negativ al lumii occidentale. Poate aprecierea potrivit căreia Mafia va fi distrusă pînă în anul 2000 nu este chiar atît de superoptimistă cum a părut multora.

Mărturisirea lui Buscetta a scurtat, oricum, termenul cu cîţiva ani buni.

LUCIAN OPREA

Pe urmele lui Marco Polo

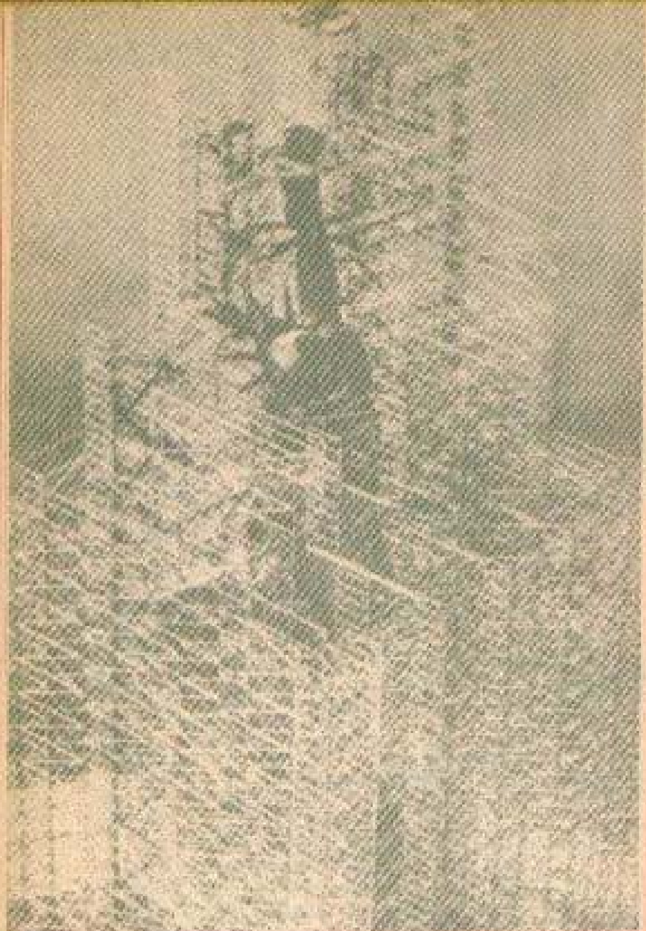
De un interes deosebit se bucură şi la ora actuală în lume călătoria efectuată, la mijlocul secolului al XIII-lea, de veneţianul Marco Polo împreună cu tatăl şi unchiul său în China. Un răspuns deosebit de atractiv ce a venit în întîmpinarea acestei dorinţe l-a reprezentat filmul purtînd numele „Marco Polo", apreciat recent şi în ţara noastră, la reuşita căruia şi-au adus contribuţia actori italieni, chinezi, americani, englezi şi japonezi, dintre care unii de faimă mondială. Turnarea filmului a început în noiembrie 1980 la Veneţia. Apoi au urmat filmări în Maroc, Nepal şi mai ales în R. P. Chineză. Realizatorii filmului au străbătut mai mult de zece ţări pentru a studia obiceiurile la faţa locului. Un moment dificil l-a reprezentat găsirea actorului care să interpreteze personajul Kublai Khan. Acesta a fost găsit, în cele din urmă, în persoana actorului chinez Ying Ruocheng, de la Teatrul de Artă al Poporului din Beijing, care nu numai că vorbea bine limba engleză, dar şi semăna cu portretul lui Kublai Khan aflat, în prezent, în Palatul Imperial din Beijing.

Fiind vorba de un film istoric, erau necesare peisaje şi costume de epocă, dar puţine erau, însă, disponibile. Pentru filmare au fost reconstituite palatul San Marco din Veneţia contra sumei de 800 000 de dolari, precum şi palatul lui Kublai Khan din Chengde (R.P. Chineză) contra sumei de 500 000 de dolari. Totodată, pentru cele 1 000 de costume s-au folosit 30 000 de metri de mătase chinezească şi 30 000 metri de stofă de lînă italiană.

Pe de altă parte, plecînd din Veneţia la 31 martie a.c., membrii unei expediţii italiene şi-au propus să reediteze, într-o variantă modernă, traseul parcurs de Marco Polo în urmă cu circa 700 de ani. Spre deosebire de predecesorul lor, care a reuşit să realizeze această călătorie cu ajutorul cailor, asinilor sau chiar... pe jos, ei au utilizat trei automobile Fiat-Panda, un camion cu alimente şi alte lucruri necesare.

Totuşi, performanţa contemporanilor noştri, relatează agenţia „France Presse", este şi ea deosebită. Ei au parcurs 19 000 km — străbătînd Iugoslavia, Grecia, Turcia, Iran, Pakistan, India, Nepal şi, bineînţeles, China — ajungînd la Beijing la 27 mai, unde au fost salutaţi cu ceremonialul specific. Pe parcursul drumului lor au filmat aspecte din viaţa populaţiilor întîlnite, peisaje de neuitat.

TUDOR PRELIPCEANU

Îngrădită de schele, Statuia Libertății așteaptă cu răbdare, de doi ani, să se încheie operațiunea de renovare. Pentru a se păstra tradiția, torța din mina statuii va fi refăcută tot de către maeștrii francezi. De asemenea și cele șapte raze de pe capul statuii care reprezintă cele șapte continente și oceane.

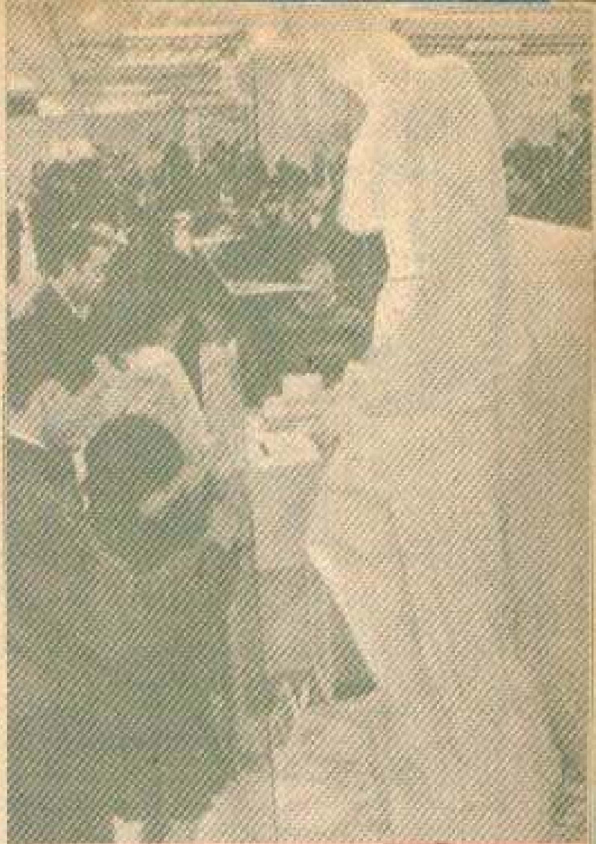
Un nou record în materie de pescuit la rechini l-au stabilit Kevin Parsons și Steven Hunt. Ei au capturat un rechin cu o lungime de 4,1 metri și 462 kg în apele din nordul Australiei. Vechiul record, care nu a fost doborît timp de 28 de ani, fusese stabilit cu... 461 kilograme.

Eveniment sentimental la Grădina zoologică din Nürnberg. Sau, cum a numit-o fotoreporterul, „poveste de dragoste în lumea struților".

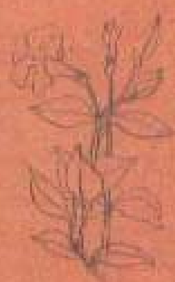

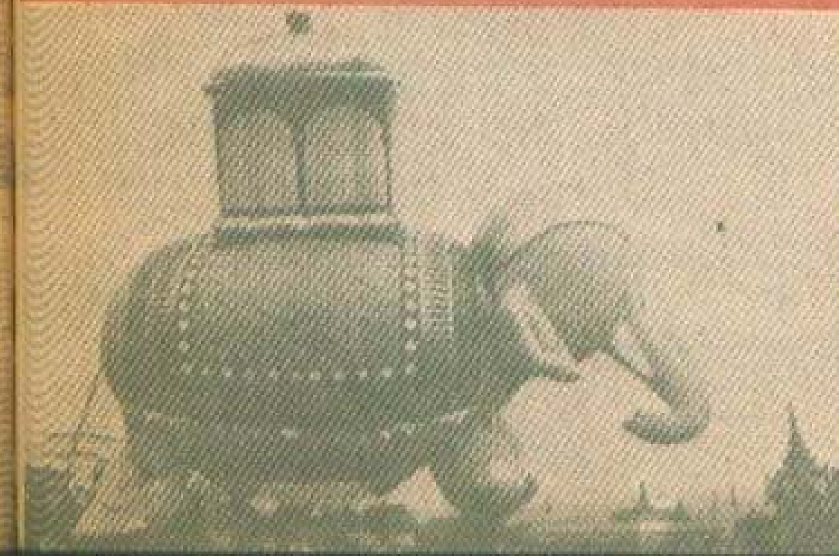
La vîrsta de 16 ani, Penny Steven a primit de la tatăl său un cadou neașteptat. Un morman de monede de un penny care cîntăreau 7 633 de livre (o livră=453 grame). În total 1 100 000 de monede cu care și-a cumpărat, de ziua sa, un automobil Chevrolet-tip 1985. Pentru a „livra" firmei furnizoare suma cuvenită au fost necesare patru camioane grele. Asta deoarece plata s-a efectuat în „bani gheață".

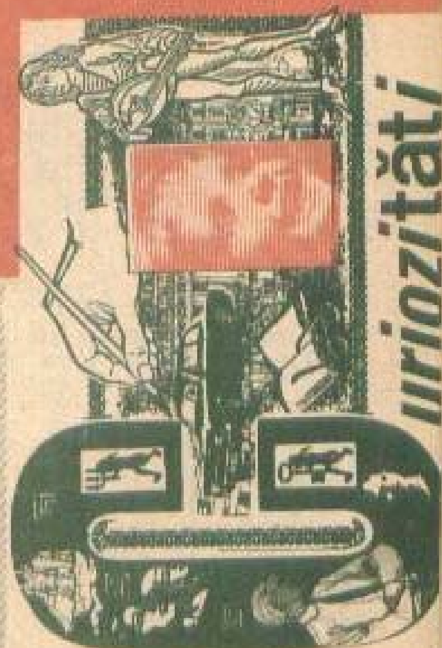

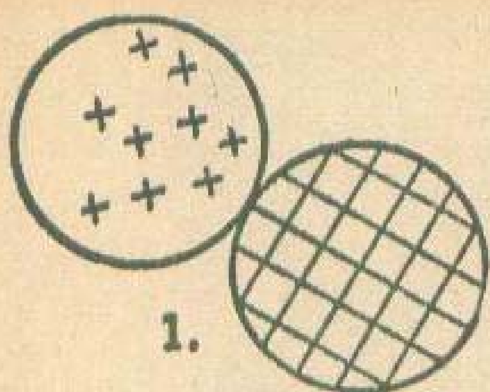
Grupaj alcătuit de
MARIAN CONSTANTINESCU

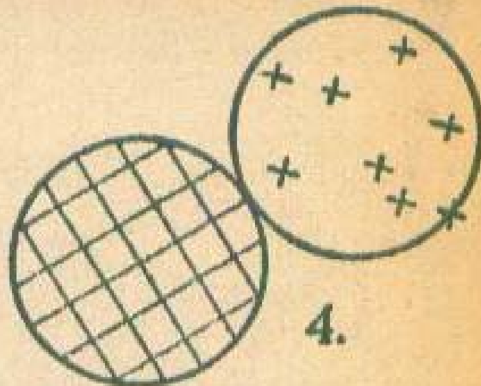
Trei specialiști cofetari au creat timp de trei zile această replică în ciocolată albă a cunoscutei statui Venus din Milo. În mărime naturală, ea măsoară 2,14 metri. „Dulcea" Venus a costat circa 500 000 de yeni. Ea a fost prezentată într-un magazin din Tokyo.

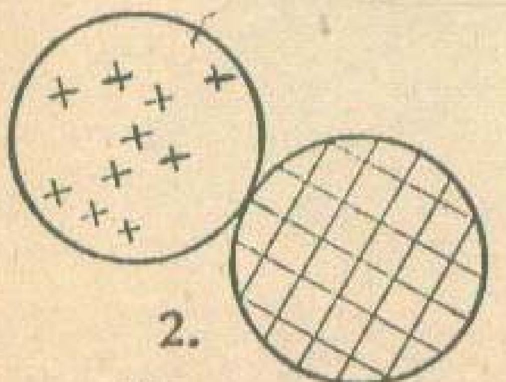
Primul balon zburător de forma unui elefant are o înălțime de 26 de metri și a fost lansat în unul din parcurile din Bangkok. Din cauza vîntului însă el nu s-a putut ridica decît la o înălțime de 15 metri.

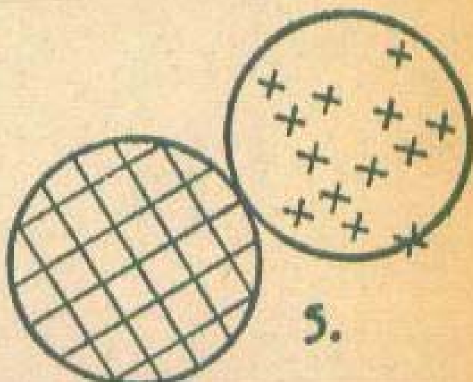

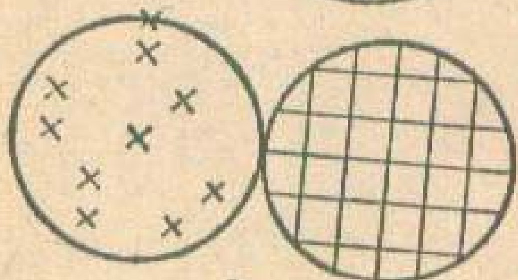

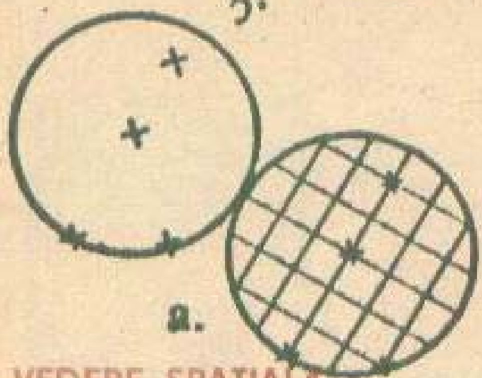

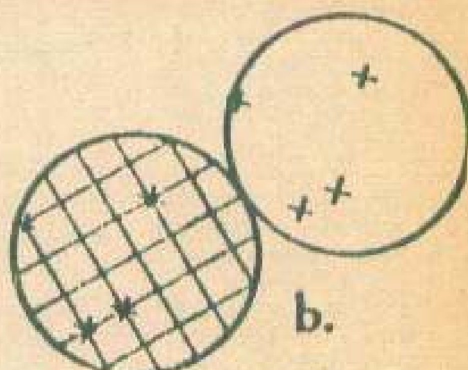

Această probă vă ajută să vă cunoaşteţi performanţele în ceea ce priveşte vederea spaţială, componentă de bază a creativităţii, necesară în majoritatea profesiilor tehnice, dar şi artistice.

Priviţi cu atenţie cercurile desenate mai jos şi încercaţi să plasaţi semnele (+) în pătrăţelele din cercurile-pereche, în acelaşi aranjament. Aveţi la dispoziţie 3 minute.

Iată un exemplu de rezolvare:

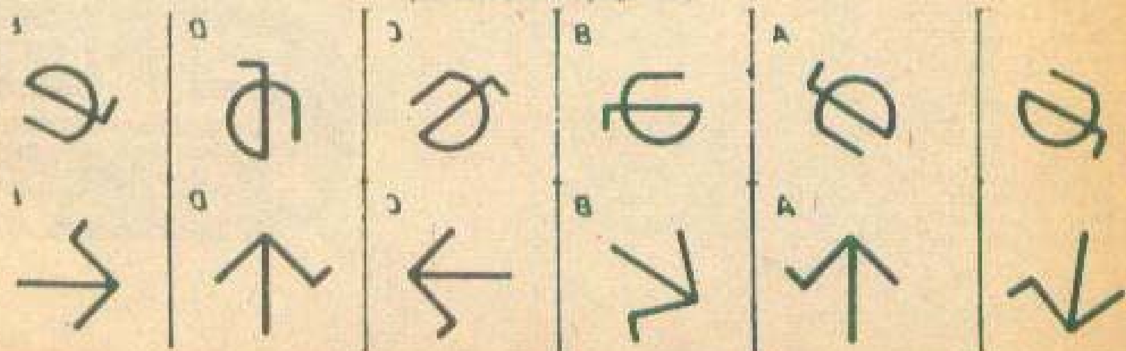

VEDERE SPAŢIALĂ

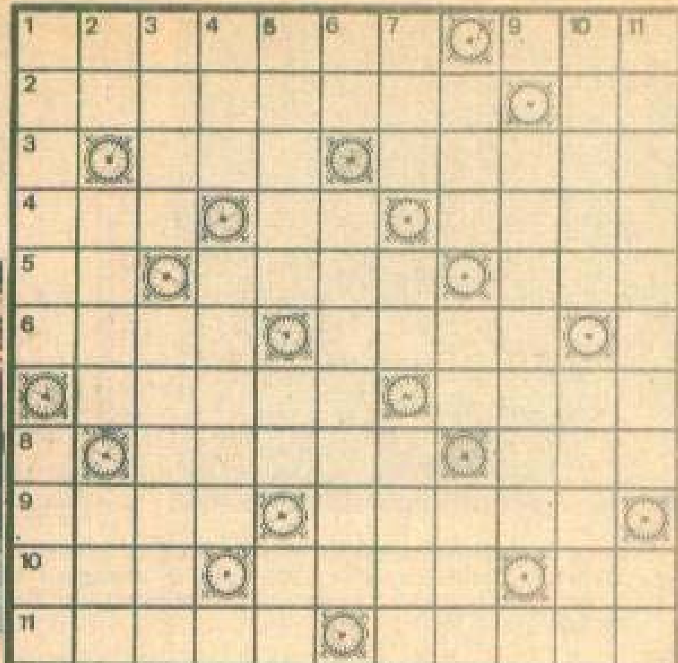
Indicaţi în fiecare şir figurile identice cu prima, făcînd abstracţie de rotarea acestora pe hîrtie. Pentru rezolvare aveţi la dispoziţie 30 de secunde.

(Rezolvare în pag. 192)

CAII

ORIZONTAL : 1) Cal de reproducție — Mersul liniștit al calului. 2) Vorbă de atenționare a unui cal necunoscut — La cabrare ! 3) Fluviu egiptean — Curea lată de piele care înconjoară fesele calului înhămat. 4) Furaj — Folosite la tracțiune ! — Sabina ! 5) Modă ! — Fuga calului — Ritual. 6) Accelerator cabalin — Regiune în gura calului, lipsită de dentiție, în care se pune zăbala sau zăbăluța. 7) Curea din harnașamentul de conducere ce face legătura între fălcare și pana de căpăstru — Încuietoare. 8) Calul alb — Armăsari dobrogeni. 9) Arbust fructifer — Trăsurică orientală (pl.). 10) Coama sau coada calului — Curea atașată căpăstrului (pl.) — În atelaj ! 11) Animale înrudite cu calul cu care, prin încrucișare, dau catîrul și bardoul — Harnașament pentru transportul poverilor pe terenurile greu accesibile.

VERTICAL : 1) Poziția relativă și direcția membrelor calului, în raport cu pămîntul și cu planul median al corpului — Mama calului. 2) Bir ! — Cal de culoare roșcată sau brună — Lipsit de curaj. 3) Cal tînăr — Pungi de piele atîrnate în șeaua calului. 4) În cămin ! — Gigant. 5) Lucrează harnașamente — Țesălată la mijloc ! — Doi pinteni ! 6) Finiș de trăpași ! — Ridicarea calului pe membrele posterioare. 7) Radio-televiziune (abr.) — Pană ! — Cal cu mici pete albe pe un fond negru, roșu sau murg. 8) Mi diez la lăutari — Ultimele cîmpuri ! — La dreapta, căluț ! ! 9) Cal cu toane. 10) Cei mai frumoși și mai iubiți cai pursînge — Strînge piciorul fracturat al unui cal. 11) Elemente de senzație la un concurs hipic cu obstacole — În țarc !

CEL MAI... CEA MAI...

● cel mai întins lac de pe glob (371 880 km²), situat la limita dintre Europa și Asia, este Marea Caspică (adîncimea maximă 995 m). În ea se varsă fluviile Volga, Ural, Terek ș.a.

● lacul cu cea mai scăzută altitudine (oglinda apei se află la 395 m sub nivelul mării) și cu cea mai mare salinitate (de 7,5 ori mai mare decît aceea a oceanului planetar) este Marea Moartă. Acest lac cu o suprafață de 980 km² este situat în vestul continentului asiatic, în Orientul Apropiat

● marea cu cea mai ridicată temperatură înregistrată a apei (56°C în luna februarie 1956) și cu cea mai mare temperatură medie anuală a apei (32°C) este Marea Roșie.

● cea mai mare insulă fluvială este Bananal, care are o suprafață de 25 000 km². Este cuprinsă de cele două brațe ale fluviului Araguaia, care curge în Brazilia

● cel mai lung sistem muntos din lume îl reprezintă Anzii care se desfășoară pe 7 600 km în vestul Americii de Sud de la țărmul Mării Caraibilor pînă la Capul Horn

● cel mai uscat loc de pe glob este orașul Calama, din nordul statului Chile, situat la 2 264 m în apropierea deșertului Atacama. Aici nu s-au înregistrat precipitații atmosferice

● cel mai scurt rîu (134 m), D. River (Rîul D) leagă Lacul Diavolului (Devil Lake) situat în nord vestul Statelor Unite ale Americii (statul Oregon) cu Oceanul Pacific

● cel mai mare animal de pe pămînt este balena albastră (poate ajunge pînă la 30 m și să cîntărească peste 100 t). Cea mai mare balenă capturată a atins 33 m lungime și 150 t, ceea ce echivalează cu greutatea a 30 de elefanți sau 150 de tauri. Greutatea inimii unei astfel de balene este egală cu aceea a unui cal (700 kg) ; rinichii cîntăresc 1 t, limba 3 t lungimea stomacului atinge 3 m. Lungimea corpului unui pui de balenă nou născut este de 8 m iar greutatea de pînă la 6 t ; puiul cîștigă zilnic în greutate pînă la 100 kg.

● cea mai mare broască de uscat este Aga, care trăiește în America Centrală și de Sud. Aga atinge 25 cm lungime, 12 cm lățime și o greutate de 1 kg.

● cel mai mare șarpe din lume este anaconda, care atinge lungimea de 10 sau chiar 12—15 m. Trăiește pe țărmurile mlăștinoase ale Amazonului și ale afluenților acestuia

● cea mai mică pasăre este colibri, care cîntărește 2 gr iar anvergura aripilor este de 3,5 cm.

ION MANTA

Imagine a teatrului antic al Troiei, adus la lumina zilei de Heinrich Schliemann în 1870 ; acesta a regăsit locul faimoasei cetăţi după descrierile furnizate de Homer

de ici, de colo

Războiul Troiei a avut loc!

Dacă nimeni nu contestă valoarea literară a „Iliadei" lui Homer, în care ne este descris un episod din războiul Troiei, veridicitatea istorică a celor povestite nu este deopotrivă acceptată. De peste un secol, eruditii discută în legătură cu faptul dacă da sau nu, războiul a fost declanşat de răpirea frumoasei Elena de către Paris, chipeşul prinţ troian şi dacă este adevărat că prinţii greci ai acelor timpuri au format o coaliţie, cucerind şi distrugînd oraşul fortificat, după un asediu ce a durat circa 10 ani. Numeroasele vestigii arheologice descoperite în decursul timpului dovedesc că a existat, într-adevăr, în mileniul al III-lea (vîrsta bronzului), un oraş fortificat, la intrarea în Hellespont (strîmtoarea Dardanele) şi că acest oraş a fost distrus.

Condiţiile economice, sociale şi politice existente în epocă sînt corespunzătoare descrierilor furnizate de Homer. Şi descoperirile făcute în toamna anului 1984 de o echipă de cercetători vest-germani, condusă de profesorul Manfred Korfmann, par să confirme faptul că faimosul război al Troiei s-a desfăşurat chiar pe locurile indicate de poetul grec. Un articol publicat în aprilie anul acesta de publicaţia vest-germană „Der Tagesspiegel" aduce o serie de precizări în legătură cu noua cercetare arheologică. Săpăturile, care nu s-au încheiat încă, au scos la lumină un mare cimitir, chiar pe plajă, în locul unde, după Homer, aheienii au asediat Troia şi au ridicat o tabără. De reamintit, în acest context, că toate cercetările arheologice legate de oraşul Troia au început cu cele ale lui Heinrich Schliemann, cel care a adus la lumină numeroase ruine pe o colină situată la Hissarlik, unde a localizat antica cetate a Troiei. Concluziile acestui reputat arheolog nu sînt puse la îndoială de oamenii de ştiinţă, dar descoperirea cetăţii nu dovedeşte, totuşi, că războiul Troiei a avut loc cu adevărat. Unii arheologi, mai ales vest-germani, păstrează opinia că Homer a relatat în epopeea sa evenimente mai recente, inspirîndu-se din povestiri ce circulau în secolul al XIII-lea î.e.n. Alţi cercetători, mai ales americani, au tendinţa de a considera „Iliada" ca fiind descrierea idealizată de poet a unor evenimente veridice.

Disputa privind istoricitatea „Iliadei" nu este întîmplătoare. În cazul în care această legendă se dovedeşte a fi adevărată, oamenii de ştiinţă s-ar afla în posesia celei mai vechi „lucrări istorice" asupra Europei, „Iliada" reprezentînd un document ce conţine numeroase detalii asupra civilizaţiei popoarelor ce au vieţuit în regiunea Mediteranei în epoca bronzului. Manfred Korfmann, preocupat de multă vreme de problema existenţei războiului Troiei din punct de vedere arheologic, a studiat în cadrul pregătirilor misiunii sale ştiinţifice situaţia geopolitică şi posibilităţile de circulaţie la intrarea în strîmtoarea Dardanele. El a putut constata că Troia ocupa o poziţie-cheie pentru relaţiile comerciale care se stabiliseră în epoca bronzului între Mediterana şi Marea Neagră. Un curent puternic îndreptîndu-se către Marea Egee a fost totdeauna prezent la intrarea în Hellespont şi în strîmtoare se putea intra numai cu nave cu pînze, favorizate de vînturile ce suflau din sud. Trebuia aruncată ancora şi aşteptat, la adăpostul coastei, pînă se ridica vîntul. Mărturii datînd din secolul trecut, provenite mai ales din jurnalele de bord ale navigatorilor, indică faptul că, uneori, existau pînă la 300 de vase aglomerate în acelaşi loc, în aşteptarea vîntului celui bun. Este probabil ca şi navigatorii epocii de bronz să fi cunoscut aceleaşi dificultăţi de navigaţie. Dar în acel timp exista doar un singur loc pe coastă unde ambarcaţiunile care se îndreptau spre Marea Neagră ar fi putut să-şi arunce ancora. Este vorba

de golful „Besik", azi aproape în întregime acoperit cu nisip, aflat doar la 8 kilometri de ruinele vechii Troia.

Troienii puteau supraveghea în permanență acest adăpost de pe înălțimea colinei pe care-și edificaseră orașul și să-i atace, la nevoie, pe indezirabilii sosiți aici. Ei controlau deci întreaga circulație către Marea Neagră, putînd pretinde vamă sau să se dedea la acte de piraterie. Și este firesc ca grecii, care făceau comerț cu țări îndepărtate, să nu fie bucuroși de o asemenea situație. Găsindu-i pe troieni inoportuni, au decis, se pare, să cucerească cetatea lor. Cercetătorii nu exclud însă nici situația unei grave infracțiuni — cum ar fi răpirea frumoasei Elena de către troieni — care le-a servit grecilor ca pretext pentru expediția lor, în numele salvării onoarei. Toate acestea ar putea explica faimosul „război troian", dar nimic nu dovedește că „marea coaliție a acheienilor", descrisă de Homer, s-ar fi produs cu adevărat. Este posibil ca devastările pe care le-a suferi. cetatea Troia să se datoreze și „migrației doriene". După tradiția greacă, ar fi vorba de invazia unor popoare venind din nord, care a pus capăt vîrstei de aur a micilor regate acheiene din Grecia antică.

Manfred Korfmann a avut în 1981 ideea de a merge să caute la fața locului dovezile existenței războiului Troiei, pe vechile cîmpuri de bătaie prezumtive și pe locurile unde ar fi putut rămîne urme ale grecilor, din perioada în care aceștia ar fi asediat Troia. Golful Besik corespundea precis locului de debarcare al grecilor, veniți cu o mare flotă, ca să cucerească Troia. De multă vreme a fost identificat acest loc, după tumulii considerați ca morminte ale eroilor greci din război, așa cum au fost Achile și Patrocle. În 1924 au fost începute aici chiar niște săpături arheologice, care însă nu au fost încheiate. Între timp, s-a spus, în mediile științifice, că aceste mărturii funerare nu ar avea nici o legătură cu războiul Troiei.

În 1982, în golful Besik și-a început săpăturile profesorul Korfmann, care a presupus că în zonă ar trebui să existe vestigii atestînd faptul că navigatorii greci și-au edificat aici tabăra. O ipoteză ce pare a fi confirmată și de faptul că acest golf purta în antichitate numele de „Plaja Acheienilor". Săpăturile întreprinse au dezvăluit, la sfîrșitul anului trecut, că arheologul vest-german a emis o ipoteză justă. Datarea urmelor monumentelor funerare coincide foarte exact cu cea a marii distrugeri „homerice" a cetății Troia. De asemenea, defuncții prezenți în acest loc erau legați de mare și nu aveau nici o legătură cu orașul Troia, edificat pe continent. Nu era nevoie de prea multă imaginație pentru a deduce că este vorba de cimitirul „invadatorilor acheieni", ale căror vase se aflau la adăpost în acest golf.

Desigur, cercetătorul vest-german este conștient de faptul că nu are încă toate dovezile științifice necesare pentru ca interpretarea noilor vestigii arheologice să pară cu totul plauzibilă. Dar el afirmă că arheologii dispun acum de materiale solide, care le vor permite, în fine, să dezlege enigma „războiului Troiei".

DOINA IOVĂNEL

A fost descoperit secretul lui Stradivarius ?

„Nu există un secret Stradivarius. Nu există decît o artă de a fabrica instrumente cu coarde". Afirmația aparține lui Yvon Baarspuul, un fost dirijor, de origine olandeză, care are acum 67 de ani.

Celebrul lutier Antonio Stradivarius din Cremona (Italia), precizează dicționarele, născut pe la 1644 și mort în 1737, a fabricat instrumente a căror reputație este fără egal, după circa 300 de ani. Calitatea acestora, afirmă specialiștii, s-ar datora în mod special lacului cu care a fost acoperit instrumentul, lac cu o compoziție rămasă secretă. „Aceasta este un fals !", exclamă Yvon Baarspuul, instalat în orășelul Vitten de pe Ruhr, regiunea cea mai industrializată din R.F.G. El afirmă că elementele lacului se cunosc, doar arta de a le amesteca a rămas ascunsă. Lacul respectiv s-ar compune din mai multe rășini, mai ales din terebentină și din propolis. „Uneori, pot fi văzute chiar piciorușe de albine în lacul ce acoperă instrumentele fabricate la Cremona", afirmă fostul dirijor. Materia de bază este o plantă erbacee din regiunile calde și temperate, a cărei rădăcină furnizează o materie colorantă egalînd oxidurile de aluminiu, zinc și fier. „Arta, nu secretul, insistă lutierul din Witten, este de a doza aceste elemente pentru a obține un lac de o transparență perfectă". „Trebuie, este absolut obligatoriu, insistă el, să se vadă cea mai mică fibră din lemnul instrumentului". Yvon Baarspuul, la începutul carierei sale muzicale fiind violonist, reamintește cu o satisfacție de-abia ascunsă că cel mai mare expert al lui Stradivarius, Simon Frederico Sacconi, decedat în 1973, autorul principalei lucrări asupra lutierului din Cremona, n-a ajuns să elaboreze lacul a cărui compoziție, totuși, o cunoștea. „Sacconi a ajuns să construiască viori, dar cînd a vrut să aplice și lacul, acesta nu-și mai păstra transparența necesară", relevă Baarspuul. Pentru a nu reedita această nedorită întîmplare, Baarspuul a recurs la serviciile a doi chimiști. A descoperit, totodată, că o problemă la fel de importantă este metoda de uscare a lacului, ce se aplică pe lemnul instrumentului în patru straturi. O lampă cu raze ultraviolete, pusă la punct în Olanda, îi permite lui Baarspuul să suplinească în orice moment soarele, care uscase instrumentele lui Stradivarius și Guarneri.

Dar, totuși, nu este vorba doar de lac. Lemnul utilizat pentru plăsmuirea viorii se dovedește a fi și

el de o foarte mare importanță. „Dacă instrumentul este prost, explică lutierul din Witten, un lac bun nu-l face mai bun. Dacă instrumentul este excelent, un lac prost îl poate deteriora". A trebuit, trebuie deci, regăsit „echilibrul perfect" al instrumentelor fabricate în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea la Cremona. Ceea ce reclamă o muncă de artist. Pentru fostul șef de orchestră, familia Stradivarius, ca și Guarneri, reprezintă în domeniul fabricării instrumentelor cu coarde ceea ce Leonardo da Vinci sau Michelangelo au reprezentat pentru pictură și sculptură. Este vorba, înainte de toate, de alegerea lemnului: brad pentru partea de sus a instrumentului și arțar pentru cutia de rezonanță. „Cele două părți trebuie să se armonizeze ca un cuplu perfect", afirmă el. „Căci dacă bărbatul și femeia nu se înțeleg, există o permanentă dispută. Iar la o vioară sau la un violoncel există discordanța".

Mai întîi trebuie lucrat lemnul, care devine perfect neted. Lutierii din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea erau veritabili sculptori în lemn. Nu exista în acest domeniu nici un secret pentru ei și de aceea au ajuns la o măiestrie atît de greu de egalat. În plus, trebuie foarte multă răbdare. Unui Stradivarius — este vorba de instrument — i-au trebuit 40 de ani ca să se maturizeze...

A. SILIȘTE

„Copilul sălbatic" din Sumatra

După ce a trăit singură timp de șase ani în jungla din Sumatra, hrănindu-se exclusiv cu fructe, tînăra Emiyati, acum de 18 ani, pe care părinții o credeau pierdută pentru totdeauna, revine printre oameni. E drept, cu dificultate, nefiind încă în stare să emită decît sunete asemănătoare cu strigătele unor păsări. Această ființă umană care li s-a părut extrem de ciudată celor care au întîlnit-o pentru prima oară, niște vînători, a rămas, într-adevăr, și a trăit, supraviețuind în mod miraculos în junglă, șase ani și jumătate. Jungla din Sumatra, mlăștinoasă, are reputația de a fi extrem de periculoasă: este infestată de șerpi și aici se vînează adesea tigrul sau pantera.

Întîmplarea cu totul neobișnuită pe care au adus-o în paginile presei din mai multe țări evenimente recente a început la 11 februarie 1977, cînd Emiyati, pe atunci doar o fetiță, a dispărut din satul său, situat la 60 de kilometri de Palembang. Era o zi de vineri cînd Emiyati, împreună cu sora sa mai mică și cu alte două fetițe vecine au plecat să pescuiască. Ajunse la rîu, fetițele au vrut să-l traverseze pe o plută din bambus, atașată unei corzi. Pe la mijlocul drumului lor, obosite de efort, au slobozit coarda. A fost suficientă această slăbiciune pentru ca pluta să pornească în derivă și să se răstoarne. Curentul era foarte puternic în acea zonă și, mai tîrziu, una dintre fetițe a fost găsită înecată. Alte două au scăpat, dar Emiyati a rămas de negăsit, în pofida căutărilor care au durat mai multe zile.

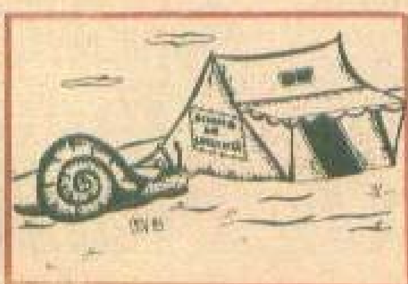
La 11 iunie anul trecut, cînd a avut loc o eclipsă solară în Indonezia, trei vînători originari din Insula Bali au zărit „o creatură înspăimîntătoare". Unul dintre ei, a povestit ulterior tatăl lui Emiyati, s-a apropiat de aceasta din curiozitate, dar la vederea celor doi ochi fixați asupra lui a luat-o la sănătoasa. Auzind întîmplarea, locuitorii din regiune au încercat să se apropie de „creatură", căreia i-au atribuit puteri supranaturale, dar a fost în zadar. Un martor a povestit apoi că un „dukun" — vraci, în Indonezia —, prevenit de sătenii vecini, a reușit totuși să se apropie de neobișnuita ființă, s-o ia de mîini și chiar să o înțeleagă. De altfel, în Indonezia, influența acestor „dukuns" este încă puternică, mai ales la sate, unde ei sînt, deopotrivă, vrăjitori, vraci și prezicători. După cum arătau ulterior cei prezenți, în momentul în care a fost luată de „dukun" și dusă în sat, fata avea corpul acoperit de mușchi verde, pătat cu pete brune, iar părul îi ajungea pînă dincolo de talie.

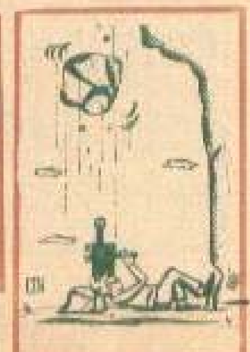
Reîntîlnirea cu părinții și astfel identificarea fetei au avut loc datorită hazardului. Cînd părinții lui Emiyati s-au mutat într-un alt sat, la sud de Sumatra, un locuitor din această regiune le-a povestit cum a fost descoperită în junglă o copilă. Datorită descrierii precise oferite de părinți — o cicatrice pe picior și mai multe alunițe — fata a fost identificată. De cum și-a văzut sora, au relatat apoi emoționați sătenii, Emiyati a întins mîinile către ea.

În satul Gunungraja, unde trăiește acum, străduindu-se să revină la o existență umană normală, „miraculoasa din junglă" a devenit un fel de zeiță locală, la familia sa venind s-o vadă tot felul de curioși, așa cum se întîmplă în astfel de cazuri, nu numai din apropiere, ci și de la mare distanță.

DOINA IOVĂNEL

Caricaturi de VIOREL CORODESCU-Cov.

VESTIMENTARĂ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2							■		
■			■						
4					■				
5							■		
6		■						■	
7				■					■
8	■					■			
9			■		■				
10								■	

ORIZONTAL: 1. Îmbrăcăminte ajustată și completă 2) Prinsă de gît — Din voal ! 3) Bune pentru lînă — Holde mănoase 4) Țesătură pufoasă de bumbac — Vestimentară 5) Verbul unei măsurători după model — Din mătase ! 6) Caro ! — Atribut la talia inții 7) Pliseu la rochie — Cele dansante impun o anume vestimentație 8) A se aranja după ultima modă — În slujba timpului 9) Femeia de la început — Cultivă o anume plantă tehnică 10) Haină de lucru.

VERTICAL: 1) 12 ecusoane ! — Elegant 2) Bun la croit — Particula viitorului 3) Rea, dar la temă — Fac la toate socotelile 4) Tiv destrămat ! — Frunte (fig.) 5) Cînd vine iarna se îmbracă — Un anume model 6) De cusut — Unii care vin de... hac 7) Balonzaide — Ie ! 8) 35 de bluze ! — Coadă la îmbrăcăminte 9) Impusă pentru efectuat — Curelușă de meșină 10) Croită la fix — Resori... gospodărese.

PUNCTE de VEDERE

ORIZONTAL: 1. Atracție irezistibilă. 2. Demonstrează gravitația — De la munte ! 3. Iris ! — La un pol magnetic ! — Cade. 4. Atractivi (masc.). 5. Privite... țintă — Amînări ! 6. A cunoaște — Incita ! — Tenaci ! 7. Colecționar de portrete. 8. Arbore de ceai. O privire finală ! — Sau priviți în urmă... 9. Sportul ochilor pătrunzători — Vede totul cu ochi răi. 10. Prevedere.

VERTICAL: 1. Foarte cunoscut — Model standardizat. 2. Însușire magnetică. 3. Găsite prin centru ! — Prevăzute. 4. Potirul purității (pl.) — Iese din registru ! 5. Scăderi de intensitate. 6. Închide geana ! — Ridică tonul. 7. În mijlocul pupilei ! — Însărcinat cu afaceri. 8. Bună de... dublat imaginea — Mulți ca el. 9. Subiect de mare atracție. 10. E grec de origine — Se văd numai cu lupa.

Dicționar: ETA

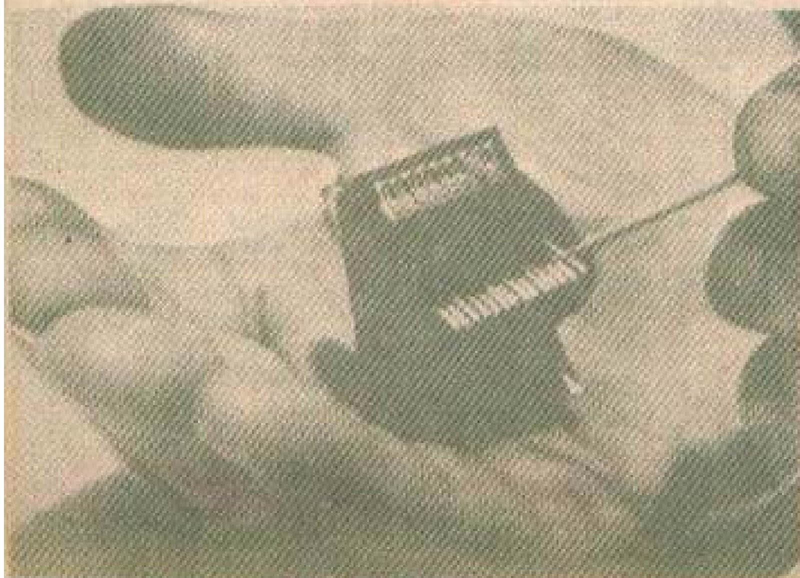
Curiozități

Iată ce s-a intimplat la Grădina zoologică din Kansas. Dromaderului Merlin i-a inghețat bărbia la temperatura de minus 25 de grade Celsius, ca urmare a iernii aspre ce s-a abătut asupra regiunii respective. Nu se știe insă dacă i-a inghețat și apa din cocoașă!

Mașina din imagine este un superlegendar sfărimător de autoturisme. Ea reprezintă unul din punctele tari ale spectacolelor de motosport care se desfășoară periodic la Madison Square Garden. Evident mașinile strivite fac parte din rețeta reprezentației, prețul lor fiind inclus in costul producției și bineințeles al biletelor.

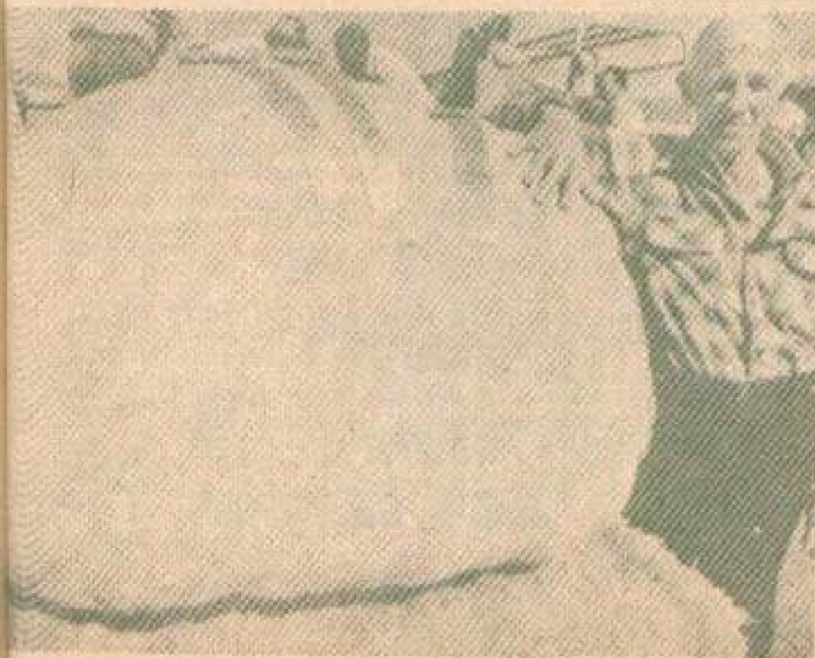
Cea mai mică orgă din lume a fost construită de către un pasionat miniaturist din Strasbourg, Hubert Malard. Ea are o mărime de 28 de milimetri putind fi ținută, după cum se vede, in podul palmei. De remarcat că pe claviatura sa pot fi executate mici bucăți muzicale.

Sub moto-ul „Lumea copiilor", la Kiefer Kunsthalle s-a deschis o expoziție de păpuși, cele mai vechi dintre ele fiind construite la începutul secolului al XVIII-lea. Muzeografa hamburgheză Elke Droscher prezintă vizitatorilor o serie de rarități expuse cu această ocazie.

Patru lyonezi s-au hotărît să întreprindă o acțiune temerară. Cu ajutorul acestor originale hidrobiciclete ei au părăsit Lyonul, urmînd ca timp de 7 zile să străbată, pe cursul rîului Rhon, o distanță de 350 km.

Cel mai mare dovleac al anului a fost recoltat din grădina americanului Norman Gallagher. El cîntărește 278 de kilograme. Iată-l pe proprietarul său satisfăcut de recordul stabilit, zîmbind mulțumit și de premiul cu care a fost recompensat efortul său – 10 000 de dolari.

E BINE DE ȘTIUT !

● Uneori, pe mobilă pot apărea mici umflături datorită faptului că placajul nu a fost bine lipit. Remediați aceste defecte aplicînd pe locul respectiv o foaie de hîrtie sugativă. Treceți apoi peste sugativă cu fierul de călcat încins. Placajul va reveni la normal.

● Mătura nouă, înainte de a fi folosită, se introduce într-o baie de apă foarte sărată și se lasă circa 10 ore. Îi prelungim, astfel, timpul de întrebuințare.

● Cu o cîrpă moale îmbibată într-o soluție formată din 50 g esență de terebentină, 5 g ulei de in și 20 g ceară de albine frecați mobila și aceasta va căpăta un lustru fără cusur.

● Emailul se curăță excelent cu o pastă pe care o preparăm din praf de magneziu și caolin amestecat cu apă.

● Petele de pe uși și ferestre se curăță cu un amestec de 50 g benzol, 50 g aceton și 5 g parafină. Un alt amestec se poate face din 200 g sare de bucătărie și 100 g sulfat de sodiu.

● Obiectele de marmură, os sau fildeș se curăță și se albesc dacă le frecăm cu sare dizolvată în oțet. Pentru luciu frecați-le apoi cu un tampon de vată muiat în petrol lampant.

● Obiectele de nichel se curăță folosind serum de țigară.

● Pereții se curăță cu un amestec de 50 g amoniac, 50 g săpun, 50 g alcool și apă. Cu soluția rezultată și cu ajutorul unei cîrpe care nu lasă scame se curăță petele de pe pereți.

● Oglinzile se curăță folosind un amestec de : praf de cretă 10 g, detergent fluid (Deval) 5 ml, apă 100 ml. Se îmbibă un tampon de vată în această soluție și se șterge oglinda cu mișcări circulare. Se lustruiește cu o cîrpă moale, uscată, sau cu o piele de căprioară. Dacă mai rămîn totuși unele impurități, se șterge oglinda din nou cu o soluție obținută din praf de cretă 10 g, oțet de 9 grade 5 ml, apă 100 ml. Se agită amestecul încălzit la 70—80 de grade apoi se lasă la decantat. Cu soluția limpede se procedează ca mai sus.

● Pentru oglinzile sau geamurile foarte murdare vom folosi un amestec format din 500 ml apă în care se dizolvă 120 ml spirt tehnic și se amestecă 130 g praf de cretă, apoi 35 g caolin. În masa fluidă se adaugă, amestecînd continuu, 180 g parchetin. Cu pasta obținută se unge suprafața oglinzilor sau a geamurilor și apoi se freacă folosind o cîrpă de bumbac ; după care se clătește cu un tampon de vată înmuiat în soluția unui detergent și se șterge cu o piele de căprioară sau cu o cîrpă uscată, moale. Pasta poate fi folosită și la curățat obiectele de faianță.

● Plăcile de faianță și obiectele din camera de baie se curăță cu un amestec obținut din 250 ml apă caldă, săpun 250 g și 25 g silicat de sodiu. Apoi, amestecînd continuu, se adaugă treptat : 25 g caolin și 600 g nisip foarte fin (cernut prin sita pentru făină). Cu pasta obținută se procedează ca în rețeta pentru oglinzi. Pasta nu se folosește însă pentru oglinzi sau geamuri.

● Pentru îndepărtarea vopselelor vechi de ulei sau lacuri, luăm 50 ml soluție concentrată de amoniac și 25 g terebentină. Substanțele se agită într-o sticlă pentru omogenizare. Amestecul se aplică (cu pensula) pe suprafața ce urmează a fi curățită. După 5 minute se poate șterge cu cîrpa sau se rade cu un șpaclu. Dacă vopseaua nu se ia ușor, se repetă umezirea cu soluția de mai sus.

MICI „SECRETE" CULINARE

● Cartofii fără coajă se albesc cînd în apa în care fierb introducem puțină zeamă de lămîie.

● Mazărea sau fasolea verde își păstrează o culoare frumoasă dacă la fiert se adaugă un praf de bicarbonat.

● Ca să nu rîncezească untul procedăm astfel : la 100 g unt amestecăm 5 g de miere. Nu numai că acest unt nu va rîncezi oricît timp l-am păstra, dar capătă și un gust delicios.

● Pentru a păstra ouăle chiar și cîteva luni, ungeți fiecare ou cu o substanță grasă. Lăsați să se usuce, apoi înveliți ouăle în hîrtie obișnuită.

● Ca să nu se prindă laptele pe fundul vasului, la fiert, așezați pe fundul cratiței o bucățică de zahăr.

● Lămîile introduse în apă caldă cîteva minute înainte de întrebuințare vor avea mai multă zeamă.

● Peștele se poate păstra proaspăt mai multe zile, chiar dacă nu avem la îndemînă gheață sau frigider. Se presară cu sare grunjoasă și se învelește într-o cîrpă muiată în oțet îndulcit (2 bucăți de zahăr la 0,5 l oțet).

● Carnea care a căpătat un aspect neplăcut își recapătă culoarea inițială spălînd-o cu apă în care am dizolvat o linguriță de zahăr pudră. Frăgezimea cărnii se obține prin flambare, folosind puțin coniac sau spirt alb (un păhărel).

● Pîinea rece își recapătă prospețimea și savoarea dacă o înfășurăm într-o hîrtie albă, îmbibată cu apă și apoi o așezăm în cuptor, pe grătar. Operațiunea durează 10—12 minute.

ÎNTREȚINEREA OBIECTELOR DE PIELE

● Ca să îndepărtați un strat subțire, uniform, de impurități de pe oricare obiect din piele naturală, bateți spumă albușul unui ou. Îmbibați o bucată de pînză cu această spumă și frecați cu mișcări circulare. Apoi, lustruiți prin frecare cu pluș sau cu o bucată de pînză groasă, moale (diftină, molton) și curată.

● Ca să îndepărtați un strat mai gros sau mai vechi de impurități dizolvați 25 g fulgi de săpun de toaletă (ras) în 50 ml apă fierbinte. Agitați pînă la dizolvarea completă și lăsați în repaus pînă cînd ajunge la temperatura camerei, după care adăugați 50 ml neofalină. Se agită îndelung, pînă la obținerea unei emulsii omogene. În aceasta îmbibați un tampon din pînză moale sau tifon, cu care se freacă suprafața murdară a pielii. Dacă murdăria nu iese complet, repetați operațiunea folosind un alt tampon curat.

● Ca să îndepărtați petele de iarbă, fructe sau cafea, dizolvați 2,5 grame clorură de potasiu în 25 ml apă caldă și adăugați 25 ml acid clorhidric. Agitați pentru omogenizare. Separat, în altă sticlă, dizolvați 2,5 g acid citric în 10 ml apă caldă, apoi adăugați 50 ml spirt sanitar. Amestecați bine cele două soluții, pînă obțineți un preparat omogen care se aplică, frecînd ușor cu un tampon, numai peste locurile pătate. Dacă pata rezistă, lăsați deasupra ei un tampon îmbibat în soluție, timp de 10—15 minute. Apoi frecați din nou și ștergeți locul, de 2—3 ori, cu apă muiată în apă caldă. În final, ungeți cu un strat subțire dintr-o cremă de întreținere și lustruiți cu pluș.

● Cremă pentru întreținere. Pe baia de apă sau de nisip se topesc 50 g ceară de albine și 50 g vaselină pură. Se stinge sursa de căldură după care, peste amestecul cald, se adaugă 30 ml terebentină. Se amestecă sau se agită (într-o sticlă) pînă la completa omogenizare. La răcire se obține o cremă care se aplică pe piele cu un tampon de vată. Se lustruiește cu o bucată de pluș.

● Altă cremă. Ca mai sus, se topesc 50 g ceară de albine și 5 g colofoliu (sacîz) bine mărunțit. Se adaugă 20 g ulei de in apoi se stinge sursa de căldură. În soluția caldă se toarnă 50 ml terebentină și se amestecă pînă la omogenizare. Se folosește după răcire.

● Vreți să curățiți mănușile sau curelele (cordoanele) ? În 50 ml apă caldă se dizolvă 5 g Deval (sau alt detergent). Se adaugă 1 ml amoniac (soluție) și 5 ml apă oxigenată. Se agită pentru omogenizare. Cu soluția obținută se spală mănușile de culori deschise. Se clătesc apoi cu apă caldă și se usucă îmbrăcate pe mîini (altfel pielea se strîmtează).

● Altă rețetă pentru culori deschise. Se amestecă 10 ml neofalină, 2 ml terebentină și 10 g talc pulbere. Mănușile (îmbrăcate pe mîini) se freacă bine cu această pastă. Talcul rămas după uscare se înlătură prin scuturare și periere.

● Rețetă pentru mănuși de culori închise. În 50 ml lapte se dizolvă 2 g sodă de rufe. Mănușile îmbrăcate pe mîini se freacă bine pînă cînd dispar urmele de transpirație și alte impurități. Se șterg cu un prosop uscat și se lasă pe mîini pînă la completa uscare.

● Altă rețetă. 20 g săpun (ras) de toaletă se dizolvă în 20 ml apă caldă, apoi se adaugă 15 ml amoniac (soluție) și 15 ml apă de clor, agitînd continuu. Soluția se aplică pe mănuși prin frecare cu un tampon de vată. Se usucă și se ung cu un strat subțire din crema de întreținere, apoi se lustruiesc cu pluș sau flanelă.

● Cremă pentru întreținerea supleței pielii. 4 g ulei de ricin sau de pește se amestecă bine cu 6 g ulei de parafină (medicinal). Separat se dizolvă 0,5 g borax în 20 ml apă. Cele două soluții se amestecă pînă la obținerea unei emulsii omogene, cu care se ung mănușile, curelele sau hainele din piele fină, o dată pe an. Se lustruiesc cu pluș sau cu flanelă.

ÎNTREȚINEREA VESELEI

● Cratițele pe fundul cărora s-a prins mîncarea nu se curăță prin răzuire cu cuțitul sau prin frecare cu spălătorul de sîrmă. În vasul respectiv se pune puțină apă și o lingură de sare de bucătărie, apoi se așază pe foc. După fierbere, cratița se curăță ușor.

● Partea arsă de pe pereții veselei se îndepărtează cu vată muiată în oțet sau soluție slabă de acid oxalic. Se poate folosi și o soluție fierbinte de borax (30 g la 1 l apă) și 10 g amoniac.

● Tăvile metalice pentru copt se curăță prin frecare, cu sare și hîrtie, după care se șterg cu un tampon de vată muiat în puțin untdelemn.

● Vasele de bucătărie se curăță cu o pulbere compusă din praf de cretă 100 g, carbonat de sodiu 35 g, polifosfat 35 g. Se amestecă bine substanțele sub formă de pulbere. Cu pudra obținută se freacă vasele folosind o cîrpă umedă. Se clătesc cu apă.

● Tacîmurile se curăță cu o pastă obținută din : 15 g pastă de dinți, 5 g praf de cretă, scrum de țigară 3 g, 3 g detergent. Se amestecă omogen substanțele și se adaugă apă pînă la obținerea unei paste consistente. Cu aceasta se freacă tacîmurile folosind o cîrpă. Se usucă imediat după spălarea cu apă caldă.

PROBE DE ATENȚIE

Implicată în toate profesiile industriale și tehnice moderne, dar și în activitățile cotidiene, atenția are o serie de însușiri sau proprietăți, dintre care cele mai importante sînt : volumul, stabilitatea și mobilitatea, concentrația, flexibilitatea, distribuția și distragerea.

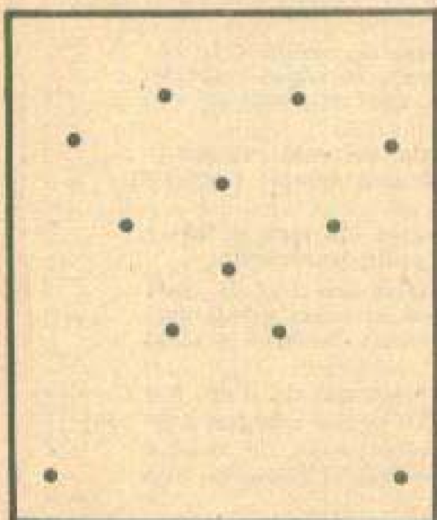
Vă propunem două probe din a căror rezolvare puteți afla cîte ceva despre concentrarea atenției și despre distribuția acesteia :

A. În fiecare șir de numere date mai jos există perechi de numere care, însumate, dau 10. Găsiți aceste perechi de cifre și subliniați-le. Pentru rezolvarea acestei probe aveți la dispoziție 7 minute.

Exemplu de rezolvare :
2 9 4 6 1 1 9 3 5 5 6 7 8 5 4 7

A: 2 9 1 4 8 7 5 6 3 9 4 6 7 8 8 3 1 2 3 4 5 6 7 8 9 8 7 6 5 4 3 7
B: 9 8 7 6 5 4 3 2 1 9 8 7 6 5 4 3 1 4 2 1 5 2 1 6 2 1 7 2 8 1 9 2
C: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 1 2 3 4 5 6 7 1 5 2 1 6 3 1 7 4 6 1 3 5 1 2 4
D: 3 3 4 6 7 3 8 2 9 1 4 5 6 7 3 4 9 1 2 9 1 2 3 1 9 8 7 6 5 1 9 0
E: 5 3 9 8 2 7 7 4 6 7 5 3 7 0 9 8 8 0 2 8 3 8 2 0 8 2 4 6 5 9 3 4
F: 2 0 5 6 3 7 7 0 8 9 5 7 4 9 7 4 5 5 0 5 5 3 3 5 5 4 4 6 5 5 0 5
G: 6 4 3 2 8 9 7 6 3 7 8 2 0 9 3 8 2 4 5 7 8 6 4 0 1 8 2 5 8 6 4 0
H: 7 6 5 5 4 7 4 4 4 6 6 6 8 8 8 3 1 3 4 5 1 7 8 9 1 3 1 4 1 5 6 1
I: 3 2 1 3 2 1 1 2 3 1 2 3 5 4 3 7 8 2 3 9 2 3 7 2 3 6 3 2 4 3 7 6
J: 9 8 7 9 8 7 8 7 6 8 2 6 7 6 5 7 0 1 9 8 6 8 4 7 4 3 2 8 9 6 1 0
K: 1 9 8 7 3 8 2 6 4 5 5 9 1 0 8 8 4 2 3 4 5 6 8 3 4 5 6 7 9 4 6 7
L: 2 4 6 8 2 4 6 8 3 6 9 1 1 8 1 9 4 4 5 5 5 6 6 6 6 7 7 7 7 7 3 8
M: 8 3 6 5 9 1 7 2 3 7 5 9 4 3 7 6 7 7 6 6 5 5 4 4 3 3 2 2 1 1 9 9
N: 9 1 8 2 7 3 6 4 5 5 8 1 8 3 7 2 9 1 0 8 2 0 7 4 5 6 7 8 9 2 3 4
O: 2 7 3 4 8 5 5 6 4 7 2 3 7 8 0 2 6 7 7 5 6 7 5 6 7 5 6 4 5 7 6 6
P: 6 3 8 6 0 9 1 8 7 6 4 3 8 2 9 2 8 7 6 5 4 6 5 4 3 5 4 3 2 3 2 1
Q: 9 7 5 4 3 3 5 4 6 8 2 2 5 4 6 6 8 5 7 4 6 3 5 2 9 6 6 4 5 3 4 2
R: 4 0 4 3 9 3 4 7 3 6 8 2 4 7 4 6 3 6 4 7 5 8 6 9 7 2 8 3 7 2 8 3
S: 9 0 1 6 1 9 8 4 6 3 2 8 7 6 4 2 8 4 8 7 6 5 9 0 7 1 1 5 1 6 8 2
T: 8 3 6 5 4 2 8 9 6 6 1 0 3 6 8 2 6 7 5 4 6 9 8 4 5 7 3 4 2 8 9 1
U: 4 8 6 5 4 8 7 6 9 8 3 4 7 3 8 9 6 4 7 4 6 7 6 4 7 6 4 7 3 4 6 8
V: 8 9 5 7 3 8 6 9 0 1 0 2 8 5 3 7 8 2 3 2 8 1 8 1 7 1 6 1 5 6 4 8
W: 6 4 2 8 6 4 9 7 6 2 8 0 1 8 3 6 5 2 8 3 6 6 7 7 8 8 9 9 1 1 2 2
X: 4 8 2 9 5 1 6 3 8 3 7 8 4 6 7 5 2 2 6 6 3 3 7 7 4 4 8 8 5 5 9 9
Y: 6 2 4 8 2 7 4 6 3 8 9 6 1 9 8 4 8 3 2 8 4 5 5 9 1 8 2 6 4 3 7 9

VERIFICAȚI-VĂ COMPORTAMENTUL

Desenul alăturat prezintă o serie de puncte. Uniți aceste puncte după propria dumneavoastră fantezie. În funcție de figurile geometrice sau de „desenul" rezultat, vă puteți defini anumite trăsături ale propriului comportament, conform aprecierilor de la pag. 191. (Cîteva reproduceri ale modelului alăturat oferite unui grup de prieteni vă dau posibilitatea plăcută și distractivă de a-i cunoaște mai bine și, în același timp, de a-și cunoaște ei înșiși propriul comportament).

— Maestre, aș dori să scriu ceva ce nu s-a mai scris și nu se va mai scrie, îl abordă un tînăr literat pe Bernard Shaw.

— E simplu, scrie o cronică favorabilă cărții dumitale.

La Bologna, oraș cu public dificil și pretențios în materie de muzică, o companie dădea un spectacol cu „Pagliacci". La prolog, un bariton mediocru a început să fie de îndată fluierat de public. El bine, cîntărețul s-a oprit și a întrebat publicul :

— Pe mine ? Pe mine mă fluierați ? Așteptați să auziți tenorul...

VĂ CUNOAȘTEȚI TEMPERAMENTUL ?

Vă propunem un chestionar care vă definește temperamentul după o formulă nouă. Se bazează pe cercetări recente ale unui grup de psihologi și medici care, după un experiment pe cîteva mii de cazuri, au desprins trei componente comportamentale, ce se găsesc într-o proporție mai mult sau mai puțin inegală la fiecare individ. Acestea ar fi : latura **viscerotonică**, **somatotonică** și **cerebrotonică**.

Viscerotonia poate fi tradusă astfel : predominanță a funcțiilor digestive și a comportamentului general pe care acestea îl antrenează : atitudinea destinsă, preferință pentru confort ; tip sociabil, jovial ; preferință pentru mîncăruri, simpatie pentru ființe și lucruri, cu mare afecțiune pentru acestea din urmă.

Somatotonia poate fi tradusă în termeni de: predominanță a activității musculare, a afirmării categorice și uneori violente a caracterului fizic. Comportamentul general e centrat pe elan, vigoare, acțiune, aventură, dominare a ființelor și obiectelor.

Cerebrotonia poate fi explicată în termeni de : predominanță a comportamentului de reținere, de control serios al actelor și gesturilor, cu plăcerea de a se ascunde. Acest tip este categoric opus celor două precedente, atît în planul relațiilor sociale (cu tot ceea ce acestea antrenează) cît și în planul acțiunii, al dominației.

Experiența a arătat însă că nu există niciodată un **tip pur** de asemenea temperament. Avem în noi toate cele trei laturi existente, cu o **predominanță** a unuia asupra celorlalte. Pentru a vă putea convinge asupra propriului temperament, vă rugăm să completați chestionarul de mai jos, după indicațiile următoare :

Cele 22 de întrebări cuprind trăsături ale fiecăreia din cele trei grupe, care au fost numerotate cu A, B și C. După fiecare întrebare subliniați răspunsul care vă convine **(exact, în general, uneori, rar, niciodată)**. La sfîrșit pentru fiecare răspuns acordați-vă un punctaj, după cum urmează :

5 p. pentru răspunsul **„exact"**
4 p. pentru răspunsul **„în general"**
3 p. pentru răspunsul **„uneori"**
2 p. pentru răspunsul **„rar"**
1 p. pentru răspunsul **„niciodată"**

Și acum, iată întrebările :

1. Mișcările mele sînt în general lente. Mă agit rareori. Vorbesc rar. Nu-mi place să fac mult efort fizic.

Grupa A : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

2. Merg foarte drept, cu pieptul întotdeauna bombat. Sînt mereu gata de acțiune, îmi simt mușchii întărindu-se la cea mai mică solicitare din afară. Nu ezit deloc, acționez imediat. Îmi place mișcarea.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

3. Sînt în general încordat. Mi se reproșează că sînt destul de rigid. Mă închid de bună voie în mine însumi. Am spatele încovoiat și, cînd stau jos, îmi împletesc picioarele unul în jurul celuilalt. Nu-mi plac cei cărora „le sfîrîie călcîiele". Vorbesc încet, nu suport oamenii care țipă.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

4. Acord o mare importanță paturilor moi în care îmi place să lenevesc. Îmi plac covoarele, mobilele joase, fotoliile adînci, catifelate. Mărturisesc că-mi place un oarecare lux în preajmă : bibelouri, tablouri, stofe grele și bogate. Ador să fac plajă, sau să rămîn ore în șir fără să fac altceva decît să somnolez plăcut. Confortul va rămîne pentru mine problema esențială de rezolvat în viață.

Grupa A : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

5. Deviza mea e „zis și făcut". Îmi place acțiunea, nu mă simt niciodată obosit. Îmi place să mă scol foarte devreme dimineața, de altfel este cel mai plăcut moment al meu. Îmi place să mă plimb foarte devreme, să merg mult timp, chiar dacă mi-e foame sau sete, nu contează. Prefer să-mi continui drumul decît să mă opresc.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

6. Sînt considerat de cei din jur ca o persoană cu reacții rapide, atît de rapide încît uneori mă bîlbîi, risc să mă înșel sau să supăr pe celălalt. Sînt destul de neliniștit. Cînd mi-e foame, de exemplu, trebuie să mănînc imediat. Risc anumite stîngăcii datorită vivacității.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

7. Fericirea mea e mișcarea, sportul și tot ce se apropie de ele. Îmi place să mă destind astfel. Fac mișcare în fiecare zi. Alerg cel puțin de două ori pe săptămînă. Practic foarte multe exerciții fizice.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată

8. Ador mîncarea și momentul cînd mă așez la masă. Nu știu ce sînt durerile de ficat sau de stomac. Am o tendință spre constipație.

Grupa A : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

9. Nu-mi plac ocolișurile. Cînd am ceva de spus cuiva, nu ezit. Sînt politicos, bineînțeles, dar vorbesc „direct". Merg drept la țintă, îl privesc pe fiecare în ochi. Mă bucur de fapt că trec drept o persoană „franca", un tip care știe ce vrea și inspiră încredere. Cu mine știi la ce să te aștepți.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

10. Nu-mi plac reuniunile. În cadrul lor figurile noi „mă sperie", nu știu cum să mă comport cu ele. Detest pe oricine mă interpelează brusc pe stradă, la o reuniune, în public : aș intra în pămînt. Nu am răspunsuri spontane la o „înțepătură" colegială. Prefer să fiu singur.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

11. Detest examenele. Îmi face oroare să mă simt observat de un doctor sau de un examinator. Îmi pierd cumpătul și fac invers decît ceea ce mi se cere. Sînt probabil judecat rău din cauza asta. Sau mă „sborșesc" și devin dezagreabil, sau sînt blocat și nu mai pot să spun nimic.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

12. Am nevoie să fiu stimat și iubit de cei din preajmă. Mi-e groază să „rănesc" pe cineva cu un cuvînt. Îmi place să fiu convins de bunăvoința fiecăruia și mai ales să obțin stima și respectul oamenilor.

Grupa A : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

13. Nu-mi plac „tabieturile". Îmi place schimbarea, înnoirea. Detest rutina. Lucrez fără nici un plan, fără reguli generale. Îmi place să variez programele. Pentru mine e întotdeauna o problemă să știu cînd să merg la culcare sau cînd să mă scol.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

14. Se pare că vorbesc cam tare. Adeseori mi se cere să vorbesc mai încet. Și totuși nu strig, nu fac nici un efort ca să fiu înțeles sau auzit. Am o voce clară, asta-i tot.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

15. Vorbesc în general cu voce joasă. Mi se cere adeseori să repet ce am spus. Sînt considerat de vecini ca o persoană care nu face nici un zgomot. Radioul îmi merge întotdeauna în surdină. Merg în orice clipă în vîrful picioarelor.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

16. Adorm ușor. Am somnul profund. S-ar părea că sforăi dar asta nu mă neliniștește deloc. Duminică dimineața întîrzii în pat, am un somn așa de profund că „nu mă scoli cu tunul".

Grupa A : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

17. Deși mă consider obosit, îmi e foarte dificil să merg în pat și, mai mult, să adorm. Iau frecvent somnifere, dar ele își fac efectul prea tîrziu și nu mai pot să mă scol.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

18. Am fost întotdeauna considerat mai bătrîn decît sînt. Sînt, de altfel, fizic și moral. Adolescent, aveam deja un fizic de adult. Simt, de altfel, o maturizare morală care mă împiedică să trăiesc normal.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

19. Contrar personajului precedent, par mai tînăr decît în realitate. Am fost întotdeauna considerat un individ cu figură „puștească". Lumea se miră aflîndu-mi vîrsta. Și totuși eu simt că voi rămîne mereu tînăr.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

20. Cînd am necazuri sau cînd îmi merge rău am absolută nevoie să fiu înconjurat de prieteni, să știu ce trebuie să fac. Am nevoie de sfaturi fără de care nu pot lua o decizie. Caut la ceilalți sursa unor forțe noi, consolare, sprijin. Cred că dacă n-aș avea pe nimeni la care să mă confesez, aș vorbi primului venit ca să nu mă simt singur și abandonat.

Grupa A : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

21. În situații dificile trebuie să acționez, nu contează cum, fără să aștept. Dacă unele necazuri sînt ireparabile (o situație fatală, de ex.) trebuie să uit. Aș petrece, aș face călătorii, aș risca acțiuni violente ca aceea de a merge cu mașina nebunește. Și totuși știu că asta nu-mi schimbă cu nimic situația.

Grupa B : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

22. Am tendința să mă închid în mine însumi în situații dificile. Nu pot să acționez, trebuie să mă izolez, mi se reproșează că fug de realitate. Sînt incapabil să depășesc un necaz, mă las purtat de el fără să vorbesc despre asta nimănui. Pun atîta forță în a uita necazurile încît atunci cînd au trecut mi se pare că n-au existat niciodată.

Grupa C : exact, în general, uneori, rar, niciodată.

Adunați punctele corespunzătoare fiecărei grupe, A, B sau C și treceți-le în căsuțele de mai jos :

Grupa A Grupa B Grupa C

Transformați acum totalurile dumneavoastră în indici, corespunzător tabelului următor :

Grupa A	Indice
de la 26 la 30 p	5
21—25	4
16—20	3
11—15	2
6—10	1

Grupa B	Indice
de la 30 la 35 p	5
24—29	4
18—23	3
12—17	2
7—11	1

Grupa C	Indice
de la 38 la 45 p	5
30—37	4
22—29	3
16—21	2
9—15	1

Vă oferim acum cîteva posibilități de interpretare :

Dacă indicii dv. se apropie de
4 3 2
aveți o tendință viscerotonică, mediu somatotonică și ușor cerebrotonică. Ce înseamnă aceasta în general ?

Sînteți realist, vă place să faceți lucruri frumoase și bune. Gustul dv. este excelent, iubiți tot ceea ce vă procură senzații agreabile. Puteți acorda un mare interes mîncărurilor și băuturilor, primiți și vedeți multă lume, aveți mulți prieteni. Sînteți sociabil, amabil, dar cu componenta medie de somatotonie aveți uneori „maniere" destul de directe. Vă place să arătați din cînd în cînd o autoritate destul de „despotică". Aveți un oarecare gust de întreprinzător dar această tendință riscă să fie atenuată de nevoia dumneavoastră de confort și dragoste.

Dacă indicii dv. se apropie de
2 4 3
sînteți somatotonic dominant, cu o cerebrotonie medie.

Vă situați la jumătatea drumului dintre omul de acțiune și cel de gîndire. Nu duceți lipsă de rezistență fizică, vă place să faceți zgomot, dar vă păstrați totuși într-o oarecare rezervă. Aveți momentele dv. de singurătate, de izolare, dar nu vă complaceți prea mult în astfel de

atitudini. După ce v-ați refăcut forțele în această singurătate, plecați din nou spre acțiune, spre competiție. Excesele sînt însă limitate de componenta cerebrotonică.

Dacă indicii dv. se apropie de
2 3 4
organizarea vieții dv. este mai mult interioară decît exterioară. Așteptați-vă să aveți aproape același comportament ca precedentul caz, dar orientat spre o atitudine mai reținută, mai ștearsă. Componenta somatotonică vă face să vă păstrați simțul realității.

Nu am citat decît 3 cazuri medii. Desigur, posibilitatea de combinare a celor 3 indici este mare (în jur de 25 de cazuri) și ne este imposibil să le cităm pe toate. Dacă veți urmări însă rezultatele veți găsi detalii destul de complete asupra diverselor aspecte ale temperamentului dumneavoastră. Este suficient pentru aceasta să completați cu atenție și obiectivitate chestionarul de mai sus.

Traducere și adaptare G. NĂSTASE

VERIFICAȚI-VĂ COMPORTAMENTUL

1 SÎNTEȚI UN TIP CONCRET?

Sînteți, probabil, dacă desenul dumneavoastră se apropie de acesta. Aveți tendința de a fi un tip practic, „cu picioarele pe pămînt", echilibrat.

2 SÎNTEȚI UN TIP ABSTRACT?

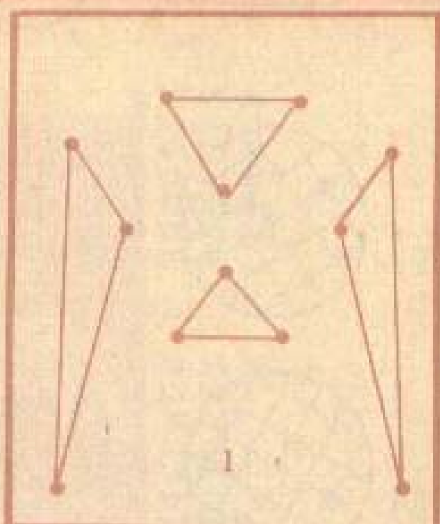
Sînteți, probabil, dacă desenul dumneavoastră se poate compara cu acesta. Aveți tendința de a fi formal, teoretic, logic, căutînd în mod constant relațiile existente între o mulțime de lucruri mărunte și cotidiene.

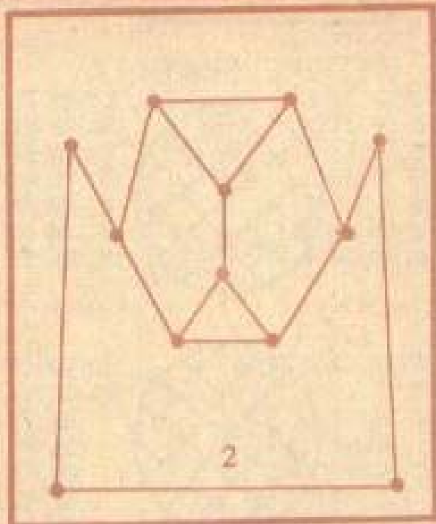
3 SÎNTEȚI UN TIP ANALITIC?

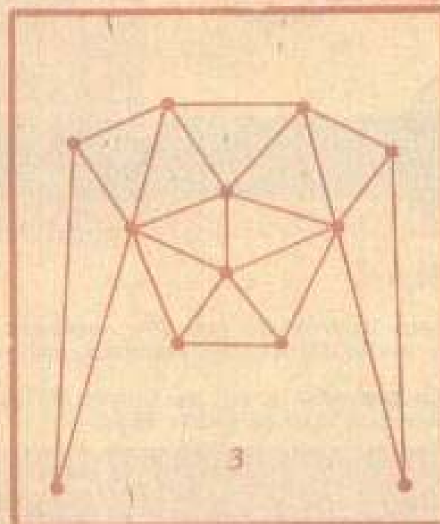
Sînteți, probabil, dacă desenul dumneavoastră se apropie de acesta. Vă place exactitatea, obiectivitatea. Riscați uneori să acționați un pic rigid, cu oarecare greutate. Și, atenție, puteți fi socotit un pic „maniac" cu obsesia dv. de a lega riguros toate punctele între ele!

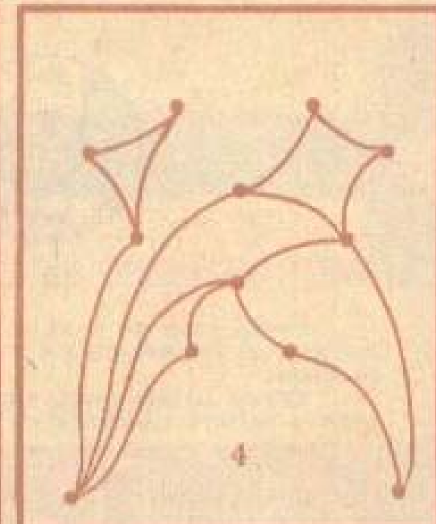
4 SÎNTEȚI UN TIP DE ARTIST?

Dacă desenul dumneavoastră se aseamănă cu acesta aveți tendința spre o imaginație bogată. Gîndiți rapid și puteți combina cu ușurință și inteligență. Sînteți însă puțin nepăsător, cam „foc de paie" și, uneori, instabil și superficial!

1

2

3

4

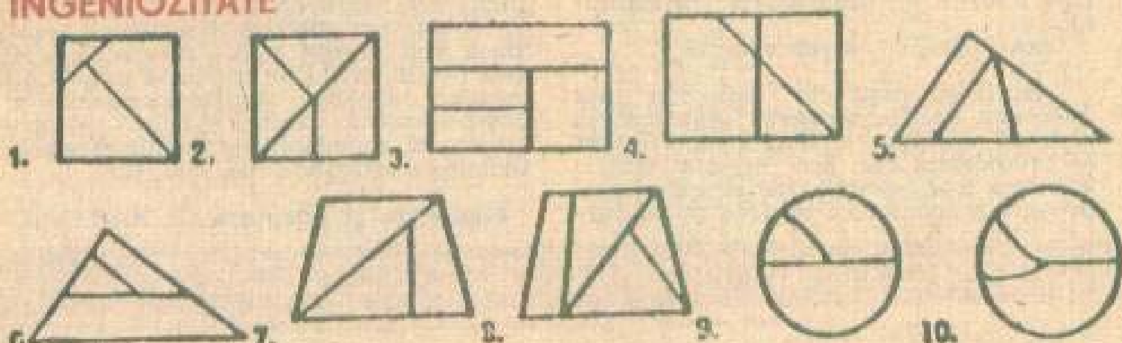

Un pictor se instalează în cîmp să picteze un tablou. În față, un băiețel paște oile.
— Hei, flăcăule, vreau să-ți pictez oile!
— Eu nu vreau, nene, lasă-le albe!

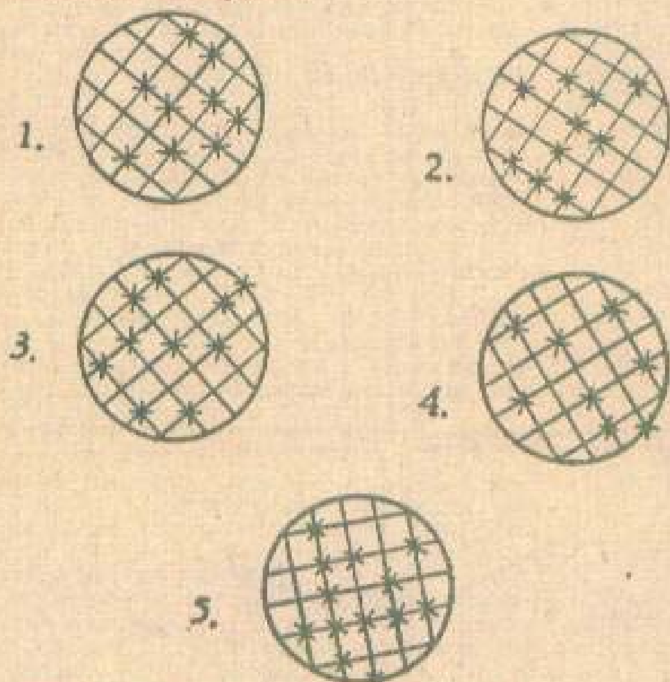
— Doctore, ce să mă fac?
— Spune-mi ce ai, ce s-a întîmplat?
— De cîte ori mănînc, adorm la masă.
— Îți recomand să mănînci în pat.

— Sînteți cumva domnul Popescu?
— Nu, nu sînt domnul Popescu.
— Eram sigur, pentru că domnul Popescu sînt eu, iar geanta pe care ați luat-o este a mea....

INGENIOZITATE

VEDERE SPAȚIALĂ

4 958 :	74 =	67
—	+	×
1 782 —	1 762 =	20
3 176 —	1 836 =	1 340
4 902 —	1 857 =	3 045
:	+	—
86 ×	13 =	1 118
57 +	1 870 =	1 927
1 372 :	28 =	49
—	×	+
1 269 +	45 =	1 314
103 +	1 260 =	1 363

AVEȚI MEMORIE VIZUALĂ ?

Priviți timp de două minute figurile de mai jos. Apoi acoperiți cu mîna și încercați să reproduceți cît mai multe figuri. Nu contează ordinea în care le redați pe hîrtie.

Pentru fiecare desen corect reprodus aveți un punct. Obținînd 10 puncte, vă puteți considera o persoană cu memorie vizuală foarte bună.

Prezentarea grafică: GABRIEL FLOREA Tehnoredactor: DUMITRU DAMIAN
Coperta realizată de GEORGE BUȚU

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — București
sub comanda nr. 90319/85

1986

IANUARIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

APRILIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

IULIE

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

OCTOMBRIE

L		6	13	20	27
M		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	31
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

FEBRUARIE

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	
D	2	9	16	23	

MAI

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

AUGUST

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

NOIEMBRIE

L		3	10	17	24
M		4	11	18	25
M		5	12	19	26
J		6	13	20	27
V		7	14	21	28
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

MARTIE

L		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
M		5	12	19	26	
J		6	13	20	27	
V		7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29	
D	2	9	16	23	30	

IUNIE

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29	

SEPTEMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

DECEMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

ALMANAH SCINTEIA TINERETULUI

ALMANAH SCINTEIA TINERETULUI

LEI 18